

આભાયક પ્રતિક્રમણ

સૂત્રાર્થ.

નવતત્વ અનુપૂર્વિ સહિત.

જપારી પ્રસિદ્ધ કરનાર
જીવરાજ વેલાભાઈ દોશી.

પુસ્તક મળવાનું ઉકાળું
શા. ત્રીજીવનદાસ રૂગનાથદાસ-જૈન બુકસેલર,
આકાશીકના કુવાની પોળ—અમદાવાદ.

શ્રી “ જૈન ” પ્રીન્ટિંગ પ્રેસ.

મળુ કરવાનું—અમદાવાદ.

પ્રાંત ૧૯૬૩

સર્વો ૧૯૦૭.

કિંમત ૦—૬—૦.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ

પ૨૪: ૪૨૬૪

૧૯૨૩

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૯૨૩ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ સામાજિક પ્રતિક્રિયા

વિષય પ૨૪: ૪૨૬૪

સામાયક પ્રતિક્રમણ સૂત્રાર્થ.

નવતત્ત્વ અનુપૂર્વિ સહિત.

૧૯૨૩

૭૫૧ી પ્રસિદ્ધ કરનાર
જીવરાજ ઘેલાભાઈ દોશી.

પુસ્તક મળવાનું ઠેકણું

શા. ત્રીભોવનદાસ રૂગનાથદાસ જૈન બુકસેલર.

આકાશોકના કુવાની પે.ળ—અમદાવાદ.

શ્રી “ જૈન ” પ્રીન્ટિંગ પ્રેસ.

ત્રણ દરવાળ—અમદાવાદ.

સંવત ૧૯૬૩.

સને ૧૯૦૬.

કિંમત ૦—૬—૦.

પ્રસ્તાવના.

સામાયક પ્રતિક્રમણ સૂતાર્ય. એ પુસ્તકની જોડએ તેજ સગવડ નહીં હોવાને લીધે, તેમજ દરેક સમુદાયની પરંપરા પ્રમાણે નંદણાઓમાં ફેરફાર હોવાને લીધે, વિદ્યાર્થીઓને ભગ્ન-વાર્તામાં બહુજ અગવડ પડતી હતી તે અગવડ દૂર કરવા મટે આ પુસ્તક દરેક સંધવાળાને સરખો લાભ મળી શકે તેટલા માટે અમેએ ઘણી પ્રતો મેળવી, અમારાથી બનતી મહેનતે સુધારો વ-ખારો કરી છપાવેલ છે. અને તેનું શુધી પત્ર પાછળ મુકેલ છે, તેમ છતાં મુદ્ર તપાસતાં અગર છાપ દોષથી કોઈ ભુલ રહી ગયેલ હોય તો સુધારી વાંચવા તરફી લેશો. આ પુસ્તકની વેચાણની ઉપજ શેઠ ગીરધર શંકર સ્થાનકવાશી જૈન લાઈબ્રેરી અમદાવાદ ખાતે આપવાની છે.

શ્રી દશવૈકલિક સૂત્ર.

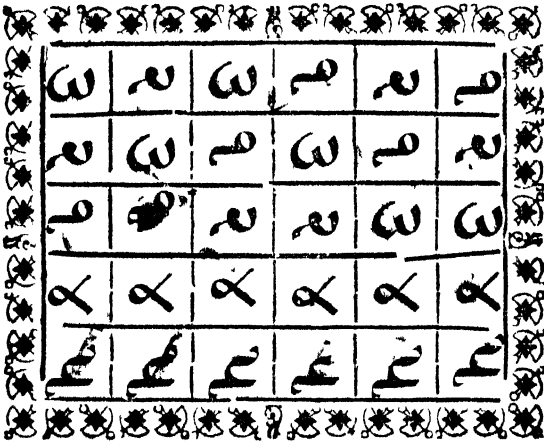
આ સૂત્ર અતિ ઉપયોગી અને વાંચવા લાયક હોવાથી, તેની પ્રથમ આવૃત્તી ટુંક મુદ્રતમાં ખસાસ ગયેલ છે. હાલમાં તેની (ખીજ આવૃત્તિ) જર્મન પ્રોફેસર હર્મન જોકોબી પાસે શુદ્ધ કરાવી, અર્થ-પાઠ અને લાવાર્થ સહિત અમારા તરફથી દેવનગરી લિપીમાં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું છે. કિંમત રૂ. ૨-૪-૦. શ્રી દશ વૈકલિક સૂત્ર-મૂલ પાઠ બુદ્ધો છાપ્યો છે. કિ રૂ. ૦-૪-૦.

આ પુસ્તક દરેક જૈન બંધુને અવશ્ય અડણુ કરવા યોગ્ય છે, તે વિષે સૂત્ર વાંચી આપ પોતેજ ખાતરી કરશો. જોડએ તે-મણે નીચેના શીરનામે પત્ર લખવા તરફી લેવી. આ પુસ્તકની ઉપજ જૈન ધર્મના પુસ્તકો છપાવવામાં વપરાય છે, ને ઉવટ ધર્માદાકાર્યમાં વપરાશે.

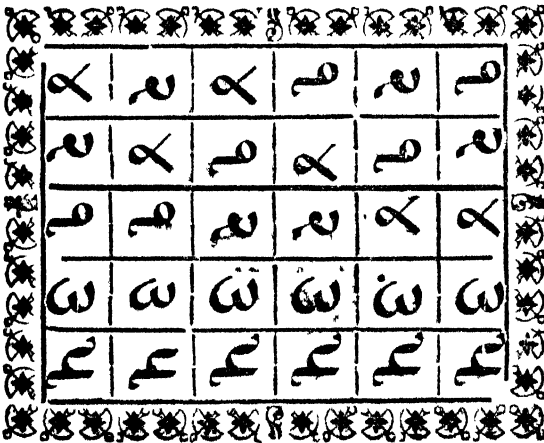
શા. ત્રીલોચનદાસ રૂગનાથદાસ જૈન બુકસેલર,
આકાશેશના કુવાની પોળ—અમદાવાદ.

શા. બાલીલાલ છગનલાલ જૈન બુકસેલર,
ઠીકાભટની પોળ—અમદાવાદ.

સૂચના—શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર. અર્થ-પાઠ અને લાવાર્થ સહિત, અમારા તરફથી દેવનગરી લિપીમાં છપાય છે, આ પુ-સ્તકની વેચાણની ઉપજ જૈન સૂત્રો છપાવવાના કાર્યમાં વપરાશે, ને ઉવટ ધર્માદાકાર્યમાં વપરાશે.

2

2

3

6	3	2	4	5
3	6	4	5	2
2	4	3	5	6
5	2	6	3	4
4	5	2	6	3
3	2	5	4	6

4

2	3	4	5	6
3	2	5	6	4
4	5	3	6	2
5	6	4	3	2
6	4	2	3	5
2	6	3	4	5

3	2	3	6	2	6
2	3	6	3	6	2
6	6	2	2	3	3
h	h	h	h	h	h
2	2	2	2	2	2

2

h	z	h	b	z	b
z	h	b	h	b	z
b	b	z	z	h	h
z	z	z	z	z	z
h	h	h	h	h	h

h	h	h	h	h	h
h	h	h	h	h	h
h	h	h	h	h	h
h	h	h	h	h	h
h	h	h	h	h	h
h	h	h	h	h	h

6

h	h	h	h	h	h
h	h	h	h	h	h
h	h	h	h	h	h
h	h	h	h	h	h
h	h	h	h	h	h
h	h	h	h	h	h

7

3	3	3	3	3	3
h	h	h	h	h	h
b	b	z	z	z	z
z	z	b	z	b	z
z	z	z	b	z	b

2

3	3	3	3	3	3
z	z	z	z	z	z
b	b	z	z	h	h
z	h	b	h	b	z
h	z	h	b	z	b

10

h	2	h	6	2	6
2	h	6	h	6	2
6	6	2	2	h	h
2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3

h	x	h	e	x	e
x	h	e	h	e	x
e	e	x	x	h	h
b	b	b	b	b	b
e	e	e	e	e	e

2	3	2	6	3	6
3	2	6	2	6	3
6	6	3	3	2	2
h	h	h	h	h	h
e	e	e	e	e	e

23

h	3	h	6	3	6
3	h	6	h	6	3
6	6	3	3	h	h
2	2	2	2	2	2
2	2	2	2	2	2

24

h	2	h	b	2	b
2	h	b	h	b	2
b	b	2	2	h	h
3	3	3	3	3	3
2	2	2	2	2	2

h2

h	2	h	3	2	3
2	h	3	h	3	2
3	3	2	2	h	h
b	b	b	b	b	b
2	2	2	2	2	2

h2

२	३	२	२	३	२
३	२	२	२	२	३
२	२	३	३	२	२
५	५	५	५	५	५
७	७	७	७	७	७

१७

५	३	५	२	३	२
३	५	२	५	२	३
२	२	३	३	५	५
२	२	२	२	२	२
७	७	७	७	७	७

२१

५	२	५	३	२	३
२	५	३	५	३	२
३	३	२	२	५	५
३	३	३	३	३	३
५	५	५	५	५	५

२८

५	२	५	३	२	३
२	५	३	५	३	२
३	३	२	२	५	५
३	३	३	३	३	३
५	५	५	५	५	५

२०

અનુક્રમણિકા.

અણુપૂર્વિ	૫૯
પાઠ ૧ નમસ્કાર	૧
„ ૨ તિપ્પુતો અથવા વંદના	૨
„ ૩ ધરિયાવહિ	૩
„ ૪ તરસ ઉતરી	૬
„ ૫ લોગરસ	૯
„ ૬ સામાયક આદરવાની વિધિ	૧૩
„ ૭ નમોઽસ્તુ	૧૬
„ ૮ સામાયક પારવાની વિધિ	૨૦
ત્રણ પ્રકારની વંદણાના નામ	૨૬
જ કોટીને આઠકોટીની સમજણ	૨૭
સામાયકમાં દસ પ્રકારે મનના દોષ લાગે તે	„
સામાયકમાં દસ પ્રકારે વચનના દોષ લાગે તે	૨૮
સામાયકમાં બાર પ્રકારે કાયાના દોષ લાગે તે	૨૮
સામાયક કરવાની વિધિ	૨૯
આવકનું પ્રતિક્રમણ.	
આવશ્યક પહેલો સામાયકનો	૩૨
પાઠ ૧ ઇચ્છામિણુંભંતે	„
પા. ૨ ઇચ્છામિ ઠમિ કાઊરસમ્મ	૩૪
આવશ્યક બીજો ચક્રવીસંથો	૩૬
આવશ્યક ત્રીજો વાંદણા	૩૭
પાઠ ૩ ઇચ્છામિ ખમાસણાનો	„
આવશ્યક ચોથો પડિકમણું	૪૦
પાઠ ૪ જ્ઞાનના અતિચાર આજોવવાનો	„
„ ૫ સમક્રિતનો	૪૨
„ ૬ વેહેલું અણુવત	૪૩
„ ૭ બીજું	૪૬
„ ૮ ત્રીજું	૪૭
„ ૯ ચોથું	૫૦
„ ૧૦ પાંચમું	૫૩
„ ૧૧ છઠું શુભ્રત	૫૫

„ ૧૨ સાતમું „	૫૮
„ ૧૩ આઠમું „	૬૩
„ ૧૪ નવમું શિક્ષાવ્રત	૧૫
„ ૧૫ દસમું „	૧૭
„ ૧૬ અગિયારમું „	૭૦
„ ૧૭ બારમું „	૭૩
„ ૧૮ અણુસણુ (સંધારાનો પાઠ)	૭૫
„ ૧૯ અઢાર પાપસ્થાનકનો	૮૩
„ ૨૦ પચિસ પ્રકારના મિથ્યાત્વ	૮૪
„ ૨૧ ચૌદ પ્રકારના સપુર્ણિમનો	૮૮
„ ૨૨ મંગલિકનો	૯૦
„ ૨૩ સમણુસુત પેહેલું	૯૩
„ ૨૪ „ બીજું	૯૫
„ ૨૫ „ ત્રીજું	૯૮
„ ૨૬ „ ચોથું	૯૯
„ ૨૭ „ પાંચમું	૧૧૨
અંબાત સંધાડાને અનુસરીને વાંદણા પહેલી	૧૧૯
„ „ „ „ „ બીજી	૧૨૦
„ „ „ „ „ ત્રીજી	૧૨૪
„ „ „ „ „ ચોથી	૧૨૫
„ „ „ „ „ પાંચમી	૧૨૬
„ „ „ „ „ છઠ્ઠી	૧૨૭
અમતખામણા	૧૨૮
હરીયાપુરી સંધાડાને અનુસરીને વાંદણા પહેલી	૧૨૯
„ „ „ „ „ બીજી	૧૩૦
„ „ „ „ „ ત્રીજી	૧૩૧
„ „ „ „ „ ચોથી	૧૩૪
„ „ „ „ „ પાંચમી	„
„ „ „ „ „ છઠ્ઠી	૧૩૫
લીંબડી ગોન્ડલ વીગેરે સંધાડાને અનુસરીને	„
ખામણું પહેલું	૧૩૬
„ „ „ „ „ બીજી	૧૩૮
„ „ „ „ „ ત્રીજી	૧૪૩

" "	"	"	ચોથું	૧૪૪
" "	"	"	પાંચમું	૧૪૫
" "	"	"	છઠ્ઠું	૧૪૭
આવશ્યક પાંચમો કાઉસગમ				૧૪૮
" છઠો પચ્ચખખાણુ				૧૪૯
નવાણું અતિયાર				૧૫૦
પચ્ચખખાણુ પેહેલું નોકારશીનું				૧૫૩
" બીજું પહોરશીનું			"	
" ત્રીજું દોઢનેએ		"		૧૫૪
" ચોથું એકાસણાનું				૧૫૬
" પાંચમું એકઠાણું				૧૫૭
" છઠું આંખેલનું				૧૫૮
" સાતમું ઉપવાસનું				૧૬૦
" આઠમું દિવસચરિત્ર				૧૬૧
" નવમું નિવિનું				૧૬૨
" દસમું અભિગ્રહ				૧૬૩
" અગિયારમું દેસાવગાસિક વ્રત				૧૬૪
" બારમું પોષધ વ્રત				૧૬૫
જે જે વ્રત પચ્ચખખાણુ લીધા હોય તે પાળવાની વિધિ				૧૬૭
દસમું ને અગિયારમું વ્રત પાળવાની વિધિ				"
ધર્મ ધ્યાનનો કાઉરસગમ				૧૬૯
સંવરની વિધિ				૧૭૦
પોષાની વિધિ				૧૭૧
પ્રતિક્રમણ કરવાની વિધિ				૧૭૫
સાધુજીનું પડિકમણું				૧૮૨
" ના પડિકમણાની વિધિ				૧૮૩
કુટક બોલ				
આર ધન ધાતી કર્મનાં નામ.				૧૮૪
આઠ આચાર ચાનના			"	
સમકિતના				૧૮૫
દસ પ્રકારના યતિ ધર્મ			"	
અગ્નીઆર પ્રકારની શ્રાવકની પડિમા				૧૮૬
બાર ગુણ અરિહંતના				૧૮૮
" બેઠ તપના				૧૮૯

તેર પ્રકારની ક્રિયાના સ્થાનક	૨૦૦
ચૈદ પ્રકારના જીવના ગામ તથા સમુદ્ર	૨૦૧
પંદર પ્રકારના પરમાધામિ	"
સત્તર પ્રકારના અસંજમ	૨૦૨
અઢાર દોષના નામ	"
ઓગણીસ પ્રકારના દોષ ટાળીને કાઉરસગ્ગ કરવો તે	૨૦૩
વીસ પ્રકારના દોષ ટાળીને કાઉરસગ્ગ કરવો તે	૨૦૪
વીસ પ્રકારે અસમાધિના સ્થાનક	૨૦૫
એકવીશ ગુણુ શ્રવકના	૨૦૬
" પ્રકારના સખળા દોષ	૨૦૭
બાવીસ પ્રકારના પરિસહ	૨૦૮
ચોવિસ ભેદ દેવતાના	૨૦૯
પચીસ ગુણુ ઉપાધ્યાયજીના	"
" પ્રકારની બાવના	"
સતાવિસ પ્રકારના સાધુજીના ગુણ	૨૧૧
અઠાવિસ પ્રકારના સાધુના આચાર	૨૧૨
" પ્રકારના આચાર કલ્પ	૨૧૩
ઓગણત્રીસ ભંદ પાપ શાસ્ત્રના	"
ત્રીસ ભેદ મહા મોહની કર્મના	૨૧૪
એકત્રીસ ગુણુ સિધ્ધના	૨૧૫
બત્રીસ પ્રકારના દોષ વંદણના	૨૧૮
" " ની અસંગ્રજાય	૨૧૯
" પ્રકારની જ્ઞેમ	૨૨૧
તેત્રીસ પ્રકારની આશાતના	૨૨૩
ચોત્રિસ અતિશયના નામ	૨૨૫
પાત્રિસ પ્રકારની વાણી	૨૨૭
છત્રિસ ગુણુ આચાર્યજીના	૨૨૯
બીઆશી ભોલ	૨૩૦
એકસો ચોવીસ પ્રકારના દોષ	૨૩૧
અઢાર લાખ ચોવીસ હજાર એકસોને વીશ મિ.	
અભિ દુકકડ	"
કાલીક, ઉતકાલીક, વ્યત્તિરિકત સુવના નામ	૨૩૩
નવ તત્વ	"

ઉઘાડે મુખે તથા દિવાને અજવાળે વાંચવું નહીં.

સામાયકવ્રત (સમભાવ)

પાઠ ૧ લો નમસ્કારનો.

નમો અરિ-
હંતાણું.

ન-નમસ્કાર હોજો, અ-રાગ દ્વેષ તથા
ધન ધાતી ચાર કર્મ જેવા કે ૧ જ્ઞાનાવર્ણિ
૨ દર્શનાવર્ણિ ૩ મોહની ૪ અંતરાહ તે
કર્મરૂપી વેરીને હુણનાર એવા શ્રી અરિ-
હંતદેવને.

નમો સિ-
દ્ધાણું.

ન-નમસ્કાર હોજો, સિ-સકળ અર્થ
અથવા કાર્ય સાધી અથવા સિદ્ધ કરી સર્વ
કર્મનો ક્ષય કરનાર એવા શ્રી સિદ્ધ ભગ-
વાંતજીને.

નમો આ-
ચાર્યાણું.

ન-નમસ્કાર હોજો, આ. ઋષ્ટ્રીસગુણે
કરી સહીત તથા જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર,
તપ અને વિર્ય એ પાંચ આચાર પાળે
અને પળાવે એવા શ્રી આચાર્યજીને.

નમો ઉપ-
જઞ્યાણું.

ન-નમસ્કાર હોજો, ઉ. ડુપચીસ ગુણે
કરી સહીત સુત્રના અર્થ સુદ્ધ ભણે અને
ભણાવે એવા શ્રી ઉપાધ્યાયજીને.

નમો લોએ
સવ્ય સા-
હુણું.

ન-નમસ્કાર હોજો, લો. અઢીઢીપરૂપી
લોકને વિશે, સ. સર્વ સા. જ્ઞાન, દર્શન,
ચારિત્ર, તપના સાધનહાર, જ્ઞાન બેહુજાર

* ઋષ્ટ્રીસ ગુણ. ડુ પચીસ ગુણ જુઓ છરટ પાને.

કોડ ઉત્તકૃષ્ટા નવલુજાર કોડ એવા શ્રી સુ
ધુજને જે ૨૭ ગુણ કરી સહિત છે. અ
ગુણજેવર બતાવ્યા છે.

આ પાંચ પદ ચંદ્રપત્રતિ સૂત્ર મધ્યે છે

પાઠ ૨ જો.

તિજ્જુતો અથવા વંદના.*

તિજ્જુતો,
આયાહિણું.

તિ-ત્રણવાર, આ. બે હાથ જોડી મ-
સ્તકે અંજલી કરી જમણી તરફ કાનથી
ઉચ્ચે થઈ ડાબી બાજુએ લઈ જઈ ફરી
જમણા કાન સુધી આપ્રતન કરી

પયાહિણું
વંદામિ

પ-પ્રદક્ષણા કરી, વં. વાંદું, સ્તુતિ
અથવા ગુણ ગ્રામ કરું છું.

નમંસામિ,
સકારેમિ

ન-કાયા નમાડી પંચાંગ (બે હાથ
બે હાથ અને મસ્તક) ધરતીને અડાડી
નમસ્કાર કરું છું સ. સત્કાર દઉં છું.

સમ્માણેમિ
કલ્યાણું.

સ-સનમાન દઉં છું, ક. કલ્યાણ કરીછો (હિ
પુજ્ય તમે)

મંગલં, દે-
વયં, ચૈધયં

મં-માંગલિક કરનાર (એટલે વિઘ્ન
અથવા અશુભ કર્મના દાળનાર), દે. ધર્મ-
દેવ છો, ચૈ-જ્ઞાનવંત છો (છકાયના જીવને
સુખ દાતા છો.

પન્નુવા
સામિ

પ-પુજવા લાયક છો. (હું તમારી મન,
વચન અને કાયાએ કરી યથા યોગ્ય સેવા
ભક્તિ કરું છું)

* ત્રણ પ્રકારની વંદના માટે જુઓ પાતું છેવટ.

આ વંદનાનો પાઠ લગવતી પ્રમુખ
સત્ર મધ્યે છે.

આ તિજખુતાનાં પાઠમાં શર્યાતમાં
દરીયાપુરી સઘાડામાં નીચે મુજબ વધારાનો
પાઠ છે.—

મત્યએણું વંદામિ-મસ્તકે કરી નમન
કરે છું.

પાઠ ૩ નો.

ધરિયા વહિનો (પંથાદિકને વિષે પાપ લાગેછું હોય
તેનું નિવર્તન કરવાનો)

ધંચામિ પ- ડિક્કમિઊં	ધ—ધંચુ'છું—નાંચુ'છું, પ—પાપ કર્મ થકી નિવર્તવાને
ધરિયા વહિ યાએ	ધ-પંથને વિષે હિંડતા વ. વાટે વહેતાં ચાલતાં થકાં.
વિરાહણા- એ	વિ-કોઈ જીવની વિરાધના થઈ હોય.
ગમણા ગ. મણે	ગ-જતાં આવતાં.
પાણકમણે	પા-પ્રાણીજીવ; કક. જગાદિકથી ચ'પા- ણે કચરાયો હોય.
ખીયકમણે	ખી-ખીજ (સચેત-વાવવાથી ઉગે તે) કક. કચરાયા હોય,
હારયકમણે	હ-સચેત દ્વો પ્રમુખ લીલોતરી. કં. ચ'પાણી હોય.

- ઓસા—ઉત્તિંગ ઓ-ઠાર-ઝાકળજી પાણી. ઉ-ભૂયા તથા કીડી પ્રમુખના દર (કીડીયાઈ)
- પણખ—દય મ-પંચવર્ણી લીલકુલ દ-કાચું પાણી (સચેત)
- મદ્દી-મકડ પંચ વરણી મોટી ૪૩ જાતની કાચી પૃથ્વી. મ-કરોળીયાના પડ
- સંતાણા-સકમણે સં-કરોળીયાની જાળ, સં-એ દસ બોલ સમસ્ત પ્રકારે ચંપાયા કચરાયા હોય
- જે-મે.જવા જે-જે કોઈ મેં-મહારે જીવે જ-પ્રાણી ૧૫સાહ્યા. જીવ વિ-વિરાધ્યા હોય-દુઃખી કર્યા હોય
- એગિંદ્રિયા એકદ્રિય જીવ જેને માત્ર એક (કાયા) સ્પર્ષેન્દ્રિ છે એવાં પ્રાણી જીવ જેવા કે પૃથ્વી-પાણી-અગ્નિ-વાયુ અને વનસ્પતિ એ પાંચ થાવર
- બે ઇન્દ્રિયા બેઇદ્રિય જીવ જેને (કાયા અને મહોં) સ્પર્ષેન્દ્રિ અને રસેન્દ્રિ એ બે ઇન્દ્રિયા છે એવાં પ્રાણી-જીવજેવા કે કીડા-વાળા-પુરા શંખ-છીપ-ગડાળા-અળસીયા-પગ વિનાના જીવ-કમી વિગેરે
- તે ઇન્દ્રિયા ત્રણ ઇન્દ્રિયાળા જીવ (કાયા મહો-નાક) સ્પર્ષેન્દ્રિ રસેન્દ્રિ અને ઘ્રાણેન્દ્રિ એ ત્રણ ઇન્દ્રિયા છે એવાં પ્રાણી જીવ જેવાં કે કીડી મકોડી-જી-લીખ-માંઝુ-કંથવા--ચાંચજી-ધનેડા વિગેરે
- ચત્તરિંદ્રિયા ચાર ઇન્દ્રિયાળા જીવ (કાયા-મહોં-નાક-આંખ) સ્પર્ષેન્દ્રિ રસેન્દ્રિ ઘ્રાણેન્દ્રિ-

પંચિન્દ્રિક.	ચક્ષુ ઇન્દ્રિ એ ચાર ઇન્દ્રિ છે એવાં પ્રાણી જીવ જેવાં કે માંખી, મસલાં, ભમરા, તીડ ઝંસ, વીંછી, ષાગીયાં, ટુઢાં વિગેરે
અભિહુયા	પાંચ ઇન્દ્રિયાના જીવ (કાયા-મહો-નાક આંખ-કાન) સ્પર્શન્દ્રિ, રસેન્દ્રિ, ધ્રાણેન્દ્રિ, ચક્ષુન્દ્રિ, શ્રોતેન્દ્રિ એ પાંચ ઇન્દ્રિ છે એવાં પ્રાણી જીવ, જેવાં કે જલચર ખેચર દેહકાં સર્વ તિર્યચ તથા મનુષ્ય દેવ નારકી એ પ- ચેન્દ્રી જીવ
અભિહુયા	અ-સામા આવતા હુણ્યા હોય
વત્તિયા.	વ-વાટલા (ઢગલા) કીધા હોય તથા ધુળ કાદળમાં ઢાંક્યા હોય
લેસીયા	લે-ભોય તથા ભીંતસાથે મસળ્યા હોય
સંધાઠ્યા	સં-માંહોમાહે શરીરે શરીર મેળવી અથવા એકઠા ફરી પીડા ઉપજવી હોય
સંધટ્ટિયા	સં-એક પાસું થોડું ફેરવીને અથવા એક પાસાએ અડકવાથી પીડા ઉપજવી હોય
પરિયાવિયા	પ-સઘળાં પાસાં ફેરવી પીડા ઉપજ- વી હોય
કિલામિયા	કિ-કિલામતા ખેદ ઉપવ્યો હોય
ઉદ્વિયા	ઉ-ધ્રાસકો (ત્રાસ) પાડ્યો હોય
ઠાણા એઠા ણા	ઠા-પોતાના રહેવાના સુખના સ્થાનક- થી બીજે દુઃખના સ્થાનકે
સંક્રામિયા	સં-મુક્યા હોય
જીવિયાઓ.	જી.-જીવનર થકી

વપરેવિયા	વ-ચુકાવ્યા માર્યા હોય
તસ્મિ મિ	ત-તે વિરાધનાનું મિ-નિષ્કુળ થાઓ
અછામિ હ	મિ-માહરૂ હ-હુકંત (પાપ) કર્મ
કકં	

પાઠ ૪ થો.

તસ્મ ઉત્તરીનો (વધારે પ્રાયશ્ચિત આલોવવાને કાઠિ-
સ્મગ કરતાં તેમાં આગાર જણાવવાનો)

તસ્મ ઉત્તરીકરણેણું ત-(પાછળ જે ગમણા ગમણના અતિચાર
આળોવ્યા પડિકમ્યા) તેને, ઉ-પ્રધાન
કહેતાં વિશેષ શુદ્ધ, ક-કરવા ભણી

પાયછિત્ત ક રણેણું પા-પાપનું છેદન, કા-કરવા ભણી

વિસોહિ ક રણેણું વિ-આત્માને વિશેષે, સો-(પાપ રૂપી મલ
ફીટવે કરી) નિર્મળ પણુ-શુદ્ધ, ક-કર-
વા ભણી

વિસદ્ધી ક રણેણું વિ-(આત્માને) માયા, નિયાણુ અને મિ-
થ્યાત્વ દર્શન એ ત્રણ શબ્દ રહિત,
ક-કરવા ભણી;

પાવાણું ક મમાણું પા-(અઠાર પાપસ્થાનક સેવવાથી થએલા
એવા) પાપ, ક-(આઠ અશુભ) કર્મ

નિગ્ધાયણુ, ઠાએ નિ-ટાળવાને, ઠા-અર્થે

ઠામિ, કાઠિ- ઠા-કરુંજું; કા-કાયાને હલાવવી નહિ તે
સ્મગાં કાર્યોત્સર્ગને;

અન્યથ	(કાઉસગમાં ૧૩ જાતના આગાર છે તે આગારથી કાઉસગ ભાંગે નહી) એટલા આગાર;
૧ ઉસસિ એણું	ઉ-ધાસ ઉંચો લેવાથી;
૨ નિસસિ- એણું	નિ-ધાસ નીચો મુકવાથી;
૩ ખાસિએ ણું	ખા-ઉંચરસ (ખાંસી) આવવાથી;
૪ છીએણું	છી-છીંક આવવાથી;
૫ જંભાધ એણું	જં-ખગાસુ આવવા થકી;
૬ ઉડૂએણું	ઉ-એડકાર આવવાથી;
૭ વાયનિસ એણું	વા-અધો વાયુના સંચરવાથકી;
૮ ભમલિએ	ભ-ફેર કે ભમરી આવવા થકી,
૯ પિત્ત	પિ-ઉલટી થવાથી;
૧૦ મુઝ્છાએ	મુ-મુઝ્છી આવવા થકી;
૧૧ મુહુમેહિં	મુ-થોડું, અં-અંગાદિક;
અંગ સં ચાલેહિં	સં-સંચરવા (હાલવા) થકી,
૧૨ મુહુમે હિં	મુ-થોડો, ખે-ખંગખો (થુક) નીકળવાથી;
ખેલ સંચા લેહિં	સં-સંચરવા (હાલવા) થકી
૧૩ મુહુમે હિંહિં	મુ-થોડી; દિ-આંખ (દષ્ટિ);

સં-આલેહિં	સં-આધી પાણી કરવાથી;
એવમાધએ હં	એ-એ ઉપર કહ્યા તે ૧૩ બોલ;
આગારેહિં	આગારનામા બીજા પણ લગ્નદિક પ્રસંગે કાઉસગ કરવાથી કાયા હાલે તેવાનો આગાર (આ કારણથી કાયા હાલે ને હાથ પગ ઉંચા નીચા થાય તે થકી દોષ નથી;
અભગો	અ-એ પ્રમાણે સર્વથા (દશ થકી) કાઉસ- ગ ભાગે નહીં;
અવિરાહિ- યો	અ-સર્વથા વિરાધે પણ નહીં (થારાએ ભા- ગે નહીં)
હુજજમે કા ઉસગો	હુ-હોજો; મે-માહરો કા-કાઉસગ (ક્યાં મુધી તેની મર્યાદા કહે છે);
જાવ, અરિ- હંતાણું	જા-જ્યાં મુધી, અ-અરિહંતાણું નામ સં- ભાર;
ભગવંતાણું	ભ-ભગવંતાણું નામ સંભાર.
નમોક્કારેણું	ન-નમસ્કાર મંત્રના પાંચ પદ કહું
નપારેમિ	ન-પારું નહિ (કાઉસગ)
તાવકાયં	તા-ત્યાં મુધી, કા-કાયા (દાગીર) ને;
ઠાણેણું	ઠા-એક સ્થાનકે નિશ્ચલપણે રહેવાથી તથા ઉભા રહેવાથી;
મોણેણું	મો-મોનપણે રહેવાથી;
ઝાણેણું	મનને એક નિરમલ ધ્યાનથી;

અપ્પાણું | અ-પોતાની કથાને, એ-એસરાવુંછું, તણું
વાસિરામિ | છું.

અહીયાં (ધરિયાવહી પાઠનો તથા એક નમોઝાર
) કાઉરસગ્ગ કરી હેવટ “નમોઅરિહંતાણું,” શબ્દ
કહીને કાઉરસગ્ગ પાળવો.

પાઠ ૫ મો.

લોગસસ અથવા અઉવી સંધાનો
(આત્માને શુદ્ધ કરવા માટે ચોવિસ તિર્થંકર
દેવની સ્તુતિ કરવાનો)

લોગસસ	લો-ચૌદ રાજલોકને વિષે;
ઉન્નમેયગરે	ઉ-ઉદ્યાત એટલે પ્રકાશના કરણહાર,
ધમ્મ,તિત્થ યરેજિણે	ધ-ધર્મ રૂપી; તિ-ચાર તિર્થના કરનાર (સાધુ,સાધવી, આવક, આવિકા); જિ- રામ દ્વેષના છતણહાર;
અરિહંતે	અ-ધનધાતિ ચાર કર્મના ટાળનાર તથા ચો- સઠ ઇંદ્રના પુજનીક શ્રી અરિહંત દે- વનું;
કિત્તધરસં	કિ-નામ લાઇને ગુણ કીર્તન કરંછું;
અઉવીસંપિ	અ-ચોવીસ ભગવંત, અ-અને બીજા પણ,
કેવલી	કે-કેવળજ્ઞાની તિર્થંકર દેવ (મહાવિદહ ક્ષેત્રે જે કેવલી છે તે). હવે ચોવીસ તિર્થંકર થઈ મએલ તેના નામ કહેછે.

૧ ઉસભ	ઉ-૧ રૂપભદ્રેવ સ્વામિ;
૨ મળિયં	મ-૨ અણ્ણનાથ સ્વામિ;
૩, વંદે	ચ-વળી વ. વાંદુલું-નમુંહું;
૩ સંભવ	સં-સંભવનાથ સ્વામિ,
૪ મહિનંદ યું, ચ	મ-અમિનંદન સ્વામિ; ચ-વળી;
૫ સુમધં, ચ	સુ-સુમતિનાથ સ્વામિ; ચ-વળી;
૬ પદ્મપ્ર હં	પ-પદ્મપ્રભુ સ્વામિ;
૭ સુપાસં	સુ-સુપાર્થનાથ સ્વામિ;
૮ જયં, ચ	જિ-રાગ દ્વેષના છતનાર; ચ-વળી,
૯ ચંદ્રપદ વંદે	ચ-ચંદ્રપ્રભ સ્વામિ; વં-વાંદું હું;
૧૦ સુવિહિં, ચ, પુષ્પ- કંતં	સુ-સુવિધિનાથ સ્વામિ, ચ-વળી, બીજી નામ પુ-પુષ્પકંત સ્વામિ;
૧૦ સીયળ	સી-સિતળનાથ સ્વામિ;
૧૧ સિજ્જં સ	સિ-શ્રેયાંસ પ્રભુ સ્વામિ;
૧૨ વાસુપુ- જ્જંચ	વા-વાસુપુજ્ય સ્વામિ; ચ-વળી,
૧૩ વિમલ	વિ-વિમળનાથ સ્વામિ;
૧૪ મણંતં ચ, જયં	મ-અનંતનાથ સ્વામિ, ચ-વળી; જિ-રાગ દ્વેષના છતજીહાર,

૧૫ ધમ્મં	ધ-ધર્મનાથ સ્વામિ,
૧૬ સંતિં	સં-શાંતિનાથ;
ચ વદામિ	ચ-વળી, વં-વાંદુંછું, નમુંછું;
૧૭ કુંથું	કું-કુંથુંનાથ સ્વામિ,
૧૮ અરં,ચ	અ-અરનાથ સ્વામિ, ચ-વળી;
૧૯ માલ્લિં	મ-મલ્લિનાથ સ્વામિ,
વંદે	વં-વાંદુંછું.
૨૦ મુણિસુ વ્યયં	મુ-મુનીમુદ્રત સ્વામિ;
૨૧ નમિ જિણું	ન-નમિનાથ સ્વામિ;
ચ, વંદામિ	ચ-વળી; વાંદુંછું;
૨૨ રિરૂનેમિં	રિ-અરિષ્ટ નેમિનાથ સ્વામિ;
૨૩ પાસં, તહ	પા-પાર્થનાથ સ્વામિ; ત-તેમજ;
૨૪ વદ્ધમા ણું	વ-વર્ધમાન સ્વામિ (મહાવીર)
ચ	ચ-વળી,
એવંમએઅ ભિથુયા	એ-એણી પ્રકારે ૨૪ લગવંતના નામ ક- હીને; મં-મે; અ-સ્તવના કરી;
વિહુય, રય, મલા	વિ-ટાળ્યા છે, ૨-કર્મ રૂપી રજ, મ-મેલને
પહીણુ જર મરણા	પ-ખપાવ્યા છે; જ-જરા; મ-મરણ જેણે
અઉવીસં,	ચ-ચોવિસ તિર્થંકર.

પિ જિજ્ઞાસુ રા	પિ-ખીમ પજુ, જિ-રાગ દ્વેષાદિકના છ- તનાર છનેશ્વર દેવ;
તિથયરા, મે	તિ-એહવા જે તિર્થંકર દેવ તે, મે-મુજને
પસીયંતુ	પ-પ્રસન્ન થાઓ;
કિત્તિય	કિ-શુભ વચન યોગે કરી ગુણ આમ કીધા
વંદિય	વં-કાયા યોગે કરી વાંધા,
મહિયા	મ-મન યોગે કરી પૂજ્યા,
જે, એ, લો- ગરસ	જે-જે, (ફળભાદિક કહયા) એ-તે લો-આ લોકને વિષે
ઉત્તમા, સિ- દ્ધા	ઉ-ઉત્તમ, પ્રધાન, સિ-સકળ કાર્ય સાધ્યાં એહવા શ્રી સિદ્ધ ભગવંતછ;
આરૂઝગ	આ-સર્વ રોગ રહિત (આરોગ્ય)
બોહિલાલ	બો-સંતકિત બોધનો; લા-લાલ;
સમાહિ, વર	સ-ભાવ સમાધિ, વ-પ્રધાન,
સુત્તમ, દિંતુ	સુ-ઉત્તમ બે વાનાં મને, દિ-દિઓ, આપો,
ચંદ્રેસુ, નિ- મ્મલયરા	ચં-ચંદ્રમા થકી, નિ-અતિ નિર્મળ
આઘચ્ચેસુ	આ-સુર્ય થકી,
અહિયં	અ-અધિક,
પયાસયરા	પ-પ્રકાશના કરણહાર છો,
સાગર	સા-મોટા સમુદ્ર થકી,
વર	વ-પ્રધાન,

ગંભીર	ગં-ગંભીરછો,
સિદ્ધા, સિ- દ્ધિ	સિ-સકળ કર્મ ક્ષય કરી સિ-મોક્ષ,
મમ, દિસં તુ	પહોચ્યા એહવા (સિદ્ધભગવંતણ) મ. મુજને દિ. મોક્ષ દીઓ,

પાઠ ૬ ઠો.

સામાયક આદરવાની વિધિનો.

(નવાં આવતાં સર્વ પાપને રોકવાનો પાઠ.
(આંહી બુધ્ધિકને વિધિ સહિત વંદન કરી
સામાયકની આજ્ઞા માગવી.

દ્રવ્ય થકી, સાવજજ	દ્ર-કાયાએ કરી સા-પાપ કર્મના
જોગ સેવવાના	જો-બ્યાપાર (જોગના) સે. કરવાની
પર્યજખાણ	પ૦-બંધી
ક્ષેત્ર થકી આખાલોક- પ્રમાણે	ક્ષે-ક્ષેત્ર (જમીન) થકી આ૦ સર્વ લોક પ્રમાણે,
કાળ થકી, બેધકીમુધી (અંતર્મુદુર્તી) તે ઉપરાંત	કા-વખતમાં બે, બે બંધીથી ઓછુ ન રહે તે-તે વખત ઉપર

ત્રિષ્ણુ નમ્મો કાર ગણીન પાત્રિતિવાર સુધી	ત્રિ-ત્રણ નમ્મોકારના પાત્રનો કાઉસઆ કરી ન-પારવામાં ન આવે ત્યાં સુધી,
કલાવ થકી છ કોટીએ પચ્ચખખા જી	લા-મરજીથી છ-પાપના જીવના લા- ગા છે તે માહેના છ લાંગાની પ-ખંધી,
કરેમિ, ભંતે	ક-કરંજી; ભ-હે પુજ્ય (ભયના અં- તના કરણહાર,)
સામાયં	સા-સમતારૂપી લાલવાળું સામાયક દત તેહને વિષે,
સાવજજાળે ગં	સા-પાપના, જા-વ્યાપાર (કામની)
પચ્ચખખા- મિ	પ૦ ખંધી કરંજી.
જાવ નિયમ	જા-જ્યાં સુધી, નિ-મર્યાદા (ખંધી) કરેલી છે તેનો અંત આવે ત્યાં સુધી.
પજજી વા- સામિ	પ-ભક્તી કરંજી; સેવુંજી,
હુવિહં,	હુ-એ કરણે,
તિ વિહેણં	તિ-ત્રણ યોગે કરી,

કદરીયાપુરી ગચ્છવાળા છ કોટીને બહુલે આઠે
કોટીએ પચ્ચખખા એમ પાઠ બોલે. છ કોટીને આઠ
કોટીની સમજણ જીઓ પાને ૧૫.

નકરેમિ, ન- કારવોમ	ન-હું પોતે પાપ કરું નહિ ન-બીજા પાસે પાપ કરાવું નહીં (આ બે કરણ)
મણસા વ યસા	મ-મને કરી વ-વચને કરી.
કાયસા*	કા-કાયાએ કરી (એ ત્રણ યોગ)
તરસ ભાતે	ત-પૂર્વે અદાર પાપસ્થાનક સેવ્યા તેથી ભંડ પુણ્ય.
પડિઠ્ઠામિ	પ-નિવર્તુ છું.
નિંદામિ	નિ-નિદુઃખું (આત્માની સાક્ષીએ)
ગરિહામિ	ગ-ગુરૂની સાક્ષીએ ગરહુ છું.
અપ્યાણું વે સિરામિ	અ-પોતાના આત્માને, વો-તણું છું

* કરંતં, પિ, અન્નં, ન સમણ, જાણામિ-કં કર્ત્તી,
પિ-પણ, અં બીજા પ્રત્યે સં રૂં જાણવું નહીં.

વયસા, કાયસા-વ-વચને કરી-કા-કાયાએ કરી
(વચન અને કાયાએ બે યોગે બીજાનું કરેલું પાપ રૂં નહીં
જાણવા પચ્ચખુછું.) આટલા બોલ બોલવાનો આ
કોટી પંથવાળાનો અભિપ્રાય છે.

(૧૬)

પાઠ ૭ મો.

નમોઽશુભ્યંનો પાઠ.

બીજી મધ્યમ વંદનાનો પાઠ

(આત્માને શુદ્ધ ગુણ ધારણ કરવાને જે સર્વો-
ત્તમ પદ પામ્યા છે તેમના ગુણ જણાવવાનો પાઠ)

૧ નમોઽશુભ્યં	ન-નમસ્કાર હોજો યુ-વચનાલંકારે (નામને અનુસારે)
૨ અરિહં- તાભ્યં	અ-અરિહંતદેવને,
૩ ભગવંતા ભ્યં	ભગવંત (જ્ઞાનવંત-મહિમાવંત યશ- વંતને,)
૪ આધ્યા- રાભ્યં	આ-શ્રુત, ચારિત્ર ધર્મની આદિના ક- રણહાર છે.
૫ તિથય- રાભ્યં	તિ-સાકુ, સાધવી, આવક, આવિકારૂપ ચતુર્વિધ તિથિના કરણહાર છે.
૬ સયંસંભુ- દ્ધાભ્યં	સ-પોતે ઉપદેશ વિના જુઝયા છે. (વળી તેઓ કેવા છે)
૭ પુરિસો- ત્તાભ્યં	પુ-પુરૂષ માટે ઉ-ઉત્તમ પ્રધાન છે,
૮ પુરિસસી- હાભ્યં	પુ-પુરૂષ માંહે, સી-સિંહ સમાન છે, (નર્ભય છે.)
૯ પુરિસ, વર	પુ-પુરૂષ માંહે વ-પ્રધાન,

- પુંડરીયાણું   પું-ઉજવળ સમાન છે, (નિર્લોભ પણા માટે.)
- ૧૦ પુરિસ, વર, ગંધ, હ-થીણું   પુ-પુરુષ માંહે વ-ગંધ સમાન છે (પરતિષ્ઠાના માનમાં માટે)
- ૧૧ લોગુત્ત-માણું   લો-લોક માંહે ઉ-ઉત્તમ છે (૨૪ અ-તિશય, ૩૫ પ્રકારની વચન વાણીના ગુણે કરી બીરાજમાન છે.)
- ૧૨ લોગના-હાણું   લો-લોકના નાથ છે (ક્રમાના કરણ-હાર છે.)
- ૧૩ લોગદિ-યાણું   લો-લોકના હિતકારક છે (છકાયના રક્ષા કરનાર છે.)
- ૧૪ લોગપ-ધવાણું   લો-લોક માંહે પ-દીવા સમાન છે, (પદાર્થના પ્રકાશ કરનારા છે)
- ૧૫ લોગપ-જ્ઞેય ગ-રાણું   લો-લોક માંહે પ૦ અતિશે ઉદ્યોતના કરણહાર છે. (મિથ્યાતાદિક નિમિત્ત દૂર કરનારા છે.)
- ૧૬ અભય-ક્યાણું   અ-અભયકાનના કાતાર છે (સાત ભયને દાળણહાર છે)
- ૧૭ ચજ્જુ-ક્યાણું   ચ-જ્ઞાનરૂપી નેત્રના કાતાર છે,
- ૧૮ મગ્ગદ-યાણું   મ-મોક્ષમર્ગના કાતાર છે,
- ૧૯ સરણુ-યાણું   સ-સમગ્રાંત પ્રાણીને શરણના કાતાર છે,

- વર,નાણું- વ. પ્રધાનના-જ્ઞાન દ-દર્શનના ધ-ધરણીકાંડે,
દંસણું ધ-
રાણું
- ૩૩ વિયટ્ટ- વિ-વિલિ ગયું છે છ-છદમસ્થપણું
છઉમાણું (જેહને)
- ૩૪ જિણાણું જિ-પોતે રાગદ્વેશના જીતણહાર,
- ૩૫ જાવયાણું જા-જીજાને રાગદ્વેશના જીતાવણહાર,
- ૩૬ તિત્રાણું તિ-પોતે સંસાર સમુદ્રના તરણહાર છે,
- ૩૭ તારયાણું તા-પરને સંસાર સમુદ્રના તારણહાર છે,
- ૩૮ બુદ્ધાણું બુ-પોતે તત્ત્વજ્ઞાનના બુઝણહાર
(સમજનાર) છે.
- ૩૯ બોહિયાણું બો-બોજાને તત્ત્વજ્ઞાનના બુઝાવણહાર
(સમજાવનાર) છે,
- ૪૦ મુત્તાણું મુ-પોતે બાહ્ય અને અભ્યંતર બંધ-
નથી (કર્મથી) (મુકાણા) મુક્ત થયા છે,
- ૪૧ મોયગાણું મો-પરને બાહ્ય અને અભ્યંતર બંધ-
નથી મુકાવવા સમર્થ છે,
- ૪૨ સંવનણું સ-સર્વ પદાર્થના જાણ છે,
- ૪૩ સંવદરિસિણું સ-સર્વ પદાર્થના દખણહાર છે, (વળી
જેઓ કેવી ગતિને પામ્યા છે તે કહે છે,)
- ૪૪ સિવ સિ-ઉપદ્રવ રહિત,

૪૫ મયલ	મ-મચળ,
૪૬ મરૂય	મ-રોગ રહિત,
૪૭ મચુંત	મ-અંત રહિત,
૪૮ મજખય	મ-ક્ષય રહિત,
૪૯ મઝા- બાહ	મ-બાધા પીડા રહિત,
૦ મપુણ શવંતિ	મ-(બ્યાં) ફરી નથી અવતરવું,
૫૧ સિદ્ધિ ગ હનામધેય	સિ-એહવી જે સિદ્ધગતિ, ના-જેતું એવું નામ છે,
૫૨ ઠાણું, સં પતાણું	ઠા-એહેવું શાંધવું સ્થાનક છે તેને પામ્યા છે.
૫૩ નમોજિ ણાણું	ન-નમસ્કાર હો જિંઠ એહેવા સિદ્ધ જેઓ મોક્ષે પહોંચ્યા તેમને

પાઠ ૮ મો.

સામાયક પારવાની વિધિનો

(સામાયક વ્રત ધારણ કરેલ તેમાં દુષણ લાગેલ હોય
તે શુદ્ધ કરવાને પાઠ)

(સામાયકનો (કાળ) વખત પુરો થએથી આ વિ-
ધિ કહેલી.)

ફક્ત ચક્રી સાવજી જોગનાં પચ્ચખાણુ કર્યાં હતાં
તે પુરા થયાં તે પાણું છું. ક્ષેત્ર ચક્રી આખા લોક પ્ર

માણે કાળ થકી બે ઘડીને આશરે ભાવ થકી છ કો-
ટીએ પચ્ચઝખાણ કર્યા હતાં તે પુરાં થયાં તે પાળું છું.
એહવા નવમા સામાયક વ્રતના

પાંચ અઠયા રા	પાં-પાંચ અતિચાર
જાણિયવવા	જા-જાણવા (પણ)
ન સમાયરિ યવવા	ન-આદ કરવા નહિ
તંજહા	તં-તે જેમ છે તેમ
તે આલો ઉં	તે-આલોચું-કહું છું
૧ મણુ દુરપ ણિ હાણે	મ-મનુ-દુ-દુષ્ટત્ય-માહું પ્રવર્તાવ્યું હોય
૨ વય દુરપ ણિ હાણે	વ-વચન દુ-માહું (પાપ માંહે) પ્ર- વર્તાવ્યું હોય
૩ કાય દુરપ ણિ હાણે	કા-કાયા દુ-દુષ્ટત્ય માંહિ (પાપ માંહે) પ્રવર્તાવી હોય
૪ સામાધય રસ સર્પઅ કરણ્યાએ	સા-સામાયક કીધેલ છતાં અ-કીધું છે કે નહીં એમ બરાબર ખબર ન રહી હોય
૫ સામાધય રસ અણુ. હયરસ કર ણ્યાએ	સા-સામાયકને અ-નિર્માણ કીધેલો વખત પુરો થયા વિના પાલ્યું હોય.
તરસ ભ્ર. અભા મિ	ત-તેહેનુ મિ-મારે નિષ્કુળ થાઓ.

કુકડં (૧)

કુ-કુકૃત્ય પાપ (તે સામાયક સંબંધી જે કાંઈ દોષ સાચ્યો હોય તે નિષ્કૃળ થાઓ)

સામાયક સ
મકાએણું

સા-સામાયકને સ-સર્વ પ્રકારે કરી

૧ કાસિયં

કા-સ્પર્શ કર્યો હોય

પાલિયં

પા-પાલ્યું હોય

૩ તિરિયં

તિ-કાંઠે પહોચાડ્યું હોય એટલે
મર્યાદા બાંધી તે પ્રમાણે પાળી હોય

કટ્ટિયં

કિ-વૃતાદિક પચ્ચખ્ખાણના ગુણકિર્તન
કીધાં હોય

પસોહિયં

સો-શુદ્ધ રીતે કયું હોય

૬ આરાહિ
યં

આ. આરાધ્યું હોય

૭ આણાએ

આ-વિતરાગ દેવની આજ્ઞા પ્રમાણે

૮ અણુપા
લિયં

આ-પાળતાં

૯ નલવધ

ન-થયું ન થયું હોય તો

તરસ મિ-
ચ્છામિ

તેહનું પાપ મારે નિષ્કૃળ થાઓ

કુકડં (૨)

(સામાયક વ્રત સંબંધી જે દોષ સા-
ચ્યો હોય તે નિષ્કૃળ થાઓ)

સામાયકમાં

સામાયકમાં

(૨૩)

૧ દસ મન ના દસ પ્રકારે મનનો દોષ લાગ્યો હોય

૨ દસ વચનના સામાયકમાં દસ પ્રકારે વચનનો દોષ લાગ્યો હોય

૩ બાર કાયાના સામાયકમાં બાર પ્રકારે કાયાનો દોષ લાગ્યો હોય

બત્રિસ દોષ માંહેલો જે કોઈ દોષ લાગ્યો હોય તો તે સમિચ્છામિ દુક્કડ

(૩)

સામાયકમાં સામાયકમાં સ્ત્રીઆદિ સંબંધી

૧ *સ્ત્રીકથા કથા વારતા કરી હોય

૨ ભત્ત કથા ભ-ભોજન પાણી સંબંધી વાતચીત

૩ દેશ કથા દે-દેશ ગામ સંબંધી કથા વારતા કરી હોય

૪ રાજ કથા રા-રાજ કારભાર સંબંધી વાતચીત ઉપર કહિલી ચાર કથા માંહેલી હરકોઈ કથા વાર્તા સામાયકમાં કરી હોય તો તે નિષ્ક્રમ થાઓ.

૫ દસ મિચ્છામિ દુક્કડ (૪)

* સ્ત્રીઓ પાઠમાં પુરૂષ કથા કહેવી.

સામાયકમાં

સા-સામાયકને વિષે

૧ આહાર
સંજ્ઞા

આ-ખાવાની ઇચ્છા કરી હોય.

૨ ભય સં
જ્ઞા

ભ-ખીક લાગી હોય

૩ મિહુણ
સંજ્ઞા

મિ-મૈથુન સેવવાની ઇચ્છા થઈ હોય

૪ પરિગ્રહ
સંજ્ઞાપ-પૈસા ટકા સંબંધીની (માયાની)
ઇચ્છા કરી હોયએ ચાર સં-
જ્ઞા માંહે-
લી સંજ્ઞા
કરી હોય
તો તત્સ
મિચ્છામિ
દુક્કડં (૫)ઉપર કહેલી ચાર સંજ્ઞા માંહેલી હર-
કોઇ સંજ્ઞા સામાયકમાં કરી હોય તો તે
નિષ્ફળ થાઓ.

સામાયક

સામાયક વિતરાગનો આજ્ઞા પ્રમાણે

૧ વાધએ
લીધુ ર વિ
ધિએ પા-
ળ્યું ૩ વિ
ધ કરતાં
અવિધિ થ
ઈ હોય તો
તત્સ મિ-
ચ્છામિ દુ-
ક્કડં (૬)સામાયક પ્રમાણે સામાયક પાળી, નિ-
ર્વધ્ય કરણીમાં સાવધ્ય કરણી થઈ હોય ને
સામાયક વૃત્તમાં કાઇ દોષ લાગ્યો હોય તો
તે નિષ્ફળ થાઓ.

સામાયકમાં

સા-સામાયકને વિષે

(૨૫)

- ૧ અતિક્રમ   અ-પાપતું કામ કરવાના પ્રણામ થાય
- ૨ વ્યતિક્રમ   વ્ય-તે કર્તવ્યમાં સામું ચાલવામાં આવે
(વસ્તુ લેવા ચાલે)
- ૩ અતિચાર   અ-પાપ કર્મ સેવામાં તૈયાર થવાય
(પાપ થયું)
- ૪ અણચાર   અ-ને પાપ થયું હોય તે સંબંધીના
(પાપ ભોગવ્યું.)
- જાણતાં અ
જાણતાં   જાણે અજાણે
- મને, વચને   મન, વચન, કાયાએ કરી કાંઈ દોષ
કાયાએ કરી કાંઈ દોષ
પ લાગ્યો હોય તો તે નિષ્ક્રમ થાઓ
તરસ મિ-
ચ્છામિ દુ-
કાંડ (૭)
- સામાયકમાં   સામાયકમાં
- ૧ કાનો, ૨   કાનો-માત્રા-મીડી-પદ-અક્ષર ઓછા
માત્રા ૩   અધિક
મીડી, ૪
પદ ૫ અ-
ક્ષર ઓ-
છા, અધિક

વિપરીત ભ-
ણાણો હોય
તો અનંતા
સિદ્ધ કે વ
ળીની સા
ખે માહારે
તરસ મિ
ચ્છામિ દુ-
ઃખં (૮)

વિપરીત ભણાણો હોય તો અનંતા
સિદ્ધ કેવળીની સાખે કાઈ દોષ લાગ્યો હોય
તો તે નિષ્કળ થાઓ

આ સામાયક પાળવાની વિધિ પ્રતિક્રમણ કરતી
વખતે આ જગાએ કહેવા નહીં પણ તમામ પ્રતિક્ર-
મણ કરી રહ્યા પછી જો સામાયક થયું હોય તો આ
વિધિ પ્રમાણે પાળવી.

(પાઠ ૨ જો.)

વંદના ત્રણ પ્રકારની છે તેના નામ

૧ જઘન્ય વંદણા-સાધુ સાધવીનો સમાગમ થતા
ત્રણવાર તતજ્ઞુતોનો પાઠ ભણી નમસ્કાર કરવો તે.

૨ મધ્યમ વંદણા-વ્રતાદિક ધારણ કરતી વખતે
નમોદ્યુણનો પાઠ ભણી નમસ્કાર કરવો તે

૩ ઉત્તકૃષ્ટ વંદણા-પાપાદિક અતિચાર નિવર્તન
કરતી વખતે ઇશ્વરિયામિ ખમાસમણનો પાઠ ભણી ન-
મસ્કાર કરવો તે

(૨૭)

(પાઠ ૬ ઠો.)

સામાયક આદરવાની વિધિ.

છ કોટીએ પચ્ચઝખાણુ-એટલે મન, વચન-કાયા
એ ત્રણુ યોગે પાપ કરે નહીં ને મનવચન કાયા એ
ત્રણુ યોગે બીજા પાસે પાપ કરાવું નહીં.

આઠ કોટીએ પચ્ચઝખાણુ-એટલે મનવચન કા-
યાએ ત્રણુ યોગે પાપ કરે નહીં, મનવચન કાયાએ
ત્રણુ યોગે પાપ કરાવું નહીં એમ છ.

વચન અને કાયા એ બે યોગે બીજાને પાપ કરતા
૩૬ જાણું નહીં એમ આઠ ભાંગા થયા.

સામાયકમાં દસ પ્રકારે મનના દાપ લાગે છે તે.

૧ નિરવિવેકી મનથી કરે

૨ યશકીર્તિની વાંચછનાએ કરે

૩ ધનનો લાભ વાંચે

૪ ગર્વ (અભિમાન) કરે

૫ ભયથી કરે

૬ (પુત્ર-ધનાદિક) તું નિયાણું કરે

૭ સામાયકના કૃણનો સંદેહ કરે

૮ અવિનય કરે

૯ પરભવે પોતાને અમુક જાતની રિક્તી દેવતાની
પદ્ધી મળે એવી વાંછતા કરે

૧૦ રોષ કરે

આ દસ દોષો મનના પ્રણામથી નીપજે છે.

(૨) સામાયકમાં જે દસ પ્રકારે વચનના દોષ લાગે છે તે.

૧ કુવચન બોલે (૨) કોઈને ધારકો ક્ષણ પરે તેવી ભાષા બોલે

૩ ગાયન કરે

૪ પોતાને છાંદ બોલે એટલે પોતાનું છીદ છુ-
પાવી બીજાની વાત ઉચારે

૫ સુત્ર સંબંધી બોલે વિવાદ કરે

૬ કલેશ કરે

૭ રાજ્યદ્વારારૂઢિ કથા વિકથા કરે

૮ હાંસી મશ્કરી કરે

૯ સંપદા વિના ઉતાવળો બોલે

૧૦ અપ્રતિને જ્યાં આવવાને આશા આપે

આ દસ દોષો વચનના પ્રણામથી નીપજે છે

૩ સામાયકમાં જે બાર પ્રકારે કાયાના દોષ લાગે છે તે

૧ વસ્ત્ર તથા ભુજાએ ફરી પલાંડી બાંધે (પગ ઉપર પગ ચઢાવે નહીં)

૨ આસન આધુ પાછું ફેરવે (અસ્થિર આસને બેસે)

૩ ચપળપણે સર્વ દિશાએ જુએ (દષ્ટિ ચંચળ કરવી)

૪ ધર સંબંધી પાપકારી કર્મ કરે (કરના કામ સંભારે)

૫ ભીંત અને સ્તંભાદિકે અઢેલીને બેસે (આઠી-ગણુ લીએ)

૬ અંગ ઉપાંગ અતિ સંકોચે (અંગ મરડે)

૭ આળસ મરડે તથા ધર્મ કાર્યમાં આળસ કરે.

૮ ટાચકા ફોડે

૯ પુંખ્યા વિના શરીર ખંજોળે

૧૦ શરીરનો મેલ ઉખાડે

૧૧ વિસામણ કરાવે (અંગ ચંપાવે)

૧૨ નિદ્રા કરે

આ બાર દાપ કાચાથી નીપજે છે.

ઉપર બતાવ્યા મુજબ દસ મનના દસ વચનના અને બાર કાવાના મળી કુલ બત્રીસ દાપો ટાળીને સામાયક વ્રત કરવું.

સામાયક કરવાની વિધિ

પ્રથમ પુર્વ અથવા ઉત્તર દિશા સમીપે જમીન પુણ્ણને બેસી કટાસણું (પાથરણું) પુણ્ણને પાથરવું. પછી મોહપતિ પડિ લેહવું કરીને બાંધવી. ગાછા અથવા રળેહરણુ પડિલેહણુ કરી રાખવો. લવુ નીતનું ભાજન ભેંધ રાખવું. પહેરવાનું કપડું હાથ સાફ પાંચનું પેહેરવું અને ઝોઢવાનું કપડું હાથ પાંચનું ઝોઢવું. પછી નીચેની વિધિ પ્રમાણે અનુક્રમે સામાયક કરવી.

- ૧ પ્રથમ નમોકાર મંત્ર ભણવો.
- ૨ પછી તિજખુતોનો પાઠ ભણવો.
- ૩ ધરિયા વહિનો પાઠ ભણવો.
- ૪ તસ્સ ઉત્તરીનો પાઠ ભણવો.

અહીંઆં-ધરિયાવહી પાઠનો તથા એક નમોકાર (નમસ્કાર મંત્ર) નો કાઉત્સગ કરી (કાયા સ્થિર રાખીને) કાઉત્સગ પુરો થયે નમો અરિહંતાણું શબ્દ કહીને કાઉત્સગ પારવો.

૫ લોગસ્સનો પાઠ કરવો.

પછી ઉભા થઈ આસનથી નીચે ઉતરી પાંચ અંગને વાળી વિધિ સહીત ગુરવાદિકને તિજખુતોનો પાઠ ત્રણવાર ભણી વંદણા કરી સામાયકની આજ્ઞા માગવી અથવા ગુરુ ન હોય તો પુર્વ તથા ઉત્તર દિશા સન્મુખ ઉભા થઈને શ્રીમંધરસ્વામીની આજ્ઞા માગવી.

૬ ગુરૂની આજ્ઞા મળ્યા પછી દ્રવ્ય થકીનો સામાયક આદરવાની વિધિનો પાઠ ભણી સામાયક કરવી.

૭ જમણે હીચણુ ધરતી ઉપર થાપી ડાબે હીચણુ ઉભો રાખી બે હાથ જોડી અંચલી મસ્તકે અડકાવી નમોથયુણું પાઠ બે વખત કહેવો. તેમાં પહેલું નમોથયુણું શ્રી સિદ્ધ ભગવંતજીને કરવાનું છે તેમાં એમ સમજવાનું કે પ્રથમના ૪૩ બોલ કહેલા છે તે પ્રમાણે શ્રી અરિહંત હતા ને જેઓ સિદ્ધ થયા હતા છે તેમને મારે પાછલા દસ બોલ જણવા.

બીજી નમોદ્યુણં શ્રી અરિહંત દેવને કરવાનું છે તેમાં એવી રીતે સમજવાનું જે પ્રથમ ૪૩ બોલ કહેલા છે તે પ્રમાણે તેઓ બિરાજમાન છે તે તેઓ પાછળના દસ બોલોમાં બતાવ્યા મુજબ સિદ્ધ થવાના કામી છે. આ બીજું નમોદ્યુણં પહેલા નમોદ્યુણંની માફકજ “સિદ્ધિ ગર્હ નામધેય” શબ્દ સુધી કહેવું ને (પર)માં “ઠાણં સંપત્તાણં”, શબ્દો બદલે “ઠાણં-સંપાવિઉં કામાણં” અથવા કામરૂસ શબ્દ બોલવો ને ત્યારપછીના શબ્દ બોલવા નહીં.

પછી સામાયક પુરી થતા સુધી ધર્મ ધ્યાન કરવું.

૮ સામાયક પુરી થએ (૧) થી (૫) પાઠ ઉપર મુજબના ભણી સામાયક પાળવાની વિધિનો ૮ મો પાઠ કહી નમોદ્યુણં બે વખત કહી નમોદ્યુણં મંત્ર ત્રણવાર ભણવો.

ઇતિ સામાયક કરવાની વિધિ સંપૂર્ણ.

અથ શ્રી પ્રતિક્રમણ સૂત્ર

વિધિ.

સવિનયે ઉભા થઈ બે હાથ જોડી મસ્તકે
અંજલી કરી ગુર્વાદિકને વંદન કરી પેહેલા આવશ્ય-
કની આજ્ઞા માગવી પછી નાચ્ય મુજબ પાઠ ભણવો.

મચ્છામિણું-મચ્છુંછું વાંચુંછું

ભંતે-હે પુજ્ય

તુલ્સેહિં-તમારી

અભણુંનાયસમાણું-આજ્ઞા માગીને

દેવસિ-દિવસ સંખંધી

પરિક્રમણું-વૃત્ત પરચળખાણમાં જે કોઈ દાપ
લાગ્યા હોય તેથી નીવર્તવું, મુક્ત થવું તે,

ઠાએમી-એક સ્થાને બેસીને

*દેવસિ-દિવસ સંખંધી

જ્ઞાન-જ્ઞાન

દર્શણ-દર્શન

ચારિત્ર-કર્મરૂપી ઠગલાતું ખપાવવું

*તપ-તપશ્ચર્યાને વિષે

દહાડે પરિક્રમણું કરે તો દેવસિ જ્ઞાન દરસણ
ચારિત્ર એટલું કહેવું (તપ શબ્દ કહેવો નહીં કેમકે

અતિચાર-વૃત ભાંગવાને તૈયાર થવું

।ચતવનાર્થ-વિચારવાને અર્થે

કરેમિ-કરું છું.

કાઉસસગ્ગ-કાયા સ્થીર રાખવી

આહી “ નમો અરિહંતાણું ” નો સામાયકનો પાઠ
નીચે મુજબ ભણવો.

નમો અરિહંતાણું-નમો સિદ્ધાણું-નમો આચરિ-
યાણું-નમો ઉવઙ્ગાયાણું-નમો લોચે સંવસાહુણું.

આહી “ કરેમિભંતે સામાઘય ” થી “ જાવ અ-
પ્પાણું વોસિરામિ ” સુધીનો સામાયકનો પાઠ ના. ૬
નીચે મુજબ ભણવો. “ કરેમિ-ભંતે, સામાઘય-સાવ-
જજં જોગં-પચ્ચજ્જામિ-જાવનિયમ પજ્જગુવાસામિ
દુવિહ-તિવિહુણું-નકરેમિ-નકારવેમિ મણુસા, વયસા,
કાયસા તસ્સભંતે-પડિક્કમામિ-નિંદામિ-ગરિહામિ--
અપ્પાણું વોસિરામિ.”

તપ આદર્યા હોય તે પુરા થયા પછી રાત્રિ પડાક-
મણામાં કેહેવાય, રાત્રિએ પડીકમણુ કરે તો (રાયસિ,
જ્ઞાન, દરશણ, ચારિત્ર તથા તપ) કેહેવું.

(૩૪)

પાઠ ૨ જો.

ધન્યામિ-ધન્યુંધું

ઠામિ-એક ઠામે રહીને

કાઉસગ્ગાં-કાયા સ્થીર રાખવી

જો, મે-જો, મે

દેવસિઓ-દિવસ સંબંધી

અધયારો-અતિચાર

કઓ-કીધા હોય

કાધઓ-કાયાએ કરી

વાધઓ-વચને કરી

માણસિઓત-મને કરી

ઉસૂતો-સુત્રથી વિરૂદ્ધ પદ્ધતિ કીધી હોય

ઉમ્મગો-જેન માર્ગ મુકી અન્ય માર્ગ લીધો હોય.

અકરપો-કલપે નહિ એવું કામ કીધું હોય

અકરણિજજો-નહિં કરવા જોગ કીધું હોય

દુઝાઓ-માઠું ધ્યાન ધર્યું હોય

દુવિચિંતિઓ-વિષયાદિકની માઠી ચિંતનશક્તિ કીધી

હોય.

અણ્યાયારો-આચરવા જોગ નહિ તે આચર્યું હોય

અણ્ણિચ્છિયવો-ધન્યવા જોગ નહિ

અસાવગ-આવકને નહિ કરવા જોગ

પાઉગો-પાપકારી વ્યાપાર કીધો હોય.

નાણે-જ્ઞાનને વિષે

તહુ-તેમજ

દંસણે-સમકિતને વિષે

ચરિતા ચરિત્તેય-શ્રાવકનાં ચારિત્ર વિષે

મુઝે-મુત્ર સિદ્ધાંતને વિષે

સામાઘઝે-સમતારૂપ સામાયકને વિષે

તિન્હું-ત્રણ પ્રકારની

ગુત્તીણું-ગુપ્તીનાં વિષે

ચઉન્હું-ચારે પ્રકારની

કસાયાણું-કષાયનાં વિષે (કષાય એટલે ક્રોધ

માન માયા લોભ)

પંચન્હું-પાંચ પ્રકારનાં (પેહેલાં પાંચ વ્રત.

મણ્ણવ્વયાણું-ઉણાં વ્રત માટે (ઉણાં એટલે નાના)

તિન્હું-ત્રણ પ્રકારની

ગુણ્ણવ્વયાણું-ગુણવૃત્ત માંહી ૬ ૬ ૭ મું ૮ મું વૃત્ત

ચઉન્હું-ચાર પ્રકારનાં

સિખખાવ્વયાણું-શિક્ષા વૃત્તમાંહી ૯ મું ૧૦ મું

૧૧ મું ૧૨ મું વૃત્ત

ખારસ્સ વિહસ્સ-ખાર પ્રકારનાં

સાવગ-શ્રાવકનાં

ધમ્મસ્સ-ધર્મના વિષે

જં, ખાડયં-જે કાંઈ થોડું પણ ખડિત કીધું હોય

જં, વિરાહિયં-જે કાંઈ થોડી વિરાધના કીધી હોય

તસ્સ-તેહનું

નિમજ્જામિ દુક્કડં-પાપ થયેલું નિષ્ફલ થાઓ

અહીં સામાયકનો પાઠ ૪ થો એટલે “તસ્મ ઉત્તરી કરણેણ” થી “જનવ અખ્યાણ વોસિરામિ સુધી” સંપૂર્ણ પાઠ કહેવો.

અહીંયાં ઉભા રહીને

૧ નવાણું અતિચાર તથા એક નમોઃકારનો કા-
ઉત્સરગ કરી “નમો અરિહંતાણું” કહીને કાઉત્સરગ
પાળવો.

નવાણું અતિચારનો પાઠ જુઓ ઉપર પાને
(અશક્તપણું હોય તો નીચે જોડીને કાઉત્સરગ કરવો.)

૨ નવાણું અતિચાર આવડતા નહીં હશે તો ચાર
લોગસ્સનો (જુઓ સામાયક પાઠ ૫) અથવા અત્રિસ
નમોઃકારનો કાઉત્સરગ કરવો.

ઇતિ સામાયક આવસ્યક પ્રથમ અધ્યયન સંપૂર્ણમ્.

બીજો આવસ્યક.

અહીં ઉભા થઇ “તિણુતા” નો પાઠ ભણી યુર્વા-
દિકને વંદના કરી બીજા આવસ્યકની આજ્ઞા માગવી.
પછી ઉભે ઉભે સામાયક પાઠ ૫ માં લોગસ્સનો
આખો પાઠ “લોગસ્સ ઉજ્જેયગરે” થી “જનમ-
મંદિસંતુ” સુધી સંપૂર્ણ કહેવો.

ઇતિ અત્રિસંથ્થો આવસ્યક દ્વિતિય અધ્યયન
સંપૂર્ણમ્.

(૩૭)

ત્રીજો આવશ્યક.

આંહી ઉભા થઈ “તિષ્ઠતાનો” પાઠ ભણી મુર્ચ્છાદિ-
કને વંદના કરી ત્રીજા આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી.

(પાઠ ૩ જો.)

ધૃત્વામિખમાસણાનો

આ પાઠ જે વખત કહેવાનો છે અને જેસતી
વખતે ઊંડડુ આસનથી (એટલે ઢીંચણ બંને ઉંચા
રાખી જે હાથ મસ્તકે લગાડી) પાઠ ભણવો.

ધૃત્વામિ-ધૃષ્ટુ

ખમા-ક્ષમાવંત

સમણો-સાધુ

વંદિઉ-વાંદુષ્ટ

જવણિર્જિએ-શરીરની યથા શક્તી પરમાણુ

નિસીહિયાએ-નિષેધ કરીને અશુભ જોગ હોય તેને

અણુજણહુ-આજ્ઞા દીઓ

મે મિ-મને મર્યાદા માંહે

ઉગ્ગહુ-આવવાની આજ્ઞા

નિસીહિ-અશુભ જોગ નિષેધીને શરીરે કરી

અહોકાય-એમ તમારી કાયાને

કઅસંકાસ-મારીકાયાએ ફરંસી હોય તે

ખમણિજ્જો-ખમજો

લો-પુન્ય

કિલામો-મેં દુઃખ ઉપજાવ્યું હોય તો તે ખમજો.

અરપ-ગાંધ છે

કિલંતાણુ-કીલામના જેની

બહુ-મણં
 સુભોજ-સુભયોગે કરી
 ભે-તમારો પુજ્ય
 દિવસો-દીવસ
 વધકંતો-વહીગયો ચાલ્યો ગયો
 જતાભે-જાત્રા રૂપ પુજ્ય
 જવણિજીવ-છતી છે ઇંદ્રી યથા શક્તિ પ્રમાણે
 ભે-તમે હે પુજ્ય
 ખામેભિ-ખમાવું છું
 ખમા સમણો-ક્ષમા સહિત સાધુ
 દેવસિયં (રાયસિયં)-દીવસ સંબંધી (રાત્રીનું
 પડિકમણ કરતી વખતે)
 વધકમં-અવિનય થયો હોય
 આવસિયાએ-અવશ કરણીના અતિચાર થકી
 પડિકમાભિ-નીવર્તુ છું
 ખમાસમણાણં-ક્ષમાવંત સાધુની
 દેવસિયાએ (રાયસિયાએ)-દીવસ સંબંધી (રા
 ત્રીના પડિકમણ સંબંધી)
 આસાયણાએ-આસાતના
 તિત્તીસત્તથરાએ-તેત્રીશ તથા અનેરે પ્રકારે
 જંકિંચિ-જે કોઈ
 મિચ્છાએ-ખોટું કીધું હોય
 મણુ-મન
 દુક્કડાએ-માઠું પ્રવર્તાવ્યું હોય
 વય-વચને

કરાયસિ-રાત્રીનું પડિકમણ કરતી વખતે “દિવસો”ને
 બદલે “રાયસિ” શબ્દ યોજાયો

(૩૯)

દુઃકડાએ-માઠું બોલ્યો હોડીં

કાય-કાયા

દુઃકડાએ-માઠી પ્રવરતાવી હોય

કોહાએ-કોધ કીધો હોય.

માણાએ-માન કીધું હોય

માયાએ-માયા એટલે કપટ કીધું હોય

લોભાએ-લોભ કીધો હોય

સંવકાલિયાએ-સર્વ કાળને વીધે

સંવ મિચ્છોવયારાએ-સર્વ જે કંઈ બોલું

કીધું હોય

સંવ-સર્વ

ધર્માઈ-ધર્મની

ક્રમણાએ-કરણીને વીધે.

આસાપ્રણાએ-આસાતના કીધી હોય

જે મે-જે મેં

દેવસિઓ (રાયસિઓ)-દિવસ સખંધી (રાત્રી
સખંધી)

અધ્યારો-અતિચારો

કચ્છો-કીધો હોય

તત્સ-તે અતિચારને

ખમાસમણો-ક્ષમાવંત સાધુ

પડિકમાભિ-વેગળા કર્ણકું

નિંદાભિ-નિંદુકું બોલું કર્યું એમ કહુંકું

મરિહાભિ-મરહુંકું ગુરની સાથે

અપ્યાજું-આત્માને

વોસિરાભિ-તણુંકું

“આવસિયાએ” આ શબ્દ ફક્ત પહેલી વખત સ્પર્શ પાઠ બોલતી વખતેજ કહેવો. બીજી વખત સ્પર્શાનિષ્પ્રમાસમજ્ઞાનો પાઠ બોલતી વખતે કહેવાની જરૂર નથી. કારણ કે અવગ્રહ ની બહાર નીકળવું નથી. સ્થાનકે બેસી રહી પાઠ કહેવો.

ઇતિ શ્રી તૃતિય વંદના આવશ્યક સંપૂર્ણ
આંહી ઉભા થઇ “તિ”બુતોનો” પાઠ ભણી ગુર્વા
દિકને વંદના કરી ચોથા આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી

પાઠ ૪ થો

આવશ્યક ચોથો

દિવસ સંખંધિ જ્ઞાન દરશણ ચારિત્ર તપને વિશે
જે અતિચાર લાગ્યા હોય તે આલોડિ

આગમે-સુત્ર સિદ્ધાંત

તિવિહે-ત્રણ પ્રકારનાં

પન્ન-તે-પરપેલ છે

તંજહા-તે જેમ છે તેમ કહે છે

સત્તાગમે-સુત્ર પાઠથી આગમ

અથવા ગમે-અર્થ આગમ એટલે સુત્રના અર્થ કરવા

તદુભયા ગમે-સુત્ર અને અર્થ એ બેથી જ્ઞાન

એહવા શ્રી જ્ઞાનને વિષે

જે અતિચાર લાગ્યા હોય

તે આલોડિ

ઉપર કહેલા ત્રણ જ્ઞા-
નાદીકનો વધે જે પાપ
લાગ્યું હોય તે નિવાર-
ણ કરે

જવાબદાર-મુત્ર આધાં પાછાં ભણ્યા હોય
 વચ્ચા મેલિય-ધ્યાન વિના વારેવારે મુત્ર ભણ્યા
 હોય (અનેરા શાસ્ત્રના વચન મુક્યા હોય)

હાણખર-ઓછો અક્ષર ભણ્યો હોય

અચખર-અધીક અક્ષર ભણ્યો હોય

પયહીણ-પદ ઓછું ભણ્યો હોય

વિણ્ય હીણ-વીનય રહીત ભણ્યો હોય

જોગહીણ-મનવચન કાયાનાં જોગવિનાં ભણ્યો હોય

ધોસહીણ-શુદ્ધ ઉચાર રહિત ભણ્યો હોય

મુકુદિન્ન-રૂઠું જ્ઞાન અવનિતને દીધું હોય

દુકુ પઠિછિય-અવનિત પણે જ્ઞાન લીધું હોય

અકાલે કઓસડ્ડાઓ-ચાર સંધ્યાકાળ આદિ બાર
 અકાળ તે કાળમાં સજાય કીધી હોય

કાલેન કઓ સડ્ડાઓ-ખરો વખત છે તે દાણે
 સજાય ન કીધી હોય.

અસડ્ડાઓ સડ્ડાય-લોહી પર આદિ અપવિત્રા-
 ંની જગાએ સજાઅ કીધી હોય

સડ્ડાઓ ન સડ્ડાય-સજાઅ કરવા જોગ જગા છે
 ત્યાં સજાઅ ન કીધી હોય

તરસમિચામિદુકડ-પાપ થએલું નિષ્ક્રમ થએ

(૪૨)

પાઠ ૫ મો.

સમક્ષિતનો.

દંસણુ-સદરણુ આસ્તા.

સમક્ષિત-ખરા ધર્મનું આચરણુ

પરમતથ-નવે પદાર્થનો અથવા સિદ્ધાંતનો

સંથવોવા-પરિચય કરવો તેનો સમાગમ અથવા
અભિયાસ કરવો

મુદ્ધિઠ-ભણી દૃષ્ટીથી જોયા છે

પરમતથ-મુત્રના અર્થ

સેવણુ-સેવના કરવી (એવા ગુરુજીની)

વાવિ-અથવા

વાવન-સમક્ષિત પામીને ખરી જાય

કુદંસણુ-અ-ય દર્શનો જે સમક્ષિત પામ્યા નથી તેનો

વજ્રજણુ-ત્યાગ કરવો

સમ્મત્ત-એ સમક્ષિતની

સદ્દેહણુ-શુદ્ધ શ્રદ્ધા

એહવા સમક્ષિતના સમણુ વાસએણુ-એવા સમ-
ક્ષિતનાં વત ધારી આવકને

સમત્તરસ-સમક્ષિતના

પંચ-પાંચ

અર્ધયારા-અતિચાર

પેયાલા-મોહોરા

જાણિયવા-જાણવા

નસમાચરિયવા-આચરવા નહિ

તાંજહા-જેમ છે તેમ

તે-તે
 આલોઉં-કહું છું નિવારણ કરું છું
 સંકા-જેન ધરમમાં સંદેહ આવ્યો હોય
 કંખા-અન્ય માર્ગની ઇચ્છા કરવી તે.
 વિતિગિચ્છા-કરણીનાં કૃળમાં સંદેહ આવે
 પરપાસંડ-પરસંસા મીથ્યાતીની પરસંસા કરી હોય
 પરપાસંડ-મીથ્યાત્વનાં પડપકનો
 સંથવો-સમાગમ કીધો હોય
 એ પાંચ અતિચાર માંહિલો જે કેંઈ અતિચાર
 લાગ્યો હોય તે
 તસ્સમિચ્છામિ દુઃકડં-પાપ થએલું નિષ્કૃળ થાયે

(પાઠ ૬ ઠો.)

અભુવત પિહેલું.

પહિલું-પેહેલું
 અભુવત-સાધુનાં વૃતથી ઓછું
 થૂલાઓ-મોહટા
 પાણાઈ વાયાઓ-પ્રાણી જીવમાત્ર હણ્યા હાય તેથી
 વેરમણું-નિવરતું છું
 ત્રસજીવ-હાલતા ચાલતા જીવ
 બે ઇંદિયા-બે ઇંદ્રીવાલા (કાયા અને મુખ)
 તે ઇંદિયા-ત્રણ ઇંદ્રીવાલા (કાયા મુખ અને નાસિકા)

ચઉરિંદિયા-ચાર ઇંદ્રીવાલા (કાયા મુખ નાસીકા
અને આંખ)

પન્ચિદિયા-પાંચ ઇંદ્રીવાલા (કાયા મુખ નાસીકા
આંખ અને કાન)

જાણી-જાણીને

પ્રીછી-એલખીને

સ્વસંખંધી-પોતાનાં સગાસંખંધી

શરીર માહિલા પીડાકારી-પોતાનાં શરીર માહિલા
પીડા ઉપજાવે એવા કરમીઆ પ્રમુખ સીવાયનાં

સ અપરાધી-પોતાનો અપરાધ જેણે કર્યો હોય તે
વિગલેંદ્રિવિના-ભાન વગરનાં

આકુટી-જાણી જોઈને

હણવા-હણવાની

નિમિત્તે-બુદ્ધિએ.

હણવાના-હણવાનાં

પચ્ચખાણુ-ખંધી

તથા મુક્ત એકેંદ્રિ પણુ } તેમજ ઝીણા એક ઇંદ્રિવા
હણવાના પચ્ચખાણુ } લા જીવ મારવાની ખંધી

જાવ જવાએ-જ્યાં મુઘી જવું ત્યાં મુઘી

દુવિહ્-એ કરણે કરી

તિવિહણું-ત્રણ જોગે કરી

ન કરેમિ-કરું નહિ (હીંસા)

નકારવેમિ-જીજ પાસે કરાવું નહિ

મજસા-મને કરી

વયસા-વચને કરી

કાયસા-કાયાએ કરી

એહવા-એવા

પહિલા-પેહેલા

થૂલ-મોહટા

પ્રાણાતિપાત-જીવ હણવાથકી

વેરમણું-નિવરતવાનાં

વૃતનાં-વૃતનાં

પંચ અઠયારા-પાંચ અતિયાર

પેયાલા-મોહટા

જાણિયવા-તે જાણવા

નસમાયરિયવા-પણ આદરવાનહિ

તંજંહા-તે જેમછે તેમ

તે આલોડ-કહુંછઉં (નિવારણ કરજી)

બંધે-કોઇ જીવને તાણીને બાંધ્યો હોય

વહે-ભારે માર માર્યો હોય

છવિછેએ-અવયવ છેદ્યા હોય

અઠભારે-અતિભાર ભર્યો હોય

ભત પાણવોછએ-અનુપાણી ભોગવતાં એટકા
વ્યા હોય તે

તરસ મિચ્છામિદુઃકં-પાપ થએલું નિષ્કળ
થાઓ

(૪૬)

પાઠ ૭ મો

અણુત્રત બીજું

બીજું-બીજું

અણુત્રત-ઉણુવૃત

થૂલાઓ-મોહકું

મૂસાવાયાઓ-જીકું બોલવાથી

વેરમણ-નિવરતું

કન્નાલીક-કન્યા તથા વર સંબંધી કામમાં

ગોવાલીક-ગાય ભેંસ આદિ ઢોર સંબંધી કામમાં

ભોમલીક-જમીનના કામમાં

થાપણ મોસો-થાપણ બોળવવામાં

મોટકી કૂડીસાખ-મોહટી બોટી સાક્ષી આપવામાં

ધત્યાદિક-એ વિગેરે

મોટકું-મોહકું

જીકું બોલવાનું પદ્યજખાણ-જીકું બોલવાની બાધા

બવણવાએ-જ્યાં મુઘી જીવંત્યાં મુઘી

કુવિહું-એ કરણ

તિવિહણું-ત્રણ જોગે કરી

નકરેમિ-કરું નહિ

નકારવેમિ-કરાવું નહિ

મણસા-મને કરી

વયસા-વચને કરી

(૪૭)

કાયસા-કાવાએ કરી
એહવા બીજા થૂલ-એહવા બીજા વ્રતમાં મોટું
મૃપાવાદ-ભુતું બોલવું
વેરમણું-નિવરતું
વ્રતનાં પંચ-એ વ્રતનાં પાંચ
અધ્યારા-અતિચાર
જાણિયવા-જાણવા
નસમાયરિયવા-પણ આદરવા નહિ
તાંજહા-તે જેમછે તેમ
તે આલોઉં-કહું
સહસ્સા ભજખાણે-ધારકો પર એવું બોલવું
રહસ્સા ભજખાણે-કેઇની છાની વાત ઉઘાડી કરવી
સદારામંત લેએ-પોતાની સ્ત્રીનાં મર્મ ઉઘાડ કરવા
આસોવ એસે-ખોટા ઉપદેશ કરવો
કૂડલેહ કરણે-ખોટા લેખ કર્યો હોય
તસ્સ મિસ્કામિદુકડ-તે પાપ થએલું નિમ્કળ થાજે

પાઠ ં મો

અણુવ્રત ત્રીણું

ત્રીણું અણુવ્રત-ત્રીણું સાધુથી આણું વ્રત
થલાઓ-મોહટું

(૪૮)

અદિના દાણાઓ-ચોરી કરવાથી
 વેરમણું-નિવરતું છું
 ખાતરખણી-ખાતર ખોદીને
 ગાંઠડી છોડી-ગાંસડી છોડીને
 તાલુપર કુંચીએ કરી-કોઈતું તાલુ ખીલ કુંચીએ
 ઉઘાડીને

પડી વસ્તુ ધણીઆતી જાણી-કોઈ પડી વસ્તુનો
 કોઈ ધણી છે એમ જાણ્યાં છતાં લેવી

ધત્યાદિક-એ વિગેરે

મોટકું અદત્તાદાન } મોહટું અણદીધેલું
 લેવાના પચ્ચખખાણુ } લેવાની ખંધી

સગા સંબંધી-પોતાનાં સગા સંબંધીની

વ્યાપાર સંબંધી-વ્યાપાર નિમિત્તે

તથા નિભ્રમી વસ્તુ ઉપરાંત-તથા ભરમ વિનાની
 હલકી વસ્તુ (ખજરની ચપટી દાતણ)

અદત્તાદાન-અણ દીધેલું

લેવાના પચ્ચખખાણુ-લેવાની ખંધી

જાવજવાએ-જ્યાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી

દુવિહું-એ કરણ

તિવિદેણું-ત્રણ જોગે કરી

((૪૯))

ના કરેમિત્તકરું નહિ (ચોરી)
 નકારવેમિ-કરાવું નહિ (ચોરી)
 મણસા-મને કરી
 વયસા-વચને કરી
 કાયસા-કાયાએ કરી
 એહવા ત્રીજથૂલ-એવા ત્રીજ વૃતમાં મોટું
 અદત્તાદાન-અણુદીધેલું લેવું
 વેરમણું-નિવરતું છું (તજવું)
 પ્રતના-પ્રતનાં
 પંચ-પાંચ
 અર્ધયારા-અતિયાર
 જાણિયવા-જાણવા
 ન સમાયરિયવા-આચરવા નહિ
 તંજહા-તે જેમ છે તેમ
 તે આલોઉં-કહું છું
 તેજાહડે-ચોરાઉ વસ્તુ લીધી હોય
 તક્કરખઉગે-ચોરને મદદ કરી હોય
 વિરૂદ્ધ રજાગકમ્મે-રાજ્ય વિરૂદ્ધ તથા દાણ ચો-
 રી કરી હોય
 કડ તોલે-ખોટું તોલ્યું હોય
 કડમાણે-ખોટું માપ્યું હોય
 તખ્પડિરવગવહારે-વસ્તુ ફેરફાર કરી સારી વસ્તુ
 જખાસી નક્સી આપી હોય

(૫૦)

તરુસમિચ્છમિદુઃકં-તે પાપ થએલું નિષ્ક-
ળ થાઓ

પાઠ ૯ મો

અણુવ્રત ચોથું.

ચોથું અણુવ્રત-ચોથું સાધુથી ઓણુ વ્રત

ચૂલાઓ-મોહકું

મેહુણાઓ-મૈથુન થઈ

વેરમણું-નિવરતું છું

સદારા-પોતાની સ્ત્રીથીજ (આ પદ પુરૂષ
બોલવું)

સતોસીએ-સંતોષ રાખવો

અવસેસ-ખીજ સ્ત્રી સાથે

મેહુણુવિહનો-મૈથુન સેવવાનાં

પચ્ચખખાણ-ખંધી

અને સ્ત્રીને સહર્તાર-પોતાનાં હરથારથીજ (આ
પદ સ્ત્રીએ બોલવું)

સતોસીએ-સંતોષ રાખવો

અવસેસ-ખીજ પુરૂષ સાથે

મેહુણુવિહનો-મૈથુન સેવવાનો

પચ્ચખખાણ-ખંધી

અને જે સ્ત્રી પુરૂષને-અને જે સ્ત્રી પુરૂષને

મૂળ થકી કાયાએ-સર્વથા કાયાએ કરી

મેહુણુ સેવવાના પચ્ચ- } મૈથુન સેવવાની બધી
જખાણુ-હોય તેહને } કરી હોય તેહને

દેવતા મનુષ્ય તિર્યચ } દેવતા મનુષ્ય અને પશુ
સંબંધી } વિગેરે સંગાથે

મેહુણુનો-મૈથુન સેવવાની

પચ્ચજખાણુ-બધી

જાવ જીવાએ-જ્યાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી

દેવતા સંબંધી-દેવતા સંબંધી

દુવિહું-એ કરણે કરી

તિવિહેણું-ત્રણ જોગે કરી

ન કરેમિ-કરું નહિં

નકારવેમિ-કરાવું નહિં

મણસા-મને કરી

વયસા-વચને કરી

કાયસા-કાયાએ કરી

મનુષ્ય-મનુષ્ય

તિર્યચ સંબંધી-પશુ વીગેરે સંબંધી

એગવિહું-એક કરણ

એગવિહેણું-એક જોગે કરી

નકરેમિ-એ કામ કરું નહિં

કાયસા-કાયાએ કરી

એહવા ચોથાચૂસ-એવા ચોથા મોટા

મેહુણુ-મૈથુન

(૫૨)

વેરમણું-નિવસ્તવાના

પ્રતના-પ્રતના

પાંચ-પાંચ

અધ્યાસ-અભિચાર

જાણિયવા-જાણવા

ન સમાચરિયવા-આદરવા નહિ

તંજહા-તે જેમ છે તેમ

તે આલોઉં-કહું છું

ઇતારય

પોતાની પરણેલી તાની ઉ-
મરની સ્ત્રી સાથે પરિચય
પરિગ્રહિયગમણે } ભોગ ભોગવે તો અતિચાર

અપરિગ્રહિય } જે સ્ત્રી સાથે સગાઇ થઇ છે પણ
ગમણે } લગ્ન થયાં નથી અને ઉમરે મોટી
છે તે સાથે ભોગ કરે તો અતિચાર

અન્નંગ કીડા-પરસ્ત્રી સંગાથે કાંઈપણ જાતની કામ
કીડા કીધી હોય

પર વિવાહ કરણે-બીજાનાં વિવાહ મેળસી આ-
પ્યા હોય

કામ ભોગણુ-કામ ભોગમેં વિશે

તિવાલિલાસા-ધણી ઈચ્છા રાખી હોય

તરસમિચ્છામિદુક્ક-તે પાપ થએલું નિબૂળ થાય

(૫૩)

(પાઠ ૧૦ એ.)

અણુવ્રત પાંચમું

પાંચમું અણુવ્રત-પાંચમું સાધુથી ઓછુંદત

થૂલાઓ-મોહટું

પરિગાહાઓ-પારગૃહ થકી

વેશભણું-નિવરતુંજી

ખેત-ખેતર આદિ ખુસી જમીન

વશ્યુનું-ધરઆદ ઠાંકેલી જમીનની

યથા પરિભ્રામ-યથા શક્તિ પ્રમાણે મર્યાદા કરવી તે

હિરણુ-રૂપાની

સોવનનું-સોનાની

યથાપરિભ્રાણુ-યથાશક્તિ પ્રમાણે મર્યાદા કરવી તે

ધન-મહોરખધ નાણાની

ધાનનું-ચોવીસ જાતનાં અનાજ

યથાપરિભ્રાણુ-યથાશક્તિ પ્રમાણે મર્યાદા કરવી તે

દુપદ-મનુષ્ય આદિ જે પગા પ્રાણીની

ચક્રિપદનું-ચોપગાં ઠોરની

યથાપરિભ્રાણુ-યથાશક્તિ પ્રમાણે મર્યાદા કરવી તે

કૃવિયનું-ધર વખાર આદિની

યથાપરિભ્રાણુ-યથાશક્તિ પ્રમાણે મર્યાદા કરવી તે

એ યથાપરિભ્રાણુ } એ પ્રમાણે જેથી જેથી મ-
કીધું છે } યાદા કીધી છે

તે ઉપરાંત પોતાનો પ- } તે થકી વધારે પોતાની
રિમ્મલ કરી રાખવાના } (દોલત) પરિમ્મલ કર-
પચ્ચખખાણ } વાની બંધી

અવજવાએ-જ્યાં સુધી છત્રું ત્યાં સુધી.

એગવિહું-એક કરણે કરી

તિવિહેણું-ત્રણ જોગે કરી

નકરેમિ-કરું નહિં (મર્યાદા ઉપર દોલત રાખું નહિં)

મણસા-મને કરી

વયસા-વચને કરી

કાયસા-કાયાએ કરી

એહવા પાંચમા થૂલ-એવા પાંચમાં મોટા

પરિમ્મલ-દોલતની

પરિમાણ-પ્રમાણ (મર્યાદા ઉપરાંત)

વેરમણું પ્રતતા-નિવરતવાનાં વૃત્તનાં

પંચ-પાંચ

અધ્યારા-અતિયાર

જાણિયવા-જાણવા

નસમાયરિયવા-આદરવા નહિં

તંજહા-તે જેમછે તેમ,

તે આલોઉં-કહું છઉં

ખેત-ખેતર આદિ ખુલી જમીનની

વથુ-ધર આદિ ઢાંકેલી જમીનની

પમાણાધકમે-મર્યાદા કીધી હોય તે ઉપરાંત

અજાણતા મર્યાદા ઉલ્લંઘન કરી હોય

હિરણ્ય-રૂપાની

સોવત્ર-સોનાની

પ્રમાણાધિક્કમે-મર્યાદા કીધી હોય તે ઉપરાંત અ-
જણતાં મર્યાદા ઉલ્લંઘન કરી હોય

ધન-મહોરમ્મંદ નાણાની

ધાન-ચોવીસ જાતનાં અનાજની

પ્રમાણાધિક્કમે-મર્યાદા કીધી હોય તે ઉપરાંત અ-
જણતાં મર્યાદા ઉલ્લંઘન કરી હોય

દુપદ-મનુષ્યઆદિ બે પગાં પ્રાણીની

ચતુષ્પદ-ચોપગાં ઢોરની

પ્રમાણાધિક્કમે-મર્યાદા કીધી હોય તે ઉપરાંત અ-
જણતાં મર્યાદા ઉલ્લંઘન કરી હોય

કૃત્રિય-ધર વખાર આદિની

પ્રમાણાધિક્કમે-મર્યાદા કીધી હોય તે ઉપરાંત અ-
જણતાં મર્યાદા ઉલ્લંઘન કરી હોય.

તસ્મિન્નિષ્ઠામિદુક્કડં-તે પાપ થએલું નિષ્કુળ
થાઓ.

પાઠ ૧૧ મેા

વ્રત છટું (ગુણવ્રત)

છટું દિસિં વ્રત-છટું દિશાઓની મર્યાદા બાંધ-
વાનું વ્રત

(૫૬)

ઉર્દ્ધ દિસિનું-ઉંચી ચઢવી પડતી દિશાનું (પર્વત
આદિનું)

યથા પરિમાણ-યથા શક્તિ પ્રમાણે મર્યાદા કરવી તે
અથવા દિસિનું-તીચી એટલે હેઠે જવાની દિશાનું
યથા પરિમાણ-યથા શક્તિ પ્રમાણે મર્યાદા કરવી તે
તિરિય દિસિનું-જલ સ્થલ બન્ને ઢેંકણેની ચારે
દિશાનું

યથા-પરિમાણ-યથા શક્તિ પ્રમાણે મર્યાદા કરવી તે
એ યથા પરિમાણ / એ પ્રમાણે મર્યાદા કીધી છે
કીધું છે તે ઉપરાંત / તે સિવાય

સધ્ધિછાધ-પોતાની મરજીથી

કાયાધ જમને-શરીરે જમને

પાંચ-પાંચ

આશ્રવ-પાપ (જીવહિંસા જુઠ ચોરી મૈથુન
પરિગૃહ)

સેવવાનાં-ભોગવવાની

ખુશખુશાણ-ખંધી

જાવજવાએ-જ્યાં મુઘી જવું ત્યાં મુઘી

દુવિહું-એ કરણે કરી

તિવિહણું-ત્રણ જોગે કરી

નકરેમિ-હું કરું નહિં

નકારવેમિ-કરાવું નહિં

મણસા-મને કરી

વચસા-વચને કરી

જકાયસા-કાયાએ કરી

એહવાં છઠ્ઠા-એવાં છઠ્ઠા
 દિસિ-છ દિસાએ જતાં પાપ લાગ્યું હોય તે
 વેરમણ-નિવરતું છું
 વ્રતનાં-વ્રતનાં

પંચ-પાંચ
 અમયારા-અતિચાર
 જાણિયવા-જાણ્યા
 ન સમાચરિયવા-આચરવા નહિ
 તંજહા-તે જે છે તેમ
 તે આલોઉં-કહું છું

ઉદ્ધિસિ-ઉંચી ચડવી પડતી દિશા
 અપમાણાધક્રમે-મર્યાદા કીધી હોય તે ઉપરાંત અ-
 જાણતાં મર્યાદા ઉલ્લંઘન કરી હોય
 અધોદિસિ-મિચી એટલે હેઠ જવાની દિશા
 અપમાણાધક્રમે-મર્યાદા કીધી હોય તે ઉપરાંત અ-
 જાણતાં મર્યાદા ઉલ્લંઘન કરી હોય
 તિરિય દિસિ-જલસ્થલ બને ઠેકાણેની ચારે દિશા
 અપમાણાધક્રમે-મર્યાદા કીધી હોય તે ઉપરાંત અ-
 જાણતાં મર્યાદા ઉલ્લંઘન કરી હોય
 એત્તવુઢી-એક દિશા ઘડાડીને બીજી દિશા વધા-
 રી હોય

સર્ગ અંતર ધાએ-સંદેહ પડ્યા છતાં આગળ
 ચાલ્યું જવાયું હોય.

* “ કરતનાણું જાણ્યા વયસા કયસા ” એ મા-
 હિ રહિને “ એગવિહું તિવિહણું નકરેજિ મજસા,
 વયસા, કયસા ” આટલો પાઠ આઠ કેટલી ગમ્મવાળા
 વધારે બોલે છે.

(૫૮)

તસ્મિન્નામિ દુઃકડં-તે પાપ થએલું નિબંધ
થાએ।

પાઠ ૧૨ મે।

સાતમું વ્રત (ગુણ વ્રત)

સાતમું વ્રત-સાતમું વ્રત

ઉવભોગ-એક વખતે ભોગવાય તે (અન
વીગેરે)

પરિ ભોગવિહં-વારંવાર ભોગવાય તે (ઘરેણું
વસ્ત્ર વિગેરે)

પચ્ચખખાયમાણે-ખંધી કરતાં થકા

૧ ઉદ્વિણિયાવિહં-અંગ લુધાના વસ્ત્રની વિધી

૨ દંતણિવિહં-દાતણની મર્યાદા

૩ ફલવિહં-ફલની મર્યાદા

૪ અભ્યં ગણવિહં-તેલ આદિ શરીરે ચોપડવા-
ની મર્યાદા

૫ ઉવદ્વણવિહં-શરીરે મરદન કરવાની પીઠી વીગેરે
વસ્ત્રની મર્યાદા

૬ મંજજણવિહં-નાહવાનાં પાણી વીગેરેની મર્યાદા

૭ વચ્ચવિહં-વસ્ત્ર વિગેરેની મર્યાદા

૮ વિલેવણવિહં-સુખડ આદિ વિલેપન કરવાની
વસ્ત્રની મર્યાદા

- ૯ પુષ્કવિહું-જામ જીરું આદિ ફુલની મર્યાદા
 ૧૦ આભરણ વિહું-ધરેણા આદિ પહેરવાની મર્યાદા
 ૧૧ ધૂપવિહું-અગરબત્તી આદિ ધુપની મર્યાદા
 ૧૨ પેજજવિહું-પીવાની વસ્તુ ઓશડકાથની મર્યાદા
 ૧૩ લખખણવિહું-મુખડી આદી ખાવાની વ-
 સ્તુની મર્યાદા
 ૧૪ ઉદનવિહું-લામું ધાન ખાવાની મર્યાદા (લુ-
 ખું ધાન) કાચુ પાકુ ધાન ખાવાની મર્યાદા
 ૧૫ સૂપવિહું-કઠોર ખાવાની મર્યાદા
 ૧૬ વિગયવિહું-ધી દુધ દહિં માખણ તેલ ગોળ
 ખાંડ સાકર મધ દારૂ માંસ એ અ
 ગીઆર જાતની વિગયની મર્યાદા
 ૧૭ સાકવિહું-લીલોતરી શાકની મર્યાદા
 ૧૮ માહુરવિહું-દાદા બદામ વિગેરે જાતના મે-
 વાની મર્યાદા
 ૧૯ જમણવિહું-અમુક વખતે ખાવાની મર્યાદા
 (તોલ તથા વખતની)
 ૨૦ પાણિવિહું-પાણીની મર્યાદા (તોલ તથા વખતની
 ૨૧ મુખવાસ વિહું-સોપારી લત્તીંગ એલચી તજ
 આદિ મુખવાસની મર્યાદા
 ૨૨ વાહુનિવિહું-પગરખાં વિગેરે પહેરવાની મર્યાદા
 ૨૩ વાહુનવિહું-ગાડી ઘોડા રથ વહાણ આદિ
 વાહુનમાં બેસવાની મર્યાદા

૨૪ સદ્યુવિહું-શૈયાદિક સુવા બેસવાનાં આસન
વાપરવાની વિધિ

૨૫ સચિત્તવિહું-સચેત વસ્તુ વાપરવા તથા ખા-
વાની મર્યાદા

૨૬ દૃવવિહું-ભુણ હાંગ ગુંદર આદિ સચેત અ-
ચેત વસ્તુ ખાવાની મર્યાદા.

ઠત્યાદિકનું-એ છવીસ બોલનું

અથા પરિણામ કીધું છે-અથા શક્તિ પ્રમાણે મ-
ર્યાદા કીધી છે

તે ઉપરાંત-કીધેલી મર્યાદાની ઉપરાંત

ઉવભોગ-એક વખત જે ભોગવાય તે (અત વિગેરે)

પરિભોગ-વારંવાર ભોગવાય તે (ધરેણા વજ્ર વિગેરે)

ભોગ નિમિત્તે-વાપરવા અથવા સેવવાનાં માટે

ભોગવવાના પંચ્યજ્ઞાણ-ભોગવવાની બંધી

જીવ જીવાએ-જ્યાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી

એગવિહું-એક કરણે

તિવિહેણું-ત્રણ જોગે કરી

નકરેમિ-હું પોતે કરું નહિ

મણસા-મને કરી

વચસા-વચને કરી

કાયસા-કાયાએ કરી

એહવા સ્નાતમા-એસા સ્નાતમાં વ્રતમાં

ઉવભોગ-એક વખતે ભોગવાય તે

પરિભોગ વારંવાર ભોગવાય તે

દુવિહ-એ બે પ્રકારે

પત્રતે-કહેછે, પરપેછે

તંજહા-તે જે છે તેમ

ભોયણાઉય-ભોજન થકી

કર્મઉય-કર્મ (વ્યાપાર) થકી

ભોયણાઉય-ભોજન થકી

સમણોવાસએણું-શ્રાવકને

પંચ-પાંચ

અર્ધયારા-અતિયાર

જાણિયવા-જાણવા

નસમાયરિયવા-આદરવા નહિ

તંજહા-તે જેમ છે તેમ

તે આલોઉં-તે કહુંકું

૧ સચિત્તાહારે-સચેત વસ્તુનો મર્યાદાથી વધારે
ઉપયોગ કર્યો હોય

૨ સચિત્ત પડિખદ્વાહારે-સચેત વસ્તુ સાથે લાગેલ
જેવા કે લીંખડનો ગુંદ વાગેરે ખાધું હોય

૩ અપોલિઓસહિ ભખખણ્યા-થોડી પકવેલી વ-
સ્તુ કે જેમાં જીવનાં પ્રદેશ રહી ગયા હોય (તરતનો
તૈયાર કરેલ આટો વીગેરે) એવી વસ્તુ ખાધી હોય

૪ દુપોલિઓસહિ ભખખણ્યા-ભડથાં એટલે કાંઈ
કાચી અને કાંઈ પાકી ચીજ પકવી ને ખાધી હોય

૫ તુચ્છા સહિ ભજ્જનશ્ચયા-ધોડું ખાણું અને વ-
ધારે નાંખી દેવું એવી (સીતાકૃષ્ણ શેરડી આદિ) વસ્તુ
ખાધો હોય

કમ્મઉણ્-વ્યાપારનાં

સમણોવાસએણ્-ભાવકને

પત્તરસ્સ-પંદર પ્રકારે

કમ્માદાણ્ઠ-કર્મ આવાના કારણ-ઠેકાણા

જાણિયવ્વા-જાણવા

નસમાયરિયવ્વા-પણ આદરવા નહિં

તજ્જહા-તે જે છે તેમ

તે આલોઉં-તે કહું છું

૧ ઇગાલ કમ્મે-અગ્નીનો વેપાર હુવાર આદિ ૨૧
જાતની ભઠીઓનો વેપાર કીધો હોય

૨ વણ કમ્મે-વનનાં ઝાડો કપાવવાનો વ્યાપાર
કીધો હોય

૩ સાડી કમ્મે-સોઠ કરીને વસ્તુ વેચવી (જલે-
ખાંનો આથો ગાર કરી વેપાર કરવો) તથા
ગાડા પેડા વીગરેનો વેપાર કીધો હોય

૪ ભાડી કમ્મે-ગાડાં ઘોડાં ધર આદિ નવાં કરાવી
ને ભાડા ખાવાને વેપાર કીધો હોય

૫ ફેાડી કમ્મે-પૃથ્વીનાં પેટ ફેાડાવવાં કુવા વાવ
સલાટ ખેડ આદિ વેપાર કીધો હોય

૬ દાંતવાણ્ઠિજ્જે-હાથી આદિનાં દાંત વીગરેનો
વેપાર કીધો હોય

૭ કેસવાણિજી-ચમરી ગાય આદિના વાળનો
વેપાર કીધો હોય

૮ રસવાણિજી-તેલ ઘી આદિ તથા મહિશાદિક
રસનો વેપાર કીધો હોય

૯ લાખવાણિજી-લાખ આદિ રંગવાની વસ્તુનો
વ્યાપાર કીધો હોય

૧૦ વિસવાણિજી-અદ્રીશુ સોમલ વિખ આદિ
ઝેરી વસ્તુનો વ્યાપાર કીધો હોય

૧૧ જંત પીલશુ કમ્બે-ઘાણી ચરખા આદિ યંત્રો
વડે કાંઠ પીલાવવાનો વેપાર કીધો હોય

૧૨ નીલચ્છશુ કમ્બે-કાન નાક અવ્યય છેલવા

૧૩ દર્વાગદાવણ્યા-કાવાનળ પુણ્ય કે આજીવકાને
અરથે લગાડયા હોય

૧૪ સર દહ તલાગ } સરોવર કૃપા તલાવ
પરિ સોસણ્યા } ઉલેચાવ્યા હોય

૧૫ અસઘ જશુ પોસણ્યા-હ્રીસક જીવ પાળી પો
પીને વેપાર કીધો હોય

તસ્સ મિચ્છામિ દુઃકં-તે પાપ થએલું નિષ્ક-
ળ થાઓ

પાઠ ૧૩ મો

અણુવ્રત ૮ મું (ગુણવ્રત)

આઠમું વ્રત-આઠમાં વૃતમાં

અનર્થ દંડનું-અર્થવિના દંડાય તેથી

વેરમણું-નિવરતુછું
 ચઉવિહે-ચાર પ્રકારે
 અણુત્યાદંડ-અર્થ વિના દંડાય તેથી
 પત્રતે-કહે છે.
 તંજહા-તે જે છે તેમ
 અવઝઝાણાચરિયં-માહું ધ્યાન ધરવાથી
 યમાયાચરિયં-પ્રમાદ આચરવાથી
 હુંસપેયાણું-હિંસા થાય એવા શસ્ત્ર આપવાથી
 પાવકમ્ભોવએસં-પાપ કર્મનો ઉપદેશ આપવાથી
 એહવા આઠમાં-એવા આઠમાં વૃત્તમાં
 અનર્થદંડ-અર્થ વિના પાપ આવે તે
 સેવવાના પચ્ચખાણુ-કરવાની ખંજી
 જાવ જીવાએ-જ્યાં મુઘી જીવું ત્યાં મુઘી
 દુવિહું-ખે કરણે
 તિવિહેણું-ત્રણ જોગે કરી
 નકરેમિ-હું પોતે કરું નહિં
 નપ્રરવેમિ-ખીજ પાસે કરાવું નહિ
 મણસા-મને કરી
 વયસા-વચને કરી
 કાયસા-કાયાએ કરી
 એહવા આઠમાં-એવા આઠમાં
 અણુત્યાદંડ-અર્થ વિના પાપ લાગે તે
 વેરમણું-નિવરતવાનાં

(૬૫)

મતના-વૃતનાં

પંચ-પાંચ

અધિારા-અતિચાર

જાણિયવ્યા-જાણવા

નસમાયરિવ્યા-આદરવા નહિં

તંજહા-તે જે છે તેમ

તે આલોઉં-કહું છું

કંદાર્યે-કામ વધે એવા કર્તવ્ય કર્યા હોય અથવા
કથા કરી હોય

કુકુઝે-કુચેષ્ટા કરી બીવરાવ્યા હોય

મોહરિએ-મોઢેથી મીઠું બોલી પાછળથી પોથી
રીતે વરતાયું હોય

સંજુત્તહિ ગરણે-વણા હથીઆરો એકાં કર્યા હોય

ઉવભોગ-એક વાર ભોગવવાની વસ્તુ

પરિભોગ-વારંવાર ભોગવવાની વસ્તુ

અઝરતે-અધીક ભેગી કીધી હોય

તસસમિચ્છામિ હુકડં-તે પાપ થએલું નિષ્ક્રમ
થાઓ

(પાઠ ૧૪ મો.)

અજુમત ૯ મું (શિક્ષામત)

નવમું સામાયક-નવમું સમતા રૂનો સામાયકું
મત-વૃત

સાવજી જોગનું-પાપનો વેપાર કરવાથી
 વેરમણ-નિવરતવું
 જાવનિયમ-જ્યાં સુધી મર્યાદા કીધી છે ત્યાં સુધી
 પજાવવા સામિ-શુભ જોગને સેવે
 દુવિહું-એ કરજે
 તિવહેણું-ત્રણ જોગે કરી
 ન કરેમિ-હું પોતે કરું નહિં
 નકાર વેમિ-ખોજ પાસે કરાવું નહિં
 મણસા-મને કરી
 વયસા-વચને કરી
 કાચસા-કાચાએ કરી
 એહવી સદહવા-એવી શ્રધા
 પડપણા-પડપણા
 (સામાયકનું અવસર આવે સામાયક) કરીયે-કરીએ
 તિવારે-તે વખતે
 ફરસનાએ કરી-સામાયક કરી બેસવું તે
 સુદ્ધ-શુદ્ધ
 એહવા નવમાં-એવા નવમાં
 સામાયક પ્રતનાં-સમતા રૂપી સામાયક વૃતનાં
 પંચ અધ્યારા-પાંચ અતિચાર
 જાણિયવા-જાણવા
 નસમાયનિયવા-આદરવા નહિં
 તંજહા-તે જેમ છે તેમ

---

* “ કરતનાણું જાણ્યાં વયસા કાચસા ” આ
 ખાંડ આઠકોટી ગમ્મવાળા વધારે બોલે છે.

(૬૭)

તેઆસોઈ-તે કહું છું

૧ મણુ દુષ્પણિહાણુ-સમાયક કીધી છે તેમાં મન
માહું વરત્યું હોય

૨ વય દુષ્પણિહાણુ-વચન માહું વરત્યું હોય

૩ કાય દુષ્પણિહાણુ-કાયા માહી વરતાવી હોય

૪ સામાધયસ્સસઘં } સામાયક કીધું છે છતાં કંઈ
અકરણ્યાએ } છે કે નથી કર્યું એની ખ-
બર બરાબર રહી ન હોય

૫ સામાધયસ્સઅણુ } સામાયક કીધેલ છે છતાં તેનાં
વઠિયસ્સ કરણ્યાએ } માટે મુકરર કરેલ વખત પુરો
થયા સિવાય પાળ્યું હોય

તસ્સમિચ્છામિદુક્કં-તે પાપ થએલું નિષ્ફળ થાઓ.

પાઠ ૧૫ મો

અણુપ્રત ૧૦ મું (શિક્ષાપ્રત)

દશમું-દશમું

દેસાવગાસિક-દિશા ધારવાનું

પ્રત-વૃત

દિન પ્રત્તે-દિવસ પ્રત્યે એટલે હમેશાં

પ્રભાત થકા-સવારથી

પ્રારંભીને-ખીજે દિવસ ઉગ્યા મુધો આદરીને

પૂર્વાદિક-ઉમમણી દિશા આદિ

છ દિસિ-છ દિશાએમાં

જેટલી ભૂમકા-જેટલી જમ્યાની
 મોકલી રાખી છે-મર્યાદા કરી છે
 તે ઉપરાંત-તે ઉપરાંત
 સમજાએ-પોતાની ઇછાથી
 કાયાએ જઈને-કાયાએ જઈને
 પાંચ આશ્રવ-પાપ લાગે એ પાંચ ઠેકાણા
 સેવવાના-સેવવાની
 પચ્ચઝખાણુ-બધી
 જાવ અહોરત્ત-એક દિવસ અને એક રાત્રી સુધી
 હુ વિહું-એ કરણે
 તિવિહણું-ત્રણ જોગે કરીને
 નકરેમિ-હું કરું નહિં
 નકારવેમિ-બીજા પાસે કરાવું નહિં
 મણસા-મને કરીને
 વયસા-વચને કરીને
 કકાયસા-કાયાએ કરીને
 જેટલી-જેટલી
 ભૂમિકા-જમ્યા
 મોકલી રાખી છે-મોકળી રાખી છે
 તે માંહિજે-તેમાં
 દ્રવ્યાદિકની-જે વસ્તુ ખાવા પીવાવાપરવા વીગરેની
 મર્યાદા કીધી છે.-મર્યાદા કીધી છે તે હું
 તે ઉપરાંત-તે ઉપરાંત

---

* “ કરતનાણુ જાણાવ વયસા કાયસા ” આ
 ખાઠ આઠઠાટી ગચ્છવાળા વધારે બોલે છે.

(૬૯)

ઉવભોગ-એક વખત જે ભોગવાય તે

પરિભોગ-ચારંવાર ભોગવવાની વસ્તુ

ભોગ નિમિત્તે-ભોગવવાની ઇલાએ

ભોગવવાના-સેવવાનાં

પ્રવ્યજખાણુ-મંધી

જાવ અહોરત-એક દિવસ અને એક રાત્રી સુધી

એગવિહું-એકકરણ કરી

તિવિહું-ત્રણ જોગ કરી

નકરેમિ-હું કરું નહિં

મણસા-મને કરી

વયસા-વચને કરી

કાયસા-કાયાએ કરી

એહવા દસમા-એવા દશમાં

દેસાવગાસિક-દિશા ધારવાનું

પ્રતના-પ્રત માંહેનાં

પ્રંચ અપ્રયારા-પાંચ અતિચાર

જાણિયવા-જાણવા

નસમાયરિયવા-આદરવા નહિં

તંજહા-તે જેમ છે તેમ

તે આલોઉં-તે કહું છું

આણવણુપડિગે-અમુક હદની મર્યાદા કીધી છે તે-

ની બહારથી વસ્તુ મંગાવી ઉપયોગ કર્યાહોય

પેસવણુપડિગે-મર્યાદા કીધા ઉપરાંત ચાકર આદી

(૭૦)

બીજા પાસે વસ્તુ મંગાવી યા મોકલી ઉપયોગ
કર્યો હોય

સદાણુંવાએ-સાદ કરી બીજાને સમજાવી મર્યાદા
કીધેલ હદ ઉપરાંતથી બોલાવેલ હોય

રૂવાણુંવાએ-મર્યાદા કીધા છતાં પોતાનું સ્વરૂપ
બતાવી બીજાને સમજાવી કોઈને બોલાવેલ હોય

બહિયા પોગત પબવે-હદ કીધા ઉપરાંત બહાર
કાંકરા આદિ નાંખી કોઈને બોલાવેલ હોય

તસ્સમિછામિ દુષ્કર્મ-તે પાપ થએલું નિષ્કુળ થાએ

પાઠ ૧૬ મેા

અણુવ્રત અગિઆરમું (શિક્ષા વ્રત)

અગ્યારમું-અગિઆરમું

પોષધવ્રત-ધર્મ કરણીથી આત્માને પોષવોતે

અસણું-અન પ્રમુખ ખાવાનાં

પાણું-પાણી પ્રમુખ પીવાના

ખાદ્યમં-મેવો સુખડો પ્રમુખ

સાધમનું-સોપારી આદિ સુખવાસની વસ્તુ ખાવાની

પચ્ચખાણું-ખંધી

અબ્રહ્મનું-મેથુન સેવવાની

પચ્ચખાણું-ખંધી

મણિસુવણનું-મણી સોના વિગેરે આભુષણ
મહેરવાની

પન્થજખાણુ-ખંધી

માલાવન્નગ-ફૂલ વિગેરે માળાનો

વિલેવણુનો-કાન્તી વધે તેવા સુખડ આદિ પદાર્થ
નો લેપ કરવાની

પન્થજખાણુ-ખંધી

સથ, મુસલાદિક-શસ્ત્ર હથિયાર સાંખેલાદિક
સાવજજ જોગનો-પાપકારી વેપાર કરવાની

પન્થજખાણુ-ખંધી

જાવ અહોરત્તં-એક દિવસ અને એક રાત્રી સુધી
પન્થજખાણુ-ખંધી પોષધ વ્રતમાં એ પ્રમાણે આચરવું
દુવિહું-એ કરણ

તિવિહું-ત્રણ જોગે કરીને

ન કરેમિ-હું કરું નહિં

નકારવેમિ-ખીજ પાસે કરાવું નહિં

મણસા-મને કરી

વયસા-વચને કરી

*કાયસા-કાયાએ કરી

એહવી-એવી

સફૂહણા-શ્રદ્ધા કરવાનું

પરપણા-પર પવાનું

(પોસાનો અવસર આવે પોસો કરીએ)-કરીએ

તિવારે-તેવારે

ફરસનાએ કરી-પે.વો કર્યો તે

શુદ્ધ-શુદ્ધ થાઓ

---

* “ કરતનાણું જણાઇ વયસા કાયસા ” આ
પાઠ આઠકોટી ગચ્છવાળા વધારે બોલે છે.

એહવા અગ્યારમા-એવા અગિઆરમાં

પઠિપુણ-સંપુણ

પોષધવ્રતના-પોષધવ્રતનાં

પંચ અઠ્યારા-પાંચ અતિચાર

જાણિયવા-જાણવા

નસમાયરિયવા-આચરવા નહિ

તંજહા-તે જેમ છે તેમ

તેઆલોઉં-તે કહું છું

અપ્પડિલેહિય-બરાબર તપાસીને પડીલેહણ કીધું
ન હોય

દુપ્પડિલેહિય-માઠી રીતે પડીલેહણ કીધું હોય

સેજ સંથારએ-સેજ આદિ પાટ વિગેરે તરણા-
દિકની પથારીના સંથારે

અપ્પમજ્જય-પુંજયું ન હોય

દુપ્પમજ્જય-માઠી રીતે પુંજયું હોય

સેજ સંથારએ-સેજ આદિ પાટ વિગેરે તરણા-
દિકની પથારીના સંથારે

અપ્પડિલેહિય-બરાબર તપાસીને પડીલેહણ કીધું
ન હોય

દુપ્પડિલેહિય-માઠી રીતે પડીલેહણ કીધું હોય

ઉચ્ચારપાસવણભૂમિ-દિશા જવાની અથવા
પીસાબ કરવાની યા માતડં પરઠવાની જગોને

અપ્પમજ્જય-પુંજયું ન હોય

દુપ્પમજ્જય-માઠી રીતે પુંજયું હોય

(૭૩)

ઉચ્ચારપાસવણુભૂમિ-દિશા જવાની અથવા પીશા-
બ કરવાની યા માતરૂંપરઠવાની જમોને
પોસહુસ્સ-પોપાને
સમ્મ-સર્વથાપ્રકારે
અણુણુ-રૂડી રીતે
પાસણુયા-સેવે નહિ
તસ્સ નિચ્છામિ હુક્કં-તે પાપ થએણું નિષ્ક્રમ
થાઓ

પાઠ સતરમો.

અણુવન અરમું, (શિક્ષાવ્રત)
ભારમું અતિથિ-ભારમું જેનો આવવાનો અમુક
વંખન નથા એવા સાધુજીને પોતાના માટે ની-
પજાવેલી વસ્તુમાંથી આપવાનું
સંવિભાગવ્રત-ભાગ કરવા રૂપી વ્રત
સમણે-સાધુ સાધવીને
નિગ્ગથે-ધન રહીત
ફાસુ-અચેત
એસણુંજજેણું-નિરદોશ
અસણું-અન
પાણું-પાણી
ખાઈમ-ધુખડી વીગરે મેવો
સાઈમ-સોપારી લવિંગ આદિક મુખવાસ

વટથ-વસ્ર

પડિગ્ગહ-પાત્રા

કંબલ-કામળી

પાયપુચ્છશ્લેષુ-રજેહુરણાઆદિ

પાઠીયાફ-આપીને પાછા લેવાય તેવી વસ્તુ

પીઠ-આજેઠ

ફલગ-પાટ

સેજ-સેજ આદિ સ્થાન

સંથારખેલુ-તરણદિકના પથારીના સંથારો

ઉસહ-એકજ વસ્તુનું કાંધેલું ઓપધ

સેસજજેલું-ઘણી વસ્તુ લેવા કરાને કીધેલું ઓપધ

પાંડલાસેમાણે-સાધુજીને ભાગ કરી આપતાં થકી

વિહરાનિ-વીચરં

એડુરી સદ્દલણુ-એવી સરખા

પરૂપણા-પ્રસિદ્ધિપણે કરવી તે

સાધસાધવીની જોગવાઈ મીલે-સાધુ સાધવીના

જોગ મળે

તિવારે-તે વખતે

ફરસનાએ કરી-કાયાએ કરી

શુદ્ધ-નિરદોષ

એહવા બારમા-એવા બારમાં

અતિથિ-જેનો આવવાનો અમુક વખત નથી એવા

સાધુજીને

સંવિભાગ વ્રતના-ભાગ કરવા રૂપી વૃતતાં (તેમના

નિમિત્તે રાખી એતલુ' એટલે તેને કાન દેલું તેમ-

અણીલાપા કરવા રૂપી વૃત)

(૭૫)

પ્રથમ અધ્યાયારા-પ્રથમ અતિચાર

ભણિયવા-ભણવા

નસમાયરિયવા-આચરવા નહિં

તંજહા-તે જેમ છ તેમ

તેઆડોડિં-તે કહું છું

સચિત્તનિજખેવાણ્યા-સચેત ભોજન યાતે! ભોજનમાં

અચેત વસ્તુ નાંખીને આપ્યું હોય અથવા સચેત

ઉપર અચેત વસ્તુ હોય છતાં આપ્યું હોય

સચિત્તપેહણ્યા-સચેત ભોજન યા ભોજનથી ઢાંકેલી

અચેત વસ્તુનો આહાર આપ્યો હોય

કાલાઈક્રમ્મે-વખત લાગી ગયો હોય તેવી બગડેલી

વસ્તુ વહોરાવી હોય અથવા જમતી વખતે

સાધુ ચીંતવન કર્યું ન હોય

પરોવએસે-પોતે સુઝતા છતાં બીજને વહોરાવવાનું

કહ્યું હોય યાતો પેતાની આપવા જેવી વસ્તુ

છતાં બીજની આપવા આદેશ કીધો હોય

મન્હરિયાએ-સાકુળને દાન આપી અહંકાર કીધો હોય

તસસમિચ્છામિદુકંડ-તે પાપ કીધેલું નિષ્કુળ થાઓ

પાઠ અઢારમો.

(અણુસંજ) સંચારનો પાઠ.

અપચિત્તમ-બીજું કાંઈ કામ કરવાનું નથી

મારજીતિય-પંક્તિત મરજીનાં અવસરે

સંલેહણા-માઠા કામ થકી દુર કરવો

પોષધસાક્ષા-પોષો કરવાની જમા

પૂંછને-જતના સહીત વાળીને

ઉચ્ચારપાસવણુ-દિશા તથા પિસાખન

ભૂમિકા-જગ્યા

પડિલેહિને-નજરે જોઇ રાખીને

ગમણાગમણે-જતાં આવતાં કોઇ છવ ચ'પાણુ હોય

પડિક્કમીને-ધરી-આવહી. પડીકમીને (પ્રાયશ્ચીત કરીને)

દર્ભાદિક-ડાલ વિગેરેનાં તરણાની

સંથારો-(પથારી)

સંથરીને-પાથરીને

દર્ભાદિક સંથારો-ડાખ વિગેરેનાં તરણાની પથારીપર

દરહિને-બેસીને

પૂર્વ તથા ઉત્તર દિશિ-પૂર્વ અગર ઉત્તર દિશા તરફ

પલ્લ્યાકાદિક-પલાંડી વાળી અથવા શકિત પ્રમાણે

આસણે બેસીને-આસન વાળીને

કરચલ-બે હાથ

સપગ્ગહિય-જોડીને

સિરસાવત્તય-માથાને આવર્તન કરી

મથએ-માથા ઉપર

અંજલિકકું-અંજલી અડાડી રાખીને

એવં વચાસી-એમ કહે
 નમોચ્ચુણું-નમસ્કારહો
 અરિહંતાણું-અરિહંત દેવને
 ભગવંતાણું-ભગવંતને
 ભવસંપત્તાણું-ધૃત્યાદિ જેઓ મોક્ષને પામ્યા તેહને
 એમ અનંતા-એવી રીતે અનંતા
 સિદ્ધને-સિદ્ધ ભગવંતજીને
 નમસ્કાર-વંદણા
 કરીને-કરીને
 વર્તમાન-ચાલતા વખતના
 પોતાના-પોતાનાં
 ધર્માચાર્યને-ધરમગુરુને
 નમસ્કાર કરીને-વાંદીને
 પૂર્વે-પહેલાં
 જે પ્રતિ-જે પ્રતિ
 આદર્યા છે-લીધા છે
 તે આલોધ-તે વૃત્ત સંભાલીને કહી
 પડિક્કામ-પ્રાર્થાશ્રિત કરી
 નિંદી-નિંદા કરી (આત્માની સાક્ષીયે)
 નિસદસ થઇને-શંકા રહીત થઇને
 સર્વ-સર્વ પ્રકારની
 પાણ્ડુધવાય-જીવ હિંસા કરવાની
 પચ્ચખખામિ-બંધી

સવ્યં-સર્વ પ્રકારનું

મુસાપાય-બુદ્ધ બોલવાની

પચ્ચક્ખામિ-બંધી (પચ્ચખાણુ કરે'છું)

સવ્યં-સર્વ પ્રકારનું

આદિજ્ઞાકાણં-ચે.વી કરવાની

પચ્ચક્ખામિ-બંધી

સવ્યં-સર્વ પ્રકારની

મિહુણું-મૈથુન સેવવાની

પચ્ચક્ખામિ-પચ્ચખાણુ કરે'છું

સવ્યં-સર્વ પ્રકારની

પારંગલું-પૈસા રાખવાની

પચ્ચક્ખામિ-બંધી (પચ્ચખાણુ કરે'છું)

સવ્યં-સર્વ પ્રકારનું

કાલું-કોવ કરવાનું

પચ્ચક્ખામિ-પચ્ચખાણુ કરે'છું

જાવ જ્યાં લગી

મિચ્છાદંસણુ-અઠારસું પાપ સ્થાનક

સક્કીં-સાલ

અકરણુજ જંગેગં-કરવા ભેગ નહિ તેવા પાપકાસી

વેપા કરવાની

પચ્ચક્ખામિ-બંધી

હવહવ.એ-જ્યાં સુધી હવું ત્યાં સુધી

તિવિહું--ગણ કરણ

(૭૫)

તિવિહેણું-ત્રણ બેગે કરીને
 નકરેમિ-હું પોતે કદં નહિં
 નકારવેમિ બીજા પાસે કરાવું નહિં
 કરતાંનાજીજાણી કોઇ પાપ કરે તે
 રહું જાણું નહિં
 મણસા-મને કરી
 વયસા-વચને કરી
 કાયસા-કાયાએ કરી
 એમ અઢાર-એવી રીતે અઢાર ભત્રાં
 પાપ સ્થાનક-પાપનાં મુખ સેવવાનાં ઠેકાણાની
 પચ્ચજીખાને-બંધી કરીને
 સર્વ-સર્વ પ્રકારનું
 અસણું-અન
 પાણું-પાણી
 ખાઇમં-મુખડી મેવો વીગરે
 સાઇમં-મુખવાસ
 અઢીવિહું-એ ચાર પ્રકારની
 પિઆહાર-અને બીજા
 પચ્ચજીખાને-બંધી કરું છું
 જીવજીવાએ-જ્યાં મુખી જીવે ત્યાં મુખી
 એમચરે-એ ચારે પ્રકારની
 આહાર-આહારની
 પચ્ચજીખાને-બંધી કરીને

જ'પીય'—જે પ્રીયકારી

ધમ'—આમારં

સરીર'—શરીર

ઘઠ'—ઘટકારી

કંત'—કાંતિવંત

પિય'—પિયકારી

મહુન્ન'—મન ગમતુ

મણામ'—મનને અતિ વહાણું

ધિજ'જ—ધીરજવાન

વિસાસિય'—વિશ્વાસનું ઠેકાણું

સમય'—માનવા—જોગ

અણુમય'—રૂઠુ માનવા જોગ

બહુમય—બહુ માનવા જોગ

ભંડ—બહુ મુલાં ધરેણાંનાં

કરંડગ—કરંડીઆ

સમાણુ'—સમાન

(વ્યણુ)—વેતનના

(કરંડગ—કરંડીઆ

(ભુય') તુલ્ય

માણુ'સિય—રખેને ટાઢ લાગે

માણુ'ઊન્હ'—રખેને તાપ લાગે

માણુ'ખુહા—રખેને જીખ લાગે

માણુ'પીવાસા—રખેને તૃષા લાગે

(૮૧)

માણુ'બાલા-રખેને સર્પ ડંસે

માણુ'ચોરા-રખેને ચોર લઇ જાય

માણુ'દંસા-રખેને ડાંસ કરડે

માણુ'મસગા-રખેને મચ્છર કરડે

માણુ'વાહિય-રખેને કાંધ પણ જાતની વ્યાધિ થાય

પિતિય-રખેને પીત થાય

સંભિમ-રખેને સલેખમ થાય

સન્નિવાધય-રખેને ત્રિદોષ થાય

વિવિહારોગાયકા-રખેને વિવિધ પ્રકારનો રોગ થાય

પરિસહો વસગા-રખેને બાવીશ પ્રકારનાં પરિશ્રમ થાય

ફાસા ફુસંતિ-એવી એવી જાતના દોષ પણ સ્પર્શ થાય

તિકટ્ટુ-એમ કહીને

એય-એવું

પિયણુ-પ્રિયકારી

ચરિમેહુ-છેલ્લા

ઊંસાસ નિસાસેહિં-ધાસોધાસ મુઘી

વોસરામિ-તળુધું

તિકટ્ટુ-એમ કહીને

એમ-અવાજ રીતે

શરિર-શરીરને

વોસિરાવાને-તણને

કાસ-કાળ

અણુવકંબમાણુ-અણુવાંછતો થકો

વિહરામિ-વંચરે

એહવી-એવી

સદહુણા-શ્રધા

પરપણા-પરપણાથી

અણસણનું અવગર આવે-સંધારાનો વખત આવે

અણસણ કરે-સંધારો કરે

તિવારે-વખતે

ફરસનાએ કરી શુદ્ધ-પાપ રહિત થાઓ

એહવા-એવા

અપચિન્નમ-સર્વથી છેલ્લા

મારણ્તિય-મરણની વખતે

સંલેહણા-સદ્ય કાઢીને

ઝૂસણા-અણસણ સેવવાના

આરાહણાના-આરાધવાના

પંચ અધ્યારા-પાંચ અતિચાર

જાણિયવા-જાણવા

ન સમાયરિયવા-આદરવા નહીં

તંજહા-જેમ છે તેમ

તે આલોઉં-તે કહું છું

ધહલોગાસંસપ્પઊગે-અહીંથી મુઆ પછી મહાપાપના

સુખની વંછા કરવી

પરલોગાસંસપ્પઊગે-દેવલોકના સુખની વંછા

કરવી તે

(૮૩)

જીવિયાસંસર્પીગે-જીવ વની વાંચના મરી હોય

મરણાસંસર્પીગે-સંસારમાં કુંઠ વખતમાં મરી
જવાની ઇચ્છા કરી હોય

કામભોગ સંસર્પીગે-કામ ભોગ કરવાની વાંચના
કરી હોય

તત્સમિચ્છામદુઃકડં-એ પાંચ અતિચાર મધ્યેના
કોઈપણ આતચાર લાગ્યો હોય તેનું પાપ મહારે
નિબંધ થાયો

એમમમકિત પૂર્વક બાર વ્રત સંલેખણા સહિત
તથા નવાણુ અતિચાર એહને વિષે જે કોઈ અતિક્રમ,
વ્યતિક્રમ, અતિચાર, અણુચાર, જાણતાં અજાણતાં,
મન, વચન, અને કથાએ કરી સેવ્યા હોય, સેવરાવ્યાં
હોય, સેવતા પ્રત્યે અનુમોદ્યા હોય તે અનંતા સિદ્ધ
કેવલીના સાથે તત્સમિચ્છામદુઃકડં

(પાઠ ૧૯ મો.)

(અઢાર પાપસ્થાનકનો)

અઢાર પાપ સ્થાનક સેવ્યાં હોય તે આલોડિંબું

૧ પ્રાણાતિપાત-પ્રાણી જીવની હીંસા

૨ મૃપાવાદ-અસત્ય જીહું બોલવું

૩ અદત્તાદાન-ચોરી કરવી

૪ મૈથુન-મૈથુન સેવવું

૫ પરિશ્રુ ૬ કોધ-પ. દોલત રાખવી કો. કોધ કરવો.

૭ માન. ૮ માયા-અહંકાર કરવો મા. માયા કપટ કરવું

૯ લોભ ૧૦ રાગ-બેભ-અનંતી તુલ્ય રાખવી જી. સ્નેહ પ્રીતી કરવી

૧૧ દ્વેષ-અદેખામ કરવો

૧૨ કલહ-કલેશ કરવો

૧૩ અબ્યાખાન-આખાવડાવવું

૧૪ પશુન્ય-ચાડા કરવી

૧૫ પરપારવાદ-પારકા અવર્ણવાદ-વાંકા બેલવા

૧૬ અરધરધ-રતી અન્તી-ગુરી-લીસગીરી-રાખવી.

૧૭ માયામેસો-કપટ સહીત જીહુ બેલવું

૧૮ મિચ્છાદંસગુમહત્ત બોટી દં. અવતું સ. સત્ય રાખવું (બોટા દેવ ગુર અને વર્મનું સત્ય રાખવું)

એ અઠાર પાપ સ્થાનક સેવ્યાં હોય, સેવરાવ્યાં હોય, સેવતા પ્રત્યે અનુમેદા હોય (૩૬ જાણું હોય) તે અનંતા સિદ્ધ કવલીની સાથે તસ્મિન્નિમિ દુઃકં.

પાઠ ૨૦ મો.

પચિસ પ્રકારના નિશ્યાત્વનો.

પચિસ પ્રકારનું નિશ્યાત્વ લાગ્યું હોય તે બાવોઝી કું.

૧ અભિગ્રહિકનિશ્યાત-ખરા બોટાની ખખરવોના જે બોટાને પકડી રાખે અને મુકેનહી તે

૨ અનાલિઞ્નિક મિથ્યાત-કેઇ મતને ગણું

નથી તે (અધા દેવ અને ગુરુના મતને માને તે)

૩ અલિનિવેસિકમિથ્યાત-પોતે પકડેલો મત ખોટો
જાણે છતાં મુકે નહીં તે

૪ શંસયિકમિથ્યાત-સ્વમત ધર્મ સખંધી શંકા
આણે તે

૫ અણુભોગ મિથ્યાત-સમકીત અને મિથ્યાત્વ સં-
બંધીનું બીલકુલ જાણપણું નથી તે

૬ લોકિકમિથ્યાત-આલોકમાં (દુનીયામાં) જે દેવ
ગુરુ અને ધર્મની વિપરીત સ્થાપના કરેલી છે તે
પ્રમાણે વરતે અને તેમના નામના પર્વ કરે તથા
હીંસા ધર્મ માને તે

૭ લોકોત્તરમિથ્યાત-તીર્થંકર દેવની બીજા પાખંડી
મતની પેઠે માનતાં કરે તે (સ્થાપેલ ચીત્રેલ અને
ધડેલ ચીજ કે જેમાં ગુણ નથી તેની માનતા માને તે

૮ કૃપરાવચનમિથ્યાત-ત્રણસોંહ તેસઠ પાખંડીના
મતને માને અને તેઓના વચન સાચાં કરી
માને તે

૯ જિન મારગથી ઓછુપરપે તે મિથ્યાત-છવ તાંડુલ
કે અંગુષ્ઠ માત્ર છે એવા પ્રકારની ઓછી પરા
પણા કરે તે

૧૦ જિન મારગથી અધીકપરપે તે મિથ્યાત-છવ સર્વ
વ્યાપક છે એવી જાતનીઅધીકપરપણા કરે તે

૧૧ જિન મારગથી વિપરીત પરપે તે મિથ્યાત-છમ

સ્વર્ગ-નર્ક-આદી કાંઈ નથી કુકત પાંચ

ભુત રૂપેજ છે એમ વિપરીત રીતે પડપણા કરે તે
૧૨ ધરમને અધરમ કહે તે મિથ્યાત-ધર્મ તે દયામય
છે. અને જે વિતરાગ દેવે પડપેડો છે તેને અધર્મ
કરીને માને તે

૧૩ અધરમને ધરમ કહે તે મિથ્યાત-હીંસ્યાહીંસ અ-
હાર પાપ સ્થાનકથી દુર્ભુષિત હોય એવાને સદ્ધર્મ
કરીને માને તે

૧૪ જીવને અજીવ કહે તે મિથ્યાત-જીવ પાંચ ભુતની
સત્તાથી ચૈતન્યપણાને પામેલ છે તે બીજાકુલ સ-
તારહીત એટલે નીરજીવ છે એમ માને તે

૧૫ અજીવને જીવ કહે તે મિથ્યાત-જેનામાં કોઈ પણ
રીતે ચૈતન્ય નથી છતાં તેનામાં જીવ છે એમ
ખોટી રીતે શાબીત કરી માને તે (જેવી રીતે
કોળામાં છાશ મલવાથી જીવ ઊત્પન્ન થાય છે
એવું માને તે)

૧૬ જિન મારગને અન્ય મારગ કહે તે મિથ્યાત-જૈન
માર્ગ-ધર્મને-અન્ય માર્ગ ધર્મ (ખોટો ધર્મ) માને તે

૧૭ અન્ય મારગને જીન મારગ કહે તે મિથ્યાત-અ-
ન્ય માર્ગ જે ખોટો ધર્મ છે, તે ખરો જૈન ધર્મ
છે, એમ માને તે

૧૮ સાધુને કુસાધુ કહે તે મિથ્યાત-સાધુના સંકલ્પ ગુ-
ણ કરીને વીજીવીત છે એવા સંત જનોને દુર્ગુણી
કુસાધુ તરીકે માને તે

૧૯ કુસાધુને સાધુ કહે તે મિથ્યાત-સાધુના ગુણથી

ખિલકુલ વિમુખ છે. એવાને સંપુર્ણ ગુણી સાધુ તરીકે માને તે

૨૦ આઠ કર્મથી મુકાણા તેને કહે જે નથી મુકાણા તે મિથ્યાત-આઠ કર્મથી જેઓ મુક્ત થયા છે તે મને હજી જન્મ મરણ-આદી થયાનું છે. મતલબ કે તેઓ હજી કર્મ રહીત છે એમ માને તે

૨૧ આઠ કર્મથી નથી મુકાણા તેને કહે જે મુકાણા તે મિથ્યાત-સંસારીક જીવ જેઓ દંભથી અને પોતાના ડાલથી બીજા પાસે પોતાને પરમેશ્વર કેહરાવે પણ તેઓ આઠ કર્મ સહીત છે છતાં તેઓ કર્મ રહીત છે, એમ માને તે

૨૨ અવિનય મિથ્યાત-ગુર્વાદીક વડીલ સંત પુરુષોના વિનય કરે નહીં તે

૨૩ અકીરીયા મિથ્યાત-સંયમાદીક માહે જે કીયા કરવાની છે તેને માને નહીં તે

૨૪ અગ્નાન મિથ્યાત-અજ્ઞાન અજાણાપણાને શ્રેય કરી માને તે

૨૫ આસાતના મિથ્યાત-ગુર્વાદીકની આશાતના કરે તે

એ પચીસ પ્રકારનું મિથ્યાત્વ માહારે જીવે સેવ્યું હોય, સેવરાવ્યું હોય તો અનંત સિદ્ધ કેવળીની સામે તસ્મિન્નામિ દુઃકંડં.

પાઠ ૨૧ મો. ચૌદ પ્રકારના સમુદ્ધિમનો.

ચૌદ પ્રકારના સમુદ્ધિમ મનુષ્ય સંખ્યા પાપ
લાગ્યું 'હિત્ય તે આલોકિયુ'.

- ૧ ઊચ્ચારેસુવા-વડી નીતમાં ઊપજે તે
- ૨ પાસવણેસુવા-લઘુ નીતમાં ઊપજે તે
- ૩ ખેળે સુવા-ખલખા-થુકમાં ઊપજે તે
- ૪ સંધાણે સુવા-નાકના લીંટમાં ઊપજે તે
- ૫ વંતે સુવા-વમનમાં ઊપજે તે
- ૬ પીત્તે સુવા-પીતોડા નાંખવામાં ઊપજે તે
- ૭ પુચ્છે સુવા-પડ-પાચમાં ઊપજે તે
- ૮ સોણીએ સુવા-શોણિત-રૂધિર-ઢોહામાં ઊપજે તે
- ૯ મુક્કિ સુવા-વિર્યમાં ઊપજે તે
- ૧૦ મુક્કયોગળ પરિસાડીએ સુવા-વીંચાડીકના પુદગલ
મુક્કયેલા લીના થઈ તેમાં ઊપજે તે
- ૧૧ વીગયજીવ કલેવરે સુવા-જીવ ગયા પછી રહેલા
કલેવરમાં ઊપજે તે.
- ૧૨ ધણીપુરિસ સંલોગસુવા-સ્રી પુરુષના સંલોગ-
સંલોગથી ઊપજે તે
- ૧૩ નગરનીધમણે સુવા-નગર માંહેની ખાદમાં ઉ-
પજે તે
- ૧૪ સંવે સુચેવ અમુગ્ધાણે સુવા-સર્વ પ્રકારની અમુ-
રી-મંદકીના સ્થાનક જેમાં કે અરસેલ કાનનો
મેલ આદિ ઠેકાણામાં ઊપજે તે

એ ચેાડ મહારના સમુદ્ધિમ સંભંધી કાંઇ પણ
પાપ લાગ્યું હોય તો તસ્મિન્નિચ્છામિદુઃકરં

(ત્યાર મછી પાઠ પછીને નીચે મુજબ લખવો)

હસ્તાભિ, કાભિ કાઉત્સર્યા, ક્ષે, મે, દેવસિન્ધ્યા,
અર્ધપારો, કચ્છો, કાલ્પિયા, વાઇચ્છો, માલ્કસિન્ધ્યા, ઉત્ત-
તો. ઉત્તમ્મો, અકષ્ણો, અકરણિજ્ઞો, દુઝાચ્છો, દુ-
વિચિંતિન્નિ, અભ્યાપારો, અણિચ્છિયન્વો, અસાવગ, આ-
ઉગા, નાણે, તહ, દંસણે, ચરિતા, ચરિત્તેય, મુચ્છે, સા-
માધ્યે, તિન્હં, ગુત્તીણું, ચઉન્હં, કસાયાણું, પંચન્હં,
મણુવ્વયાણું, તિન્હં ગુણુવ્વયાણું, ચઉન્હં, સિન્જખા-
વ્વયાણું, બારસ્સ, વિહસ્સ, સાવગ, ધમ્મસ્સ, જંખં-
ડિયં, જંવિરાહિયં, તસ્મિન્નિચ્છામિ દુઃકરં,

(ત્યાર પછી સમાપકનો નીચે મુજબ પાઠ લખવો)

નમો અરહિંતાણું, નમો સિદ્ધાણું, નમો આય-
રિયાણું, નમો ઉવઝઝાયાણું, નમોલોચ્છે, સ્વ સાહુણું
(ત્યાર પછી કરેમિ ભત્તેનો નીચે મુજબ પાઠ લખવો)

કરેમિ, ભત્તે. સામાઈયં, સાવજંજ જોગં, પ-
ચ્ચજ્ઞામિ, જવનિયમ, પજ્જાનુવાસામિ, દુવિહં
તિવિહેણું નકરેમિ, નકારવેમિ, મણુસા, વયસા, કાય-
સા, તસ્સ ભત્તે પડિક્કમામિ, તંદામિ, ગરિહામિ, અ-
પ્પાણું વોસિરામિ.

(૯૦)

પાઠ ૨૨ મો મંગલિકનો.

(આ પાઠ બોલતાં મુઠ્ઠી ઠાબો ઢીંચણ ધરતી
યાપી જમણો ઢીંચણ ઉભો રાખી બે હાથ જોડી પગ
લાગી બેસીને બજવો)

ચત્તારિ મંગલ-ચાર જાતનાં માંગલીક

અરિહંતા મંગલ-શ્રી અરિહંત દેવ માંગલીક છે

સિદ્ધા મંગલ-શ્રી સિદ્ધ ભગવંતજી માંગલીક છે

સાદુ મંગલ-સાદુજી માંગલીક છે

કેવલી-કેવલીનો

ખજતો-પરૂપેલો

ધમ્મો-ધર્મ

મંગલ-માંગલીક છે.

ચત્તારિ લોગુત્તમા-લોકને વિષે ચાર (બોલ) ઉત્તમ છે

અરિહંતા લોગુત્તમા-શ્રી અરિહંત દેવ, લોકને વિષે
ઉત્તમ છે

સિદ્ધા લોગુત્તમા-શ્રી સિદ્ધ ભગવંતજી લોકને વિષે
ઉત્તમ છે

સાદુ લોગુત્તમા-પાંચમહાવૃતનાં ધારણ કરનાર
સાદુજી લોકને વિષે ઉત્તમ છે

કેવલી-કેવલીનો

ખજતો-પરૂપેલો

ધમ્મો-ધર્મ

લોગુત્તમા-લોકને વિષે ઉત્તમ છે

ચત્તારિ-ચાર પ્રકારનાં

સરણું-શરણુ

પવ્વજ્ઞભિ-અંગીકાર કરંછું

અરિહંતા-શ્રી અરિહંત દેવનું

સરણું-શરણુ

પવ્વજ્ઞભિ-અંગીકાર કરંછું

સિદ્ધા-શ્રી સિદ્ધ ભગવંતણનું

સરણું-શરણુ

પવ્વજ્ઞભિ-અંગીકાર કરંછું

સાહુ-સાધુનું

સરણું-શરણુ

પવ્વજ્ઞભિ-અંગીકાર કરંછું

કેવલી-કેવલીનાં

પન્નતો-પર પેલ

ધમ્મો-ધરમનું

સરણું-શરણુ

પવ્વજ્ઞભિ-અંગીકાર કરંછું

એ ચાર મંગલીક ચાર ઉત્તમ ને ચાર શરણુ કરે
જેહુ, ભવ સાગરમાં તરે તેહુ-એ ઉપર કહેલાં
ચાર મંગલીક, ચાર ઉત્તમને ચાર શરણું જે
કોઈ પ્રાણી કરે તે સમુદ્રરૂપી સંસારમાં યુટે નહિ
સકળ કર્મનો આણે અંત-સઘલા પાપનું છેવટ લાવે
મોક્ષ તથા સુખ લહે અનંત-સ્વર્ગના અનંત સુખ
લધ શકે

(૬૨)

આવ ધરીને જે ગુણ ગાય-નીરમળ મનથી તેના શુ-
ગુણ ગાન કરે

તેહ જીવ તરીને મુકતે જાય-તે જીવ સમુદ્ર રૂપી સં-
સારમાં તરીને મુકિત પાંથ જાય

સંસાર માંહિ સરણ ચાર-આ સંસારમાં વિશેષ
ઉત્તમ ઉપર કહ્યા મુજબ ચાર શરણાં છે

અવરસરણો નહિં દાય-ખીજી કોઈ શરણ નથી
જે નરનારી આદરે તેને-જે સ્ત્રી પુરુષ અંગીકાર
કરે તેને

અક્ષય અવિચળ પદ હોય-નાશ વિનાનુ
ચળે નહિં તેવું પેદ પ્રાપ્ત થાય

અંશુઠે અમૃત વસે લખિય તણો ભંડાર ગુરૂ
ગૌતમને સમરીએ તો મનવાંછિત ફળ દાતાર

(હવે પ્રતિક્રમણનો પાઠ ખીજે નીચે મુજબ
ભણવો) ઈચ્છામિ, ઠામિ, કાઉસ્સગ્ગાં, જ્ઞે, જ્ઞે. દેવસિદ્ધિ,
અધ્યાયો, ક્રમો, કાઈઓ, વાઈઓ, માણસિઓ ઉપલો,
ઉમ્મગ્ગો, અકપ્પો, અકરણિજ્ઞો, દુઝાઓ, દુવિચ્છિ-
તિઓ, અણ્યાયારો, અણિચ્છિયવો, અસાવગ, પાઉગા,
નાણે, તહાંસણે, ચરિતા ચરિત્તે, સુએ, સામાઈએ, તિન્હ,
ચુત્તીણું, ચન્હિં, કસાયાણું, પચન્હ, મણુવ્વયાણું,
તિન્હ શુણુવ્વયાણું, ચઉન્હ, સિજ્જાવ્વયાણું, બાર-
સ્સ, વિહસ્સ, સાવગ ધમ્મસ્સ, જાણંડિયં, જાંવિરા
હિયં, તસ્સ મિચ્છામિદુક્કડં,

(ત્યાર પછી ધરિયાવહિનો સામાયકનો ત્રીજો પાઠ
નીચે મુજબ કહેવો)

(૬૩)

ધ્રુવહામિ, પડિકમિતી, ધરિઆ, વહિયાએ, વિ-
રાહણાએ ગમણા, ગમણે, પાણકમણે, ખોયકમણે
હરિયકમણે, ઓરસા, ઉત્તિંગ, પણગ, દગ, મટી મકડા
સંતાણા, સંકમણે, જે, મે, જા, વિશહિયા, એગિ-
દિયા, બેધદિયા, તેધદિયા, ચઉરિદિયા, પચિદિ-
યા, અલિહયા, વતિયા, લેસીઆ, સંધાધઆ, સંધદિયા
પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદવિયા, ઓઠાણા, ઓઠાણું સં-
કમિયા, જીવીઆઓ, વવરોવિયા તરસ મિચ્છામિદુકડં,

સમણ સુત્ર.

સમણ સુત્ર પાંચ શ્રી સાધુ મુનિરાજને વિશેષે
કરીને આજોચવાના છે પણ પડિમાધારી શ્રાવક ને
દેશથી અને તેમાં વિશેષે કરીને પોસાદિક વ્રત કરે તે
વખતે આજોચવા જોઈએ તેથી શ્રાવકને પણ સમણ
સુત્ર પાંચ કહેવા હરકત નથી—

હરકોઇ વ્રતમાં નિદ્રા કરી હોય તો ઉઠે ત્યારે
ધરિયાવહિઆનો પાઠ કહી ચારલોગરસ તથા પેહેલા
સમણાસુત્રનો કાઉસગ કરવો—

પાઠ ૨૩ મો.

સમણ સુત્ર પહેલું.

અત્રે ગુર્જરિકને યથા વિધી વહના કરી સમણ સુ-
ત્રની આજ્ઞા લેવી.

ધ્રુવહામિ-ધ્રુવધુ

પડિકકમિતી-પાપ જડીનીવરતવા

પણમ સિજજાએ-પણ સુધ રહેવાથી

નિગામસિન્નજાએ-ઓઢવા પાથરવાનાં ઘણા પાગર-
 ણ રાખવાથી
 સંથારા ઊવટ્ટણાએ-શૈયા ઉપર સુતાં સુતાં અણપુ-
 જ્યે પાસુ ફેરવવાથી
 પરિવટ્ટણાએ-વારંવાર વગર પુંજ્યે પાપુ ફેરવ્યું હોય
 આઊંટણાએ-જાતના રહિત હાથ પગ આદિક શરી-
 રનાં અવ્યવ સંકોચવાથી
 પ્રસારણાએ-જાતના રહિત હાથ પગ આદિક સરીરનાં
 અવ્યવ લાંબા કરવાથી
 છપઠ-છપગી તે જુ' આદિ જીવ
 સંઘટ્ટણાએ-અંપાવાથી
 કુઠએ-કુચેષ્ટા કરવાથી સ્ત્રી આદીની ઇચ્છાથી ગમે
 તેમ બોલાવાથી
 કઠરાઇએ-ઉઘાડે મુખે બોલવાથી
 છીએ-ઉઘાડે મુખે બ
 જંભાઇએ-ઉઘાડે મુખે બગાસું ખાવાથી
 આમોસે-અણ પુજે શરીર ખંજવાળવાથી
 સસરખખામોસે-સચેતરજ માટી આદીને સ્પર્શ
 કરવાથી
 આઊલ માઊલાએ-ચીત આકુળ વ્યાકુળ થવાથી
 (સ્વપનામાં જે અતિચાર લાગે તે નીચે મુજબ)
 મુવણ વત્તિયાએ-સ્વપના માંહે કાંઈ પણ જાતની
 વૃત્તી થવાથી (અથવા અનેક જાતના રૂપ દેખવાથી)
 ઇયિવિપરિયા સિયાએ-સ્વપનામાં સ્ત્રી સાથે મૈથુન
 આદી સંભોગની ઇચ્છા થઇ હોય તે
 દિઠિવિપરિયા સિયાએ-સ્વપનામાં વીપરીત રીતે દૃષ્ટી
 થઇ હોય એટલે સ્ત્રી સાથે દૃષ્ટીથી કીડા થઇ હોય તે

(૯૫)

મણવિપરિયા સિયાએ-સ્વપ્નમાં મન વીપરીત થયું
 હોય એટલે સ્ત્રી સંગાથે મનથી ભોગ કર્યો હોય તે
 પાણી લોયણ વિપરિયાસિયાએ-સ્વપ્નમાં પાણી લો
 જન વીપરીત રીતે કીધું હોય એટલે ખરાબ રીતે
 ખાવા પીવાનું કર્યું હોય તે
 જો મે દેવસિઓ-ઉપર જેટલા બોલ કહ્યા તેમાંથી
 જે કોઈ મારે જીવે દીવસ સંબંધી
 અર્ધચારો કઓ-અતિચાર કીધા હોય
 તસ્સ મિચ્છામિકુક્કલ-તેનું થએલું પાપ મુને નિ-
 બ્ધુળ થાઓ

પાઠ ૨૪ મો.

સમણ સુત્ર ખીણું.

પડિક્કમાભિ-પાપ થકી નીરવરતુંકું (ગાયરી કરવા
 જવાના)
 ગાયરગ્ગચરિયાએ-ગાયની પેઠે અથ્ર ભાગ લેવો તે
 થોડો થોડો (અહાર પાણી લેવું તે)
 લિજ્જમાયરિયાએ-લીક્ષા માગવા એટલે અહાર વ-
 હોરવા જવું તે (તેમાંજે અતિચાર લાગે તે કહેછે)
 ઉઘાડ કવાડ-ચગર આજ્ઞાએ કમાડ ઉઘાડીને અંદર
 પેસવું
 ઉઘાડણાએ-અરધ ઉઘાડું કમાડ ઠેલીને અંદર પેસવું તે
 સાણા, વછા, -ધાન, (કુતરા) વાછડા
 દારા-બાલક (સાથે)

(૯૬)

મંધકણાએ-અડીને કે આજંગીને જાય તે
મંડિપાહુડિયાએ-કામની નીમીતે રાખી મેલેલું લીધું
હોય.

ખલિ પાહુડિયાએ-માકળા ઉછાળવા સારું
કીધા હોય તે લીધા હોય

ઠવણા પાહુડિયાએ-લિસ્ટુકાદિક સારે કાંઈ રાખી મે-
લ્યું હોય તે લીધું હોય તે

સંકિએ-શંકાવાલું (અસુઝતું) હોય તે લીધું હોય તે
સહસ્ત્રસાગારે-શુદ્ધ અપાય તેવું છે કે નહિ તેની ખા-
ત્રી કર્યા વગર ઉતાવલથી વહોરે અથવા વહોરા-
વનાર વગર કલે એકદમ વહોરાવે તેવું લીધું હોય તે
અણુસણાએ-અજાણુ અસુઝતો (અકલ્પનીક) આહાર
લીધો ભોગવ્યો હોય

પાણુસણાએ-અજાણુ અસુઝતું પાણી લીધું હોય યા
પીધું હોય

પાણુ ભોયણાએ-એ ઇદ્રિયાદિક ગર્ભિત અથવા તો
સરેલા બગડેલા કે જેનો કાળપુરા થઈ રહ્યા હોય
એવા આહાર પાણી લીધા હોય

બીયભોયણાએ-બીજ સહીત (સચેત) ભોજન લીધું
હોય.

હરિયભોયણાએ-લીલોતરી સહીત (સચેત) ભોજન
લીધું હોય

પછાકમિયાએ-આહાર વહોરાવ્યા પછી કાંઈ કાંઈ લ-
ગાડ્યો હોય

પુરેકમિયાએ-આહાર લીધા પહેલાં દાપ લગાડ્યો
હોય તે

અદિઠહુડાએ-નજરે નથી દેખાતું ત્યાંથી આણી દી-
ધેલું લીધું હોય તે

દગસંસઠહુડાએ-કાચા પાણીનો સ્પર્શ કરી દીધેલો
આહાર લીધેલો હોય

રયસંસઠહુડાએ-સચેત રજનોસ્પર્શ થએલ લીધું
હોય તે

પારિસાડણિયાએ-વેરાતું ઢોળાતું વહોરાવતાં જતાં
લીધું હોય યા ઝાઝુ વોરી નાખી દીધું હોય

પારિઠાવણિયાએ-પરઠવા લાયક આહાર લીધો હોય તે

ઉહાસણિખખાએ-વારે વારે વસ્તુ માગી લીધી
હોય તે

જંઉગમેણું-જે દાપ વહોવરાવનારથી લાગ્યા હોયતે

ઊંચાપાયણેસણાએ-જે દાપ વહોરનારથી લાગે અ-
થવા વહોરનાર અને વહોરાવનાર એ બનેથી
લાગે તે

અપડિસુદ્ધ-એ (બેતાલીશ) દાપ સહીત શુદ્ધ નહિં
એવા આહાર પાણી

પડિગાહિય-લીધા હોય તે

પરિભુતવાં-ભોજવણી હોય

જંનપરિઠવય-જે નાંખી દેવા લાયક એટલે પરઠવા
ચોગ્ય હોય અને પરઠવેલ ન હોય તે

તસ્સમિચ્છામિ દુઃકં-તેવું પાપ માહારે નિષ્ફળ થાઓ

(૯૮)

પાઠ ૨૫ મો.

સમણ સુત્ર ત્રીજું.

(કોઈ વ્રતમાં પડિલેલુ કીધું હોય ત્યારે “ ઇ-
રિયાવલિયા ” કાઉરસગ્ગ સાથે ત્રીજા સમણ સુત્રનો
પણ કાઉરસગ્ગ કરવો,)

પડિઠ્ઠમામિ-પાપ થકી નીવરતું છું

ચાઉકાલ-સજાય કરવાનાં ચાર વખત

સજાયાસ્સ અકરણયાએ-(સવારનો પોર, સાંજે,
આગલી રાતે, પાછલી રાતે) સજાય પાઠ ન
કીધો હોય

ઉલ્લયકાલ-એ વખત (સાંજે, સવારે)

હાઉવગરણુસ્સ-પાત્રાદિક, વસ્ત્રાદિકને,

અપડિલેલુયાએ-જેયાં તપાસ્યાં કે પડિલેલુ ક-
ર્યા ન હોય

દુપડિલેલુયાએ-માઠી રીતે જેયાં તપાસ્યાં કે પડિ-
લેલુ કર્યા હોય તે

અપ્પમન્જણાએ-પુંજ્યાં ન હોય તે

દુપ્પમન્જણાએ-માઠી રીતે પુંજ્યા હોય તે

અધક્કમે-અતિક્રમ (પાપ કરવાનો વિચાર) કીધો
હોય તે

વધક્કમે-અતિક્રમ (પાપ કરવાને તૈયાર) થયો હોય તે

અધયારે-અતિચાર (પાપનું કામ કરવા કરાવવા)
લાગ્યો હોય તે

(૯૯)

અણ્યાયારે-અનાયાર (પાપ) કીધું હોય તે
જે, મે, -જે મહારે જીવે
દેવસિઓ-દિવસ સંબંધી
અપ્રયારો-અતિયાર. (પાપનાં કામ)
કઓ-કીધાં હોય તે
તસ્સમિન્નામિદુક્કઠં-તેનું પાપ મારે નિષ્કુળ થાઓ

પાઠ ૨૬ મો.

સમણ સુત્ર ચોથું.

પડિક્કમામિ-નીવરતુંછું
એગવિહિ-એક પ્રકારનાં
અસંજમે-અસંજમપણું
પડિક્કમામિ-નીવરતુંછું
દાહિં-બે પ્રકારનાં
બંધણેહિં-બંધનથી
રાગ બંધણેણું-સ્નેહનાં બંધનથી
દાસબંધણે-દેવેશ બંધનથી
પડિક્કમામિ-નીવરતુંછું
તિંહિં-ત્રણ પ્રકારની
દંડેહિં-દંડથી
મણ્ણદંડેણું-મને કરીને દંડાણું તે (અશુભમન કરણું તે)
વયદંડેણું-વચને કરી દંડાણું તે

કાયદંડેષુ-કાયાએ કરી દંડવુ' તે

પડિકમામિ-નીવરતુંછું

તિહિં-ત્રણ પ્રકારની

ગુત્તિહિં-ગુપ્તીનાં દોષથી

મણગુત્તિએ-મનને શુભ પરિણામે કરી ગોપવી રાખવું

વયગુત્તિએ-વચનને શુભ પરિણામે કરી ગોપવી રાખવું

કાયગુત્તિએ-કાયાને શુભ પરિણામે કરી ગોપવી

રાખવી તે

પડિકમામિ-નીવરતુંછું

તિહિં-ત્રણ પ્રકારના

સદેલેહિં-શાહ્યાદિકનાં દોષથી

માયાસદેલેષુ-માયા કપટ રાખવું તે

નિયાણસદેલેષુ-નિયાણું કરવું (તપવું કૃણ મા-
ગવું તે

મિછાદંસણસદેલેષુ-ખોટા દંભ રાખવો તે

પડિકમામિ-નીવરતુંછું

તિહિંગારવેહિં-ત્રણ પ્રકારનાં આંહુકાર વિગેરે દોષથી

કદ્દિંગારવેષુ-રિદ્ધીનો ગર્વ કરે તે

રસગારવેષુ-મીઠાં ભોજન કરવાનો ગર્વ કરે તે

સાયાગારવેષુ-માનસિક સુખનો ગર્વ કરે તે

પડિકમામિ-નીવરતુંછું

તિહિં-ત્રણ પ્રકારનાં

વિરાહણાએ-વિરાધના-ભંગ લગાડવાથી

(૧૦૧)

નામ્નુવિરાહણાએ-જ્ઞાનમાં ભંગ પાડવાથી
 દંસણુવિરાહણાએ-સમકિતમાં ભંગ પાડવાથી
 ચરિત્તવિરાહણાએ-ચારિત્ર કરણીમાં ભંગ પાડવાથી
 પડિક્કમામિ-નીવરતુંછું
 ચઉહિં-ચાર પ્રકારનાં
 કસાએહિં-કષાય કરવાનાં દોષથી
 કોહુકસાએણું-કોધ કષાય કરવો તે
 માણુકસાએણું-માન અહંકાર કરવો તે
 માયાકસાએણું-માયા કપટ કરવો તે
 લોભકસાએણું-લોભ કરવો તે
 પડિક્કમામિ-નીવરતુંછું
 ચઉહિંસત્રાહિં-ચાર પ્રકારની સંજ્ઞા વાંછના કરવા
 નાં દોષથી
 આહાર સત્રાએ-આહારની ઇચ્છા કરવી તે
 ભયસત્રાએ-ભય બીકથી કરવું તે
 મેહુણુસત્રાએ-મૈથુનની ઇચ્છા કરવી તે
 પરિગૃહસત્રાએ-પુણ વસ્ત્રાદિકની ઇચ્છા કરવી તે
 પડિક્કમામિ-નીવરતુંછું
 ચઉહિં-ચાર પ્રકારની
 વિકહાહિં-પાપની કથા કરવાનાં દોષથી
 ઇથિકહાએ-સ્રી સંબંધી એટલે તેનાં ૩૫ વિગેરે
 સંબંધી ચાર પ્રકારની કથા કરવી તે
 ભત્તકહાએ-ભોજનની ચાર પ્રકારની કથા એટલે
 ૩૬ ભુકું કહું હોય તે

(૧૦૨)

દેસકહાએ-ચાર પ્રકારની દેશનાં આચાર-યા પેહર

વેશની વાત કહેવી તે

રાયકહાએ-રાજાની ચાર પ્રકારની પ્રાક્રમની વાત

કહેવી તે

પરિક્રમાભિ-નીવરતું

ચર્ચિહ-ચાર પ્રકારનાં

ઝઝાણેહિ-ધ્યાન દોષથી

અટણાં ઝઝાણેણું-વીષય સંબંધી ધ્યાન કરવાથી

રદદેણું ઝઝાણેણું-રદ્રધ્યાન હિંસાદિકનું ધ્યાન ધરવાથી

ધમ્મેણું ઝઝાણેણું-ધર્મ સંબંધી ધ્યાન એટલે તે ન
ધરું હોય

મુક્કેણું ઝઝાણેણું-શુકલ ધ્યાન-નિર્મળ ધ્યાન ન ધરવાથી

પરિક્રમાભિ-નીવરતું

પચ્ચાહ-પાંચ પ્રકારની

કિરિયાહ-ક્રીયાના દોષથી

કાધ્યાએ-કાયાએ કરી

આહુગરણ્યાએ-હુથિયારાદિક અધિકરણથી દોષ લાગે તે

પાઉસિયાએ-પર ઉપર દ્વેષ રાખવાથી દોષ લાગે છે

પારિતાવણ્યાએ-પર જીવને પરિતાપનાં સંતાપ ઉ-

ભવવાથી દોષ લાગે તે

પાણ્ઠવાયકિરિયાએ-જીવની વાત કરવાથી જે પ્રાણા

તિપાતનો દોષ લાગે તે

પરિક્રમાભિ-નીવરતું

પંચહિં-પાંચ પ્રકારનાં

કામ ગુણેહિં-કામ વધવાનાં દાષથી

સદ્દેષું-શબ્દ થકી એટલે ગાનતાન કરવાથી

રૂવેષું-સ્ત્રીયાદિકનાં રૂપ નીરખવાથી

ગધેષું-વાસનાં લેવાથી

રસેષું-રસનો સ્વાદ ચાખવા લેવાથી

ક્રાસેષું-સ્પર્શ કરવાથી

પટિક્કમામિ-નીવરતું છું

પંચહિં-પાંચના પ્રકારનાં

મહુવ્યએહિં-મહાવૃતનાં દાષથી

સંવાઓ પાણાઇવાયાઓ-સર્વથા પ્રકારે ત્રિવિધિ

ત્રિવિધિ છવની હિંસા કરવાથી

વેરમણું-નીવરતું છું

સંવાઓ-સર્વથા પ્રકારે

મૂસાવાયાઓ-જીકું બોલવાથી

વેરમણું-નીવરતું છું

સંવાઓ-સર્વથા પ્રકારે

અદિના દાણાઓ-અદતાદાન લેવા એટલે ચોરી કરવાથી

વેરમણું-નીવરતું છું

સંવાઓ-સર્વથા પ્રકારે

મેહુણાઓ-મૈથુન સેવવાથી

વેરમણું-નીવરતું છું

સંવાઓ-સર્વથા પ્રકારે

પરિગ્રહાઓ-પરિગ્રહ રાખવાથી

(૧૦૪)

વેરમણ-નીવરતું છું (એ પાંચ પ્રકારના મહાવ્રત
પાલનારા મુનીરાજની અસાતના)

(યૂલાઓ-મોટે પ્રકારે

પાણાધવાયાઓ-જીવની હીંસા કરવાથી

વેરમણ-નીવરતું છું

યૂલાઓ-મોટે પ્રકારે

મસાવાયાઓ-જીહું બોલવાથી

વેરમણ-નીવરતું છું

યૂલાઓ-મોટે પ્રકારે

અદિના દાણાઓ-અદતાદાન લેવા એટલે ચોરી
કરવાથી

વેરમણ-નીવરતું છું

યૂલાઓ-મોટે પ્રકારે

મેહુણાઓ-મૈથુન સેવવાથી

વેરમણ-નીવરતું છું

યૂલાઓ-મોટે પ્રકારે

પરિગ્રહાઓ-પરિગ્રહ રાખવાથી

વેરમણ-નીવરતું છું (એ પાંચ અણુવ્રતના વીરો જે
કાંઈ દોષ લાગ્યો હોય તે તસ્સ-મિછામિદુક્કં)

પડિક્કમામિ-નીવરતું છું

પંચાહ-પાંચ પ્રકારની

સમિએહિ-સુમતોનાં દોષથી (નીચે મુજબ)

ધરિયાસમિએ-વાટે ચાલતાં જોઈને ચાલતું તે સુમતિ

(૧૦૫)

આસાસમિએ-ખેલતાં દોષ ન લાગે તેણું ખેલવું
તે સુમતિ

એસણાસમિએ-દોષરહિત અહાર લેવો તે સુમતિ
આયાણુ-લેતાં

લંડ, મત્ત, નિજખેવણા-વસ્તુ પાત્રાદિક ઉપગરણ
મુક્તાં

સમિએ-દોષ લાગે તે

ઉચ્ચાર-વડિ નીતિ (ઝાડા)

પાસવણુ-લધુનીતિ (પેશાબ)

ખેલ, જલ,—ખળખો, મેલ, (શરીરનો)

સંધાણુ-કીટ (નાસીકાઢીકની)

પારિઠાવણિયા-પરઠવતાં

સમિએ-સુમતિથી દોષ લાગે તે (એ પાંચ સુમતી
ત્રણ ગુસીનાં પાલનાર મુનીરાજની આસાતનાં થઇ
હોય તે તરુસમિએઅમિદુક્કડં)

પાડિકમામિ-નીવર્તુ છું

છાહું-છ પ્રકારના

જીવનિકાએહું-જીવનાં સમુહની વિરાધનાનાં દોષથી
પુઠવીકાએણું-પૃથ્વીની જાત માટી પ્રમુખની વીરાધ-
નાં કરી હોય તે

આઉકાએણું-અપકાય પાણી પ્રમુખની વીરાધના
કરી હોય તે

તેઉકાએણું-અગ્નિ પ્રમુખની વીરાધના કરી હોય તે

વાઉકાએણું-વાયરા પ્રમુખની વીરાધના કરી હોય તે

વજ્રસપ્તકાએણું-વનસ્પતિ પ્રમુખની વીરાધના કરી
હોય તે

તત્સપ્તકાએણું-એ ઈન્દ્રિયાદિક જીવની વીરાધના કરી
હોય તે (એ છ કાય જીવની વીરાધના થઇ હોય

તો તત્સ મિચ્છામિ દુક્કં

પડિક્કમામિ-નીવરતું છું

છહિં-છ પ્રકારની

લેસાહિં-લેસ્યા એટલે જીવનાં પ્રણામ, મન

કિન્હલેસાએ-અત્યંત હિંસા કરવાનું મન

નીલલેસાએ-ક્રોધ દ્વેષ આદિ દુરાચાર કરવાનું મન

કાઉલેસાએ-અન્ય સ્ત્રી એટલે પરજાણ પ્રત્યે ભોગ

ભોગવવાના પારિણામથી

તેઉલેસાએ-દયા ધ્યાનાદિક ધર્મ જાણી આદરવાથી

પમ્હલેસાએ-ક્ષમાવંત સુશીલ સાધુપણનાં પરિ-
ણામથી

મુક્કલેસાએ-ધર્મ ધ્યાનનું મુક્તધ્યાનધાએ રાગ

દ્વેશ જેણે જીત્યા છે ત્યાં સુમતી ગુપ્તી સહીત

એવા ગુણ હોય તે (એ છ લેસા માંડી ત્રણ લેસા

માઠી આપી હોય અને સારા ન આવી હોય તો

તત્સમિચ્છામિદુક્કં) .

પડિક્કમામિ-નીવરતું છું

*સતહિંસય ઠાણેહિં-*એ સાત પ્રકારના ભય સેવ્યા

*આ લોકભય, પરલોકભય, ધનભય, અકસ્માત
ભય, આજીવાકા ભય, મરણ ભય, અપજસ ભય,
(એ સાત ભય)

હોય તો તસ્સમિન્છામિદુઃકં

(§) અઠહિંમય ઠાણુહિં-(૧) આઠ પ્રકારનાં મદ
કર્યાં હોય તો તસ્સમિન્છામિદુઃકં

*નવહિંબલચેર ગુત્તિહિં-#એ નવ વાડ વિમુદ્ધ
બ્રહ્મચર્યનાં પાળનાર સાધુ મુનીરાજની આસાતના
થઈ હોય તો તસ્સમિન્છામિદુઃકં

(§) જાતિમદ, કુળમદ, બળમદ, રૂપમદ, તપમદ,
લાભમદ, મુત્રમદ, ઠકરામદ, (એ આઠ મદ)

*પેહેલી વાડે બ્રહ્મચારિ સ્ત્રી પમુપડંગ રહિત
શ્રાનક ભોગવવું.

બાંજ વાડે સ્ત્રી પુરુષની કથા વારતા કરવી નહિં
ત્રીજી વાડે સ્ત્રી પુરુષને એક આસને બેસવું નહિં
ચોથી વાડે સ્ત્રી પુરુષનાં અંગોપાંગ નીરખવા નહિં
પાંચમી વાડે સ્ત્રી પુરુષ ભીતત્રાટાનાં અંતરે માઠા
શબ્દ સાંભળે નહિં

છઠી વાડે સ્ત્રી પુરુષને પુર્વનાં કામ ભોગ
સંભારવા નહિં

સાતમી વાડે સ્ત્રી પુરુષને દિન દિન પ્રતિ સરસ
આહાર કરવો નહિં

આઠમી વાડે સ્ત્રી પુરુષને દાબી ચાંપી આહાર કરવો
નહિં

નવમી વાડે સ્ત્રી પુરુષને નાહી ધોઈને શરીરની સ-
ખ્યા શોભા કરવો નહિં

જઈસવિહે સમણધર્મે-એ દશ ચતિધર્મનાં પાલિનાર
 સાધુ મુનીરાજની આસાતના થઈ હોય તે
 ઈકારસહિં, ઉવાસગ પડિમાહિં-અગીઆર પ્રકારની
 શ્રાવકની પ્રતિમા એટલે તપની જાત
 બારસાહિં, (સજખૂ પડિમાહિં) બાર પ્રકારની સાધુની
 પ્રતિજ્ઞા એટલે જે સાધુ એકલા વીચરી પ્રતિમા
 કરવા ચાહ તે

તેરસહિં, કિરિયા ઠાણેહિં-તેર પ્રકારની કં
 યા એટલે કરમ બંધવાનાં ઠેકાણા

ચઉદસહિં, ભૂયગા મેહિં-ચઉદ પ્રકારના જીવના જથા
 પન્નરસહિં, પરમાહુમ્મ એહિં-પંદર પ્રકારનાં પર-
 માધામી એટલે ઘણા અધરમી દેવતા કેમ જે ના-
 રકાને પીડા કરે છે

* દશ પ્રકારનો સાધુનો ધર્મ-(૧) ક્ષાંતિ-ક્ષમા
 (૨) મુક્તિ-નિર્લોભપણું (૩) અજજવે-કપટ રહિત
 પણું (૪) મદવે-માન રહિતપણું (૫) તવે-બાર
 પ્રકારનો તપ કરવો (૬) સંજમે-સંજમ પાળવું
 (૭) લધવે-નિર્મળપણું (૮) સચ્ચે-સાચપણું (૯)
 ચિયાએ-ધન રહિતપણું (૧૦) બ્રહ્મચર્ય-મૈથુનનો ત્યાગ

સોલસહિં ગાહા સોલસએહિં-સુયગડાંજ સુત્રનાં પ્ર-
 થમ સુત સ્કંધનાં સોળ અધ્યયન છે

સત્તરસ વિહે અસંજમેહિં-સત્તર ભેદ અસંધમ
 અઠારસાવહે અખંભોહ-અઠાર પ્રકારનું અબ્રહ્મચર્ય
 એગુણવીસાએ નાયડુંયણેહિં-શ્રી જ્ઞાતા ધર્મ કથા
 સુતના પ્રથમ સુત સ્કંધના ઓગણીસ અધ્ય-
 યન છે

(૧૦૯)

વીસાએ અસમાહી, ઠાણેહિં-વીસ પ્રકારનાં અસમા-
ધીનાં ઠેકાણાં, મોક્ષ મારગને વીશે એકાંત ચિતની
સ્થીરતા થકી વીપરીત તે અસમાધી.

એકવીસાએ, સખલેહિં-એકવીસ પ્રકારનાં સખળા
દાપ કે જેથી ચારીત્રને હાની પોહયે.

બાવીસાએ પરિસહેહિં-બાવીસ પ્રકાર-
નાં પરીસા એટલે ઉપદ્રવ.

તેવીસાએ, સુયગડઝઝયણેહિં-સુયગડાંગ સુત્રનાં પેહેલાં
તથા બીજા સુત સ્કંધનાં મલીને તેવીશ અધ્યન છે.

ચઉવીસાએ દેવેહિં-ચોવીશ જાતનાં દેવતા તે

પંચવીસાએ ભાવણાહિં-પચીશ પ્રકારની ભાવના તે

છ વીસાએ, દસાકરપ વવહારણ, ઉદેસણ ઠાણેણ-
છવીશ અધ્યન તે દશા સુતસ્કંધનાં ૧૦ અધ્યન
વૃહદ કદપનાં ૬ અધ્યન, વ્યવહારસુત્રનાં ૧૮ અ-
ધ્યન એ કુલ ૨૬ અધ્યન છે.

સતાવીસાએ અણગાર ગુણેહિં-સતાવીશ સાધુનર્મ
ગુણ છે.

અઠાવીસાએ આચારપ કરપેહિં-અઠાવીશ સાધુનાં
આચાર છે તેમાંના પચીશ અધ્યન આચારંગ
સુત્રમાં છે તથા ત્રણ અધ્યન નીશીથ સુત્રમાં છે.

એગુણ્તીસાએ પાવમુયપ સંગેહિં-એગણ્ત્રીશ
પ્રકારનાં પાપ સુત્ર છે.

તીસાએ મહા મોહણીઠાણેહિં-ત્રીશ પ્રકારનાં મહા
મોહનીનાં ઠેકાણા છે.

એકતીસાએ સિદ્ધાર્થ ગુણેહિં-એકત્રીસ સિદ્ધ ભગ-

વંતના ગુણ

જતીસાએ જોગ સંગહેહિ-ખત્રીશ પ્રકારનાં જોગનો
સંબંધ કરવો.

તેતીસાએ, આસાયણાએ-તેત્રીશ પ્રકાર-
ની ગુરની અસાતનાં અવનાય તે ટાળવી,

અરિહંતાણું આસાયણાએ-અરિહંત દેવની અસાત-
નાં કીધી હોય એટલે તેનાં વીથે કાંઈ ખોટું ચિ-
ત્તનું હોય તેનું નીવારણ કરું છું.

સિદ્ધાણું આસાયણાએ-સિદ્ધની અસાતનાં કીધી હોય
તે વિશે કાંઈ સંદેહ આણ્યો હોય.

આચરિણાણું આસાયણાએ-આચાર્યજીની અસાતનાં
કીધી હોય

ઉવઝઝાયાણું આસાયણાએ-ઉપાધ્યાયજીની અસાતનાં
કીધી હોય

સાહુણું આસાયણાએ-સાધુની અસાતનાં કીધી હોય.

સાહુણીણું આસાયણાએ-સાધવીની અસાતનાં કી-
ધી હોય

સાવયાણું આસાયણાએ-શ્રાવકની અસાતનાં કી-
ધી હોય.

સાવયાણું આસાયણાએ-શ્રાવીકાંની અસાતનાં કી-
ધી હોય.

દેવાણું આસાયણાએ-ચાર જાતનાં દેવતાની અધા
આણી ન હોય.

દેવીણું આસાયણાએ-દેવતાની દેવીનું ભુકું બોલા

અસાતનાં કીધી હોય.

ઇહલોગસ્સ આસાયણાએ-આ લોક જે મનુષ્ય તિ-
ર્યંચનાં ભવ તેની નાસ્તી કહી અસાતનાં કીધી હોય.

*પરલોગસ્સ આસાયણાએ-પરલોક જે દેવતા નારકી-
નાં ભવ તેની નાસ્તી કહી અસાતનાં કીધી હોય.

કેવલીપત્રતસ્સ ધમ્મસ્સ આસાયણાએ-કેવળીનાં પ-
રૂપેલ ધરમ તેનું માહું બોલી તેની અસાતનાં
કીધી હોય.

સદ્ધવમણ્ણયા સરસ્સલોગસ્સ આસાયણાએ-દેવતા મ-
નુષ્ય અને અસુર સહીત જે લોક તેની શ્રિધા ન
આણી અસાતનાં કીધી હોય.

સવ્યપાણ્ણભૂય જીવસત્તાણું-સર્વ જીવ જે પ્રાણ સમ-
સ્વતા પણું તથા સત્તા સહીત છે તેની શ્રિધા ન
આણી અસાતનાં કીધી હોય.

કાલસ્સ આસાયણાએ-ત્રણ કાળ નથી એમ કહી
અસાતના કીધી હોય.

મુયસ્સ આસાયણાએ-સુત્ર સિદ્ધાંતવિશે
શકલાવી અસાતનાં કીધી હોય.

મુયદેવયાએ આસાયણાએ-સુત્ર દેવ જે તિર્થ કર તેની
અસાતનાં કીધી હોય.

વાયણ્ણારિયસ્સ આસાયણાએ-વાંચણી આપનાર આ-
ચાર્યની અસાતના કીધી હોય.

જવાઈદ્ધ-સુત્ર આધા પાછાં ભણાણાં હોય.

* ઉપર મુજબ અસાતનાના તેત્રીસ બોલ થાય છે
માટે ॥ કેવલીણું આસાયણા ॥ એ બોલ લખ્યો નથી.

વચ્ચામેલિય-ઉપયોગવિના વારંજાર મુત્ર ભ-
ણ્યા હોય.

હીણખખર-અક્ષર ઓછા બોલાવ્યો હોય.

અચ્ચખર-અક્ષર અધીક બોલાવ્યો હોય.

પયહીણ-પદ ઓછું બોલાવ્યું હોય.

વિણયહીણ-વિનય રહીત ભણ્યો હોય.

જોગહીણ-ધ્યાન રાખવા વીના ભણ્યો હોય.

ધાસહીણ-શુદ્ધ ઉચાર રહીત ભણ્યો હોય.

સુહુદિત્ર-સારંજ્ઞાન અવનિતને ભણાવ્યું હોય.

દુહુપાડછિય-પ્રમાદ સહીત આળસે ભણ્યો હોય.

અકાલેકઓ સઙ્ગાઓ-કવખતે સઝાય કીધી હોય.

કાલે ન કઓ સઙ્ગાઓ-ખરાખર વખતે સઝાય ન
કીધી હોય

અસજઝાઘઓ સઙ્ગાઘય-અપવિત્ર સ્થાનકમાં સઝાય
કીધી હોય.

સઝઝાઘઓ ન સઝઝાઘય-સઝાય કરવાની ખરાખર
જગો છે ત્યાં સઝાય ન કીધી હોય.

તસ્સમિચ્છામિ દુક્કઠં-તે સરવે ઓટું થએલું નિષ્કુશ
થાત્તે.

પાઠ ૨૭ મો.

સમણ મુત્ર પાંચમું

નમો ચઉવીસાએ-ચોરાસી દેવાધા દેવને નમસ્કાં
૨૧૭

તિથ્યશ્રાવણ-આર તિથિનાં કરનારા મી તિથ્યકર દેવને

ઉસલાઇ-રૂપલા દેવઆદી

મહાવીર-મહાવીર સ્વામી (પર્યંત)

પન્નવસણાણ-નમસ્કાર કરું છું

ધણમેવ-એવા તિથ્યકર દેવનો ભાખેલો

નિગ્ધ-નિગ્ધ (ધન રહીતનો)

પાવયણ-સાધુનો ધરમ પડપેલ છે

સન્ધ્ય-સત્ય છે

અણુ-તર-સર્વેથી ઉત્તમ છે.

કેવલીય-કેવળ જ્ઞાનીનો પડપેલ છે

પરિપુત્ર-પરિપુત્ર એટલે સકળવિદ્યા શુણ્ણ સહીત છે

નેપાઉય-ન્યાય યુક્ત છે

સંસુદ્ધ-પુરો શુદ્ધ છે.

સદ્લક્ષ્મણ-સદ્લક્ષ્મણ વહેમનો કાપનાર છે

સિદ્ધિ-એવો સિદ્ધ થવાનો

મગ્ગ-મારગ છે

મુક્તિમગ્ગ-મ્મીઠ કર્મથી મુક્ત થવાનો મારગ છે.

નિજ્ઞાણમગ્ગ-સકળ કર્મનો છેડો લાવવાનો મારગ છે

નિવ્વાણમગ્ગ-કર્મતાપ નીવારી શોતલતા પામવાનો

મારગ છે [[[ ]]]

અવિતલ-જેવો ભગવંત દેવે કહ્યો છે :

મવિસંધિ-સંદેહ રહીત માર્ગ.

સંવ દુષ્ણ-શારીરીક અથવા માનસીક સર્વ પ્રકારનાં દુષ્ણને

અપહિષ્કમગ્ગ-ક્ષય પમાડવાનો ખપાડવાનો માર્ગ છે
 મુથથિયા-એ માર્ગનાં વીરો રહ્યા થકી
 જીવાસિઝઝાંતિ-જીવ સિદ્ધ થાય
 જીઝઝાંતિ-સકળ પદાર્થને જાણે
 મુચ્ચતિ-કર્મથકી મુક્ત થાય
 પરિનિવ્વાયતિ-જન્મજરા મરણનાં દુઃખને નિવારી
 સીતલી જીવ થાય
 સ્વવદુષ્ખાણ મંતંકરતિ-સર્વ પ્રકારનાં દુઃખનો અંત
 કરે છે.

ત્તં, ધમ્મં,-તેવા ધર્મને
 સદ્દહામિ-સદ્દહું છું
 પત્તિયામિ-પ્રતિત આજીવું છું
 રોયામિ-રોચવું છું
 ઝાસેમિ-સ્પર્ષ કરું છું
 પાલેમિ-પાળું છું
 અજ્જપાલેમિ-દ્રવ્ય ક્ષેત્રકાળ અને ભાવ એ સર્વે
 પ્રકારે કરીને પાળું છું
 ત્તંધમ્મં-તેવા ધર્મને
 સદ્દહતો-ખીજીને શ્રદ્ધા અણાવતો
 પત્તિયતો-પ્રતિત નિશ્ચય કરાવતો થકો
 રોયતો-રોચવાવતો થકો
 ઝાંસતો-સ્પર્ષાવતો (અદરાવતો થકો)
 પાલતો-પળાવતો થકો

(૧૧૫)

અભુપાલતો-દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાળ અને ભાવ એ સર્વ
પ્રકારે પળાવતો થકો.

તત્સધમ્મત્સઃ,-તે ધર્મ

કેવલી, પત્ત,-કેવળ જ્ઞાનીએ પડપેલો છે

તત્સ-તેનાં વિષે

અભુઠિઓમિ-સાવધાન, ઉદ્ધમવંત થયો છઉં

આરાહણ્યએ-સર્વ પ્રકારે આરધનાં પાળવાને

વિરઓમિ-નિવરત્યોછું

વિરાહણ્યએ-વિરાધનાં કરવાથી.

અસંજમ પરિયાણામિ-અસંયમને પાપનાં અઢાર
સ્થાનકે છાંડુંછું

સંજમ-સંયમને સતર ભેદે

ઉવસંપળમિ-અંગીકાર કરુંછું

અંબલ-અબ્રહ્મચર્યને અઢાર ભેદે

પરિયાણામિ-છાંડુંછું

બંલ-બ્રહ્મચર્યને અઢાર ભેદે

ઉવસંપળમિ-અંગીકાર કરુંછું

અકરપ-અકલ્પનીક અહારાદિકને

પરિયાણામિ-છાંડુંછું .

કરપ-કલ્પનીક અહારાદિકને

ઉવસંપળમિ-અંગીકાર કરુંછું

અજ્ઞાણ-અજ્ઞાન, (અભણપણને)

પરિયાણામિ-છાંડુંછઉં

નાશું-જ્ઞાનને

ઉવસંપન્નમિ-અંગીકાર કરું

અકિરિય-મિથ્યાત્વ અધર્મનો કીયા કરણીને

પરિયાણામિ-છાંડુંછઉં

કિરિય-સમકિતાદિની કીયા કરણીને

ઉવસંપન્નમિ-અંગીકાર કરું

મિછત્ત-મિથ્યાત્વ ખોટી સદેહણાને

પરિયાણામિ-છાંડુંછઉં

સમ્મત-સમકિત-શુદ્ધ-ખરી સદેહણાને

ઉવસંપન્નમિ-અંગીકાર કરું

અબોહિ-અબોધ-દુર્બોધપણું ઉપરાળે તેવા કર્તવ્યને

પરિયાણામિ-છાંડુંછઉં

બોહિ-બોધ મુબોધપણું ગ્રામ થાય તેવા કર્તવ્યને ;

ઉવસંપન્નમિ-અંગીકાર કરું

અમગ્ગ-જૈન માર્ગથી વિરુદ્ધ એવા અન્ય માર્ગને.

પરિયાણામિ-છાંડુંછઉં

મગ્ગ-જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર તપ એ ચાર મોક્ષ માર્ગને.

ઉવસંપન્નમિ-અંગીકાર કરું

જસંભરામિ-જે દોષ મુને સાંભરે છે તે

જસ ન સંભરામિ-જે દોષ વણી નથી સાંભરતી તે.

જ પહિક્કમામિ-જેનું મેં પ્રાયશ્ચિત્ત નિવર્તન કીધું છે તે

જસ ન પહિક્કમામિ-જેનું વણી મેં પ્રાયશ્ચિત્ત નીવર્તન કીધું નથી તે

તસ્સસન્સ-તે સહજા

દેવસિયસ્સ-દીવસ સંબંધી કીધેલા તેના

અર્ધચારસ્સ-અતિચાર જે લાગ્યા હોય તે

પડિઃમામિ-આલોધ નિવરતું છું

સમણોહ-શ્રમણ એટલે સાધુ હું છઉં

સંજયવિરય-સંયતિછું, સંસારથી વિરક્તછું

પડિહય-આવતા થકા હણ્યા છે

પચ્ચજ્ઞાય-બંધી કરીને

પાવકમ્મે-પાપ કર્મને

અનિયાણો-નિયાણા રહીત

દિઠી-સમક્તિ દષ્ટિ

સંપન્નો-સહીતછું

માયામેસં-માયા કપટ જીતું-અસત્ય

વિવજ્ઞઓ-તણ દીધું છે

અદ્દાધ જેમુદીવ-જે અઢી દવીપ

સમુદ્દેસુ-એ સમુદ્રને વિષે

પત્તરસ-પાંચ ભરત પાચ ધરવત અને પાંચ માહા
વિદેહ એ પદ્મ

કમ્મભૂમિસુ-કર્મ ભૂમીનાં ક્ષેત્રનાં વિષે

જાવંતિ કેધ,-જેટલા કોધ

સાહુરયહરણુ-સાધુ છે તેહને રજેહરણુ કે જેથી રજ
કાઢી શકાય

ગુછગ્ગ, પડિગ્ગહ-ગાંઠા, પાત્રા,

ધારા-ધારણ કરનાર, રાખનાર છે

પાંચ, મહુવચ, ધારા,-પાંચ મહાવ્રતનાં ધારણહાર છે
અઠારસસ સહસ્રસ,-અઠાર હજાર

સીલંગ, રથ, ધારા,-બ્રહ્મચર્ય સહીત સાધુનાં આચાર
રૂપી. રથના ધારણહાર છે

અખખય આચાર-અક્ષય, આચાર,

ચરિતા-ચરિત્ર જેણે આચર્યા છે

તે સવે-તેઓ સધળાને

સિરસા-મસ્તક નમાવીને

મણસા-શુદ્ધ અંતઃકરણથી

મથ્યએણું-મસ્તકે કરીને

વાંદામિ-વાંદુંછઉં

ખામેમિ-ખમાવુંછઉં

સવેણવા-સર્વ જીવોને

સવેણવાવિ-સર્વ જીવો તમે

વિખમંતમે-તમે મારા અપરાધની ક્ષમા કરજો

મિત્તમે-મિત્રતા છે, માહરે.

સવ્વણ્યએસુ-સર્વ જીવ સાથે

વેરમઝં-વેરભાવ મારે

નકેણ્ઠ-કેળની સાથે નથી.

એવમહં-એવે પ્રકારે હું

આલોહયં-કહુંછઉં

નિંદિયં-નિંદુ છુંડું નહુંછઉં

ગરહિયં-શુભું ખરેખરું કહુંછઉં

દુગંધિયં-દુઃગન્ધા કરુંછું (પાપની)

સંવં-સર્વ આંતર્યારની

તિવિહેણું-ત્રીવિધે ત્રીવિધે મનવચન અને કાયાએ

પડિક્કતો-નિવર્તન કરુંછું

વંદામિ-વાંદુછઉં

જણ ચઉવીસં-ચોવિસ જીવ તિર્થંકર ભગવાન પ્રત્યે

દેવને વંદણા ખામણી

આંહી ખાંતે ઠીંચણ અધર રાખી બે ઇચ્છામી
ખમાસણા ભણવા તે પછી નીચા પડી પંચપદને ન-
મસ્કાર કરવો અને ઉભા થઇ ગુર્વાધિકને વંદણા કરી
વંદણાં કે ખામણાની આજ્ઞા માગવી.

પેહેલી વંદણા.

(ખંભાત સંધાગને અનુસરીને)

નમોકેહેતા નમસ્કાર કરુંછું. અરિહંતાણું કેહેતાં.
અરીહંત દેવજી પ્રત્યે તે અરિહંત દેવજી કેવા છે ઉ-
પજ્ઞાનાણુંદસન ધરા અરહાજીવ કેવલી ત્યાં પચ્ચુપનં
મનાધયં વિયાનિતા અનંતા અનંતા દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાલ
ભાવની વાત જાણી દેખી રહ્યા છે. જહાં મુરહેસ માત્ર
છાનો નથી, પુદ્ગલ પ્રમાણ માત્ર છાનો નથી, એક હ-
જાર અષ્ટ ઉત્તમ લક્ષણ ધણી છે. વન્દ્ર રૂપસ નારાય
સંધયણનાં ધણી છે, સમચઉરંસ સંઘાણનાં ધણી છે,
જમન્યતો ખહુતેર વરસનું આયુષ્ય, ઉતકંટો ચોરાસી
લાખ પુર્વનું આયુષ્ય, ચોસઠ ઈંદ્રનાં પુજનીક, ચોત્રીસ

અતિસય કરી સહીત, પાંત્રીસ પ્રકારની સત્ય વચન વાણીએ કરી અલંકૃતિ, તિણ્ણલોક મધ્યા, તિણ્ણલોક પુ-
 જનિક, તિણ્ણલોક નાથ, તિણ્ણલોક ઠાકોર, તિણ્ણલોક દેવાધી
 દેવ ભારંડ પંખીની પેરે અપ્રમાદપણે વિચરે છે. અનં-
 તુ જ્ઞાન છે, અનંતુ દર્શન છે, અનંતુ ચારિત્ર છે, અનં-
 તા તપબલ વિર્યના ધણી છે, છકાયનાં દયાળ, છકાયનાં
 રખપાલ, છકાયના પીયર, જગત ગુરુ જગત જીવન જ-
 ગત આધાર સમોસરણ માહે બેસીને બાર પ્રકારની
 પ્રખદા માહે જીવદયા ધર્મોપદેશનાં દાતાર છે. માહણો
 માહણો શબ્દના કરણહાર છે. સંસારરૂપી સંમુદ્ર માહે બુ-
 ડતા ભવ્ય જીવને સતર ભેદે સંજમ રૂપીના વાએ કરી
 મોક્ષરૂપી પારણનાં વીશે પોહોઆડણહાર છે. જઘન્યતો
 વીસ તિર્થંકર ઉતકૃષ્ટા એકસોને સીતેર તીર્થંકર, જઘન્ય
 તો બે કરોડ કેવલી ઉતકૃષ્ટા નવકરોડ કેવલી વર્તમાનકાળે
 જે તિર્થંકર ભગવંત માહાવિદેહ ક્ષેત્રનાં વિષે વિ-
 ચરતા હોય તેમને મારી તમારી વંદણા હજી અને એક
 હજાર અષ્ટવાર ભુજી ભુજી કરી ખમાવું છઉં.

બીજી સીદ્ધની વંદણા.

નમો તેહેતાં નમસ્કાર કરં છું સિદ્ધાણું કેહેતાં
 સિદ્ધ ભગવાનને તે સિદ્ધ ભગવંતજી ક્યાં છે, ધરતીનાં
 સમીભુમિતળા થકી સાતસે નેવું જોજન ઉંચા જઘએ
 તે વારે તારામંડલ આવે, ત્યાંથી દસ જોજન ઉંચા જ-
 ઘએ તે વારે સુર્યનું વિમાન આવે, ત્યાં થકી એસી
 જોજન ઉંચા જઘએ તે વારે ચંદ્રમાંનું વિમાન આવે,
 ત્યાં થકી ચાર જોજન ઉંચાં જઘએ ન્યારે નક્ષત્રનું
 વિમાન આવે, ત્યાંથી ચાર જોજન પુધનાં તારો ઉંચા

છે, ત્યાંથી ત્રણ જોજન શુકનો તારો ઉંચો છે, ત્યાંથી
 ત્રણ જોજન બ્રહ્મપતિનો તારો ઉંચો છે, ત્યાંથી ત્રણ
 જોજન મંચળનો તારો ઉંચો છે, ત્યાંથી ત્રણ જોજન
 શનીશ્વરનો તારો ઉંચો છે, એ નવસે જોજનમાં
 જ્યોતિષ ચક્ર છે તે ઉપરાંત અસંખ્યાતા જોજન કોડ
 કોડિ ઉંચાપણે ચડીએ તે વારે પેહલો મુધમ નામે
 દેવલોક અને બીજો ધસાન દેવલોક આવે. પેહલામાં
 બત્રીસ લાખ વિમાન છે, બીજામાં અઠાવીસ લાખ
 વિમાન છે. સત્તાવીસે જોજનનાં ભોંયતળા છે, પાંચસે
 જોજનનાં ઉંચા બને મેહલ છે, વિમાન પુરુ ચંદ્રમાને
 આકારે છે. ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજન કોડ કોડિ
 ઉંચા જાય ત્યારે ત્રીજો સતતકુમાર દેવલોક અને ચોથો
 માહેન્દ્ર દેવલોક આવે, ત્રીજામાં બાર લાખ વિમાન છે
 ચોથામાં આઠ લાખ વિમાન છે, છવીસે જોજનનાં
 ભોંયતળા છે, છસે જોજનનાં ઉંચા મેહલ છે. બે મહી
 પુરુ ચંદ્રમાને આકારે છે. ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજન
 ઉંચા જઈએ તેવારે પાંચમું બ્રહ્મલોક દેવલોક આવે
 તેમાં ચાર લાખ વિમાન છે પચીસે જોજનનાં ભોંય-
 તળા છે સાતસે જોજનનાં મેહલ ઉંચા છે અને પુરુ
 ચંદ્રમાને આકારે છે ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઉંચા
 જઈએ તેવારે છઠો લંકા દેવલોક આવે તેમાં પચાસ
 હજાર વિમાન છે પચીસે જોજનમાં ભોંયતળા છે
 અને સાતસે જોજનનાં ઉંચા મેહલ છે અને પુરુ
 ચંદ્રમાને આકારે છે. ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજન કોડ
 કોડિ ઉંચા જઈએ તેવારે સાતમો માહામુક દેવલોક
 છે તે માંહી ચાલીસ હજાર વિમાન છે ચોવીસે જો-

જનનાં ભોંયતળા છે, આઠસો જોજનનાં મેહલ ઉંચા છે, પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે, ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઉંચા જઘએ તેવારે આઠમો સહસાર દેવલોક છે તે માંહિ છ હજાર વિમાન છે, ચોવીસે જોજનનાં ભોંયતળા છે અને આઠસે જોજનનાં મેહલ ઉંચા છે ને પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે, ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઉંચા જઘએ તેવારે નવમો આણત દેવલોક અને દસમું પ્રાણત નામે દેવલોક એ બેમાં ચારસે વીમાન છે તેવીસે જોજનનાં ભોંયતળા અને નવસે જોજનનાં મેહલ ઉંચા છે એ બે મલી પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજન કોડા કોડી ઉંચા જઘએ તેવારે અચારમું આરણ દેવલોક અને બારમું અચ્યુય દેવલોક આવે એ બેમાં ત્રણસે વિમાન છે, તેવીસે જોજનનાં ભોંયતળા અને નવસે જોજનનાં મેહલ ઉંચા છે એ બે મલી પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. ત્યાંથી અસંખ્યાતા જોજન કોડા કોડ ઉંચા જઘએ તેવારે નવ ઐવેયક આવે તેહનાં નામ પહેલું ભદ્રે, બીજું સુભદ્રે, ત્રીજું સુજાએ, ચોથું સુમાણસે, પાંચમું પ્રીય દંસણે, છઠું સુદંસણે, સાતમું આમોહે, આઠમું સુપડી બુદ્ધે, નવમું જશોધરે એ નવ ઐવેયકમાં ત્રણ ત્રીક છે. પહેલી ત્રીકમાં એકસો અગિયાર વિમાન છે બીજી ત્રીકમાં એકસો સાત વિમાન છે. ત્રીજી ત્રીકમાં એકસો વિમાન છે. બાવીસે જોજનનાં ભોંયતળા છે. એક હજાર જોજનનાં મેહલ ઉંચા છે, એ ત્રણ ત્રીક, ગગર બેડીઆને આકારે છે. ત્યાંથી અસંખ્યાતી જોજન કોડા

કોડી ઉંચા જઘએ ત્યારે પાંચ અણ્ણતર વિમાન આવે તેનાં નામ-વીજ્ય, વીજ્યંત, જ્યંત, અપરાજીત એ ચાર વિમાન ચારે દિશે અરધા અરધા ચંદ્રમાનાં આકારે છે અને સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાન વચમાં પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. એકત્રીસે જોજનના ભોં-યતળીઆ છે, અગીઆરસે જોજનમાં મેહેલ ઉં-ચા છે એ સરવે મલોને ચોરાશી લાખ સતા-ણું હજાર તેવીશ વિમાન છે. તેનાં ધજા પતાકા થકી બાર જોજન ઉંચા જઘએ તેવારે ઇસીપ-ભારા નામે મુક્તિ સીલા આવે તે મુક્તિ સીલા કેરી છે, પીસતાલીશ લાખ જોજનની લાંબી પહોંતી છે, મધ્ય ભાગે આઠ જોજનની જડી છે ઉતરતાં ઉતરતાં છોડે માખીની પાંખ કરતાં પાતલી છે, ગઠારી છે મઠારી છે રજ રહીત છે કીરણ સહીત છે પ્રતિબીંબ દેખાય છે તથા દશ ગુણે કરી શોભીત છે. ૧ રૂપાનાં પતરાં કરતાં ઉજલી છે ૨ શાંખનાં તળાં કરતાં ઉજલી છે ૩ મોતીનાં હાર કરતાં ઉજલી છે ૪ સમુદ્રનાં કૃષ્ણ કરતાં ઉજલી છે ૫ શરદ રૂતુનાં ચંદ્રમાં કરતાં ઉજલી છે ૬ ગાયના દુધ કરતાં ઉજલી છે ૭ મચ્છ કુંદ મોગરાના ફુલ કરતાં ઉજલી છે ૮ કમલનાં તાંતણાં કરતાં ઉજલી છે ૯ ગાયનાં દહીં કરતાં ઉજલી છે ૧૦ પાણાનાં પર-પોટા કરતાં ઉજલી છે, ઇત્યાદીક દશ ગુણે કરી શોભા-યમાન છે. ચિત્તને પ્રસંદકારી છે તે સિદ્ધ સિંહા ઉપર એક જોજનનાં છંદા ગાઉનાં છઠા ભાગના વીશે સિદ્ધ ભગવંતજી એકત્રીસ ગુણે કરી બીરાજમાન તે એક-

ત્રીશ ગુણ કયા તેનાં નામ પાંચ પ્રકારે જ્ઞાનાવરણી
 કર્મ ક્ષય કર્યા, નવ પ્રકારે દર્શના વરણી કર્મ ક્ષય કર્યા,
 બે પ્રકારે વેદની કર્મ ક્ષય કર્યા, બે પ્રકારે મોહની કર્મ
 ક્ષય કર્યા, ચાર પ્રકારે આયુષ્ય કર્મ ક્ષય કર્યા, બે પ્રકારે
 નામ કર્મ ક્ષય કર્યા, બે પ્રકારે ગૌત્ર કર્મ ક્ષય કર્યા, પાંચ
 પ્રકારે અંતરાષ્ટ્ર કર્મ ક્ષય કર્યા એવા એકત્રીશ ગુણ
 કરી સહીત. આઠ કરમથી રહિત મુક્તિ સિલા ઉપર
 બીરાજમાન છે જ્યાં જન્મ નહિ જરા નહિ મરણ નહિ
 રોગ નહિ સોગ નહિ ભુખ નહિ તરસ્યા નહિ ટાઠ નહિ
 તાપ નહિ કાયા નહિ કર્મ નહિ સંજોગ નહિ વિજોગ
 નહિ એવા અનંતા સિદ્ધ ભગવંતણ અનંતા અનંતા
 આત્મીક અવ્યાખાધ સુખની લેહેરમાં બીરાજમાન છે
 તેમને મારી તમારી વંદણા હોજો અને એક હજાર
 અષ્ટવાર ભજો ભજો કરી ખમાવું છું. તિ ખુતોથી જા-
 નપણુવાસામી મુઘી પાઠ ભણવો.

ત્રીજી વંદણા આચાર્યજીને.

નમો કહેતાં નમસ્કાર કરું છઉં, આચરીઆણું ક-
 હેતાં આચાર્યજી મહારાજને. તે આચાર્યજી મહારાજ
 કહેવા છે, છત્રીશ ગુણ કરી બીરાજમાન છે. તે છત્રીશ
 ગુણ કયા તેનાં નામ પાંચ મહાવૃત્તનાં પાલનહાર પ
 પાંચ ઈંદ્રિયશના કરણહાર ૧૦ ચાર કષાયનાં ટાલણહાર
 ૧૪ નવવાડ વિશુદ્ધ બ્રહ્મચર્યનાં પાલણહાર ૨૩ પાંચ
 આચારનાં પાલણહાર ૨૮ પાંચ સુમત્તે સુમત્તા ૩૬

ત્રણ ગુપ્તે ગુપ્તતા ઉડે એવા છત્રીશ ગુણે કરી બીરાજમાન છે. સંસાર માંહી તારણી નાવા સમાન છે, વૃષભની પેઠે ધોરીછે, સચેતનાં ત્યાગી અચેતનાં ભોગી કંચન કામનીનાં ત્યાગી મહા વ્યારાગી એવા આચાર્યજી મહારાજ પ્રત્યે માહારી તમારી વંદણા હુજો, તિખુતોથી જીવપણુવાસામી સુધી પાઠ ભણવો.

ચોથી વંદણા ઉપાધ્યાયજીને.

નમો કહેતાં નમસ્કાર કરું છું ઉવજઝાયાણું કહેતાં ઉપાધ્યાયજીને. તે ઉપાધ્યાયજી કહેવા છે, પચીસ ગુણે કરી બીરાજમાન છે. તે પચીસ ગુણ કયા તેનાં નામ અગીઆર અંગ ૧૧ બાર ઉપાંગ ૨૩ પોતે ભણે અને બીજને ભણાવે એ પચીસ ગુણ. હવે અગીઆર અંગ નાં નામ કહે છે ૧ આચારંગજી, બીજી સુગડાંગજી, ત્રીજી ઠાણાયંગજી, ચોથુ સમાચાંગજી, પાંચમું ભગવતીજી, છઠું જ્ઞાતાજી, સાતમું ઉપાસગજી, આઠમું અંતગડજી, નવમું આયુતર ઉવવાઈ, દશમું પૃથ્વીજી વ્યાકરણ, અગીઆરમું વીપાકજી એ અગીઆર અંગનાં નામ કહ્યાં. હવે બાર ઉપાંગનાં નામ કહે છે, પહેલું ઉવાયજી બીજું રાયપરસેણી, ત્રીજું જીવા ભીગમ, ચોથુ પનવણજી, પાંચમું જંબુદયીપપનંતી, છઠું ચંદ્રપનંતી સાતમું સુર્યપનંતી, આઠમું નીરાવલીકા, નવમું કપટી આ, દશમું પુફ્રીઆ, અગીઆરમું પુફ્રુલીઆ, બારમું વીન્હદીશીઆ, એ બાર ઉપાંગનાં નામ કહ્યાં, હવે

ચાર મુળ મુત્રનાં નામ કહે છે, પહેલું ઉતરાધ્યાયાન બીજું નદી ત્રીજું અનુયોગદવાર ચોથું દસવીકા-લીક એ ચાર મુળનાં નામ કહ્યાં. હવે ચાર છેદ મુત્ર-નાં નામ કહે છે, પેહેલું દશામુત સ્કંધ, બીજું વૃહધ કટપ ત્રીજું વેહેવાર ચોથું નિશીથ તથા બત્રીશમે આવશગ એ આદિ મુત્ર પોતે ભણે અનેરને ભણાવે અને સાચા મુત્ર પાઠ વાંચણીનાં આપનાર છે. મિથ્યા ત્વ રૂપી અંધકારનાં દુર કરનાર છે જ્ઞાનરૂપી અજવા-લાનાં કરણહાર છે, સમ્મિત રૂપી બોધ બીજનાં દાતાર છે, એવા ઉપાધ્યાયજી મહારાજ પ્રત્યે માહુરી તમારી વંદણા હુજો. તિખુતોથી જવપવજીવા સુધી પાઠ ભણવો.

પાંચમી વંદણા સાધુજીને.

નમો કહેતાં નમસ્કાર કરજું, લોએ કહેતાં અઠી દવીપુ લોકનાં વીશે સબ્બ સાહુણું કહેતાં સર્વ સાધુજી તે સાધુજી કેવા છે, સતાવીસ ગુણે કરી બીરાજમાન છે, તે સતાવીસ ગુણનાં નામ, પાંચ મહાવ્રતનાં પાલન હાર છે ૫ પાંચ ઇંદ્રી વર્ષનાં કરણહાર છે ૧૦ ચાર કપાયનાં ટાલણહાર છે, કોહ વિજ્ય ૧૧ માનવીજ્ય ૧૨ માયા વીજ્ય ૧૩ લોભ વીજ્ય ૧૪ ભાવ સમ્ય ૧૫ કરણસચે ૧૬ જોગસચે ૧૭ ક્ષમાવંતા ૧૮ વૈરાગવંતા ૧૯ મનસમ ધારણયા ૨૦ વયસમ ધારણયા ૨૧ કાય-સમ ધારણયા ૨૨ જ્ઞાન સંપન્ને ૨૩ દંસણ સંપન્ને

૨૪ ચારિત્ર સંપન્ને ૨૫ વેદની અહીંઆસીઆ ૨૬
મરણતિ અહીંઆસીઆ ૨૭ એવા સતાવીશ ગુણુ
કરી સહીત, તિન જ્ઞાન દર્શન ચારિત્ર તપનાં આરા-
ધનાર છે, બારે ભેદે તપસ્યાનાં કરણહાર છે, સતરે ભેદે
સંયમનાં પાલણહાર છે, અઠાર દાષ રહીત, બાવીસ
પરસાનાં છતણહાર છે, બેતાલીશ તથા છનું દાષ
ટાલી સુજતા અહાર પાણીના લેણહાર છે, જઘન્ય બે
હજાર કરોડ સાધુજી ઉતકષ્ટા નવ હજાર કરોડ સાધુજી
અહીં દવીપ પનર ક્ષેત્રનાં વીષે ભગવંતજીની આજ્ઞા
સહીત જે વીચરતા હોય તેણને મારી તમારી સમય
સમયની વંદણા હુજો. તિજીપુતોથી જાવપણુવાસામી
સુધીનો પાઠ ભણવો.

છઠી વંદણા પોતાનાં ધરમગુરૂ પ્રત્યે.

તે ધર્મગુરૂ કેવા છે, અનાદી કાળમાં આ જીવ મો-
હ મિથ્યાત્વ માંહે સુતો હતો, ધર્મ અધર્મ કાંઈ જાણતો
ન હતો, તે ગુરૂદેવ મહારાજે કૃપા કરી મુને જીનેશ્વરનો
મારગ દેખાડ્યો. તે પરમ ગુરૂનો માહરે મોટો ઉપગાર
છે, તે ગુરૂ મહારાજ ગામ નગરપુર પાટણ વીચરતા
હશે અને હું તેમનો દીન ચાકર ગુલામ અનુચર કી-
કર સેવક આંહી બેઠાછઉં તે આંહી બેઠાં આપને હું
વંદણા કરુંછું. (આ જગ્યાએ પોતપોતાનાં ધર્મ
ગુરૂનાં નામ બોલવા) તિજીપુતાથી જાવપણુવાસુધી-
નો પાઠ ભણવો.

હવે શ્રાવક તથા ચોરાશી લક્ષ જીવાજ્ઞેનીને

ખમત ખામણા.

હમથી તુમથી દાનેશીયલે તપે ગુણે કરી અધીક છે. જે વખત આવશ્યક પ્રતિક્રમણનાં કરણહાર છે, મહિનામાં છછો પોસાનાં કરણહાર છે, નવ તત્વનાં જાણ છે, ત્રણ મનોરથનાં ચીતવનાર છે શ્રાવક એકવી-શ ગુણે કરી સહીત છે દુખસા પાતલા જીવની દયાનાં પાલનાર છે, પરધન પથર કરીને જાણે છે, પર સ્ત્રી બેન કરીને લેખે છે, દૃઢ ધરમી પ્રીય ધરમી દેવતાનાં ડગાવ્યા ડગે નહિં કોઇનાં ચળાયા ચળે નહિં એવા શ્રાવકજી ને ભુજે ભુજે કરી ખમાવુંછું. શ્રાવક શ્રાવીકાને ખમા વુંછું. સમ્મિક્ત દૃષ્ટી જીવને ખમાવુંછું. ઉપકારી ખામ ભાગને ખમાવુંછું. ચોરાશી લક્ષ જીવાજ્ઞેનીને ખમા-વુંછું. સાત લાખ પૃથ્વીકાય, સાત લાખ અપકાય, સા-ત લાખ તેવકાય, સાત લાખ વાઉકાય, દસ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય, ચૌદ લાખ સાધારણ વનસ્પતિ કાય, બે લાખ બેરંદ્રિ, બે લાખ તેરંદ્રિ, બે લાખ ચો-રંદ્રિ, ચાર લાખ નારકી, ચાર લાખ ત્રીજંચ પચંદ્રિ, ચાર લાખ દેવતા, ચૌદ લાખ મનુષ્ય એ ચોરાશી લાખ જીવાજ્ઞેનીના જીવની વીરાધના થઇ હોય તે તસમિચ્છામિકુક્કડં. એક કરોડ સાંહીસત્તાણું લાખ કુલ કરોડના જીવને હાલતાં ચાલતાં ઉઠતાં બેસતાં જાણતાં અજાણતાં મહારે જીવે તમારે જીવે છેદ્યા હોય ભેદ્યા હોય તે તસમિચ્છામિકુક્કડં.

(૧૨૪)

દરીયાપુરી સંવાડાને અનુસરીરે વાંદણાઓ
લખી છે.

વાંદણા ૧.

પેહેલી વાંદણા પંચમાહાવાદેહ ક્ષેત્રને વિશે જ
યવંતા જગતવાસ* તાર્યેકરદેવ બારાજે છે. ઊત્તકથા

- *૧ શ્રી મંધીર સ્વામિ.
- ૨ શ્રી જુગમંધીર સ્વામિ.
- ૩ શ્રી બાહુ સ્વામિ.
- ૪ શ્રી સુબાહુ સ્વામિ.
- ૫ શ્રી સુજાત સ્વામિ.
- ૬ શ્રી સ્વયંપ્રભ સ્વામિ.
- ૭ શ્રી રવભાનન સ્વામિ.
- ૮ શ્રી અનંત વિરજ સ્વામિ.
- ૯ શ્રી સૂરપ્રભ સ્વામિ.
- ૧૦ શ્રી વિશાળપ્રભ સ્વામિ.
- ૧૧ શ્રી વજ્રરથ સ્વામિ.
- ૧૨ શ્રી ચંદ્રાનન સ્વામિ.
- ૧૩ શ્રી ચંદ્રબાહુ સ્વામિ.
- ૧૪ શ્રી ભુજંગ સ્વામિ.
- ૧૫ શ્રી ઇન્દ્ર સ્વામિ.
- ૧૬ શ્રી નેમપ્રભ સ્વામિ.
- ૧૭ શ્રી વીરસેન સ્વામિ.
- ૧૮ શ્રી મહાભદ્ર સ્વામિ.
- ૧૯ શ્રી દેવસ સ્વામિ.
- ૨૦ શ્રી અણ્ણસેન સ્વામિ.

હોય તો એકસો ને સાઠ+ તીર્થંકર દેવ ખીરાજે છે, તે સર્વેને મહારી તમારી સમે સમેની વાંદણા હજો, તે સ્વામિ કહેવા છે. અનંતુ જ્ઞાન, અનંતુ દર્શન, અનંતુ ચારીત્ર, અનંતો તપ, અનંતો વીર્જ, અનંતી ધીરજ, એ છ ગુણુ કરો સહિત ચારીસ અતીશે કરી ખીરાજમાન છે, પાંત્રીસ વચન વાણીના ગુણુ કરો સહિત, એક હજાર ને આઠ ઉત્તમ લક્ષણના ધણી ચાસઠ ઈંદ્રના પૂજ્યનિક, છકાયની રક્ષાના કરણ હાર, એવા તીર્થંકર દેવને માહારા તમારા જીવે અનિનય, અસાતના, અભક્તિ, અપ્રાધ કયો હોય તો મન વચન કાયાએ કરી ભુજો ભુજો કરી ખમાતું છું ને વાંદણા શકારજો. તિખુત્તોનો પાઠ ત્રણવાર કેહેવો.

વાંદણા. ૨.

ખીજી વાંદણા જગન એ કોડ કેવળી, ઉત્તકષ્ટા નવ કોડ કેવળી તેમને કરું છું. તે કેહેવા છે. ચાર ગન-ધાતીયાં કર્મ ખપાવ્યાં છે, ચાર ખળી દારડના આં-

+ પાંચ ભરત અને પાંચ ઈરવત એ દસે ક્ષેત્રમાં આ પાંચમા આરામાં તીર્થંકર હોય નહી તેથી હાલ પાંચમા આરામાં ઉત્તકષ્ટા તીર્થંકર હોય તો એકસો ને સાઠ હોય અને ચાથે આરે ઉત્તકષ્ટા તીર્થંકર એકસો ને સીતેર હોય. પણ હાલ રૂઢી પ્રમાણે આપણે પણ એકસો ને સાઠ તીર્થંકર દેવને વાંદણા કરવી.

બળા સમ્મન બાકી રહ્યા છે. ચઊદ્ધ રાજલોક આખા
આંખળા પ્રમાણે દેખી રહ્યા છે, અનંતુ કેવળ જ્ઞાન
છે. માહારા તમારા મનની વાત જાણી રહ્યા છે. તે
કેવળી ભગવંતને માહારા તમારા સખંધી અવિનય
અભક્તિ અશાતના થઇ હોય તો મન વચન કાયાએ
કરી ભુજો ભુજો કરી ખમાવું છું, વંદણા શીકારજો.
ત્રિખુત્તેનો પાઠ ત્રણ વાર કહેવો.

વાંદણા. ૩.

ત્રીજી વાંદણા અનંતા સિદ્ધ ભગવંતને કરું છું. તે
કેવા છે, અષ્ટ કર્મ ખપાવી મુક્તિ ગયા છે. તે આઠ
કર્મ ક્રીયાં. ૧ જ્ઞાના વર્ણિ. ૨ દર્શના વર્ણિ. ૩ વેદની.
૪ મોહની. ૫ આયુષા. ૬ નામ કર્મ. ૭ ગોત્ર.
૮ અંત્રાય.

એ આઠે કર્મ ખપાવી મુક્તિ પોહોત્યા. સકળ
કાર્ય સિદ્ધ થયાં. પંદરે ભેદે સિદ્ધ તે સિદ્ધ સિદ્ધા
ક્યાંહાં છે. પૃથ્વીથી સાતસેં નેવુ જોજન ઉંચા ચડી-
એ એટલે તારામંડળ આવે. ત્યાંહાંથી દસ જોજન
ઉંચે સુરજનું વિમાન છે. ત્યાંથી એશી જોજન ઉંચે
અંદ્રમાનું વીમાન છે. તે ઉપર ચાર જોજન ઉંચે
નક્ષત્રનાં વીમાન છે. ત્યાંહાંથી ચાર જોજન ઉંચે
બુધનો તારો આવે. ત્યાંહાંથી ત્રણ જોજન ઉંચે સુક-
નો તારો આવે. ત્યાંથી ત્રણ જોજન ઉંચે બૃહસ્પતિનો
તારો આવે. ત્યાંહાંથી ત્રણ જોજન ઉંચે મંગળનો

તારે આવે. ત્યાંહાંથી ત્રણ જોજન ઊંચે શનિશ્વરનો
 તારે આવે. એ નવસેં જોજન સુધી જ્યોતિષ ચક્ર
 છે. તે ઉપરાંત અસંખ્યાતિ જોજનની કોડાણ કોડી
 ઊંચે ચડીએ, ત્યારે પેહેલું સુધર્મા અને બીજું ઇશા-
 નનામા દેવલોક છે. તે અકેકું ચંદ્રમાને આકારે
 એટલે બે મળીને પૂર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. પેહેલામાં
 બત્રીસ લાખ વીમાન છે. બીજામાં અઠાવીસ લાખ
 વીમાન છે. ત્યાંહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઉપર ત્રીજું
 સનતકુમાર અને ચોથું મહાચેંદ્ર એ બે દેવલોક છે.
 તે બે મળી પૂર્ણ ચંદ્રને આકારે છે. ત્રીજામાં બાર
 લાખ અને ચોથામાં આઠ લાખ વીમાન છે તે ઉપર
 અસંખ્યાત જોજન ઊંચે જવાથી પાંચમું બ્રહ્મદેવલોક
 છે. તે ચંદ્રમાને આકારે છે તેમાં ચાર લાખ વીમાન
 છે. તે ઉપર અસંખ્યાત જોજન ઊંચે જાય તો છઠું
 લંતક નામે દેવલોક આવે તે ચંદ્રમાના આકારે છે.
 તેમાં પચાસ હજાર વીમાન છે. ત્યાંહાંથી અસંખ્યાત
 જોજન ઊંચે જાય તો સાતમું માહાશુકનામા દેવલોક
 આવે તે ચંદ્રને આકારે છે. તેમાં ચાલીસ હજાર વી-
 માન છે. ત્યાંહાંથી અસંખ્યાત જોજન ઊંચે જાય
 તો આઠમું સહસારનામા દેવલોક આવે તે ચંદ્રને
 આકારે છે. તેમાં છ હજાર વીમાન છે. ત્યાંહાંથી
 અસંખ્યાત જોજન ઊંચે જાય તો નવમું આણત
 અને દશમું પાણત એ બે દેવલોક જોડાજોડ છે. તે
 બંનેમાં મળી ચારસેં વીમાન છે, ને તે બંને મળી
 પૂર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે. ત્યાંહાંથી અસંખ્યાત જોજ-
 ન ઊંચે જાય તો અગીયારમું આરણ અને બારમું

અનુય એ બંને દેવલોક જોડાજોડ છે. એ બે મળી પૂર્ણ ચંદ્રને આકારે છે, તેમાં ત્રણસેં વીમાનો છે. ત્યાંથી અસંખ્યાત જોજન ઉપર નવનમ્રોવેગ છે. ત્યાંથી અસંખ્યાત કોડાણકોડ જોજન ઊંચે જાય તો પાંચ અતુત્તર વીમાન આવે તેમાં ૧ વાંજય, ૨ વીજયંત, ૩ જયંત, ૪ અપ્રાણત, ૫ સ્વાર્થસિદ્ધ એ સ્વાર્થસિદ્ધ વીમાનની ધજા પતાકા થકી ચાર જોજન ઊંચે જાય તો સિદ્ધસિદ્ધા છે, તે સિદ્ધસિદ્ધા કેવી છે. પિસ્તાળીસ લાખ જોજનની લાંબી ચોહોળી છે. તે મધે આઠ જોજન જાડી છે. ઉતરતા છેડે માખીની પાંખ કરતાં પાતળી છે. ઉજળી ગાખીર, સંખ, ચંદ્ર, અંકરત્ન, રૂપાના પટ, મોતીના હાર, ખીરસાગરના પાણી થકી પણ ધણી ઉજળી છે, ફટકઅરજન મેરૂમય સોનાનાં પતરાં સમાન ગઠારી મઠારી સાફ સોનાનાં પતરાં થકી પણ ઉજળી છે. તેની ફરતી પરધી ૧,૪૨,૩૦,૨૪૯ જોજનથી ઝાઝી છે. તે સિદ્ધસિદ્ધા ઉપર એક જોજનના છેલ્લા ગાઉના છઠ્ઠા ભાગને વિષે સિદ્ધ ભગવંત ખીરાજે છે, તેને જન્મ નથી, જરા નથી, દુઃખ નથી, દળદર નથી, ભુખ નથી, ભાવટ નથી, શોગ નથી, સંતાપ નથી, અનંત સુખની લેહેરમાં ખીરાજે છે. તે સ્વામિજીને માહુરો તમારી વાંદણા તિજખુતોનો પાઠ ત્રણવાર ભણીને ભુજેભુજે કરીને હજો.

(૧૩૪)

વાંદણા ૪.

ચોથી વાંદણા મહારાતમારા ધર્માચાર્ય, આચાર્ય, ઊપાધિયા, ધર્મશીશુનીના સંઘાડામાંહે સાધ સાધવિ ગામે નથે બીરાજે છે. તે સાધુ મુનીરાજ કેવા છે, મહા પુરુષ પંડિત રાજ્ય, બહુ સૂત્રી, સૂત્ર સિદ્ધાંતના પારગામિ, કલ્પવૃક્ષ સમાન, સફરી ઝાઝ સમાન, તરણુ તારણુ (નાવ) સમાન, જીવ સાસનના સણગાર, ધર્મના નાયક, સંઘના મુખી, બ્રહ્મચર્યના પાલણુહાર, કચન ને કામ્યનીના ત્યાગી, માહા વૈરાગી દસ વિધિ પ્રકારે સાધધર્મના પાલણુહાર, બાવીશ પરીશાના વેઠણુહાર, પચ મહાવર્ત અને ચોખા ચારિત્રના પાલણુહાર, છતું દ્વાપ રહિત અહાર પાણીના લેવણુહાર એવા અનેક ગુણુ કરી સહિત એવા સાધૂને મહારી તમારી તિજખુત્તોના પાંઠ ત્રણ વાર ભણી વાંદણા કરું છું તે શીકારજો. અને તેમને અવિનય, અભક્તિ, અશાતના કરી હોય તો ભુજેભુજે કરી ખમાવું છું.

વાંદણા ૫.

પાંચમી વાંદણા જંગન બે હજાર કોડ સાધૂને ઉત્તકણા નવ હજાર કોડ સાધૂને, તે સાધુ મુનિરાજ કેવા છે. છ કાયના પીયર, છ કાયના રખોપાના કરણુહાર, સાત ભય રહિત તથા સાત વ્યસનના ઠાલણુહાર, આઠ મદના ઠાલણુહાર, પાંચ સમતે સમતા ત્રણ ગુ-

પતે ગુપતા એ આઠ પરચયન માતાના પાલણહાર,
 બારે ભેદે તપસ્યાના કરણહાર, સતરે ભેદે સંયમના
 પાલણહાર, વિસ અસમાધિના ટાલણહાર, એકવીસ
 સખળા દોષના ટાલણહાર, પચીસ પ્રકારની ભાવનાના
 ભાવનાર, બાવન અણ્યાચારના ટાળનાર, સત્તાવીસ
 ગુણે કરી સહિત એવા અનેક ગુણે સહિત એવા સાધુ
 અઢી દ્વિપ ને પંદર ક્ષેત્રમાં વીચરે છે તે સર્વેને તિ-
 જ્ઞાનુત્તાનો પાઠ ત્રણવાર ભણીને વાંદણા કરું છું, અને
 તેમને અવિનય અભક્તિ અસાતના થઈ હોય તો ભુજો
 ભુજો કરી ખમાવું છું.

વાંદણા ૬.

છઠ્ઠી વાંદણા આવકે આવિકાને ખમાવું છું, દાનના
 દેનારને ખમાવું છું, શીઘળ સમકીતના પાળનારને
 ખમાવું છું, ધર્મનો રૂઝો મારગ જાણનારને ખમાવું છું,
 માહુરાથી મોહોટા તથા માહુરી બરોબરીનાને તથા
 માહુરાથી નાહુનાને ખમાવું છું, સર્વ પ્રાણી માત્રને
 ખમાવું છું, સાત લાખ પૃથ્વીકાય સાત લાખ અપ-
 કાય સાત લાખ તેડકાય સાત લાય વાડકાય દશ લાખ
 પ્રત્યક્ષ વનસ્પતિ કાય ચૈદ્દ લાખ સાધારણ વનસ્પતિ
 કાય બે લાખ બેઇંદ્રી બે લાખ તેઇંદ્રી બે લાખ ચૈ-
 ઇંદ્રી ચાર લાખ નારકી ચાર લાખ તીર્યચ પંચેંદ્રી
 ચાર લાખ દેવતા અને ચઉઃ લાખ મનુષ્યની એમ
 ચૌરાશી લાખ જીવા યોનીને તથા હાલતા ચાલતા

(૧૩૬)

ઉઠતાં બેસતાં જીવને પરીતાપના પીડા કરી હોય તેમ
કેઈ પ્રાણી જીવની પાંખ દુખાણી હોય તેા માહારે
તમારે મિચ્છામિદુક્કડં.

(હવે બેવાર ખમાસમણું કેહેવું.)

(ધતિશ્રી ચોથુ પઠિક્કમણા આવશ્યક સંપૂર્ણ.)

પહેલા ખામણા અરિહંતને.

પહેલા ખામણા પંચ મહાવિદેહ ક્ષેત્રને વિષે
જયવંતા તીર્થંકર દેવ બિરાજે છે તેહના નામ ૧ શ્રી
સીમંધર સ્વામિ, ૨ શ્રી જુગ્મંધર સ્વામિ, ૩ શ્રી
બાહુસ્વામિ, ૪ શ્રી સુબાહુસ્વામિ, ૫ શ્રી મુખતસ્વા-
મિ, ૬ શ્રી સ્વયંપ્રભસ્વામિ, ૭ શ્રી રેખભાનનસ્વામિ,
૮ શ્રી અનંત બીરજસ્વામિ, ૯ શ્રી સુરપ્રભસ્વામિ,
૧૦ શ્રી વિશાળપ્રભસ્વામિ, ૧૧ શ્રી વજ્રધરસ્વામિ,
૧૨ શ્રી ચંદ્રાનનસ્વામિ, ૧૩ શ્રી ચંદ્રબાહુસ્વામિ, ૧૪
શ્રી જુજંગસ્વામિ, ૧૫ શ્રી ધૃત્યરસ્વામિ, ૧૬ શ્રી ને-
મપ્રભસ્વામિ, ૧૭ શ્રી વિરસેનસ્વામિ, ૧૮ શ્રી મહા-
ભદ્રસ્વામિ, ૧૯ શ્રી દેવજસસ્વામિ, ૨૦ શ્રી અજીત-
સેનસ્વામિ, એ-જન્મન્ય તીર્થંકર વીસ, ઉતકૃષ્ટા હોય
તો એકસોને સાડ તથા વર્તમાન કાળે જે વીચરતા
હોય તેમને મારી તમારી સમય સમયની વંદણા હોજે
તે સ્વામિ કેવા છે, મારા તમારા મનની વાત જાણી
રહ્યા છે, ઘટ ઘટની વાત જાણી રહ્યા છે, સમય સ-

મયની વાત જાણી રહ્યા છે, ચંડિદ રાજલોક અંજળી
 પરમાણુ જાણી દેખી રહ્યા છે, અનંતો જ્ઞાન છે.
 અનંતો દર્શન છે, અનંતો ચારિત્ર છે, અનંતે
 તપ છે, અનંતો ધીરજ છે, અનંતો વીરજ છે, એ
 ખટ ગુણે કરી સહિત છે, ૧ ચોત્રીશ પ્રકારના અતિ-
 શયે કરી બીરાજમાન છે. ૨ પાંત્રીશ પ્રકારની સાત્ય
 વચન વાણીના ગુણે કરી સહિત છે, એક હજાર અષ્ટ
 ઉત્તમ લક્ષણે કરી સહિત છે, ૩ અઢારદોષ રહિત
 છે, ૪ બારગુણે કરી સહિત છે, ચાર કરમધન ધાતી
 ક્ષય કીધા છે, ચાર કરમ પાતળા પાડ્યા છે, મુગતી
 જવાના કામી થકી વીચરે છે, ભવ્ય જીવના સદેહ
 ભાગે છે, સંજોગી, સશરીરો, કેવળજ્ઞાની, કેવળદર્શનો,
 જથાખ્યાત ચારીત્રના ધરણદુર છે, ક્ષાયક સમકિત,
 શુકળધ્યાન, શુકળલેસ્યા, શુભધ્યાન, શુભજોગ, ચો-
 સઠ ઈંદ્રના પુજનીક, વંદનીક, અરચનીક છે, પંડિત,
 વીરજ, એ આદિ અનંત ગુણે કરી સહિત છે, ધન
 તે, ૧ ગામાગાર, ૨ નગર, ૩ નોગમ, ૪ રાયહણી,
 ૫ ખેડ, ૬ કવડ, ૭ મંડપ, ૮ દોણાઝેહ, ૯ પુરપાટણ,
 ૧૦ આસમ, ૧૧ સખાહ, ૧૨ સનીવેસ, જહાં જહાં
 સ્વામિ દેશના દેતા થકા વિચરતા હશે, ધન તે, ૧૩
 રાઈસર, ૧૪ તલવર, ૧૫ માંડબી, ૧૬ કોડબી, ૧૭
 શેઠ, ૧૮ સેનાપતિ, ૧૯ ગાથાપતિ, સ્વામિની, દેશના
 સાંભળી કર્ણ પવિત્ર કરતા હશે, દર્શન દિદાર કરી
 નેત્ર પવિત્ર કરતા હશે, અસ્નાદિક ચૌદ પ્રકારનું દાન
 દઈ કર પવિત્ર કરતા હશે, તમે સ્વામિ તિહાં બિ-

રાજે છે, હું અપરાધી, દીન, કીંકર, ગુનાહીત ઇંદા
બેઠો છું; તમારા જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, અને તપ સ-
ખંધી, અવિનય, આસાતના અભક્તિ, અપરાધ, કર્યો
હોય તે મને, વચને અને કાયાએ કરી ભુજો ભુજો
કરી ખમાવુ છું. ૧ (આંહો તિખુતોનો પાઠ ત્રણવાર
ભણી વંદણા કરી ખમાવવું.)

બીજા ખામણા સિદ્ધ ભગવંતને.

બીજા ખામણા અનંતા સિદ્ધ ભગવંતજીને કરું
છું. આ ચોવીશીનાં નામ કહું છું. ૧ શ્રી વ્રષભદેવ
સ્વામિ, ૨ શ્રી અજીતનાથ સ્વામિ, ૩ શ્રી સંભવનાથ
સ્વામિ, ૪ શ્રી અભીનંદન સ્વામિ, ૫ શ્રી સુમતિનાથ
સ્વામિ, ૬ શ્રી પદમપ્રભ સ્વામિ, ૭ શ્રી સુપાર્થનાથ
સ્વામિ, ૮ શ્રી ચંદ્રપ્રભ સ્વામિ, ૯ શ્રી સુવોદિનાથ
સ્વામિ, ૧૦ શ્રી સીતળનાથ સ્વામિ, ૧૧ શ્રી ત્રેયાંસનાથ
સ્વામિ, ૧૨ શ્રી વાસુપુજ્ય સ્વામિ, ૧૩ શ્રી લોમળનાથ
સ્વામિ, ૧૪ શ્રી અનંતનાથ સ્વામિ, ૧૫ ધરમનાથ
સ્વામિ, ૧૬ શ્રી સાંતીનાથ સ્વામિ, ૧૭ શ્રી કુંથુનાથ
સ્વામિ, ૧૮ શ્રી અરનાથ સ્વામિ, ૧૯ શ્રી મહ્મીનાથ
સ્વામિ, ૨૦ શ્રી મુનીસુત્રત સ્વામિ, ૨૧ શ્રી નમીનાથ
સ્વામિ, ૨૨ શ્રી નેમનાથ સ્વામિ, ૨૩ શ્રી પાર્થનાથ
સ્વામિ, ૨૪ શ્રી મહાવીર સ્વામિ, એ ચોવીસ અનંતો
ચોવીસી અનંતે ભેદ સીઝી બુઝી આઠ કર્મ ક્ષય કરી મોક્ષ
પ્રાપ્ત છે, તે આઠ કર્મના નામ:-૧ જ્ઞાનાવર્ણી, ૨ ક-

શીનાવર્ણી, ૩ વેદની, ૪ મોહનો, ૫ આઉખું, ૬ નામ,
 ૭ ગોત્ર, અને ૮ અંતરાધ, એ આઠ કર્મ ક્ષય કરી
 મુક્તિ સદ્યાએ પહોંચ્યા છે, તે મુક્તિસદ્યા કીંહાં છે;
 સમ પૃથ્વીથી સાતસેંહ નેત્રું જોજન ઊંચપણે તારા-
 મંડળ છે, તીહાંથી દશ જોજન ઊંચપણે સુરજનું વી-
 માન છે, તીહાંથી એશી જોજન ઊંચપણે ચંદ્રમાનું
 વિમાન છે, તીહાંથી ચાર જોજન ઊંચપણે નક્ષત્રનાં
 વિમાન છે, તીહાંથી ચાર જોજન ઊંચપણે બુધનો
 તારો છે, તીહાંથી ત્રણ જોજન ઊંચપણે શુક્રનો તારો
 છે, તીહાંથી ત્રણ જોજન ઊંચપણે બ્રહ્મસ્પતિનો તારો
 છે, તીહાંથી ત્રણ જોજન ઊંચપણે મંગળનો તારો છે,
 તીહાંથી ત્રણ જોજન ઊંચપણે શનિધરનો તારો છે,
 એમ નવસેંહ જોજન લગી જ્યોતિષ્ય ચક્ર છે, તીહાંથી
 અસંખ્યાતા જોજન કોડાકોડી ઊંચપણે પેહલું સુધર્મા
 અને બીજી ઇશાન નામે દેવલોક છે; એકેકું અર્ધ ચં-
 દ્રમાને આકારે છે; બે મળી પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે;
 પેહલામાં બત્રીસ લાખ અને બીજામાં અઠાવીસ લાખ
 વીમાન છે, તે દરેક દેવલોકના સત્તાવીસસેંહ જોજનના
 ભોંયતલીયાં અને પાંચસેંહ જોજનના મેહેણ છે, તેમાં
 અસંખ્યાતા દેવ દેવીઓ છે, તેમની લંબાઇ સાત
 હાથની છે, આઉખું ઉત્કળું બે સાગરનું છે. બે હજાર
 વરસે આહારની ઇચ્છા ઉપજે; તીહાંથી અસંખ્યાતા
 જોજન ઊંચપણે ત્રીજું સનતકુમાર અને ચોથું માર્હેંદ્ર
 નામે દેવલોક છે, એકેકું અર્ધ ચંદ્રમાને આકારે છે, બે
 મળી પુર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે, ત્રીજામાં બાર લાખ

અને ચૌથામાં આઠ લાખ વિમાન છે, તે દરેક દેવલોકના પચીસસેંદ્ર જોજનના ભોંય તલીયા અને છસેંદ્ર જોજનના મેહેલ છે, તેમાં અસંખ્યાતા દેવતા છે, તેમની છ હાથની ઊંચાઈ છે, ઉત્કળ્લુ સાત સાગરનું આઉખું છે, સાત હજાર વરસે આહારની ઇચ્છા ઉપજે, તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે પાંચમું બ્રહ્મલોક નામે દેવલોક છે, તે એકીલું પુરું ચંદ્રમાને આકારે છે, તેમાં ચાર લાખ વિમાન છે, તેના પચીસસેંદ્ર જોજનના ભોંયતળીયાં અને સાતસેંદ્ર જોજનના મેહેલ છે તેમાં અસંખ્યાતા દેવતા છે તેમની પાંચ હાથની ઊંચાઈ છે, ઉત્કળ્લુ દશ સાગરનું આઉખું છે. તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે છઠું લંતક નામે દેવલોક છે એકીલું પુરું ચંદ્રમાને આકારે છે, તેમાં પચાસ હજાર વિમાન છે તેના પચીસસેંદ્ર જોજનના ભોંયતળીયાં અને સાતસેંદ્ર જોજનના મેહેલ છે, તેમાં અસંખ્યાતા દેવતા છે, તેમની પાંચ હાથની ઊંચાઈ છે, ઉત્કળ્લુ ચૌદ સાગરનું આઉખું છે, તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે સાતમું મહાશુક નામે દેવલોક છે, એકીલું પુરું ચંદ્રમાને આકારે છે, તેમાં ચાળીસ હજાર વિમાન છે, તેના ચૌવીસસેંદ્ર જોજનના ભોંયતળીયાં અને આઠસેંદ્ર જોજનના મેહેલ છે, તેમાં અસંખ્યાતા દેવતા છે તેમની ચાર હાથની ઊંચાઈ છે, ઉત્કળ્લુ સતર સાગરનું આઉખું છે. તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે આઠમું સહસ્સાર નામે દેવલોક છે એકીલું પુરું ચંદ્રમાને આકારે છે,

તેમાં છ હજાર વિમાન છે, તેના ચોવીસસેંદ્ર જોજનના ભોંયતળીયાં અને આઠસેંદ્ર જોજનના મેહેલ છે, તેમાં અસંખ્યાતા દેવતા છે તેમની ચાર હાથની ઊંચાઇ છે, તીહાંથી અસંખ્યાતા ઊંચપણે નવમું આણત અને દસમું પ્રણિત નામે દેહલોક છે એ બે જોડા જોડ છે એકેકું અર્ધ ચંદ્રમાને આકારે છે, બે મળી પૂર્ણ ચંદ્ર માને આકારે છે, તે બંનેમાં મળી ચારસેંદ્ર વિમાન છે, તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે અગિયારમું આરણ અને બારમું અચ્યુત નામે દેવલોક છે, એ બે જોડાજોડ છે, એકેકું અર્ધ ચંદ્રમાને આકારે છે, બે મળી પૂર્ણ ચંદ્રમાને આકારે છે; તે બંનેમાં મળી ત્રણસેંદ્ર વિમાન છે, તીહાં બેઝી જોડાના વિમાનના તેવીસહેં જોજનના ભોંય તળીયાં અને નવસેંદ્ર જોજનના મેહેલ છે, અને ત્રણ હાથની અવધણ છે, તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊંચપણે નવમીવેગ છે, તેના નામ, ૧ ભદ્રે, ૨ સુભદ્રે, ૩ સુભદ્રે, ૪ સુમાણસે, ૫ પ્રીયદંસણે, ૬ સુદંસણે, ૭ આ મોહિ ૮ સુપડી બુદ્ધે, અને ૯ જસોધરે, પેહેલી ત્રીકમાં એકસો અગિયાર વિમાન છે, બીજી ત્રીકમાં એકસો સાત વિમાન છે, ત્રીજી ત્રીકમાં એકસો વિમાન છે, અને દેવતાની અવધેણા બે હાથની છે તેના બારીસ સેંદ્ર જોજનના ભોંયતળીયાં અને એક હજાર જોજનના મેહેલ છે, તીહાંથી અસંખ્યાતા જોજન ઊર્ધ્વ ઊંચપણે પાંચ અનુત્તર વિમાન છે, તેના નામ:-૧ વીજય, ૨ વીજયંત, ૩ જયંત, ૪ અપરાણત, અને ૫

સર્વાર્થ સિદ્ધઃ તેના એકવીસેંહ જોજનના ભોંયતળીયાં અને અગિઆરસેંહ જોજનના મેહેલ છે, સઘળાં મળી કુલ વિમાન ૮૪૯૭૦૨૩ છે. તે સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનની ધજા થકી બાર જોજન ઊંચપણે સુક્તિ સહ્યા છે. તે સુક્તિ સહ્યા કેવી છે, મધ્યે પીસ્તાળીસ લાખ જોજનની, લાખી પોહોળી, ગોળાકારે છે મધ્યે આઠ જોજનની જડી છે. ઉતરતાં છેડે માખીનો પાંખ થકી પાતળી છે, ઊજળી, ગોખીર, શાંખ, ચાંદ્ર, અંક, રત્ન, રૂપાનો પટ, મોતીના હાર, અને ક્ષીર સાગરના પાણી થકી આધક અધિક ઊજળી છે. તે સિદ્ધ સહ્યા ઉપર એક જોજન ઊંચપણે છેડા ગાઉના છઠ્ઠા ભાગને વિષે સિદ્ધ ભગવંતજી ખીરાજી રહ્યા છે, તે સ્વામિ કેવા છે, અવરણે, અગધે, અરસે, અક્ષાસે, અમુરતી, અવિનાશી, ભુખ નહિ, દુઃખ નહિ, રોગ નહિ, સોગ નહિ, જન્મ નહિ, જરા નહિ, મરણ નહિ, કાયા નહિ, કર્મ નહિ, અનંત અનંત સુખની લેહેરમાં ખીરાજી રહ્યા છે, તમે સ્વામિ ત્યાં ખીરાજો છો હું અપરાધી, દીન, કીંકર, ગુનાહીત ઇહાં બેડો છું તમારા જ્ઞાન દર્શન, સખંધી અવિનય, અસાતના, અભક્તિ. અપરાધ ક્યો હોય તે મન, વચન, અને કાયાએ કરી ભુજો ભુજો કરો ખમાવું છું ૨ (આંહી ત્રણવાર તી-ખુતોનો પાઠ ભણી વંદના કરી ખમાવું.)

ત્રીજા ખામણા.

ત્રીજા ખામણા, પાંચ મહા વિદેહ ક્ષેત્રને વિષે જયવંતા કેવળી ભગવાન ખીરાજે છે, તે જથ્થા બે કોડ કેવળી ઉતકૃષ્ટા હોય તો પ્રત્યેક કોડ કેવળી તે સ્વામિ કેવા છે, મારા તમારા મનની વાત જાણી રહ્યા છે ચૌદરાજ લોક અંજલી પ્રમાણે જાણી દેખી રહ્યા છે, અનંતો જ્ઞાન છે, અનંતો દર્શન છે, અનંતો ચારિત્ર છે, અનંતો તપ છે, અનંતો ધીરજ છે, અનંતો વીરજ છે, એ ખટ ગુણે કરી સહીત છે, ચાર કર્મ ધનધાતી ક્ષય કર્યા છે, ચાર કર્મ પાતલા પાડ્યા છે મુક્તિ જવાના કામી થકા વિચરે છે, ભવ્ય જીવના સંદેહ ભાંગે છે, સંજોગી, સશરીરી, કેવળજ્ઞાની, કેવળ દર્શની, જથાખ્યાત ચારિત્રના ધરણહાર છે, ક્ષાય ક સમકિત, સુકળધ્યાન, સુકળલેસ્થા, શુભ ધ્યાન, શુભ જોગ, પંડીત, વીરજ, એ આદિ અનંત ગુણે કરી સહીત છે, ધન્ય તે ગામાગર, નગર, નીગમ, રાયહુણી, ખેડ, કવડ, મંડપ, દોણમુડ, પુરપાટણ, આસમ, સંખાહ સનીવેસ, જહાં જહાં સ્વામિ દેશના દેતા થકા વિચરતા હશે, ધન તે રાઘસર, તલવર, માડંબી, કોડંબી, શેઠ, સેનાપતિ, ગાથાપતિ સ્વામિની, દેશના સાંભળી, કર્ણ પવિત્ર કરતા હશે, દર્શન દિદાર કરી નેત્ર પવિત્ર કરતા હશે, અસ્નાદિક ચૌદ પ્રકારનું દાન દેઠ કર પવિત્ર કરતા હશે, તમે સ્વામિ તોહાં ખીરાજે છે, હું અપરાધી દીન, કીંકર, ગુનાહિત,

ઇહાં બેઠો છું તમારા જ્ઞાન દર્શન, ચારિત્ર, તપ સ-
બધી, અવિનય, આસાતના, અભક્તિ, અપરાધ, ક્યો
હોય તે, મન, વચન, અને કાયાએ કરી ભુજો ભુજો
કરી ખમાવું છું (આંહી તી ખુતોનો પાઠ ત્રણવાર
ભણી વંદના કરી ખમાવવું)

ચોથા ખામણા.

ચોથા ખામણા પંચ ભરત, પંચ ધરવત, પંચ
મહાવીરેષ, અઢીદ્વીપ ક્ષેત્રને વિષે, ગણધર આવન
ગુણે કરી સહીત છે, આચાર્યજી છત્રીસ ગુણે
કરી સહીત છે, ઉપાધ્યાયજી પચીસ ગુણે કરી
સહીત છે, સાધુ સાધવી સત્યાવિસ ગુણે કરી સહીત
તે, તેજધન્ય હોય તો બે હજાર કોડ સાધુ સાધવી,
ઉતકૃષ્ટ હોય તો પ્રત્યેક હજાર કોડ સાધુ સાધવી,
ખીરાજતા હોય તેમને મારી સમય સમયની વંદણા
હોજો, તે સ્વામિ કેવા છે, પંચ મહાવૃત્તના પાલણ-
હાર, પાંચ સુમતિએ સુમતા, ત્રણ ગુપ્તિએ ગુપ્તા,
છ કાયના પીયેર, છ કાયના નાથ, સાત ભયના ટાળ-
ણહાર, આઠમદના ગાલણહાર, નવવાડ વિશુદ્ધ બ્રહ્મ-
ચર્યના પાલણહાર, દશ વિધયતિ ધર્મના અજવાલીક,
અગિયાર શ્રાવકની અને ' બાર ભિખુની પડિમાના
જણ, બાર ભેદે તપસ્યાના કરણહાર, સતર ભેદે સં-
યમના ધરણહાર, વીશ અસમાધિના ટાલનહાર, બા-
વિસ પરિસહના જીતણહાર, સત્યાવિસ સાધુજના
ગુણે કરી સહીત, તેત્રીશ આસાતનાના ટાલનહાર,

(૧૪૫)

બેતાળીસ તથા છતું દોષ રહિત આહાર પાણીના લેવણહાર, આવન અનાચીરણના ટાળણહાર, સચેતના ત્યાગી, અચેતના ભોગી, કંચનકામનિના ત્યાગી માયા મમતાના ત્યાગી, સમતાના સાગર, દયાના આગર, આદિ આદિ અનેક શુભગણે કરી સહિત છે, ધન તે ગામ, નગર, પુર, પાટણ, તમે સ્વામિ તીહું બીરાજે છો, હું અપરાધી, દીન, કાંકર, ગુનાહીત, ઇહાં બેઠો છું, તમારા જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, અને તપ સંબધી અવિનય, આસાતના, અભક્તિ, અપરાધ કયો હોય તે મન, વચન, અને કાયાએ, કરી ભુજે ભુજે કરી ખમાવું છું (આંહીં તીજુતોનો પાઠ વ્રણવાર ભણી વંદના કરી ખમાવવું.)

પાંચમા ખામણા.

(ગુર્યાદિકને ખમાવવા વિષેનો)

પાંચમા ખામણા મહારા તમારા ધર્મ ગુરુ ધર્મ આચાર્ય, ધર્મ ઉપદેશના દાતાર, મહાપુરુષ, પંડીતરાજ, મુનીરાજ, ગીતાર્થ, બહુ મુત્રી, મુત્ર સિદ્ધાંતના જાણુ. તરણુ તારણુ, તારણી નાવા સમાન, સફરી જાણુ સમાન, કંદેપવ્રક્ષ સમાન, જીન સાસનના સણુગાર, ધર્મના અગ્રેસર, સંઘના મુખી, અને સંઘના નાયક એહવી એહવી અનેક શુભોપમાએ કરી બિરાજમાન હતા પુજ્યજી સાહેબજી શ્રી ૧૦૦૭

સ્વામિજી આદિ ઘણા ઘણા સાધુ સાધવીજી આ-
જોઈ પડિક્કમી નિંદી નીસલ્ય થઇ પાયે દેવગતિએ
પધારયાં છે, તેમનો ઘણો ઘણો ડીપકાર છે, આજ
આલતા વર્તમાનકાળે તરણ તારણ, તારણી નાચા સ-
માન, રત્ન ચિંતામણી સમાન. પારશ્વમણી સમાન,
જીન સાસનના શિશુગાર, સાધુજીના સકળ ગુણે કરી
ખીરાજમાન પુજ્યજી સાહેબજી શ્રી ૧૦૦૭

સ્વામિજી આદિ ગુર્વાદિકની આજ્ઞા પ્રમાણે જ્યાં
જ્યાં સાધુ સાધવીજી વીચરે છે, તે સ્વામી કેવા છે,
પાંચ મહા વ્રતના પાલણહાર, પાંચ સુમતિએ સુમતા,
ત્રણ ગુણીએ ગુરૂતા, છકાયના પીયેર, છકાયના નાથ,
સાત ભયના ટાળણહાર, આઠ મદના ગાલણહાર,
નવવાડ વિશુદ્ધ બ્રહ્મચર્યના પાલણહાર. દશ વિધ
યતિ ધર્મના અજવાલીક, બાર ભેદે તપસ્યાના કર-
ણહાર, સતરભેદે સંયમના ધરણહાર, બાવીસ પરી-
સહના જીતણહાર, સત્યાવિસ સાધુજીના ગુણે કરી
સહીત, બેંતાળીસ તથા છતું દોષ રહીત આહાર
પાણીના લેવણહાર, બાવન અનાચીરણના ટાલણહાર,
સચેતના ત્યાગી, અચેતના ભોગી, કંચન કામનિના
ત્યાગી, માયા મમતાના ત્યાગી, સમતાના સાગર,
દયાના આગર, આદિ આદિ અનેક શુભોપમાએ
કરી સહીત છે, ધન તે ગામ, નગર, પુર, પાટણ,
તમે સ્વામિ ત્રીંહાં ખીરાજે છે, હું અપરાધી, દીન,
કીંકર, ગુનાહિત, ઇહાં બેઠો છું, તમારા જ્ઞાન, દર્શન,
ચારીત્ર અને તપ સબંધી અવિનય આસાતના અ-

(૧૪૭)

ભક્તિ, અપરાધ કર્યો હોય, તે મન, વચન, અને કા-
યાએ કરી ભુજે ભુજે કરી ખમાવું છું.

(આંહી તીખુત્તોનો પાઠ ત્રણવાર ભણી વંદના)
કરી ખમાવું.)

છઠ્ઠા ખામણા.

છઠ્ઠા ખામણા અઢી દ્વીપ માહેના અને અઢી
દ્વીપ બહારના અસંખ્યાતા શ્રાવક શ્રાવિકાને કરું
છું, તે શ્રાવક છ કેવા છે, સમકીત સહીત બાર વૃતધારી
અગીઆર પરિમાનાં સેવણહાર જીવ અજીવ આદિ
નવ તત્વના જાણપણાવાળા, કોઇનાં ડગાવ્યા ડગે
નહિ, કોઇનાં ચળાવ્યા ચળે નહિ, પરંતુ પથર કરી
જાણે છે, પરસ્પ્રી મા બેન કરી લેખે છે, ઇત્યાદિ શ્રાવ-
કના એકવીસ ગુણે કરી સહીત છે (તેઓ માહેથી
જેઓ) મુજથી દાન શીયળ તપ અને ભાવમાં અ-
ધીક છે તેમને ત્રણવાર નમસ્કાર કરીને મનવચન
અને કાયાએ કરાને ભુજે ભુજે કરી ખમાવું છું. સાધુ
સાધવીને ખમાવું છું, શ્રાવક શ્રાવિકાને ખમાવું છું,
સમકીત દૃષ્ટિ જીવને ખમાવું છું, ઊપકારી ભાઇ બા-
ઇને ખમાવું છું, ચૌરાશી લક્ષ જીવાળેનીનાં જીવને
ખમાવું છું. સાત લાખ પૃથ્વીકાય, સાતલાખ અપ-
કાય, સાત લાખ તેડકાય, સાત લાખ વાડિકાય,
દસ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિ કાય, ચૌદ લાખ સાંધા-
રણ વનસ્પતિકાય, બે લાખ બે ઇંદ્રિ, બે લાખ તે

ઇંદ્રિ, બેલાખ ચોરિંદ્રિ, ચાર લાખ નારકી, ચાર લાખ તિરેય પંચાદ્ર, ચાર લાખ દેવતા અને ચૌદ લાખ મનુષ્ય એ ચોરાશી લક્ષ જીવા જોનીના જીવને હા-લતાં ચાલતાં ઉઠતાં બેસતાં જાણતાં અજાણતાં હુણ્યાં હોય હુણાવ્યા હોય છેદ્યા હોય ભેદ્યા હોય પરી-તાપના (માનસીક વેદના) કીલામના (શારીરીક વેદના) ઊપજીવી હોય તો અનંતા સિદ્ધ કે વસીની સાથે માહરે મિચ્છામિ દુક્કં.

ઇહાં “ બે ઇચ્છામિ ખમાસમણ ” કહેવા.

ઘટિ પ્રતિકંમણ આવશ્યક થાયો અધ્યયન સંપૂર્ણ.

(આહી ઉભા થઇ ગુરૂને વંદણાં કરી પાંચમાં આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી.)

નિચે પ્રમાણે બોલવું—

દેવશી પ્રાયાશ્વત વિશુદ્ધતાર્ય કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં
નમો અરિહંતાણું, નમો સિદ્ધાણું, નમો આયરિયાણું,
નમો ઉવઙ્ગાયાણું, નમોલોએ સંવ સાહુણું. કરેમિ ભંતે
સામાઘયં સાવજ્જજ્જેગં પચ્ચખામિ જાવનિયમ પજ્જુ-
વાસામિ દુવિહં તિવિહેણું નકરેમિ નકારવેમિ મણસા
વયસા ડાયસા તસ્સ ભંતે પાડકકમામિ નિંદામિ ગરિ-
હામિ અપ્પાણુ વોસિરામિ.

ઇચ્છામિ ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં જો, મેં, દેવસિઓ, અ-
ઇઆરો, કઓ, કાઠઓ, વાઠઓ માણસિઓ ઉસૂતો,
ઉમ્મગ્ગો અકપ્પો, અકરણિજ્જો, દુઝાઓ દુવિચિતિઓ,
અણાયારો, અણિચ્છયવ્વો અસાવગ પાવગો નાણુ
તહદંસણુ ચરિત્તા ચરિત્તેય સુચ્ચે સામાઘયે તિન્હં ગુ
ત્તીણુ ચઉન્હ કસાયાણું પંચન્હ મણુવ્વયાણું તિન્હં

ગુણવ્યાણું ચઉન્હું સિખ્યાવ્યાણું આરસસ વિહસસ
સાવગ્ગ ધમ્મસસ જંખડિયં જંવિરાહિયં તસસ મિ-
ચ્છામિ દુક્કડં.

પછી તસસ ઉત્તરી કરણેણુંનો પાઠ પુરો ભણી જઈ
ચાર લોગસસના પાઠનો કાઉસગ્ગ કરવો. પછી પ્રતિ-
ક્રમણ વખતે બાર લોગસસના પાઠનો કાઉસગ્ગ કરવો.
ચોમાસી પતિક્રમણ વખતે વીશ લોગસસનો કાઉસ-
ગ્ગ કરવો. સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ વખતે ચાલીશ લો-
ગસસનો કાઉસગ્ગ કરવો. ચોમાસી અને સંવત્સરી
પ્રતિક્રમણ વખતે બે પ્રતિક્રમણ કરવા. કાઉસગ્ગના
અંતે એક નોકાર ભણી કાઉસગ્ગ પાળવો. પછી ઉભા
થઈ લોગસસનો પાઠ ભણવો. પછી બે દોંચણ અથ્વર
રાખી બે ઈચ્છામિ ખમામણા ભણવા.

ઇતિ પાંચમે આવશ્યક સંપૂર્ણ.

પછી ગુર્વાદિકને ત્રણવાર ઉઠી બેસી વંદણા કરી
છઠા આવશ્યકની આજ્ઞા માગવી તેમાં ચોવીહારનાં
પચખાણ કરવા અથવા તે શક્તિ પ્રમાણે બીજાં
સારાં પચખાણ કરીને નીચે બેસવું પછી નીચે પ્ર-
માણે બોલવું.

સામાયક, ચોવીસથો, વાંદણા, પટિક્રમણું, કા-
ઉસગ્ગ, અને પચખાણ. એ છએ આવશ્યક પુરા
થયા તેનાં વીધે ગાથા પદ અક્ષર કાનોમાત્રા મીઠી
રસ્ય દીર્ઘ અધીક ઓછું વિપરીત કેહેવાણું હોય તે
મારે તમારે મિચ્છામિ દુક્કડં.

મિથ્યાત્વનું પ્રતિક્રમણ, અવરતનું પ્રતિક્રમણ, પ્ર-
માદનું પ્રતિક્રમણ, કપાઅનું પ્રતિક્રમણ, અશુભજોગનું
પ્રતિક્રમણ એ પાંચ પ્રતિક્રમણ સમી રીતે ન પડિક-
મ્યા હોય તો તરસ મિચ્છામિ દુક્કરં.

ગયા કાળનું પ્રતિક્રમણ, વર્તમાન કાળનો સમ-
વર, આવતા કાળના પચ્ચખાણ, કરેમિ મંગલં
મહા મંગલં યુધ યુધ મંગલં, આંહી તણ નમો-
થાણા હાળો દીવણ ઉચો રાખી બોલવા. તે
પેહેલું નમોથણું અરિહંત દેવને, બીજું સિદ્ધને, ત્રીજું
પાતાના ધરમ ગુરુને તે જાવ કાણું સંપાવીઓ કામ-
રસ સુધી પાઠ લણવો.

અથ શ્રી નવાણું અતિચાર.

જંવાઈધં	૧	સઝાઈએનસઝાઈયં	૧૪
વચ્ચામેલિયં	૨	સંકા	૧૫
હિણખરં	૩	કંખા	૧૬
અચ્ચખરં	૪	વિતિગિચ્છા,	૧૭
પયહીણું	૫	પરપાસંડ, પરસંસા	૧૮
વિણયહીણું	૬	પરપાસંડ, સંથવો	૧૯
જોગહીણું	૭	બંધે	૨૦
ધોસહીણું	૮	વહે	૨૧
સુઠુંદિત્રં	૯	છવિછએ	૨૨
હુઠુંપડિછિયં	૧૦	અઘભારે	૨૩
અકાલેકઓસઝાઓ	૧૧	ભત્ત, પાણ, વોછએ	૨૪
કાલે, નકઓસઝાઓ	૧૨	સહસ્સા, ભખખાણે	૨૫
અસઝાઈએસઝાઈયં	૧૩	રહસ્સા, ભખખાણે	૨૬

સ, દારામં, ત, લેએ	૨૭	અધોદિસિ, યપમાણા-	
માસો, વએસે	૨૮	ધકમે	૪૬
ફડ, લેહ, કરણે	૨૯	તિરિયદિસિ, યપમા-	
તેનાહડે	૩૦	ણાધકમે	૪૭
તકરપઉગે	૩૧	ખેત્તવુદી	૪૮
વિરૂદ્ધ રજાધકમે	૩૨	સમઅંતરવાએ	૪૯
ફડ, તોલે, ફડ, માણે	૩૩	સચિત્તાહારે	૫૦
તપ્પડિરવગ વવહારે	૩૪	સચિત્ત પડિખદ્વાહારે	૫૧
પંતરિય પરિગાહિય		અપ્પોલિઓ, સહિલ-	
ગમણે	૩૫	ખખણયા	૫૨
અપરિગાહિયગમણે	૩૬	દુપ્પોલિઓ, સહિલ-	
અનંગકીડા	૩૭	ખખણયા	૫૩
પર વિવાહ કરણે	૩૮	તુઓસહિ, લખખણયા	૫૪
કામભોગેસુ તિવ્વાલિ		ધંગાજકમે	૫૫
લાસા	૩૯	વણકમે	૫૬
ખેત્તવથ્થુ, યપમાણાધ-		સાડીકમે	૫૭
કમે	૪૦	ભાડીકમે	૫૮
હિરણ, સોવન, યપ-		દોડીકમે	૫૯
માણાધકમે	૪૧	દંતવાણિજ્જે	૬૦
ધન, ધાન, યપમાણા-		કેસવાણિજ્જે	૬૧
ધકમે	૪૨	રસવાણિજ્જે	૬૨
દુપદ, ચડિપદ, યપ-		લખખવાણિજ્જે	૬૩
માણાધકમે	૪૩	વિસવાણિજ્જે	૬૪
કુવિય, યપમાણાધકમે	૪૪	જંતપીલણકમે	૬૫
ઊદ્દિસિ, યપમાણા-		નીલચણકમે	૬૬
ધકમે	૪૫	દવગિ દાવણયા	૬૭

સર, દહ, તલાગ, પ-		અપ્પમનિજય, દુપ્પ-	
રિસોસણયા	૬૮	મનિજય સેજ,	
અસઘ, જણ, પોસણયા	૬૯	સંથારએ	૮૬
કંદરપે	૭૦	અપ્પડિલેહિય, દુપ્પ-	
કુકુમએ,	૭૧	ડિલેહિય, ડી-	
મોહરિએ	૭૨	ચ્યાર, પાસવ-	
સંજુતાહિગરણે	૭૩	ણ, ભૂમિ	૮૭
ડિવભોગ, પરિભોગ,		અપ્પમનિજય, દુપ્પ-	
અધરતે	૭૪	મનિજય ડિચ્યા	
મણદુપ્પણિહાણે	૭૫	ર, પાસવણભૂમિ	૮૮
વયદુપ્પણિહાણે	૭૬	પોસહસ્સ, સમ્મઅ-	
કાયદુપ્પણિહાણે	૭૭	ણણ પાસણયા	૮૯
સામાધયસ્સ, સમ્મઅ-		સચિત્ત, નિખંખેવણિયા	૯૦
કરણાએ	૭૮	સચિત્ત, પેહણિયા	૯૧
સામાધયસ્સ, અણુવ-		કાલાઈક્રમ્મ	૯૨
ડિયસ્સ, કરણ-		પરોવએસે	૯૩
યાએ	૭૯	મચ્છરિયાએ	૯૪
આણુવણપઉગે	૮૦	ઈહલોગા, સંસપ્પઉગે,	૯૫
પેસવણપઉગે	૮૧	પરલોગા, સંસપ્પઉગે	૯૬
સદાણુવાએ	૮૨	જીવિયા, સંસપ્પઉગે	૯૭
રૂવાણુવાએ	૮૩	મરણા, સંસપ્પઉગે	૯૮
ખહિંયા પોગ્ગલપખવે	૮૪	કામભોગા, સંસપ્પઉગે	૯૯
અપ્પડિલેહિય, દુપ્પ-		તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં.	
ડિ લેહિય, સે-			
જા, સંથારએ	૮૫		

(પ્રાચીન સમયમાં જે પચ્ચખાણ કહેવામાં આવતા તે લખ્યા છે.)

૧ નોકાર સહિય પચ્ચખાણ બે ઘડી દીવસ ચડતા સુધીનો.

ઉગ્ગએસરે—નોકાર સહિય ઉદીવસ ડાગ્યા પછી બે ઘડી સુધીનીનો. નોકારસી એટલે નમોકાર ગણી પાણુ ત્યાં સુધી.

પચ્ચખામિ—પ૦ પચ્ચખાણ-ખંધી કરુંછું.

ચઉવિવહું પિ—ચ૦ ચાર પ્રકારના અને બીજા પણ આહાર—આ૦ આહારના. (જેવાં કે)

અસણું પાણું—અ૦ અન્ન પા-પાણી.

ખાઈમં સાઈમં—ખા૦ સુખડી મેવો વીગરે સા-સો-પારી. તબોલ આદિ સુખવાસની વસ્તુઓના (તેમાં)

અન્નથાણા ભોગેણું—અ૦ અન્નજીપણું, સુખ માંહી-કાંઈ વસ્તુ, અથવા-મેઘ-વરસાદના ફેરા આવી પડે, તેનો (તથા)

સહસ્સાગારેણું—સ૦ કોઈ બલાતકારે કોઈ વસ્તુ મોઢામાં ઘાલી દે તેનો આગાર (ગણી)

વોસિરામિ—વો૦ તજી-વોસિરાતુંછું.

૨ પોરસહિય પચ્ચખાણ.

ઉગ્ગએસરે—પોરસહિય ઉ૦ દીવસ ડાગ્યા પછી પો-પોહોર દીવસ સુધી.

પચ્ચખામી—પ૦ પચ્ચખાણ-ખંધી કરુંછું.

ચઉવિવહું પિ—ચ૦ ચાર પ્રકારના આહારના પિ-અને બીજા પણ

આહારં—આ૦ આહારના (જેવાં કે)

અસણું પાણું—અ૦ અન્ન પા૦ પાણી.

ખાઈમં સાઈમં—ખા૦ મુખડી મેવો વીગરે સા-સો-
પારી તંબોલ આદી મુખવાસની વસ્તુઓ-
ના (તેમાં.)

અન્નથાણા ભોગેણું—અ૦ અન્નણપણે-મુખમાંહી-કાંઈ
વસ્તુ અથવા મેઘ-વરસાદના દ્વારા આવી
પડે તેનો.

સહસ્ત્રાગારેણું—સ૦ કોઈ બલાત્કારે કાંઈ વસ્તુ મો-
ઢામાં ઘાલી દે તેનો.

પચ્છન્નકાલેણું—પ૦ મેઘ તથા રજથી સુર્ય ઢંકાએલો
હોય અને તેથી વળતની ખબર ન પડે તેનો.

દિસામોહેણું—દિ૦ દીંગમુઠ થઈ જવાળી ખબર ન
રહી હોય અથવા દિસાની ખબર ન રહી હોય.

સાહુવયણેણું—સા૦ વડેરા સાધુજીના કેહેવાથી પા-
લવું પડે તેનો (તથા) (ઉપરનો એક બોલ
સાધુને લાગુ છે.)

સવ્યસમાહિવત્તિયા ગારેણું—સ૦ સર્વ પ્રકારે સ-શ-
રીરે અસમાધી થવાથી આસડ કરવું પડે તેનો
આગાર (ગણી).

વોસિરામિ-વો-તળુ-વો સિરાંતું છુ.

૩ સાઢ પોરસહિય (તથા) પુરી મદ્દ પચ્ચજખાણ.
ઉગ્ગએસૂરે સાઢપોરસહિય (તથા)-(ઉ૦) દીવસ ઉગ્યા
પછી સા૦ ઢાઢ પોહોર (તેમજ)
પુરીમદ્દ-પુ૦ બે પોહોર દીવસ સુધી.

(૧૫૫)

પચ્ચખામિ-પ૦ પચ્ચખાણ બંધી કરું છું.

ચત્તિવિહ-પિ૦-ચ-ચાર પ્રકારના આહારના પિ૦
અને બીજા પણ.

આહાર-આ૦ આહારના જેવા કે.

અસણપાણ-અ૦ અન્ન પા૦ પાણી.

ખાદ્યમ-સાધ્યમ-ખા૦ મુખડી મેવો વીગેરે સા૦ સો-
પારી તંબોલ આદિ મુખવાસની વસ્તુઓના
(તેમાં)

અન્નધ્યાણ ભોજેણ-અ૦ અન્નણપણે મુખમાંથી કાંઈ
વસ્તુ અથવા મેઘ-વરસાદના દ્વારા આવી
પડે તેનો.

સહસ્સાગારેણ-સ૦ કાંઈ બહુતકારે કાંઈવસ્તુ મોઢામાં
ધાલી દે તેનો.

પચ્છન્નકાલેણ-પ૦ મેઘ તથા રજથી સુર્ય ઠંકાએલો
હોય અને તેથી વખતની ખબર ન પડે તેનો.

દિસામોલેણ-દિ૦ દિગમુઠ થઈ જવાથી ખબર ન
રહી હોય તેનો.

મહતરાગારેણ-મ૦ વડેરા સાધુજીના કેહેવાથી ખાવું
પડે તેનો.

સાહુવયણેણ-સા૦ વડેરા સાધુજીના કેહેવાથી પાલવું
પડે તેનો (તથા) ઉપરના બે બોલ સાધુજીને
લાગુ પડે છે.

સંવસમાહિવત્તિયા ગારેણ-સ૦ સર્વ પ્રકારે સ૦ શ-
રીરે અસમાધી થવાથી આસહ કરવું પડે તેનો
આગારગણી.

વોસિરામિ-વોં તજુ વોસિરાવું છું.

૪ એકકાસણું-પચ્ચખાણું.

એકકાસણું-એ (લોકોમાં એક ટાણું કહેવાય છે તે)
દીવસ મથે એકવાર એક આસને બેસીને જ-
મવું પછીને સમઘીના બે આહાર અને રાત્રે
ચોવીહાર કરેલા તે ઉપરાંતના.

પચ્ચખાણી-પં પચ્ચખાણું બધી કરું છું.

દુવિહું-પિ-દું બે પ્રકારના આહારના (તજવાના)
પિ-અને બીજા પણું.

આહારં-આં આહારના (જેવા કે)

અસણુંખાઈમં-અં અન્ન ખાં મુખડી મેવો વીગરે
આ બે આહાર તજવાં.

અન્નથાણા ભોગેણું-અં અન્નણપણે મુખમાંડી કાંઈ
વસ્તુ અથવા મેઘ વરસાદના દ્રારાં આવી
પડે તેનો.

સરસ્સાગારેણું-સં કોઈ બસાતકારે કોઈ વસ્તુ મોઢામાં
ઘાસી દે તેનો.

આઉટ્ટણાપસારેણું-આં આસને બેઠાં બેઠાં હસ્ત પ-
ગાદીક લાંબા ટુંકા કીધા હોય તેનો.

ગુરુ અભુહાણેણું-ગું ગુર્યાદીકના આવા ગમનચી
જમતાં જમતાં ઉભુ થાવું પડે તેનો.

પારિઠા વણિયા ગારેણું-પાં પરકવવા લાયક વસ્તુ
જમચી પડે તેનો.

મહત્તરાગારેણું-મં વડેરા સાધુજના કહેવાથી જમવું
પડે તેનો (તથા) (ઉપરના બે બોલ સાધુ-
જને લાગુ પડે છે.)

(૧૫૭)

સવ્યસમાહિવત્તિયા ગારેણું-સ૦ સર્વ પ્રકારે સ૦ શરીરે
અસમાધી થવાથી ઓસડ કરવું પડે તેનો
આગાર (ગણી)

વોસિરામિ-વો૦ તળુ-વોસિરાવું છું.

૫ એકકઠાણું પચ્ચખાણું.

એકકઠાણું-એ૦ દીવસના મધ્યે એકવાર એક આસને
બેશીને અંગ ઉપાંગ હલાવ્યા ચલાવ્યાં વગર
જમ્યા ખાદ્ય ચૌવિહાર કરી ઉઠવા સંબંધીના,
પચ્ચખામિ-૫૦ પચ્ચખાણું બંધી કરું છું.

ચઉવિહું પિ-ચ-ચાર પ્રકારના આહારના પિ. અને
બીજા પણ.

આહાર-આ૦ આહારના (જેવાં કે)

અસણપાણું-અ૦ અન્ન પા૦ પાણી.

ખાધમં-સાધમં-ખા૦ સુખડી મેવો વીગેરે સા૦ સોપારી
તંબોલ આદી સુખવાસની વસ્તુઓના.

અન્નથ્યાણા ભોગેણું-અ૦ અન્નપણે સુખમાંહી કાંઈ
વસ્તુ અથવા મેઘ વરસાદના ફેરા આવી
પડે તેનો.

સહસ્સાગારેણું-સ૦ કોઈ બહાતકારે કાંઈ વસ્તુ મોઢા-
માં ધાલી દે તેનો. .

સાગારીયાગારેણું-સા૦ સાધુજીને આહાર કરતાં-કોઈ
સંસારીના આવવાથી પડખુ ફેરવી બેસવું
પડે તેનો.

ગુરુઅભુઠાણેણું-ગુ૦ ગુરુદીકના પધારવાથી જમતાં
જમતાં ઉભું થાવું પડે તેનો.

(૧૫૮)

ધારિઠાવણિયાગારેણું-પા૦ પરઠવવા લાયક વસ્તુ જ-
મવી પડે તેનો.

મહત્તરાગારેણું-મન્વડેરા સાધુજના કેહેવાથી જમણું
પડે તેનો (તથા)

ઊપરના ચાર બોલ સાધુજને લાગુ પડે છે.
સન્વસમાહિ વત્તિયાગારેણું-સ૦ સર્વ પ્રકારે સ-સરીરે
અસમાંધી થવાથી આસડ કરવું પડે તેનો
આગાર (ગણી)

વોસિરામિ-વો૦ તણુ-વોસિરાણું છું.

૬ આયંબીલ પચ્ચખખાણુ.

આયંબિલવિહું-આત્માને બિલ સમાન ગણીને દિવસ
મધ્યે એકવાર વિગય રહીત (સ્વાદ વિના)
જમીને રાત્રે ચોવિહાર કરવા સંબંધીના.

પચ્ચખખામિ-પચ્ચખખાણુ-બંધી કરું છું.

ચચઊવિહું પિઆહાર-ચાર પ્રકારના આહારના.

અસણું-અન્ન

પાણું-પાણી.

ખાઈમિ-સુખડી મેવો વગેરે

* ચઊવિહુંને બદલે તેવિહું (ત્રણ પ્રકારના આ-
હારના શબ્દ આ ઠકાણુ કેહેવાય છે કેમકે તે ચો-
વિહારથી તેમજ તેવિહારથી પણ થાય છે ને આઠ
આગાર તથા વિગય રહિતના એકટાણુ સહિત થાય
છે. “તેવિહું” શબ્દથી કરતી વખતે “પાણુ” શબ્દ
કેહેવો નહીં.

સાધમં—સોપારી તંબોળ આદિ મુખવાસની વસ્તુઓના.

અન્નથાણા ભોગેણું—અન્ન અન્નપણે મુખ માંહી કાંઈ વસ્તુ અથવા વરસાદનાં ફેરાં આવી પડે તેનો.

સહસ્સાગારેણું—કોઈ બળાતકારે કાંઈ વસ્તુ મોઢામાં ઘાલી દે તેનો.

લેવાલેવેણું—લેપ સહિત નહીં તેમ લેપ રહિત નહીં એવી લેપાલેપ વસ્તુઓ કહેવાય તેનો.

ગિહૃથસંસર્કેણું—ગૃહસ્થાદિકનો હસ્ત વિગયાદીકથી ખરડાયો હોય અને તેણે કરી આપે તેનો.

ઉજિખત્તવિવેગેણું—રોટલી વગેરે ઉપર ઠરેણું ધી મુકેણું હોય તે ધી ઉપાડી લીધેલી રોટલી આવી હોય તેનો.

ગુરુઅશુભાણેણું—ગુર્વાદિકના આવા ગમનથી જન્મતાં જન્મતાં ઉભું થાવું પડે તેનો.

પદુચ્ચમખિએણું—ધૃતાદિકમાં પોળી પ્રમુખ કરેલી હોય તે, તથા અન્નાદિકમાં ધૃતાદિકના છાંટા પડેલ હોય તે અન્નણે આવે તેનો.

પારિઠાવણિયાગારેણું—પરઠવા લાયક વસ્તુ જન્મવી પડે તેનો.

મહત્તરાગારેણું—વડેરા સાધુજીનાં આ દેશથી વસ્તુ જન્મવી પડે તેનો.

ઉપરના બે બોલ સાધુજીને લાગુ છે

સન્નસમાહિ વત્તિયાગારેણું—સર્વ પ્રકારે સરીરે અસમાધી થવાથી ઓસડ કરવું પડે તેના આગાર (પાણીના આગાર કહે છે.)

પાણાહારસ્સ લેવેણવા-લેપ સહીત પાણીનો

અલેવેણવા-કાંછ પ્રમુખના પાણીનો,

અચ્છેણવા-નિર્મળ પાણીનો

બહુલેવેણવા-ડાળા પાણીનો.

સસિંચેણવા-અનાદિકની સીત સહીતના પાણીનો.

અસિંચેણવા-અનાદિકની સીત રહીત પાણીનો આ-
ગાર (ગણી)

(ઉપરના નવ બોલ) મધ્યે જોડલા રાખવા હોય
તોડલા કહેવા.

વોસિરામિ-વોસિરાવુ-તળું છું.

*૭ અભત્તઠં (ઉપવાસ) પચ્ચખખાણ.

(સરે ઉગ્ગએ) અભત્તઠં--દિવસ ઉગ્યાથી બીજો
દિવસ ઉગે ત્યાં સુધી

પચ્ચખખામિ—પચ્ચખખાણ કર્ણું.

ચઉવિહં, પિ, આહારં—ચાર પ્રકારના આહારના
અને બીજાં પણ

અસણું-પાણું=અન્ન-પાણી

ખાઈમં-સાઈમં—ખાં સુખડી, મેવો વિગેરે-સા-સો-
પારી તંબોળ આદિક સુખવાસની વસ્તુઓ.

અન્નથાણા ભોગેણું—અન્નણપણે સુખમાંહી કાંઈ વ-
સ્તુ આવી પડે અથવા મેઘ વરસાદના ફેરાં
આવી પડે તેનો

સહસ્સાગારેણું—કાંઈ બળાતકારે કાંઈ વસ્તુ મોઢામાં
ઘાલી દીએ તેનો

* પારિઠાવણિયાગારેણું—પરઠવવા લાયક વસ્તુ જન્મ-
વી પડે તેનો.

* મહત્તરાગારેણું—વડેરા સાધુજીના આદેશથી જન્મજી
પડે તેનો.

સવ્વ સમાહિવત્તિયાગારેણું—સર્વ પ્રકારે શરિરે અ
સમાધિ થવાથી આસડ કરવું પડે તેનો આ-
ચાર (ગણી)

વોસિરામિ—વો સિરાવું છું એટલે તબુકું
૮ દિવસ ચરિમંપચ્યખખાણ.

દિવસચરિમં—પાછલો એક પોહોર દિવસ રહે ત્યાંથી
બીજે દિવસ ઉગે ત્યાં મુધી.

પચ્યખખામિ—પચ્યખખાણ કરું છું.

ચઉવિવહું પિ,આહારં—ચાર પ્રકારના આહારના અને
બીજા પણ આહારના જેવાં કે

અસણું—પાણું—અન્ન—પાણી

ખાઈમં—સાઈમં—મુખડી મેવો વિગેરે સોપારી તંબોળ
આદિ મુખવાસની વસ્તુઓ તેમાં

અન્નથાણાભોગેણું—અન્નજી મુખમાંહી કોઈ વસ્તુ
અથવા વરસાદના ફોરાં આવી પડે તેનો.

સહસ્સાગારેણું—કોઈ બળાતકારે કાંઈ વસ્તુ મોઢામાં
ધાલી દે તેનો.

મહત્તરાગારેણું—વડેરાના આદેશથી જન્મજી પડે તેનો.

---

* આ જે બોલ સાધુજીને લાગુ પડે છે. * જે
ઉપવાસ ને છઠ્ઠા ભજ, તથા ઉપવાસ ને અઠમભજ એમ
દરેક અપવાસે બધે ભજ વધારવા.

સવ્વ સમાહિવત્તિયાગારેણું—સર્વ પ્રકારે શરિરે અ સ-
માધિ થવાથી આસડ કરવું પડે તેના આગાર
વોસિરામિ—વોસિરાવું છું તણું છું.

૯ નિવિગ હિયં પચ્ચજ્જાણુ.

નિવિગહિયંવિહું—દિવસમાં એક વખત વિગય રહિત
જમીને રાત્રે ચૌવિહાર કરવો તે સંખંધાના.

પચ્ચજ્જામિ—પચ્ચજ્જાણુ કરું છું.

ચઉવ્વિહું—પિ, આહાર—ચાર પ્રકારના આહારના અને
બીજા પણ જેવા કે

અસણું—પાણું—અન્ન—પાણી

આમમં—સામમં—મુખડી મેવો વિગેરે તથા સોપારી
તંબોળ આદિ મુખવાસની ચીજો

અન્નથ્યાણુભોગેણું—અન્નણુપણુ મુખમાંહી કોષ વ-
સ્તુ અથવા વરસાદના ફેરાં આવી પડે તેના

સહસ્સાગારેણું—કોષ બળાત્કારે કાંઈ વસ્તુ મુખમાં ઘા-
લીદે તેના

લેવાલેવેણું—લેપસહિત નહિ તેમ લેપરહિત નહિ એ-
વી લેપાલેપ વસ્તુઓ કેહેવાય તેના

ગિહ્થસંસથેણું—ગૃહસ્થાદિકનો હસ્ત વિગયાદિકથી
ખરડાયો હોય ને તેણે કરી આપે તેના

ઉજ્જિખત્તવિવેગેણું—રોટલી વિગેરે ઉપર મરેલું ધી મુ-
કેલું હોય તે ધી ઉપાડી લીધેલી રોટલી આવી
હોય તેના

પડુચ્યમખિખએણું—ધૃતાદિકમાં ધોલી પ્રમુખ કરેલી
હોય તે તથા અનાદિકમાં ધૃતાદિકના છાંટા પ-
ડેલ હોય તે અળણે આવે તેનો

*પારિઠાવણિયાગારેણું—પરંવવા લાયક વસ્તુ જ-
મવી પડે તેનો

*મહત્તરાગારેણું—વડેરા સાધુજના આદેશથી જમવું
પડે તેનો

સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણું—સર્વ પ્રકારે શરીરે અ-
સમાધિ થવાથી ઓસડ કરવું પડે તેનો આગાર
વોસિરામિ—વોસિરાવું તળું છું.

૧૦ અભિગ્રહું પચ્ચખખાણું.

આભેગ્રહું—દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાળ અનેભાવથી આભેગ્રહ ધા-
રવો તે સંબંધીના

પચ્ચખખામિ-પચ્ચખાણું કરું છું

*ચઉવિવહું-પિ--આહાર—ચાર પ્રકારના આહારના
અને બીજા પણ આહારના જેવા કે

અસણું-પાણું-અન-પાણી

ખાઈમં-સાઈમં-સુખડી મેવો તથા સોપારી તંબાળ
આદી મુખવાસની વસ્તુઓ

અ-નથ્યાણા ભોગેણું-અળણપણે મુખમાંહી કાંઈ વસ્તુ
અથવા વરસાદના દ્વારા આવી પડે તેનો

સહસ્સાગારેણું—કોઈ બળાત્કારે કાંઈ વસ્તુ મોઢામાં
ધાલી દે તેનો

મહત્તરાગારેણું-વડેરાના આદેશથી જમવું પડે તેનો

---

* આ બે બોલ સાધુજને લાગુ છે * તિવિહેણું
પણ કહેવાય,

અવસમાહિવત્તિયાગારેણું—સર્વ પ્રકારે શરિરે અસ-
માધી થવાથી ઓસડ કરવું પડે તેનો આગાર
ગણી

વોસિરામિ—વોસિરાવું છે-તબ્બુંહું

૧૧ દેસાવગાસિક વૃત પચ્ચખખાણુ.

દ્રવ્ય થકી—કાયાએ કરી દેસાવગાસિક વૃત કરવું તેમાં
સાવજજ જોગ—પાપ કર્મના વ્યાપાર

સેવવાના પચ્ચખખાણુ—કરવાની ખંધી

ક્ષેત્ર થકી—જમીન થકી ઓછી દિશાઓનું માન
કરવું તે

આખા લોક પ્રમાણે—સર્વ જાતિના લોકો પ્રમાણે

કાળ થકી—વખતમાં દેસાવગાસિક વૃત કરવું તેમાં

દિવસ ઉગ્યા સુધી—જ્યારથી આદરવામાં આવે ત્યા-
રથી બીજો દિવસ ઉગ્યા સુધી

ભાવ થકી—પોતાની મરજીથી દેસાવગાસિક વૃત કરવું
તેમાં

છકાટીએ—પાપના નવ ભાંગા મહિલા છ ભાંગાની
પચ્ચખખાણુ—ખંધી

દસમું દેસાવગાસિક વ્રત—દસમું દિસાવકાશનો રૂંધન
કરવો તે વૃત તેના વિષે

* જાવઅહોરતં—એક દિવસ અને એક રાત્રી સુધી

---

* આ વ્રત અહોરાત્રિનું કરવામાં આવે તો
પ્રથમ ચોવિહારના પચ્ચખખાણુ કર્યાબાદ દસમા વ્રતના
પચ્ચખખાણુ કરવાના છે કેમકે તે વૃત અદ્ય એટલે
ચોઠા કાળનું પણ થાય છે.

(૧૬૫)

પજ્જુવાસામિ—પાપમાં પ્રવર્તવું નહી.

દુવિહું—તિવિહેણું—એકરણ-ત્રણ જોગે કરીને

નકરોમ—નકારવેમિ—હું પોને પાપ કરૂં નહી. બીજા
પાસે કરાવું નહી.

મણસા, વયસા, કાયસા—મન-વચન-કાયાએ કરીને
(આ ત્રણ જોગ)

તરસણતે—તે દસમા વ્રતને વિષે જે પાપ સેવ્ય હોય
પડિક્કમામિ—નિવર્તુ-છાંકણું

નિંદામિ—આત્માની સાક્ષીએ નિંદુંકું,

ગરિહામિ—ગુરૂની સાક્ષીએ ગરહુંકું

અપ્પાણું વોસિરામિ—પાપથકી પોતાના આત્માને
વોસિરાવુંકું-તણુંકું.

૧૨ પોષધ વ્રત પચ્ચખખાણ.

દુવ્યથકી—કાયાએ કરી પોષો કરવો તેમાં

સાવજ્જ જોગ—પાપ કર્મના વ્યાપાર

સેવવાના પચ્ચખખાણ—કરવાની બધી

ક્ષેત્રથકી—જમીનથી પોષો કરવો તે

આખાલોકપ્રમાણે—સર્વ જાતિના લોક પ્રમાણે

કાળથકી—વખતમાં પોષો કરવો તેમાં

દિવસ ઉગ્યા સુધી—એક દિવસ સહી એક રાત્રિ વિત-
તાં બીજો દિવસ ઉગ્યા સુધી

ભાવથકી—પોતાની મરણ્યી પોષો કરવો તેમાં

છકોટીએ પચ્ચખખાણ—છસાંગાની બધી

અગ્યારમું પોષધવ્રત—અગિયારમું ધર્મ કરણીથી આ-
ત્માને પોષવો તે વ્રત

અસણું પાણું-અન્ન-પાણી

ખાઈમિ-સાઈમનો-મુખડી મેવો-સોપારી તંબોળ આ-
આદિ-ખાવાની વસ્તુ

પચ્ચજખાણુ-ખંધી

અબ્રહુમનો પચ્ચજખાણુ-મૈથુન સેવવાની ખંધી

મણિમુવણનો પચ્ચજખાણુ-મણી સોના વીંગરે ઘરેણાં
પહેરવાની ખંધી

માલાવન્નગ-વિલેવણનો પચ્ચજખાણુ-પુષ્પાદિકની માળા
ના-શરીરની કાંતિ વધે તેવી મુખડ આદિ વિલે-
પન કરવાની ખંધી

સ્પૃથમુસલાદિક-સાવજજ જોગનો પચ્ચજખાણુ-શસ્ત્ર-
સાબેલાદિક પાપ કરી ચીજના વેપાર કરવાની
ખંધી.

ભવઅહોરત્ત-એક દીવસ અને એક રાત્રિ મુધી.

પજ્જુવાસામિ-સેવવું એટલે પાપમાં પ્રવર્તવું નહીં.

દુવિહું-તિવિહિણું-એ કરણ-ત્રણ જોગે કરીને.

નકરેમિ-નકારવેમિ-હુ પોતે કર નહીં-બીજા પાસે
કરાવું નહીં.

મણસા, વયસા, કાયસા-મન વચન-કાયાએ કરીને

તસ્સલ્લતે-તે પોષધ વૃતને વિષે જે પાપ સેવ્યું હોય
તેથી- હે પુણ્ય.

પડિકમ્મામિ-નિવર્તું છું.

નિંદામિ-આત્માની સાક્ષીએ નિહું છું.

ગરિહામિ-ગુરૂની શાક્ષીએ ગ્રહું છું.

અખ્ખાણુવોસિરામિ-પાપ થકી આત્માને તણું છું.

જે જે વૃતના પચ્ચખાણ કરી જેટલા વખત સુધી
આદરવામાં આવ્યું હોય તેટલો વખત પુરો થએથી
તે વ્રત વીધિ સહીત પારવુ જોઈએ તે નીચે પ્રમાણે.

જે વૃત પારવાનું હોય તેનું નામ લઈને નીચે
મુજબ પારવાની વિધિ.

સમકાએણું-ફાસિયં-પાલિયં-તિરિયં-કિટ્ટિયં-સો-
હિયં-આરાહિયં-આણાએ-અણું પાલિતા-નભવમ ત-
સ્સમિચ્છામિ દુક્કડં.

દસમું દેસાવગાસિક વ્રત તથા પોષધ વ્રત પાર-
વાની વીધી.

દસમાદેસાવગાસિક વ્રતના પંચ અઘયારા-જાણિય-
વ્વા-નસમાયરિયવ્વા-તંજહા તે આલોઉં-આણવણ
પઉગે-પેસવણપઉગે-સદાણુંવાએ-રૂવાણુંવાએ-ખ-
હિયાપોગાલ પખવે તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં.

અગ્યારમા પડિપુણ પોષધ વ્રતના પંચઅઘયારા
જાણિયવ્વા નસમાયરિયવ્વા. તંજહા તેઆલોઉં, અપ્પ-
હિલેહિય, દુપ્પહિલે હિય-સેજસંથારએ અપ્પમન્નિજય
દુપ્પમન્નિજય, સેજસંથારએ અપ્પહિલેહિય, દુપ્પહિલે-
હિય, ઉચ્ચાર પાસવણ ભૂમિ-અપ્પમન્નિજય-દુપ્પમ-
ન્નિજય, ઉચ્ચાર પાસવણ ભૂમિ-પોસહસ્સ, સમ્મઅણુણું
પાલણાયા-તસ્સમિચ્છામિ દુક્કડં—

ઉપર મુજબ દસમા તથા અગીયારમા વ્રતના
અતિચાર જુદા જુદા બોલવાને તે પછી દરેક વ્રતમાં
બોલવાના બોલ નીચે મુજબ છે.

૨ દસમું દેસાવગાસિક વ્રત અથવા અગિયારમું પડિ
પુણ પોષધ વ્રત—

સમકાએણું-ફાસિયં-પાલીયં-તિરિયં-કિટ્ટિયં-સોહિ
યં-આરાહિયં-આણાએ-અણુપાલિતા-નભવઈ ત
ત્સસમિચ્છામિ દુક્કડં

- ૩ બને વ્રતમાંહિલો જે કોઈ મનવચન કાયાથે કરી
દોષ લાગ્યો હોય તો તત્સસમિચ્છામિ દુક્કડં
- ૪ બને વ્રતમાં સ્ત્રી કથા-ભત્ત કથા દેશકથા રાજ
કથા એ ચાર કથા માહેલી કોઈ કથા કરી હોય
તો તત્સસમિચ્છામિ દુક્કડં (સ્ત્રીએ પુરુષ કથા
બોલવી.
- ૫ બને વ્રતમાં આહારસંજ્ઞા, ભયસંજ્ઞા, મૈથુનસંજ્ઞા
પારેમ્મહ સંજ્ઞા એ ચાર સંજ્ઞા માહેલી કોઈ સંજ્ઞા
કરી હોય તો તત્સસમિચ્છામિ દુક્કડં
- ૬ બને વ્રત-વીધિએ લીધું વીધિએ પાલ્યું વીધિ ક-
રતાં અવીધિ થઈ હોય તો તત્સસમિચ્છામિ દુક્કડં
- ૭ બને વ્રતમાં અતિક્રમ વ્યતિક્રમ અતિચાર અણાચાર
જાણતાં અજાણતાં મનવચન કાયાએ કરી જ્ઞાન
દર્શન ચારિત્ર, અને તપ સંબંધિ કોઈ દોષ લાગ્યો
હોય તો તત્સસમિચ્છામિ દુક્કડં.
- ૮ બને વ્રતમાં કાનોમાત્રા મિંડી, પદ, અક્ષર, ઓ-
છા અધિક-કે વિપરિત 'ભણાણો હોય તો અનંત
સિદ્ધ કેવળીની સાથે માહારે તત્સસમિચ્છામિ
દુક્કડં.

કેટલાએક ધર્મધ્યાનનો કાઉન્સગ પાંચમા આવશ્યકમાં
કરે છે તે નીચે મુજબ.

શેકંતં ૧ ધમેઝાણે ૨ ચઉવિહે ૩ ચઉપડિયારે ૪
પનંતે ૫ તંજહા ૬ આણાવિજયે ૭ આવાયવિજયે
૮ વિવાગવિજયે ૯ સંઠાણવિજયે ૧૦ ધમસણઝાણસ
૧૧ ચત્તારિલખણા ૧૨ પનંતાતંજહા ૧૩ આણાફળ
૧૪ નિસગફળ ૧૫ ઉવયેફળ ૧૬ સુત્રફળ ૧૭ ધમસણ-
ઝાણસ ૧૮ ચત્તારિઆલંખણા ૧૯ પનંતાતંજહા ૨૦
વાયણા ૨૧ પુછણા ૨૨ પરિયટણા ૨૩ ધમકહા ૨૪
ધમસણઝાણસ ૨૫ ચત્તારિ આણુપેહા ૨૬ પનંતાતંજહા
૨૭ એગચાણુપેહા ૨૮ અણિચાણુપેહા ૨૯ અસરણા-
ણુપેહા ૩૦ સંસારાણુપેહા ૩૧.

૧ શું તે ? ૨ ધર્મધ્યાન, ૩ ચાર જાતનાં, ૪ ચાર
ચાર પદ ભેદ છે, ૫ પદરૂપા ૬ તે આ પ્રમાણે ૭
આજ્ઞાનો વિચાર કરવો ૮ દુખનો વિચાર કરવો ૯ મુ-
ખને દુખ સાથી ભોગવે છે તેનો વિચાર કરવો ૧૦
લોકના આકારનો વિચાર કરવો ૧૧ ધર્મ ધ્યાનનાં
૧૨ ચાર લક્ષણ ૧૩ તે આ પ્રમાણે કહ્યાં ૧૪ ધર્મ
આજ્ઞાની રૂચી ૧૫ વિત્રાગ દેવે પદરૂપું તેના ઉપર
શ્રદ્ધા આંણવાની રૂચી ૧૬ ઉપદેશની રૂચી ૧૭ સુત્ર
સિદ્ધાંતની રૂચી ૧૮ ધર્મ ધ્યાનના ૧૯ ચાર પ્રકારના
આધાર ૨૦ તે આ પ્રમાણે કહ્યાં ૨૧ પાંચવું ૨૨ પુ-
છવું ૨૩ સીખેલું સંભારવું ૨૪ ધર્મ કથા કરવી ૨૫
ધર્મ ધ્યાનના ૨૬ ચાર પ્રકારના વિચાર ૨૭ તે આ
પ્રમાણે કહ્યા ૨૮ એકસાપણાનો વિચાર—જીવ એકલો

(૧૭૦)

આવ્યો ને એકલો જશે તેનો વિચાર કરવો ૨૯ અ-
નિત્યપણાનો વિચાર કરવો—સંસાર અનિત્ય છે કોઈ
કોઈનું નથી એવો વિચાર ૩૦ અસરણપણાનો વિચાર—
સંસારમાં કોઈકોઈને ત્રાણ સરણ નથી એવો વિચાર
કરવો ૩૧ સંસાર વીશે વિચાર—સંસાર કેવો અસ્થિર
છે તે વિશે વિચાર કરવો તે.

સંવરની વિધિ.

સમાયક ન આવડતી હોય તો સંવર કરવો તે નીચે
મુજબ.

પ્રથમ વસ્ત્ર રજેહરણ ને ગોઠા પડિલેહીને મો-
હપતિ બાંધીને પથરણા ઉપર બેસવું; બેશીને પાંચ
વાર નમોઝ્કાર મંત્ર ભણવા. તે પછી ઈરિયાવહિ કરવી
અથવા ત્રણ નમોઝ્કારનો કાઉન્સગ્ગ કરવો. પછી ઉભા
થઈ ગુરૂને નમસ્કાર કરીને સંવર કરવાની આજ્ઞા
માગવી પછી નિચે મુજબ પાઠ ભણવો.

દ્રવ થકી ક્ષેત્ર થકી કાળ થકી ભાવ થકી બા-
હિરક્ષા પાંચે આશ્રવ સેવવાના પચ્ચખખાણુ તત્સ
ભાતે પડિક્કમામી નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણુવોસિ-
રામિ (ત્રણ નમોઃથુણુ કહેવા.)

આ પ્રમાણે બે ઘડિનો એક ઘડિનો એક રાત
દિવસનો સંવર ઉપર મુજબ ભણવાથી બંધાયો. રાત
દિવસ જો કરે તો સંવર પોસો તેને કહે છે.

(૧૭૧)

હવે સંવર પાળવાની વિધિ નિચે મુજબ.

પ્રથમ પાંચવાર નમોઃકાર મંત્ર લખી ત્રણ નમોઃકારનો કાઉસગ્ગ કરવો તે પછી આ પ્રમાણે બોલવું કે માહરે સંવર કાસિયં પાસિયં તિરિયં કિંદ્રિયં સોહિયં આ-રાહિયં આણાએ આજુ પાસિતા નભવઈ તસ્સ મિચ્છા-મિદુક્કડં.

આ પ્રમાણે સંવર તથા સંવર પોસો લેવા અથવા પાળવાની રીત સંપૂર્ણ.

પોષાની વિધિ.

અગ્યારમું પોષધૃત કરવાની રીત નિચે મુજબ.

પ્રથમ આગલે દિવસથી ચોવિહારો ઉપવાસ કરવો. તે દીવસે સવારથી ઉપાશ્રયે આવવું. પોસાના કામના માટે માત્ર પાંચ લુગડાં ઓઢવા પાથરવાનાં રાખવા. પ્રથમ મોહપતિ, ગોછા, રજોહરણનું પડિતેહણ કરવું. પછી કપડાનું પડિતેહણ કરવું. લઘુનીતનું ભાજન પડિતેહણ કરી રાખવું. પછી પથરણા ઉપર બેસી નમોઃકાર મંત્રથી તે તસ્સોત્તરીના પાઠ સુધી પાઠ લખવો. તે પછી ઇચ્છામિ પડિક્કમણાનો કાઉસગ્ગ કરવો. કાઉસગ્ગ પાળી લોગસ્સ બોલવો. પછી ગુરુજીને તે ન હોય તો મહાવિદેહમાં બીરાજમાન વર્તમાન તિર્થંકરને ઉઠી બેસી ત્રણવાર વંદણા કરવી,

(૧૭૨)

અને પોસાની આજ્ઞા માગવી, પછી હાથજોડી ઉભા રહી નીચેનો પાઠ ભણવો.

અગ્યામું પોષધત્રયં અસણું પાણું આઠમં સાઠમંના
પચ્ચજખાણુ અબ્રહમ સેવવાના પચ્ચજખાણુ સુવણના
પચ્ચજખાણુ માતાવન્નગ વિલેવણના પચ્ચજખાણુ સથ-
મુસલાદિક સાવજજ જોગના પચ્ચજખાણુ જીવઅદોરત્તં
પજ્જુવાસામિ દુવિહં તિવિહેણું નકરેમિ નકારવેમિ
મણસા વયસા કાયસા તસ્સભંતે પરિકમ્ભામિ નિંદામિ
ઘરિહામિ અપ્પાણું વોસિરામિ.

આ પ્રમાણે બોલ્યા પછી હાથો ઢીચણુ ઉભો રા-
ખીને ત્રણ નમોઃસ્થુણુ ભણવાં.

હવે આખા દિવસમાં શુંશું કરવું તે નિચે મુજબ.

જો ગુરુવાદિક હોય તો તેમની પાસે ભણવું ગ-
ણવું, વ્યાખ્યાન સાંભળવું, ગુરુવાદિક ન હોય તો
વર્તમાન તિર્થકરની આજ્ઞા માગી પોતાની મેળે ભ-
ણવું. પણ પોસાના દિવસે સુવું નહીં. કદાચીત શ-
રીરના કારણથી સુવું પડે અને જો ઉધઆવી હોય તો
ઉઠીને ચાર લોગસસનો કાઉસસગ્ગ કરવો. જો લઘુનીત
કરવી હોય તો પ્રથમ ભાજન જોઈને મુકી રાખેલ છે
તે લેઈ તેમાં લઘુનીત કરવી. પછી જો રાત્રી હોય તો
માથે લુગડું આઢવું અને દિવસ હોય તો ખુલ્લે માથે

ઉપાશ્રય બહાર નિકલવું, અને નિકલતાં ^૧“આવસહિ”
 “આવસહિ” એમ બેવાર બોલી બહાર નીકળવું. પછી
 જમીન નજરથી જોવી કે કીડીના દર વીગેરે હોય
 નહી તેવી જગ્યાએ શર્કેદ્રની આજ્ઞા એમ કહીને
 પરઠવવું પરઠવીને ^૨“ઓવોસીરેઓવોસીરે ^૩જસઅણુ-
 જાણુ” એમ બોલી ઉપાશ્રયમાં પેસવું. ઉપાશ્રયમાં
 પેસતાં ^૪“નિસ્સહી નિસ્સહી” એમ બોલી ઉપાશ્રયમાં
 આવી ભાજન ઠંકાણે મુકવું. પછી પથારી ઉપર બેસી
 નમોઞ્ઞારથી તસ્સઉત્તરી મુઘી ભણી ધરિયાવાડીનો કાઉ-
 ર્સગ કરવો. પછી સાડાત્રણ વાગે એટલે ઉભા થવું.
 જે પોતાથી કોઈ મોટા શ્રાવકે પોસો કર્યો હોય તે
 તેમને હાથ જોડીને ખમાવવા અને બોલવું કે પડિ-
 લેહણની આજ્ઞા પછી તે શ્રાવક એમ કહે કે જતના
 સહીત તે પછી પ્રથમ મોહપતિનું પડિલેહણ
 પછી ગોઝાનું પછી રજોહરણનું પછી કપડાં ઓઢેલાં
 પેહેરેલાં તથા પાથરેલાં હોય તેનું પડિલેહણ કરવું.
 પડિલેહણ કરીને જમીન પૂજવી જમીન પૂજીને એક
 હાથ પોહોલી અને ત્રણ હાથ લાંબી પથારી કરવી.
 પછી નમોઞ્ઞારથી તસ્સઉત્તરી મુઘી ભણવું. પછી ધરિ-

૧ અવશ્ય જરૂરીઆત કામ માટે બહાર નીકળું છું.

૨ પાછળથી આ પરઠવવા સંબંધી જે પાપ થાય
 તેથી હું છુટો થાઉં છું.

૩ પ્રથમ શર્કેદ્રની આજ્ઞા મારેલ હતી તે પાછી
 સોપું છું.

૪ ચીંતવેલ કામપુરૂ કરી પાછો આવ્યો.

શાવહીનો તથા ત્રીજા સમણ મુત્રનો કાઉત્સગ્ગ કરવો તે
 પછી પડિકમણ્ણ વખતે પડિકમણ્ણ જો પોતાને આવ-
 ડતું હોય તો પોતાની મેળેજ કરવું; અને આવડતું
 ન હોય તો કોઈ કહે તે સાંભળવું પણ પડિકમણ્ણ
 જરૂર સાંજ સવાર બે વખત કરવું; અથવા સાંભળ-
 વુંજ અને કદી જો સમર પોસો કર્યો હોય ને
 પોતાને પડિકમણ્ણ ન આવડતું હોય અને સાંભળા-
 વનાર પણ ન હોય તો પડિકમણ્ણ કર્યા વિના
 ચાલે તેટલો વખત નોકારવાલી ગણવી પછી પાછડી
 રાત્રે ઉઠીને તરત નમોઅરિહંતાણ્ણથો તે તસ્સોત્તરી
 મુધી પાઠ ભણીને (ચારલોગસ્સ) તથા પેલા સમણમુત્રનો
 કાઉત્સગ્ગ કરવો એટલે પડિકમામિ પગામસિજ્જાએ નિ-
 ગામ સિજ્જાએ ઇત્યાદિક કાઉત્સગ્ગ પાળીને પડિકમણ્ણ
 ની વખત થઈ હોય તો પ્રથમના કદા પ્રમાણે ક્ષેત્ર
 વિશુદ્ધ કરીને પેહેલા આવસ્યકની આજ્ઞા લેવી પછી
 દ્વીવસ ઊગ્યા પછી પડિલેહણની વખત થાય એટલે
 મોટા આવકને ખમાવીને પડિલેહણની આજ્ઞા માગવી
 અને પોતાથી મોહોટા આવક ન હોય તો માહાવીદેહ
 ક્ષેત્રમાં વડેરા આવકજીની આજ્ઞા માગી પડિલેહણ
 કરવું પડિલેહણ કરી ઈરિયાવહીનો કાઉત્સગ્ગ કરવો
 પછી પોસો જે વખતે લીધો હોય તે વખતે પાલવો
 થાળવાની વિધિ આગણ લખી છે.

પ્રતિક્રમણ કરવાની વિધિ.

૧ પેહેલુ સામાયક કરવું—તેમાં પહેલા છ પાઠ ઉભા રહી કહેવાના છે ને “નમોશ્ચુલું” નો પાઠ કહેતી વખતે બેસવાનું છે.

૧ પ્રથમ સામાયક આવસ્યક.

૧ સામાયક લખને તરત પ્રતિક્રમણ કરવાનો વખત થયો હોય તો તરત પ્રથમ આવસ્યકની આજ્ઞા લેવી.

૨ સામાયક કર્યાને ઓછામાં ઓછી એક ઘડિ થઇ હોય તે પછી પ્રતિક્રમણ આદરવું હોય તો મુનિરાજને ત્રણ વખત ઉઠી બેસી વંદન કરી ક્ષેત્ર વિશુદ્ધ કરવાની આજ્ઞા માગવી ને “નમોઃકારનો” પાઠ “ધ્મ્છામિ પડિકમણાનો” પાઠ “તસ્સઉત્તરીનો” પાઠ ભણી “ધરિયા વહિ” નો કાઉસગ્ગ કરી કાઉસગ્ગ પાળી “લોગસ્સ”નો પાઠ કહી ડાબો ઠીંચણ ઉભો રાખી બે “નમોશ્ચુલું” કહેવાને પછી પ્રથમ આવસ્યકની આજ્ઞા લેવી.

૩ આ પ્રથમ સામાયક આવસ્યકની આજ્ઞા માગતા પહેલા આસનથી નીચે ઉતરી ઉભા થવું ને બે હાથ જોડી “તિર્જંખુતા”નો પાઠ ભણી ત્રણ વખત મુનીને વંદન કરવું. મુની ન હોય તો સિદ્ધ ભગવંતની સાથે કે વર્તમાન તિર્થંકરની સાથે આજ્ઞા માગવી,

(૧) પછી પાઠ ૧ “ધ્મ્છામિણુંભતે”નો કહેવો

(૨) પછી “નમોઃકાર” મંત્ર ભણવો (૩) “કરે-
મિભંતે”નો પાઠ ભણવો (૪) પછી પાઠનાં ૨ નો
“ધ્વજામિહામિ કાઉસગ્ગ”નો કહેવો (૫) પછી “ત-
સ્સઉત્તરી”નો કહેવો (૬) પછી “નવાણ્ઠુ અતિયાર”
નો અથવા “ચાર લોમસ્સ” અથવા ખત્રસ “ન-
મોક્કાર”નો કાઉસગ્ગ કરવો તે ઉપરાંત એક “નમો-
ક્કાર”નો કાઉસગ્ગ કરી “નમો અરિહંતાણ્ઠુ” કહી
કાઉસગ્ગ પાળવો. આ કાઉસગ્ગ ઉભા રહીને કરવો
પછી અશક્તિના કારણથી નીચે બેસીને પણ કરાય.

---

૨ ચતુર્વીસઘ્યા આવસ્યક બીજા
પછી “તિજ્જુત્તાનો ” પાઠ ભણી કુતીને
વંદન કરી બીજા આવસ્યકનો આજ્ઞા માગવી તે
ઉભા ઉભા “લોગસ્સનો ” પાઠ કરવો.

---

૩ વંદણા આવસ્યક ત્રીજા
પછી “તિજ્જુત્તાનો ” પાઠ ભણીને વંદન
કરીને ત્રીજા વંદણા આવસ્યકની આજ્ઞા માગવી.
પછી પોતાનું આસન મુકી નીચે બેસીને બે દીવ્યણ
ઉભા રાખીને બે હાથ જોડી પાઠ ૩ જે “ધ્વજા-
મિ ખમાસમણાનો ” બે વખત કહેવો.

આ પાઠમાં “નિસીહિ ” આવે ત્યાં ઉકડુ
આસને એટલે બે દીવ્યણ ઉભા રાખી ગુરૂ પાસે
બેસીને “આવસિયાએ ” શબ્દ આવે ત્યારે ગુરૂ
પાસેથી ઉભા થઈ પાઠ પુરો કરવો ને બીજી વખત
આ પાઠ બોલતા “નિસીહિ ” શબ્દ આવે ત્યારે

પાછું ઉકડુ આસને બધો પાઠ પુરો થતા સુધી બે-સત્રું અને “આવસિયાએ” શબ્દ બીજી વખત બોલવાનો નથી કેમકે અવગ્રહ બાહિર નિકળેલું નથી, સ્થાનકે બેસી કહેવાનો છે.

— — —

૪ પ્રતિક્રમણ આવસ્યક થોથો—

ઉભા થઇ “તિજ્જુત્તાનો” પાઠ ભણી વંદન કરીને થોથા આવસ્યકનો આજ્ઞા માગવી પછી “જ્ઞાનના” અતિચારના પાઠ ૪ થી ૨૧ માં “ચોદ પ્રકારના સમુદ્ધિમનો” છે ત્યાં સુધીના પાઠ ભણવા પછી “ઘચ્છામિઠામિ”નો પાઠ ભણવો પછી “ન-માક્કારનો” પાઠ ભણવો પછી “કરેમિબંતેનો” પાઠ ભણવો.

પછી જમણા હાથે ઉભો રાખી બે હાથ જોડી પગ લાગી બેસીને પાઠ ૨૨ માં “ચતારિ મંગલિકનો” કહેવો. પછી “ઘચ્છામિ ઠામિનો” પાઠ કહી પછી “ઘચ્છામિ પઠિક્કમિઉંનો” પાઠ કહેવો.

પછી ઉભા થઇ વંદણા કરી “સમણસુત્રની” આજ્ઞા લેવી. પછી બેસી “સમણસુત્ર” પાઠ ૨૩-૨૪-૨૫-૨૬ સંપૂર્ણ ભણી પાઠ ૨૭ માં “નમો અ-ઉવીસાએ” નો ભણતા “અબ્ભુહિચોમિ આરાહુ-ણાએ” એ શબ્દ આવે ત્યારે ઉભા થઈ પાઠ પુરો કરવો ને બે હાથ જોડી ગુર્યાદિકને વંદણા કરી ખામણાની આજ્ઞા માગવી.

જે સંઘાડામાં વંદણા બોલવાનો રિવાજ છે તે સંઘાડાવાળા વંદણાની આજ્ઞા લેતા પહેલાં પાઠ ૨૭ માં “અબ્હુઠિએમિ આરાહણાએ” શબ્દ આવે ત્યાં બે ઠીંચણ ઉભા કરી તે પાઠ પૂર્ણ કરી પોતાનું આસન મુકી બે વખત ખમાસમણાનો પાઠ કહે છે—ને જેઓ ખામણા કહે છે તે ખમાસમણાનો પાઠ બે વખત ખામણા પુરા કર્યા પછી કહે છે.

પછી પાંચ વંદણા કે પાંચ પ્રકારના ખામણાનો પાઠ બેસીને બોલી આવક આવિકાને ખમત ખામણાનો છઠો પાઠ કહી ચારાશી લક્ષ છવાળેનીને ખમત ખામણાનો પાઠ કહેવો.

૫ કાઉસગ્ગ આવસ્યક પાંચમે.

પછી ઉભા થઇ “તિજ્જુત્તા”નો પાઠ ભણી વંદન કરી પાંચમા આવસ્યકની આજ્ઞા માગવી પછી “દેવસિ પ્રાયશ્ચિત વિમુદ્ધનાર્ય કરેમિ કાઉસગ્ગ” કહીને “નમોક્કાર” પાઠ કહી “કરેમિભતે” નો પાઠ કહી “ઇચ્છામિઠામિ કાઉસગ્ગ”નો પાઠ કહી, “તસ્સ ઉત્તરી”નો પાઠ કહી ઉભા ઉભા કાઉસગ્ગ કરવો—કાઉસગ્ગ પોતે જાતેજ કહેવો—

આંહી દરિયાપુરી ગચ્છવાળા દિવસ તથા રાત્રિ પ્રતિક્રમણમાં ધર્મ ધ્યાનનો કાઉસગ્ગ કહે છે ને રાત્રિ પ્રતિક્રમણમાં તે ઉપરાંત તપના બાર બોલ વધારે કહે છે. બીજા ગચ્છવાળા ધર્મ ધ્યાનને બદલે દેવસિ રાયસિ પ્રતિક્રમણમાં ચાર લોગ્ગસ્સનો કાઉસગ્ગ કહે છે બ્યારે દરિયાપુરી ગચ્છવાળા બે લોગ્ગસ્સનો પાઠ

(૧૭૯)

લણેછે. પાક્ષી પ્રતિક્રમણમાં બાર લોગસ્સનો, ચઉ-
માસી પ્રતિક્રમણમાં વીસ લોગસ્સનો ને સંવત્સરી
પ્રતિક્રમણમાં ત્રાળીસ લોગસ્સનો કાઉસગ્ગ કહે છે.
દરેક કાઉસગ્ગને અંતે એક “નમોક્કાર”નો પાઠ પુરો
કરી (નમો અરિહંતાણં) શબ્દ કહી કાઉસગ્ગ
પાળવો.

પછી લોગસ્સનો પાઠ બોલવો પછી બેસી આ-
સન મુકી બે વખત (ઇચ્છામિ ખમાસમણાનો) પાઠ
કહેવો.

૬ પચ્ચખખાણુ આવસ્યક છંડો.

પછી ત્રણ વખત ઉઠી બેસી ગુરૂને વંદના કરી
છંડો આવસ્યકની આજ્ઞા મારીને પચ્ચખખાણુ કરાવવા
ગુરૂને સવિનયે કહેવું. તેઓએ પચ્ચખખાણુ કરાવ્યા
બાદ બધા મુનીને વાંદીને છએ આવસ્યકના નામ
કહેવા. છેવટ ડાબો ઠીંચણ ઉભો રાખી બે (નમોદ્યુણં)
કહીને ત્રીજી (નમોદ્યુણં) (મમ ધમ્મ આયરિયસ્સ)
એમ કહેવું.

પછી સામાયકનો વખત પુરો થયો હોય તો
પારતી.

પ્રતિક્રમણ કરવામાં ધ્યાનમાં રાખવાના સા-
ધારણુ નિયમ.

- ૧ પ્રતિક્રમણ પાંચ પ્રકારનાં છે. ૧ દેવસિ, ૨ રા-
યસિ, ૩ પજ્જિખ, ૪ ચઉમાસિ, ૫ સંવત્સરિ,
૨ (રાયસિ) પ્રતિક્રમણમાં ‘દેવસિ’ શબ્દને બ-

દલે 'રાયસિ' શબ્દ કહેવો ને (તપ) શબ્દ ઉચારવો.

- ૩ પખિખ, ચઉમાસી, સંવત્સરી પ્રતિક્રમણમાં (દેવસિ) ને બદલે (પખિખ, ચઉમાસી, સંવત્સરી) શબ્દ બોલવા.
- ૪ (દેવસિ) પ્રતિક્રમણનો વખત સુર્ય અસ્ત થતી વખતે પ્રથમ આવસ્યકની આજ્ઞા લેવી.
- ૫ (રાયસિ) પ્રતિક્રમણનો વખત પુર્વ દિશા પીળી થએ પ્રથમ આવસ્યકની આજ્ઞા લેવી.
- ૬ પ્રતિક્રમણ બનતાસુધી ઉભા રહીજ કરવાનું છે.
- ૭ ચઉમાસી પ્રતિક્રમણમાં એ પ્રતિક્રમણ કરવા કહેલ છે તે એવી રીતે કે 'પહેલું' (દેવસિ) પ્રતિક્રમણ ચાર આવસ્યક સુધી કરી પછી શરૂઆતથી ચઉમાસી પ્રતિક્રમણ કહેવું. એ મુજબ સંવત્સરીને દીવસે એ પ્રતિક્રમણ કહેવા.

ગચ્છવાર ફેરફાર.

દરિયાપુરી ગચ્છમાં સામાયકમાં આજ્ઞા લીધા પછી ત્રણ નમોઽથુણું કહેછે.

સામાયક પાળવામાં ફક્ત પાળવાનો પાઠ કહી ત્રણ નમોઽથુણું કહે છે.—આગળના પાઠ બોલતા નથી.

દરિયાપુરી ગચ્છમાં ચાથા આવસ્યકમાં નવ-દસ ને અગીયારમા વ્રતમાં (દુવિહું, તિવિહેણું, નક-રેમિ, નકારવેમિ, મણસા, વયસા, કાયસા, કરંતનાહું, જાણુ વયસા, કાયસા) એ પ્રમાણે બોલવાની રીતછે.

દરિયાપુરી ગચ્છામાં પ્રતિક્રમણમાં (બાર વ્રત,

સંધારાનો પાઠ, અઠાર પાપસ્થાનને વંદણા એટલા પાઠ બોલે છે ને “મિથ્યાત, સમુર્ચિષ્ઠમ, ને સમણસુત્ર” એટલા પાઠ કહેવાનો ચાલ નથી. ને વાંદણા કહે છે છતાં ખમાસણાનો પાઠ બેવાર છેવટ બોલે છે. પાંચમાં આવસ્યકમાં પાંચે પડીકમણામાં “ધર્મ ધ્યાન” નો અથવા “બે લોગ્ગસ” નો કાઉસગ્ગ કરવામાં આવે છે.

કેટલાક પાઠ વારંવાર આવે છે તે જાણત મુચના,

૧ “કરેમિણંતે સામાય” પાઠ પડીકમણામાં ત્રણવાર આવે છે. ૧ પહેલા સામાયક આવસ્યકમાં ૨ ચોથા પ્રતિકમણુ આવસ્યકમાં સામાયક અતિચાર આજોવવા માટે, ૩ પાંચમાં કાઉસગ્ગ આવસ્યકમાં પુરે દોષ આજોવ્યા છે તે શુદ્ધ કરવાને પાછલો કાઉસગ્ગ કરવો છે તે માટે,

૨ “ધ્વજામિ ઠામિ” નો પાઠ ચારવાર આવે છે ૧ પહેલો સામાયક આવસ્યકમાં પ્રથમ કાઉસગ્ગ કરવા ૨-૩ ચોથા પ્રતિકમણુ આવસ્યકમાં બે વખત અતિચાર આજોવવા માટે ૪ પાંચમા કાઉસગ્ગ આવસ્યકમાં છેલો કાઉસગ્ગ કરવા.

૩ “ચઉવીસંથા” નો પાઠ બેવાર આવે છે ૧ બીજા આવસ્યકમાં તે પુરો થવા માટે

૨ પાંચમા કાઉસગ્ગ આવસ્યકને છેડે કાઉસગ્ગ

પાળ્યા પછી જનસ્તવન માટે.

૪ “ધ્વજામિ ખમાસમણનો” પાઠ ત્રણવાર આવે છે (૧) ત્રીજો વાંદણા આવસ્યક પુરો કરવા માટે

(૨) ચોથા આવસ્યકને છેડે વાંદણા કે ખામણા પુરા કર્યા પછી ગુરૂને વિશેષે વાંદવા માટે (૩) પાંચમા આવસ્યકને છેડે પડીકમણુ પુરૂ થયે ગુરૂને વાંદણા દેઈને છઠા આવસ્યક કરવો તે માટે

—*—

સાધુજનું પ્રતિક્રમણુ.

પાઠ ૧—કરેમિભંતે સામાયક સંવંસાવજ્જતે-
ગંપચ્ચખામી જાવજીવાએતેવિહં તિવિહેણુ મણેણુ
વાયાએ કાએણુ નકરેમિ નકારવેમિ કરતંપી અન્ને
નસમણુજાણામિ તસ્સભંતે પડીકમામિ નિદ્દામિ
ગરિહામિ અપ્પાણુ વેસિરામી. પાઠ ૨—ઈચ્છામિ-
ઠામી કાઉસગ્ગં જ્ઞેમેદેવસીયો અમયારકચ્ચો કામચ્ચો
વામચો માણસીયો ઉમુત્તો ઉમગ્ગો અકચ્ચો અકર-
ણીજ્ઞે દુઝાચ્ચો દુવિચિંતિયો અણાચારો અણિછીયવ્વો
સમણગપાઉગો નાણેતલ્લદંસણે ચારિતેસુએસમાહિ-
એ તિન્હં ગુત્તીએણુ ચઉન્હંકસાયાણુ પંચહીમહા-
વ્વયાણુ છન્હંજીવનીકાએણુ સત્તેસુપીંડે સીયાણુ
અઠેસુપાઉમેસીયાણુ નવેવિહેખંભચેર ગુત્તીએણુ
દસવિહે સમણધમ્મે સમણેહં જ્ઞેગએહિં જંખંડીયં
જંવિરાહીયં તસ્સમિચ્છામિદુક્કઠં.

—

પેહેલું મહાવ્રત.

પેહેલું મહાવ્રત સવ્વઝો પાણાઝવાયાઝો વેરમણું
 દ્રવ્યથકી છકાયજીવની હિંશા કરવી નહીં, કરાવ-
 વી નહી, કરતા પ્રત્તે ભલું જાણું નહિ, ક્ષેત્રથકી
 આખા લોક પ્રમાણે, કાલથકી જવ જીવ સુધી,
 ભાવથકી ઉપીયોગ સહીત, ગુણથકી સંવર ગુણ,
 પેહેલા મહાવ્રતની પાંચ ભાવના, પેહેલીઝયા ભા-
 વના, બીજીમન ભાવના, ત્રીજી વચન ભાવના
 ચોથાઝેપણા ભાવના પાંચમી આયાણભંડમત્તનિઝે
 વણાભાવના ઝે પેહેલા મહાવ્રતની પાંચ ભાવનાઝે
 વિષે પાપ દોષ લાગ્યો હોય તો તરુસમિચ્છામિ
 દુક્કડં. ॥ ૧ ॥

બીજું મહાવ્રત.

બીજું મહાવ્રત સવ્વાઝો, મુસાવાયાઝો વેરમણું,
 દ્રવ્યથકી મૃધાવાદ-જીહું બોલું નહી, બોલાવું
 નહી, બોલતા પ્રત્યે ભલું જાણું નહી, ક્ષેત્રથકી
 આખા લોક પ્રમાણે, કાલથકી જવ જીવ સુધી ભા-
 વથકી ઉપિયોગ સહીત ગુણથકી સંવર ગુણ, બીજા
 મહાવ્રતની પાંચ ભાવના-પેહેલી ભાવનાઝે વિવે-
 કે વિચારીને બોલવું, વિના વિચારે બોલવું નહી,
 બીજી ભાવનાઝે કોધે કરિ જીહું બોલવું નહી,
 કોધ આવે તો ક્ષમા રાખવી, ત્રીજી ભાવનાઝે લોભે
 કરી જીહું બોલવું નહી, લોભ આવે તો સંતોષ

રાખવો. ચોથી ભાવનાએ ભયે કરી જીતું બોલવું નહી, ભય આવેતો ધીરજ રાખવી. પાંચમી ભાવનાએ હાંશે કરી જીતું બોલવું નહી, હાંશ આવે તો મૌન્ય રહેવું. એ બીજા મહાવ્રતની પાંચ ભાવનાને વિષે પાપ દાપ લાગ્યો હોય તો તસ્મિન્નિષ્ઠા મિ દુઃકડં ॥ ૨ ॥

ત્રીજું મહાવ્રત.

ત્રીજું મહાવ્રત સંવાઓ, અદિના દાણાઓ વેરમણું, દ્રવ્યથકી અદતા દાન લેવું નહિ; લેવરાવું નહી, લેતા પ્રત્યે ભક્તિ જાણું નહિ, ક્ષેત્રથકી આખા લોક પ્રમાણે, કાલથકી જવજીવ સુધી, ભાવથકી ઉપયોગ સહીત, ગુણથકી સંવર ગુણ; ત્રીજા મહાવ્રતની પાંચ ભાવના, પેહેલી ભાવનાએ અઢાર જાતિના સ્થાનક નિર્દોષ જાચીને ભોગવવાં; વિના જાચે ભોગવવા નહી. બીજી ભાવનાએ, તૃણ કાષ્ટ કાંકરો દિનદિન પ્રત્યે યાચીને ભોગવવું વિનાજાચે ભોગવવું નહી. ત્રીજી ભાવનાએ અખણખખડી, સ્થાનક સમારવું નહી. ચોથી ભાવનાએ, શ્વેતર્મિર્તુ દેવનું, ઇંદ્રનું, રાજનું, ગાથાપતીનું, સેજ્યાંતરનું, અદતા દાન લેવું નહી. પાંચમી ભાવનાએ, ગુરુનો ગરહાનો, રોગીનો, તપશ્ચીનો, નવદિક્ષીત શિષ્યનો, આચાર્યનો, ઉપાધ્યાયનો વિનય વૈયાવચ્ચ કરવો, વનય વૈયાવચ્ચ કરતાં તપ થાય તપથી ધર્મ થાય

(૧૮૫)

એ ત્રીજા મહાવ્રતની પાંચ ભાવનાને વિષે પાપ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુઃકડં ॥ ૩ ॥

ચોથું મહાવ્રત.

ચોથું મહાવ્રત સર્વાઓ મેદુણાઓ વેરમણું દ્રવ્યથકી મૈથુન સેવવું નહી, સેવરાવવું નહી, સેવતા પ્રત્યે ભલું જાણું નહી, ક્ષેત્રથકી આખાલોક પ્રમાણે, કાલથકી જાવજીવ સુધા, ભાવથકી ઉપીયોગસહીત ગુણથકી સંવરગુણ, ચોથા મહાવ્રતની પાંચભાવના-પેહેલોભાવનાએ સ્ત્રીપશુપંડગરહીત સ્થાનક ભોગવવું, સહીત ભોગવવું નહી. બીજાભાવનાએસ્ત્રીની કથાવારતા કરવી નહી. ત્રીજાભાવનાએ સ્ત્રીનાં અંગપાંગ નિરખવાં નહી, ચોથી ભાવનાએ પૂર્વનાં કાંમ ભોગ સંભારવાં નહી; પાંચમી ભાવનાએ દિનદિન પ્રત્યે સરસ આહાર કરવો નહી, એ ચોથા મહાવ્રતની પાંચ ભાવનાને વિષે જે કોઈ પાપદોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિદુઃકડં. ॥ ૪ ॥

પાંચમું મહાવ્રત

પાંચમું મહાવ્રત સર્વાઓ પરિગ્રહાઓ વેરમણું દ્રવ્યથકી પરિગ્રહ રાખવો નહી, રખાવવો નહી; રાખતા પ્રત્યે ભલું જાણું નહી, ક્ષેત્રથકી આખા લોક પ્રમાણે, કાલથકી જાવજીવ સુધી, ભાવથકી ઉપીયોગ સહીત, ગુણથકી સંવરગુણ, પાંચમા મ-

હાત્રતની પાંચ ભાવના, પેહેલી ભાવનાએ—સારા શબ્દ ઉપર રાગ રાખવો નહી, માઠા શબ્દ ઉપર દ્વેષ રાખવો નહી, બીજી ભાવનાએ સારા રૂપ ઉપર રાગ રાખવો નહી; માઠા ઉપર દ્વેષ રાખવો નહી, ત્રીજી ભાવનાએ સારા ગંધ ઉપર રાગ રાખવો નહી, માઠા ઉપર દ્વેષ રાખવો નહી, ચોથી ભાવનાએ સારા રસ ઉપર રાગ રાખવો નહી, માઠા ઉપર દ્વેષ રાખવો નહી; પાંચમી ભાવનાએ સારા ફરસ ઉપર રાગ રાખવો નહી, માઠા ઉપર દ્વેષ રાખવો નહી; એ પાંચમા મહાત્રતની પાંચ ભાવનાને વિષે પાપ દાષ લાગ્યો હોય તો તત્સમિચ્છામિ દુઃકરં ॥ ૫ ॥

છઠું રાત્રી ભોજન.

છઠું રાત્રી ભોજન અસણું પાયણું ખાઈમં સા-
ઈમં દ્રવ્યથકી રાત્રિ ભોજન કરવું નહી કરાવવું
નહી, કરતા પ્રત્યે ભણું જાણું નહી, ક્ષેત્રથકી આ-
ખા લોક પ્રમાણે, કાલથકી જવજીવ મુઠ્ઠી, ભાવ
થકી ઉપયોગ સહીત, ગુણથકી સંવર ગુણ; એહેવા
છઠા રાત્રી ભોજનને વિષે જો દાષ લાગ્યો હોય તો
તત્સમિચ્છામિ દુઃકરં. ॥ ૬ ॥

હવે પાંચસુમતિકહે છે.

પેહેલી આલંબનનીધર્યા સુમતિ, દ્રવ્યથકી જ્ઞાન

(૧૮૭)

દર્શન, ચારિત્ર, તપ સહીત પ્રવર્તવું, અજત-
નાને મારગે ચાલવું નહી, ક્ષેત્રથકી ધુસરા પ્રમાણે
જોધને ચાલવું, વિના જોયે ચાલવું નહી, કાલથકી
દીવસે જોધને ચાલવું, રાત્રીયે ચાલવું નહી. ભા-
વથકી ઉપીયોગ સહીત, ગુણથકી સંવર ગુણ એ
પેહેલી ધ્યાસુમતીને વિષે જે દાપ લાગ્યો હોય તે
તસ્મિન્નામિ દુઃકડં. ॥ ૭ ॥

બીજી ભાષાસુમતિ.

કઠોર ભાષા ૧ કર્કશ ભાષા ૨ નિષ્ઠે ભાષા ૩
સાવધ્ય ભાષા ૪ જુઠી ભાષા ૫ મિશ્ર ભાષા ૬
હિંસાકારી ૭ છેદકારી ૮ ભેદકારી ૯ પરજીવને પીડા-
કારી ૧૦ કોધકારી ૧૧ માનકારી ૧૨ માયાકારી ૧૩
લોભકારી ૧૪ રાગકારી ૧૫ દ્વેષકારી ૧૬ દ્રવ્યથકી સોલે
પ્રકારની સાવધ્ય ભાષા બોલવી નહી, ક્ષેત્રથકી વાટે
ચાલતાં અસંયતીની સાથે બોલવું નહી, કાલથકી
પોહોર રાત્રી ગયા પછી ગાઢે ગાઢે શબ્દે બોલવું
નહી, ભાવથકી ઉપીયોગ સહીત, ગુણથકી સંવર
ગુણ. બીજી ભાષા સુમતિને વિષે પાપ દાપ લાગ્યો
હોય તે તસ્મિન્નામિ દુઃકડં. ॥ ૮ ॥

ત્રીજી એષણાસુમતિ.

ત્રીજીએષણા સુમતિ-સોલે ઉદગમણના દાપ, સો-
લ ઉતપાતના દાપ, દશએષણાના દાપ પાંચ માંડ-

લીયાના દોષ, દ્રવ્યથકી સુડતાલીસ દોષ રહીત,
આહાર પાણી ભોગવવો, સહીત ભોગવવો નહી,
ક્ષેત્રથકી એ ગાઉ ઉપરાંત ગૌચરીયે જવું નહી,
કાલથકી પેહેલા પોહોરનો આહાર પાણી પાછલે
પોહોરે ભોગવવો નહી, ભાવથકી ઉપયોગ સહીત,
ગુણથકી સંવરગુણ, ત્રીજી એવણા સુમતીને વિષે જે
દોષ લાગ્યો હોય તે તસ્સમિચ્છામિ દુઃકરં. ॥ ૯ ॥

ચોથી આયાણ ભંડમત્ત નિષેવણ સુમતિ

આયાણ કહેતાં લેવું, ભંડકહેતા વસ્ત્રપાત્ર, મત્ત
કહેતાં માત્રીયું નિષેવણ કહેતા સુકવું, દ્રવ્ય થકી
પુંજ પલેવીને સુકવું, ક્ષેત્રથકી અહસ્થીને ઘેર સુકવું
નહી, કાલથકી એટકવું પડિલેહણ કરવું, ભાવથકી
ઉપયોગ સહીત, ગુણ થકી સંવર ગુણ-એ ચોથી
આયાણભંડ મત્તનિષેવણ સુમતિને વિષે જે દોષ
લાગ્યો હોય તે તસ્સમિચ્છામિ દુઃકરં. ॥ ૧૦ ॥

પાંચમી ઉચ્ચાર પાસવણ ખેલજલ સંવાણપરિ
દાવણીયા સુમતિ.

ઉચ્ચાર કહેતા વડિનીતી, પાસવણ કહેતાં લથ
નીતી, ખેલ કહેતા ખલખો જલ કહેતાં પરસેવો,
સંધેણ કહેતા નાકનો મેલ, દ્રવ્યથકી પુંજ પુંજ પ-
લેવીને પરઠવવું, ક્ષેત્રથકી દ્વેષ કરેતો, અહસ્થીને
આંગણે પરઠવવું નહી, કાલથકી દિવસે બોધને

રાત્રીયે પરઠવવું, ભાવથકી ઉપીયોગ સહીત, ગુણ-
થકી સંવરગુણ, સ્થાનકથી જતાં આવસહી,
આવસહી, કીધું ન હોય, સ્થાનકમાં આવતાં નિ-
સિહી નિસિહી કીધું ન હોય, શેકેદની આજ્ઞા માગી
ન હોય, જસઉગહું, અણુજાણુહું, કીધું ન હોય,
થોડુ થોડુ પુંજી હોય તે ઘણું ઘણું પરઠવ્યું હોય
તો પાંચમી ઉચ્ચાર પાસવણ, ખેલ જલ સંધાણ
પરિઠાવણીયા મુમતિને વિષે જે કોઈ દાષ લાગ્યો
હોય તો, તસ્સમિચ્છામિ દુઃકડં. ॥ ૧૧ ॥

હવે ત્રણગુમીકહે છે.

ચેહેલી મનગુમી, માઠી લેશ્યા, માહુ ધ્યાન,
માઠા અધ્યવસાય, માઠા પ્રણામ, દ્રવ્યથકી આર્ત-
ધ્યાન, રૌદ્રધ્યાન ધ્યાવું નહી, ક્ષેત્રથકી આખા
લોક પ્રમાણે, કાલથકી જવજીવ મુધી, ભાવથકી
ઉપીયોગ સહીત ગુણથકી સંવરગુણ, અવી ચેહેલી
મન ગુમીને વિષે જે કોઈ દાષ લાગ્યો હોય તો,
તસ્સમિચ્છામિ દુઃકડં. ॥ ૧૨ ॥

ખીજી વચનગુમી.

કોધકારી, માનકારી, માયાકારી, લોભકારી, રાગકારી,
દ્વેષકારી, દ્રવ્યથકી સાવધ વચન બોલવું નહી, ક્ષેત્ર-
થકી આખા લોક પ્રમાણે, કાલથકી જવજીવ મુધી
ભાવથકી ઉપીયોગ સહીત ગુણથકી સંવર ગુણ,

(૧૯૦)

એ બીજી વચન ગુપ્તીને વિષે જે દોષ લાગ્યો હોય
તો તસ્સમિન્છામિ દુઃકડં. ॥ ૧૩ ॥

ત્રીજી કાયગુપ્તી.

હાલતા ચાલતા ઉઠતા બેસતા પુંજતાં પલેવતાં
ખાસતા છીંકતા, દ્રવ્યથકી અસંયમને વિષે કાયા
પ્રવર્તાવવી નહી, ક્ષેત્રથકી આખા લોક પ્રમાણે,
કાલથકી જાવજીવ મુઘી, ભાવથકી ઉપીયોગ સહીત,
ગુણથકી સંવર ગુણ, એ ત્રીજી કાય ગુપ્તીને વિષે
જે દોષ લાગ્યો હોય તે, તસ્સમિન્છામિ દુઃકડં,
“ એ પાંચ સુમતિ ત્રણ ગુપ્તીને વિષે જે કોઈ
પાપ દોષ લાગ્યો હોય તો અત્રતા સિદ્ધ ભગવંત
ની સાથે માહારે તસ્સમિન્છામિ દુઃકડં. ॥ ૧૪ ॥

હવે છ કાયનો આલાવો કહે છે.

કાલી માટી, પીલો માટી, ઘોળી માટી, રાતી
માટી, લિલી માટી, હીંગલો, હડતાલ, હરમચી,
હુંજી, ખારો, અખરખ, ગેર, ગોપીચંદન, ઇત્યાદીક,
પ્રથ્વીકાય જીવ, સુક્ષ્મને બાદર, પ્રજાત્માને અપ્રજા
માજે કોઈ જીવની વિરાધના થઈ હોય તો, તસ્સ-
મિન્છામિ દુઃકડં; ॥ ૧૫ ॥

બીજી અપકાય.

ઉસનું પાણી, હીંમનું પાણી, ઠારનું પાણી, મેઘ-

(૧૯૧)

રવાનું પાણી, સમુદ્રનું પાણી, તલાવનું પાણી,
કુવાનું પાણી, વરસાદનું પાણી, ઇત્યાદીક, છાટોછટ
કે લાગ્યો હોયને, સુદમને બાદર, પ્રજાતા અપ્ર-
જાતા, એ અપકાયના જીવની વિરાધના થઇ હોય
તો તસ્સમિન્છામિ દુઃકડં. ॥ ૧૬ ॥

ત્રીજી તેઉકાય.

હુસારની અગ્ની, હુદારની અગ્ની, ભાડભુંજની
અગ્ની, ચુલાની અગ્ની, ઝાલાની અગ્ની, કટકાની
અગ્ની, મુસુરાના અગ્ની, વિજલીની અગ્ની, ચકમ-
કની અગ્ની, ઇત્યાદિક, સુદમને બાદર, પ્રજાતાને
અપ્રજાતા, એ તેઉ કાયજીવની વિરાધના થઇ હોય
તો તસ્સમિન્છામિ દુઃકડં. ॥ ૧૭ ॥

ચોથી વાયુકાય.

પુર્વનો વાયુ, પશ્ચીમનો વાયુ, ઉતરનો વાયુ, દ-
ક્ષીણનો વાયુ, ઉચી દીસાનો વાયુ, નિચી દીસાનો
વાયુ, વિદીસાનો વાયુ, મંડલીયો વાયુ, ઘન વાયુ,
તન્ન વાયુ, સુપડે કરી વિઝણું કરી, લુગડે કરી,
પાનડે કરી, નાકે કરી, જીકે કરી, તાલીયે કરી,
અપટીયે કરી, ખાસતા છીકતા, ઇત્યાદીક, સુદમને
બાદર, પ્રજાતાને અપ્રજાતા, એ વાયુ કાયના જીવ-
ની વિરાધના થઇ હોય તો, તસ્સમિન્છામિ દુઃકડં
॥ ૧૮ ॥

પાંચમી વનસ્પતી કાય.

રૂખા, ગુછા, ગુમા, લયા વેલા લતા ત્રણા કંદમુલ
ખંધવયા, સાખા પ્રતિસાખા, કુંપલ, પાંદડા, ફલકુલ
ખીજ નીલ ફુલ, કણ કપાસીયા, અંકુરા પ્રત્યેકને,
સાધારણ, ઇત્યાદિક, સુક્ષ્મને ખાદર પ્રજાપ્તાને અપ્ર-
જાપ્તા, એ વનસ્પતી કાયના જીવની વિરાધના થઇ
હોય તો, તસ્સમિચ્છામિ દુઃકડં. ॥ ૧૯ ॥

છઠી ત્રસ કાયતેમા એ ઇંદ્રી કાય.

એલ મેલ લટ કીડા કરમીયા, પુરાજલો અલસી-
યા, કોડા કોડી સંખ છીપ ઇત્યાદિક, પ્રજાપ્તા
અપ્રજાપ્તા, એ એ ઇંદ્રી કાય જીવની વિરાધના થઇ
હોય તો, તસ્સમિચ્છામિ દુઃકડં. ॥ ૨૦ ॥

તે ઇંદ્રી કાય.

કીડી મંકોડી મંકોડા ચાંચડ માંકણ જીં લીંખ
ઉધેહી ધનેરાં કાંનખજુરા ઇત્યાદિક તેંદ્રીજીવની
વિરાધના થઇ હોયતો પ્રજાપ્તાને અપ્રજાપ્તાને વિષે
પાપ દોષ લાગ્યો હોય તો તસ્સમિચ્છામિ દુઃકડં.
॥ ૨૧ ॥

ચૌઠી કાય.

તે લમરા લમરી મખર તીડ પતખીયા વિછીડાંસ
મખી કુખી તમરી કંસારી ઇત્યાદિક ચૌઠી જીવની

વિરાધના થઇ હોય તો પ્રજ્ઞાતાને અપ્રજ્ઞાતાને
વિષે પાપદોષ લાગ્યો હોય તો તરસમિચ્છામિ
દુઃકડં ॥ ૨૨ ॥

પચેન્દ્રીકાય.

તે જલચરથલચર ખેચર ઉરપર ભુજપર સંજી-
ને અસંજી ગભજને સમુર્ધિમ ઇત્યાદીક પચેન્દ્રીકાય
જીવની વીરધના થઇ હોય તો પ્રજ્ઞાતાને અપ્રજ્ઞાતાને
વિષે પાપ દોષ લાગ્યો હોય તો તરસમિચ્છામિ
દુઃકડં ॥ ૨૩ ॥

ઈતિ પાંચ મહાવ્રત પાંચ સુમતિ ત્રણ ગુપ્તીને
છકાયના આલાવા સંપૂર્ણમ ॥

સાધુના પ્રતિક્રમણની વિધિ.

પા૦ ૧ લો—કરેમિભતેનો ખાસ પાઠ લખ્યો છે તે
સિવાય બધો આવકના પ્રતિક્રમણ સુજખ.

પા૦ ૨ જો ખાસ લખ્યો છે તે સુજખ.

પા૦ ૩ જો આવકના પ્રતિક્રમણ સુજખ.

પા૦ ૪ થો આવકના પ્રતિક્રમણ સુજખ.

પા૦ ૫ મો આવકના પ્રતિક્રમણ સુજખ.

પા૦ ૬-૭-૮-૯-૧૦ સુધીના આવકના પાંચ અષ્ટ-
વ્રતને બદલે પાંચ મહાવ્રતનો ખાસ પાઠ
લખ્યો છે તે સુજખ.

પા૦ ૧૧-૧૨-૧૩ આવકના ગુહ્યવ્રતને ૧૪-૧૫-૧૬-
૧૭ આવકના શીક્ષાવ્રતને બદલે છકું રાત્રી

(૧૯૪)

ભોજનનો પાઠ, પાંચ મુમતિને ત્રણ ગુ-
ર્માને છ કાયના આગાવાના આસ પાઠ
લખેલ છે તે મુજબ.

પાઠ ૧૮ સથારાનો સાધુને બોલવાનો નથી.

પાઠ ૧૯-૨૦-૨૧-૨૨-૨૩-૨૪-૨૫-૨૬-૨૭-૨૮
થી ૩૩ ને ૩૪ તથા ૩૫ શ્રાવકના પ્રતિ-
ક્રમણ મુજબ.

—————*—————

૧ન ધાતી ચાર કર્મના નામ,—

૧ જ્ઞાનાવર્ણિ, ૨ દર્શનાવર્ણિ, ૩ મોહની અને
૪ અંતરાધ.

શ્રી સિદ્ધભગવંતજીના આઠ ગુણના નામ—(કયા
કયા કર્મ ક્ષય કરીને કઈ કઈ જાતના ગુણ તેઓ-
નાથી પ્રગટ થયેલ છે તે કહે છે) ૧ જ્ઞાનાવરણી
કર્મ ક્ષય કરીને અનંતું જ્ઞાન, ૨. દર્શનાવરણી
કર્મ ક્ષય કરીને દર્શન, ૩ વેદની કર્મ ક્ષય કરીને
આત્મયીક સુખ, ૪. મોહની કર્મ ક્ષય કરીને સમ-
કિત, ૫. આઉંબું કર્મ ક્ષય કરીને અક્ષય સ્થિતિ,
૬. નામ કર્મ ક્ષય કરીને અમુરતિ, ૭ ગોત્ર કર્મ
ક્ષય કરીને અગુર (લઘુ), ૮ અંતરાધ કર્મ ક્ષય ક-
રીને અનંતી આત્મયીક શક્તિ.

કયા આઠ આચાર પ્રમાણે વરતવાથી જ્ઞાનની
શક્તિ થાય છે તે કહે છે.

૧ જાત્રીશ પ્રકારની અસઝાય વરણને કાળ એ-
ટલે વખતસર બણવું ૨ વીનય સહીત બણવું ૩

જ્ઞાનનો આદર સત્કાર કરી ભણવું ૪ ઉપધ્યાન સહીત (સુત્ર શીખવાને જે જે તપ કરવો કહ્યો છે તે તે કરીને) ભણવું ૫ ઉપકારીનો ગુણ ભુલવો નહિં ૬ શુદ્ધ ઉચ્ચાર સહીત ભણવું ૭ અર્થ સહીત ભણવું ૮ પાઠ અર્થ ઇત્યાદિ શુદ્ધ ભણવું.

કયા આઠ આચાર પ્રમાણે વરતવાથી સમકિતની પુષ્ટી થાય છે તે કહેછે.

૧ જન ભાષિતમાં શંકાન રાખવાથી ૨ કંપ્ત રહીત એટલે અન્યમતની વાંછતા ન કરવી ૩ કરણોનાં કળનો સંદેહ ન રાખવાથી ૪ અન્ય મતનાં આલંબર દેખી નહિં સુઝાતા અમુક દ્રષ્ટીપણે રેહવાથી ૫ ઉપકારીના ગુણ દીપાવાથી ૬ પડતાને એટલે ધર્મમાર્ગથી લથડી જતાને સ્થીર કરવાથી ૭ ચતુરવિધ સંધની યથા યોગ વાચ્છિકા (મદદ) કરવાથી ૮ જૈન મારગનો મહિમા નિર્વદનપણે પ્રણમાવવાથી.

૧૦ દશ પ્રકારના યતિધર્મ—૧ ક્ષાંતિ એટલે ક્ષમાનો ભાવ અને ક્રોધનો અભાવ, ૨ મુત્તિ એટલે નિર્લોભપણું, ૩ અજજવે એટલે આર્જવ, સરસચિત્ત માયા રહીત, ૪ મદવે એટલે માર્દવ સુકુમાળપણે માન ત્યાગવંત. ૫ તવે એટલે ઇચ્છા, નિરોધ બાર પ્રકારના ભેદનો તપ, ૬ સંજમે એટલે આશ્રવનું રૂધન કરી સંયમ પાળવાના સત્તર ભેદ, ૭ લાઘવે એટલે દ્રવ્યથી ઉપગરણાદીક અને ભાવથી કર્માદિકનું હળવાપણું ૮ સમ્યે એટલે સત્ય ધર્મ

અને વાચા, ૯ ચિયાએ એટલે ચોરીનો ત્યાગ અ-
કિંચન, દ્રવ્ય, ભાવ અને પરિગ્રહ રહિત (અને)
૧૦ બ્રહ્મચર્ય એટલે મૈથુનનો ત્યાગ.

અગીઆર પ્રકારની શ્રાવકની પડિમા.

૧ દર્શન પડિમા એટલે પાખંડાદિક કહેતાં વ્રણ-
સેં ત્રેસઠ પાખંડાનાં મત સંબંધીનાં દોષ વરછીને
શુદ્ધ સમકિતનિર અતિચારપણે એક માસ સુધી પાળે
૨ વૃત પડિમા એટલે પ્રાણાતિપાત વેમરણ પ્રમુ-
ખ શુદ્ધવૃતનિર અતિચારપણે બે માસ સુધી પાળે
૩ સામાયક પડિમા એટલે હુનેશાં ઉભયકાળ
(સવાર અને સાંજ બંને વખત) સામાયકવૃત્તિનર
અતિચારપણે વ્રણ માસ સુધી કરે.

૪ પોસહ પડિમા એટલે અષ્ટમી પ્રમુખ છતિથિ
ચૌવિહાર આઠ પહોરનો પોસહ શુદ્ધ પાળે અને
(ચૌદશ અને પુર્ણિમાં તેમજ ચૌદશ અને અમા-
વાશ્યા એ ચારે તિથિઓનો સોળ પહોરનો પોસહ)
નિર અતિચારપણે ચાર માસ સુધી કરે.

૫ કાઉસગ પડિમા એટલે પોસહ વખતે એક
રાત્રિમાં ચારે પહોરનો કાઉસગ કરે જે એટલી
શક્તિ ન હોય તો પ્રત્યેક બે પહોરમાં સત્યાવિશ
લોગસ્સનો કાઉસગ કરે ૧ પોસહમાં દિવસ રાત્રિ
બ્રહ્મચર્ય પાળી ૨ બીજા દિવસે પણ તેમજ કરી તે
રાત્રીએ તે સંબંધીનું માન કરે વળી ૩ રનાન ન
કરે ૪ ધોતીઆનો પાછલો છોડા (કાછડો) ન

ખોસે અને પ રાત્રી ભોજન ન કરે આ પ્રમાણે પાંચે બોલ પાળી નિરઅતિચારપણે પાંચ માસ સુધી કરે.

૬ બ્રહ્મચર્ય પડિમા એટલે બ્રહ્મચર્ય દિવસ અને રાત્રિ નિર અતિચારપણે છ માસ સુધી પાળે.

૭ સચિત પરિહાર પડિમા-એટલે સચેત આહાર ન લેતાં અચેત આહારલે એમ પહેલી પડિમાંથી પછીની સંઘલી પડિમાની વિધિ સહિત રહી એ પ્રમાણે નિર અતિચારપણે સાત માસ સુધી કરે.

૮ અણારંભ પડિમા-એટલે પોતે સચેતાદિકનો આરંભ આઠમાસ સુધી ન કરે.

૯ પેસારંભ વિવજ્ઞા પડિમા-એટલે પેક્ષ (દાશ) પુત્ર કલેત્ર તેમજ વાણાતર આદિની પાસે નવ માસ સુધી આરંભ ન કરાવે.

૧૦ ઉદ્વિષ્ટ કૃત પડિમા એટલે નિર્દોષ સિવાયના સદાપ અહાર પાણી સ્વનિમિત્તે કરેલ હોય તે કદપે નહિ, મસ્તક ખર મુંડન કરાવે, શીખા કહેતાં ચોટલી રાખવી હોય તેા રાખે એવી રીતે પુર્વ ક્રીયા સહીત દસમાસ સુધી કરે.

૧૧ શ્રમણ ભૂત પડિમા એટલે રાજ સર્વજ્ઞ અને સજ્જન સમુદાય સમક્ષ યતિ વેષ ધારણ કરતાં પ્રખ્યાતને કહે જે હું સર્વ વિરત્તિચારિત્રનથી લે તોપણ અગિઆર માસ સુધી પડિમા વરણુકું એમ કરી ઘરસ્વજનની મમતા ન કરે અને સાધુની પેઠે રજોહરણ અને વસ્ત્રાદિક પાત્ર લઇને ગ્રહસ્થનાં ઘરે

જઘ “લિક્ષાંદ્રહિ” વચન કહી લિક્ષા માગે, શુદ્ધ માન આહાર કલપે, મસ્તકે દેહ શક્તિ લોચ કરાવે અથવા ખર મુંડન કરાવે, પુર્વની પડિમામાં કહેલી સર્વ વિધિ પાળે, કોઇ માણસ ભેખ દેખાને વંદણા કરેતો કહે કે હું જતી નથી પણ પડિમા ધારી શ્રાવકછું, એ પ્રમાણે નિરઅતિચારપણે અગિઆર માસ સુધી પાળે. એ પ્રમાણે સઘળા મળીને અગિઆર પડિમા કરવાના છાસઠ માસ થાય.

શ્રી અરિહંતજીના કેવલ્ય પામ્યા પછીના બાર શુભના નામ—(જ્યાં જ્યાં અને જ્યારે જ્યારે સ્વામિ વિચરે, ઉભા રહે, બેસે, સમાસરે અને પન્નારે ત્યાં ત્યાં અને ત્યારે ત્યારે તેઓના પુન્યના પ્રભાવે જે જે થાય છે તે તે બતાવે છે.)

પોતાનાથી બારગણું ઉચું અશોકવૃક્ષ ઉત્પન્ન થઈ છાંયા કરે. ૨ પંચવરણા અચેત પુષ્પની વૃષ્ટી થઈ ઢીંચણપુર ઢગલા થાય. ૩ દેશનાં દેતાં જોજન પૂરવાણી સંભલાય અને તેથી ઓતાના મન હરે. ૪ ચોવીસ જોડ ચામર વીંઝાય. ૫ સ્ફટિક રતનમય પાદપીઠ સહીત સિંહાસન ઉત્પન્ન થાય. ૬ માથામાં અંબોડા ઉપર જે ભામંડળ (સોનેરી ચકતુ) રાખવામાં આવે છે તે જગ્યાએથી તેજનો પ્રકાસ થઈ અંધકારને અલગ કરે. ૭ આકાશમાં સાડીબાર કોડ જાતના ગેબી વાજાં વાગે ૮ મસ્તક ઉપર ત્રણ છત્ર ઉપરા ઉપરી ખિરાજે ૯ અનંત જ્ઞાનીપણું પ્રગટ થાય. ૧૦ અનંત અર્ચ્યા—મહીમાંથી અતિ-

શય (પરમ) પૂજ્યપણું પ્રગટ થાય. ૧૧
અનંતા વચન ઉત્પન્ન થાય એટલે એક વચનમાં
અનંતગમા ગુણ હોય ૧૨ અનંત અપાયાપગમ અ-
તિશય તે સર્વ દોષરહીત થાય.

તપનાં બાર ભેદ કહેવાનાં તેનાં નામ.

૧ અણુશણ, ૨ ઉણાદરી, ૩ ત્રિસંક્ષેપ ૪ રસ
પરિત્યાગ, ૫ કાયકલેષ, ૬ પંડિસંસિદ્ધનતા, ૭ પ્રા-
યશ્ચિન, ૮ વિનય, ૯ વૈયાવચ્ચ, ૧૦ સઝાય, ૧૧
ધ્યાન, ૧૨ કાઉસગ્ગ એ બાર પ્રકારનાં તપ (પેહેલાં
છ બાહ્યતર અને પાછલા છ અભ્યંતર,

બાર પ્રકારની સાધુની પડિમા—પ્રથમ એક મા-
સની પડિમામાં એક દાત આહારની અને એક દાત
પાણીની, બીજી બીજી માસની પડિમામાં બે દાત
આહારની અને બે દાત પાણીની એ પ્રમાણે લા-
ગલાગટ સાત માસ સુધીની સાત પડિમા સમજી
દરેક વખતે બાવીસ બોલ સાચવવા; આઠમી સાત
રાત્રિની પડિમામાં ચૌવિહાર અને એક ઉપવાસ
કરે, ગામમાંહી-ઉત્તાનકાસન (ચિત્તા સુધ રહેવું તે),
પાસેલકાસન (એક પડખે સુધ રહેવું તે), અને
પટ્ટયંકાસન (પલાંડી વાળીને બેસવું તે) ઉપર રહી
શુભ ધ્યાન કરતો થકો દેવ, અને મનુષ્ય તરફથી
થાય તે સઘળાં ઉપસર્ગ બાવીસ બોલ સાચવીને
સહે, નવમીમાં દંડાસન (લાકડીની પેઠે લાંબા થ-
ઇને સુવું તે) લગડાસન (લગડાને આકારે એટલે

ચત્તા સુધં માથું અને પગ નીચા ધરતીએ અડાડી રાખી તમામ શરીર ઉંચું રાખી રહેવું તે. અને ઉકડુઆસન (બેઢણાભર એટલે ઉભડક પગે મસ્તક નીચું રાખી બે હાથ જોડી બેસવું તે) ઉપર, દસમીમાં ગોદાસન (ગાય દોહોવા બેસે તેમ બેસવું તે), વીરાસન (સીંહાસને બેસી પાછળથી સીંહાસન કાઢી લેતાં જેવા આકારે રહેવાય તેમ બેસવું તે, અથવા ધનુષ્ય બાણ ફેંકતો વખતે જેવો રીતે રહેવાય તેમ રહેવું તે), અને અંબખુજસવાસન (ધરતીપર પડેલ આંખા વીણતી વખતે જેવો રીતે વાંકો વળે તેમ રહેવું તે) ઉપર, ઉપરનીજ વાંધિથી રહેતાં દસમીમાં કાઉસગે તહી વિષય ઉપસર્ગ સહે, અગિયારમી અહોરાત્રિનો પડિમામાં ચૌવિહારો છડુ કરી બાવીસ બોલ સાચવી ઉભા થઈ થોડું નમી બે હાથ લાંબા કરી પગ સંકોચીને કાઉસગ ગામ બાહાર જઈને કરે, બારમી એક રાત્રિની પડિમામાં ચૌવિહાર અઠમ ભક્ત કરે. ત્રીજા દિવસની એટલે છેલ્લી રાત્રિએ વનમાં આંખની મીટ માર્યા વિના મુક્તિ સદયા સાસું ધ્યાન ધરીને એકાગ્ર ચિત્તે રહીને બાવીસ બોલ સાચવી ને થાય તે સ્વપ્નની જાતના ઘોર ઉપસર્ગ સહે અને ક્ષોભ પામે નહીં.

૧૩ તેર પ્રકારની ક્રિયાના સ્થાનક—(જે કરવાથી કર્મ બંધના કારણ થાય તે કહે છે) ૧ અઠ કહેતાં કામ ઉપજે આરંભ કરે તે, ૨ અણકા કહેતાં અનર્થ

કાર્ય વિના આરંભ કરે તે, ૩ હિંસ્યા કહેતાં કોઈ પણ જીવની ધાત કરે તે, ૪ અકસ્માત કહેતાં કોઈના ભણી બાણ નાંખતાં તેને ન લાગતાં અનેરાને લાગે તે, ૫ મિત્ર દોષ કહેતાં મિત્રને વૈરી કરી માને તે, ૬ મુસા કહેતાં મૃત્યાવાદ બોલે તે, ૭ અદિના દાણા વત્તિએ કહેતાં અણુ દીધી વસ્તુ લેવી તે, ૮ અમથ્ય આધાત્મ ક્રિયા કહેતાં કારણ વિના આમણુ દુમણો થાય અને આલુક દોલુક ચિંતવે તે, ૯ માનવત્તિયા કહેતાં અલંકાર કરે તે, ૧૦ અમિત્ત કહેતાં માતા પિતા, પુત્ર, કલત્ર, અને સેવકાદિનો થોડા અપરાધે ઘણો દંડ કરે તે, ૧૧ માયાવત્તિયા કહેતાં માયા કપટ કરે તે, ૧૨ લોભવત્તિયા કહેતાં લોભ કરે તે, (અને) ૧૩ ધર્માપંથિકીક્રિયા કહેતાં ચલિત ઉપગરણથી થાય તે.

૧૪ ચૌદ પ્રકારના જીવના ગામ અથવા સમુદ્ધ:-
 ૧--૨ સુક્ષ્મએકેન્દ્રી અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા, ૩--૪ બાહરએકેન્દ્રી અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા, ૫--૬ બે ઇન્દ્રિ અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા, ૭--૮ તેઇન્દ્રિ અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા, ૯--૧૦ ચઉરિન્દ્રિ અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા, ૧૧--૧૨ અસંજીવએન્દ્રી અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા, (અને) ૧૩-૧૪ સંજીવએન્દ્રી અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા.

૧૫ પંદર પ્રકારના પરમાધામિ (પરમ અધમિ):-
 (નારકિને ખીડા કરનાર દેવના નામ કહે છે). ૧ અંબ, ૨ અંબરિસ, ૩ સાંભ, ૪ સબલ, ૫ રૂદ્ર, ૬ વૈરૂદ્ર, ૭ કાળ, ૮ મહાકાળ ૯ અસીપત્ર ૧૦ ઘનુષ્ય. ૧૧

કુલ, ૧૨ વાળી, ૧૩ વેતરણી, ૧૪ ખરસ્વર, (અને)
૧૫ મહાધોષ.

૧૭ સતર પ્રકારના અસંજમના ભેદ (શું કર-
વાથી અસંજમનો દોષ લાગે તે કહે છે.)—૧ પ્ર-
ધ્વિકાય, ૨ અપકાય, ૩ તેઉકાય, ૪ વાઉકાય, ૫
વનસ્પતિકાય, ૬ બેઈંદ્રિ, ૭ તેઈંદ્રિ, ૮ અઉરિંદ્રિ,
અને ૯ પચેંદ્રિ, (એ નવને હણવાથી). ૧૦ અણ્વ
કહેતાં પુસ્તકાર્દિને અવીધિએ વાપરવાથી, ૧૧ પેહા
કહેતાં ભૂમિ દ્રષ્ટિએ જોયા વિના બેસવાથી, ૧૨ ઉ-
પેહા કહેતાં અસંજમે અવિધિએ ઈર્ષ્યાપથે ચાલ-
વાથી, ૧૩ અવહુદ કહેતાં અવીધિએ પરઠવવાથી,
૧૪ અપમજજણા કહેતાં અવીધિએ પુજવાથી, ૧૫
મન અવીધિએ પ્રવર્તાવવાથી, ૧૬ વચન અવીધિએ
પ્રવર્તાવવાથી, (અને) ૧૭ કાયા અવીધિએ પ્રવર્તાવવાથી

૧૮ અઢાર પ્રકારના અબ્રહ્મ:—૧ મનથી ઐહા-
રિક મનુષ્ય અને તિર્યચના વિપચને સેવવો, ૨ સે-
વરાવવો, ૩ અનુમોદવો, ૪-૫-૬ વચનથી એજ
પ્રમાણે અને ૭-૮-૯ કાયાથી પણ એજ પ્રમાણે
કરતાં નવ પ્રકાર થયા અને એવીજ રીતે વિકેય
સંબંધી દેવતાના નવ પ્રકાર મળી કુલે અઢાર થયા.

તિર્થંકરદેવ અઢાર દોષ રહીત છે તે

દોષનાં નામ.

અજ્ઞાન ૨ ક્રોધ ૩ મદ ૪ માન ૫ માયા લો- ૬

ભ ૭ રતિ ૮ અરતિ ૯ નિંદા ૧૦ શોક ૧૧ અસત્ય
૧૨ ચોરી ૧૩ મત્સર ૧૪ ભય ૧૫ પ્રાણીવધ એટલે
જીવ હીંસા ૧૬ પ્રેમ ૧૭ કીડા પ્રસંગ ૧૮ હાસ્ય.

ઓગણીશ પ્રકારનાં દોષ ટાળીને

કાઉસગ્ગ કરવો.

૧ ઘોડાની પેઠે એક પગ સીધો અને એક પગ
વાંકો રાખવાથી ૨ પવનનાં ઘસારાથી જેમ વેલો
યા કુમળું વૃક્ષ ડાલે તેમ ડાલવાથી ૩ ઓઠીંગણ
દબને બેસવાથી ૪ માથાનું ઓઠીંગણ દબ કરવાથી
૫ આગલ બને પગના પાગોઠા ભેળા રાખી પાછળ
પહોળા રાખવાથી ૬ બને પગની પાનીનાં ભાગ
એકઠા રાખી આગળનાં કૃણાનાં ભાગ પહોળા રા-
ખવાથી ૭ ગુહ્ય આગલ હાથ રાખી કરવાથી ૮
રજેહરણ સન્મુખ રીતિ વિરુદ્ધ રાખી કરવાથી ૯
ધુમટો લાજ કહાડી કરવાથી ૧૦ ઠીંચણ નાભી
પાસે રાખી પલાંઠી જેવું કરી કરવાથી ૧૧ મચ્છર
હાંસ વીગેરે જાતીનાં જીવડાં કરવાની બીકથી ઓ-
ઠીને કરવાથી ૧૨ આંગળી પ્રમુખ હલાવે તે

૧૩ આર્યાજની પેઠે તમામ શરીર ઢાંકીને કરવાથી
૧૪ કાગની પેઠે ચાતરફ દબી ફેરવતાં કરવાથી ૧૫
પહેરવાનું વસ્ત્ર એકઠું કરી આગલ રાખી કરવા-
થી ૧૬ ભુત પીચાસનાં વળગાડની પેઠે માથું હલા

વતાં કરવાથી ૧૭ મુંગાની પેઠે મનમાં બણ બણાટ
કરી કરવાથી ૧૮ મદિરાપાન કરેલની પેઠે બડબડાટ
સાથે કરવાથી ૧૯ મર્કટ-ચાંદરાની પેઠે હોઠ હલાવ
તો થકો કરવાથી.

પોષો કેવી રીતે કરવાથી દોષ લાગે છે તે.

૧ અવૃત્તિની એટલે જેણે કાંઈપણ શત ન કર્યું
હોય એવાની લાવી દીધેલી વસ્તુ વાપરવાથી ૨
પોષા નિમીત્તે સરસ આહાર કરવાથી ૩ અંતર વા-
રણે સંજોગ મેળવી આહાર કરવાથી ૪ શરીરની
વિભૂષા કરવાથી ૫ પોષા કરવા માટે વસ્ત્ર ધોવશવ-
વાથી ૬ પોષામાં આભુષણ તથા બહુ મુલાં કીંમતી
વસ્ત્ર પેહેરવાથી ૭ પોષામાં નખ ઉતારવાથી ૮
શરીરનો મેલ ઉતારવાથી ૯ દિવસે મુઠ્ઠા રહેવાથી
૧૦ કામ પ્રદિપ્ત થાય તેવી કથા ૧૧ ભક્ત કથા ૧૨ રાજ
કથા ૧૩ દેશ કથા ૧૪ પરનિદા કરવાથી ૧૫ માત પિતા
બગેરે અત્રતીને જવા અણવાનો ૧૬ આદેશ આપવાથી
ચોરીની કથા કરવાથી ૧૭ સ્ત્રીનાં અંગ ઉપાંગ
નીરખવાથી ૧૮ સ્ત્રી જે આસને બેઠેલ હોય ત્યાંથી
તે ઉઠ્યા પછી બેઘડીની અંદર બેસવાથી ૧૯
સંસારીક કામકાજનું ચિતવન કરવાથી ૨૦ ઉચ્ચાર
પાસવણનાં ઉપગરણ પાત્ર સાથે મુકવાથી અને સેજ
મથાનાદિક પુજ્યાવિના વાપરવાથી.

૨૦ મોક્ષ માર્ગને વિષે એકાત્ત ચિત્તની સ્થીરતા રાખવી તે સમાધિ અને તેથી વિપરીત તે અસમાધિ તેના વીસ સ્થાનકઃ—(કેવી રીતે કરવાથી અસમાધી ઉપજે તે કહે છે.) ૧ દુતચારી એટલે ઉતાવળો ઉતાવળો ધ્યાનુમતિ જોયા વગર ચાલવાથી ૨ પુંજ્યા વગર ચાલવાથી અથવા બેસવાથી, ૩ ભુંડી રીતે પુંજીને ચાલવાથી અથવા બેસવાથી ૪ આસન, સૈયા, પાટ, પાટલા વીગેરે ધણ ભોગવવાથી તેમજ ઘાણું બોલવાથી, ૫ રત્નાધિક ગુરૂ સામું બોલવાથી, ૬ સ્થીવરની ધાત ચિંતવવાથી, ૭ પ્રાણી ભૂત જીવની ધાત વાંચવાથી, ૮ તતક્ષણ ક્રોધ કરવાથી, ૯ ધણા વખત સુખી ક્રોધ રાખવાથી, ૧૦ અભ્યાંતર ક્રોધાંધ એટલે ક્રોધમાં ધ્રુમધમા રહેવાથી, ૧૧ પુઠપાછળ પારકા અવર્ણવાદ બોલવાથી, ૧૨ અધિકરણ કલહ કરવાથી અથવા નવા કલેશ ઉપજાવવાથી, ૧૩ ઉપસમેલો કલેશ ફરી ઉત્પન્ન થાય અથવા વૃદ્ધિ પામે એવું બોલવાથી, ૧૪ જન્મ મંત્રાદિક સાવચ કર્મ કરવાથી, અકાળે સજાય કરવાથી, અને સચિત રજે ખરડાએલા હાથ પગ હોય છતાં આહાર લેવાથી તેમજ કરવાથી, ૧૫ પહોર રાત્રિ ગયા પછી ગાઢે શબ્દે બોલવાથી, ૧૬ ક્રોધ સાથે કલહ કરવાથી, ૧૭ માંહોમાંહે એટલે પોતાના ગચ્છમાં ભેદ કરવાથી, ૧૮ ધણી રાત્રિ ગાઢે શબ્દે બોલવાથી (એટલે ઝગડો-કજીઓ વધે એવી રીતે બોલવાથી, ૧૯ મુર્યના ઉદયથી અસ્ત

મુધી જમવાથી તેમજ અણુએખણી સુમતિ આ-
હાર લેવાથી, ૨૦ પોતે તપવાથી અને ખીજને
તપાવવાથી.

એકવીશ ગુણ શ્રાવકનાં તેનાં નામ.

૧ જીવ અજીવ પુન્ય પાપ આશ્રય સંવર નિર્જ-
રા બંધ અને મોક્ષ એ નવ તત્વ જાણે ૨ કોઇની
સહાયની વાંછના કરે નહિં ૩ કોઇના ચળાવ્યા
ચળે નહિં ૪ કરણી કરતાં સંદેહ રાખે નહિં ૫
સાધ સાધવીની દુગંછા કરે નહિં ૬ નિઃશય પ્રવ-
ચન જાણે ૭ હાડ હાડની મિજાએ એટલે રૂપે રૂપે
ધર્મ રંગ લાગેલો છે ૮ મહા ન્યાયી છે ૯ હૈયાનાં
વીશે ફિકટ રત્ન સમાન છે ૧૦ અભંગ દ્વારા છે
૧૧ અમિત કાર્યે ઘેર જાય નહિં ૧૨ આઠમ ચૌદશ
અને પાક્ષીનાં પોષા કરે ૧૩ અનુકંપાવંત છે ૧૪
ખાર ભેદથી તપસ્યા કરે ૧૫ આરંભ પરિબ્રહ્મથી
કાંઈક વરતતાં અને કાંઈક નિવરતતા રહે ૧૬ કરણ
કરાવણથી કાંઈક વરતતા અને કાંઈક નિવરતતા રહે
૧૭ પચણ પચાવણથી કાંઈક વરતતા અને કાંઈક
નિવરતતા રહે ૧૮ અઢાર પાપ સ્થાનકથી કાંઈક
વરતતા અને કાંઈક નિવરતતા રહે ૧૯ કૂટણ પિ-
ટણથી કાંઈક વરતતા અને કાંઈક નિવરતતા રહે
૨૦ પચેંદ્રિનાં વિષયથી કાંઈક વરતતા અને કાંઈક
નિવરતતા રહે ૨૧ સર્વ પાપ જોગથી કાંઈક વરત-
તા અને કાંઈક નિવરતતા રહે,

૨૧ એકવીસ પ્રકારના સખળા દોષ:—(શું કરવાથી સખળો દોષ લાગે છે એટલે ચારિત્ર કાખરું બને છે તે કહે છે)—૧ હસ્ત કર્મ પોતે કરવાથી અને બીજા પાસે કરાવવાથી, ૨ મૈથુન સેવવાથી, (કોઈ સ્ત્રી સાધુ પુરૂષને કામ ક્રિડાનું આમંત્રણ કરે અને તે વખતે તે સાધુ બોલે અથવા નિષેધ કરે નહિ અને તે ઉપરથી પેલી સ્ત્રી પોતાનું નિમંત્રણ માન્ય રાખ્યું એમ જાણે, અથવા એ વાત રૂચે છે એમ શંકા થાય તો તેથી અતિકર્મનો દોષ લાગે, આમંત્રણ કીધા પછી પગલું સાહમું જાય તો વ્યતિકર્મનો દોષ લાગે, હાથ ચાલાકિ કરે તો અતિચારરૂપ દોષ લાગે, અને મૈથુન સેવે તો સખળો દોષ લાગે,) ૩ રાત્રિભોજન કરવાથી, ૪ આધાકરમી આહાર જમવાથી, ૫ રાયપિંડ આહાર ભોગવવાથી, ૬ વેચાતું, ઉછીનું 'ખુંચી લીધેલું', સહીયારું, અને સનમુખ આણી આપેલું એ પાંચ પ્રકારનું જમવાથી, ૭ પચખાણ કરી વારંવાર ભાંગવાથી, ૮ દિક્ષા લઇને છ મહિનામાં એક સંઘાડામાંથી બીજા સંઘાડામાં જવાથી, ૯ એકજ મહિનામાં ત્રણ મોટી નદીના લેપ લગાડવાથી, ૧૦ એકજ માસમાં ત્રણ માયાના સ્થાનક સેવવાથી, ૧૧ સેવ્યાંતરનો [પિંડ-આહાર જમવાથી, ૧૨ આકુટીને પ્રાણાતિપાત કરવાથી ૧૩ આકુટી મૃષાવાદ બોલવાથી, ૧૪ આકુટી અદત્તા દાન લેવાથી, ૧૫ આકુટી એકાંત સચેત પૃથ્વીકાયના ઉપર ઉભા રહેવાથી, બેસવાથી

અને સુવાથી, ૧૬ આકુટી માટી પાણી એકઠું કરેલ હોય તથા સચેત રજ ઉડવાથી પ્રથવી ખરડાયેલી હોય ત્યાં ઉભા રહેવાથી, બેસવાથી અને સુવાથી, ૧૭ આકુટી સચેત સદ્યા, પાપાણ, ત્રસજવ, લાડ-કું, દારૂ, ઇલાળ વીગેરે સહીત પાટ, પાટલા વીગેરે વીગેરે આસન ભોગવવાથી ૧૮ આકુટીયે મૂત્ર, કંદ, અંધ, ત્વચા, પ્રવાલ, પત્ર, કુલ, કૃળ, ખીજ, અને હરિકાય, એ દશ બોલ સચેત ભોગવવાથી, ૧૯ એક વરસમાં દસ મોટી નદીના ઉદક લેપ લગાડવાથી; ૨૦ એક વરસમાં દસ માયાના સ્થાનક સેવવાથી, (અને) ૨૧ આકુટી સચેત પાણીથી હાથ પગ અને ભાજન ખરડાયેલ હોય તે થકી આહાર પાણી લઈ ભોગવવાથી.

૨૨ બાવીસ પ્રકારના પરિસહુ:—૧ કુધાનો એટલે ભુખનો ૨ તૃપાનો એટલે પાણી પીવાનો, ૩ તાઢનો ૪ તાપનો, ૫ દંસ મસકનો એટલે કાંસ માંકડ વીગેરેના ચટકાનો, ૬ અચેલને એટલે જીનાં મેલાં ફાટેલ વસ્ત્ર ધરતા દીનપણું ન કરે તેનો ૭ રતિ અરતિનો એટલે સંસારને વિષે રતિ અને સં-યમને વિષે અરતિ કરવી તેનો ૮ સ્ત્રીનો એટલે રૂપવંતી દેખી લોભ ન પામે તેનો (તેનાથી ચડીત થવાનો) ૯ ચરિયાનો એટલે ચાલવાનો (વીહાર કરવાનો) ૧૦ નિસિહિયાનો એટલે એકજ ઠેકાણે અને એકજ આસને બેસવાનો, ૧૧ સૈયાનો એટલે સુવાની જગા ખરાબ હોય તેનો, ૧૨ આકોસનો

એટલે અશુભ વચનનો, ૧૩ વધનો એટલે મારી નાંખે તે ખમવાનો, ૧૪ યાચવાનો એટલે ભીક્ષા માગી ખાવાનો ૧૫ અલાભનો એટલે કંઈ ન મળવાનો, ૧૬ રોગનો, ૧૭ તણકાસાનો એટલે તણ સ્પર્ધનો-ત્રણાદિકની પથારીનો ૧૮ મલનો એટલે મેલનો, ૧૯ સકાર પુકારનો એટલે સતકાર-સન્માનનો, ૨૦ પ્રજ્ઞાનો એટલે જાણપણાનો, ૨૧ અજ્ઞાનનો એટલે અજાણપણાનો, (અને) ૨૨ દંસણનો એટલે સમકિતાદિક દરશનની પ્રાપ્તિ ન થાય તેનો.

૨૪ દેવતાના ચોવિસ ભેદ:-દસ ભવનપતિના, આઠ વાણ વ્યંતરના, પાંચ જોતિષીના અને એક વૈમાનીકનો મળી કુલ ચોવિસ થયા.

૨૫ શ્રી ઉપાધ્યાયજીના પચવીસ ગુણના નામ-૧૧ અંગ ૧૪ પૂર્વ એનું જાણપણું ધરાવનાર એ પચવીસ પોતે ભણી અને જીજને ભણાવે.

૨૫ આત્માને શુદ્ધ જોગમાં પ્રવર્તીવવાની પચિસ પ્રકારની ભાવના:-(પંચ મહા વ્રત રાખવાને માટે ભાવીએ તે માંહેની પ્રાણાતિપાત વેરમણ વ્રતની પાંચ ભાવના કહે છે) ૧ ઇર્ષ્યાની એટલે પંથને વીશે એકાગ્ર ચીત્ત રાખવાની ૨ મનની એટલે સંયમને વિષે અંદુષ્ટ મનથી જ્ઞાનમાં જોડવાની ૩ વચનની એટલે શુદ્ધ વચન બોલવામાં આત્માને જોડવાની. ૪ એખજાની એટલે આહાર પાણી શુદ્ધ રીતે કરી લેવાની ઇચ્છા રાખવાની (અને) ૫ આદાન ભંડ મત્ત નિખેવણની એટલે પાત્રાદિક

હોતાં મુક્તાં શુદ્ધ ઉપયોગ રાખવાની (બીજા
 વૃત્તની પાંચ ભાવના કહેછે) ૬ વિચારી બોલવાની,
 ૭ ક્રોધનો ત્યાગ કરવાની, ૮ લોભનો ત્યાગ કરવા-
 ની ૯ ભયનો ત્યાગ કરવાની (અને) ૧૦ હાંસી
 મરકરી કરી નહિ બોલવાની, (ત્રીજા વૃત્તની પાંચ
 ભાવના કહેછે) ૧૧ અણુજન્યુ સ્થાનક નહિ ભો-
 ગવવાની એટલે ઉપાશ્રયાદિકના ધણી અથવા
 ધણીએ જેને ભલામણ કીધી હોય તેની પાસે જ-
 ધન તેની યાચના કરી સ્થાનકમાં રહેવાની, ૧૨
 સ્થાનકમધે તૃણાદિક જોઈએ તેપણુ દિનદિન પ્રત્યે
 યાચીને લેવાની, ૧૩ સ્પષ્ટ મર્યાદાથી અવગ્રહ મા-
 ગીને રહેવાની અથવા પાટાદિકને અર્થે રૂખાદિક
 નહિ છેદવાની અને સ્થાનક નહિ, સમારવાની, ૧૪
 ગુરુ અથવા બીજા મુખ્ય સાધુને જણાવ્યા સિવાય
 સાધારણ આહારનો અદત્ત વરણ આહાર પાણી
 ન લેવાની, (અને) ૧૫ સાધુ, સાધર્મિક, ધરડાં
 ગિજ્ઞાન અને વડેરાનો વિનય કરવાની (ચોથા વૃ-
 ત્તની પાંચ ભાવના કહેછે) ૧૬ આહાર ગુપ્ત રીતે
 સનિગ્ધ અથવા લુપ્તો મર્યાદા સહિત કરવાની અને
 સ્ત્રી, પશુ, પંડગરહિત સ્થાનકમાં રહેવાની, ૧૭
 સ્ત્રીની કથા-વારતા ન કહેવાની તથા વિભૂષા ન
 કરવાની, ૧૮ સ્ત્રીના અંગઉપાંગ ન નિરખવાની,
 ૧૯ પૂર્વની કામક્રિડા ન સંભારવાની, (અને) ૨૦
 નિત્ય પ્રત્યે સરસ આહાર ન કરવાની (પાંચમા
 વૃત્તની પાંચ ભાવના કહેછે) ૨૧ શબ્દ, ૨૨ રૂપ

૨૩ રસ ૨૪ ગંધ, (અને) ૨૫ સ્પર્શ એ પાંચ મનોજ્ઞ હોય ત્યારે રાગ ન કરવાની અને અમનોજ્ઞ હોય ત્યારે દ્વેષ ન કરવાની.

૨૭ જેના મહા વ્રતને વિષે આગાર નથી (અને તેમને) તેમજ પોતાને રહેવાને ઘર નથી તેમને અ-
જ્ઞાન (સાધુજી) કહીએ તેમના સત્યાવિસ પ્રકારના
ગુણ:—૧ પ્રાણાતિપાત વેરમણ, ૨ મૃષાવાદ વેરમ
ણ, ૩ અદત્તા દાન વેરમણ, ૪ મૈથુન વેરમણ,
(અને) ૫ પરિગ્રહ વેરમણ, એ પાંચ મહા વ્રત
પાળે, રાત્રિ ભોજન વેરમણ, અને પૃથ્વી, પાણી,
અગ્નિ, વાયુ, વનસ્પતિ અતે ત્રસ એ ખટ કાયની
રક્ષા કરે, ૬ શ્રુતેન્દ્રિ, ૭ ચક્ષુર્ધન્દ્રિ, ૮ શ્રોત્રધન્દ્રિ, ૯
રસેન્દ્રિ, ૧૦ સ્પર્શેન્દ્રિ, એ પાંચ ધન્દ્રિઓના
નિગ્રહ કરે, ૧૧ ક્રોધ, ૧૨ માન, ૧૩ માયા, અને
૧૪ લોભ, એ ચાર કષાયનો ત્યાગ કરે, ૧૫ મન,
૧૬ વચન, અને ૧૭ કાયને ધર્મને વિષે સમી રીતે
ધારે એટલે તેના જોગને અકુશળે (માઠી રીતે)
ન રહે, ૧૮ જ્ઞાને સંપન એટલે યથાર્થ માર્ગને
ઓલખે, ૧૯ દર્શને સંપન એટલે શુદ્ધ સમક્તિ
ધારે અને ૨૦ ચારિત્રે સંપન એટલે સંયમ ગુણથી
યુક્ત રહે, (સંસાર સુખથી વિરક્ત રહી જ્ઞાન દ-
ર્શન અને ચારિત્રનો ખરો રસ ઝીલે.) ૨૧ ભાવ
સત્ય એટલે ખરી દૃઢતાથી ધર્મને આરાધે, ૨૨ ક-
રણ સત્ય એટલે પાડલેહણાદિક કરણ જેવું હોય
તેવું વિશુદ્ધ કરે, ૨૩ યોગ્ય સત્ય એટલે મન, વ-

ચન અને કાયાથી કપટ રહિત યદ્ય સંયમના ચોગ્રે કરી ચુકત રહે, ૨૪ ક્ષમાધારે, ૨૫ વૈરાગ્યવાન બને, ૨૬ રોગાદિક ઊપજે વેદના-આવિસ પ્રકારના પ-રિગ્રહ શાંતતાથી બમે, (અને) ૨૭ મરણાંતિક વેદના બમે એટલે મરણથી બિલકુલ ડર નહીં.

૨૮ સાધુજીના અઠાવિસ પ્રકારના આચાર:—(શ્રી આચારંગજી મુત્રના પચીસ અધ્યયનના નામ કહે છે) ૧ શસ્ત્રપરિજ્ઞા, ૨ લોકવિજય, ૩ સિતોસ્નીયા, ૪ સમકર્તા, ૫ લોકસાર, (આવંતી) ૬ ધૂતા, ૭ વિમુક્ષા, ૮ ઉપધ્યાન સૂત, (અને) ૯ માહા પરિજ્ઞા (આ નવ પ્રથમ સુતસ્કંધના છે,) ૧૦ પિંડેસણા, ૧૧ સેજળ, ૧૨ ધર્મ્યા, ૧૩ ભાષા, ૧૪ વસ્ત્રએષણા, ૧૫ પાત્ર એષણા, ૧૬ ઉગલ્હંપડિમા, ૧૭ ઠાણુસ-ત્તકિયં, ૧૮ નિસિહિ સત્તકિયં, ૧૯ ઉચ્ચાર પાસ-વણુ સત્તકિયં, ૨૦ શ્રીખંડ સત્તકિયં, ૨૧ રૂપ સત્તકિયં, ૨૨ પરક્રિયા સત્તકિયં, ૨૩ અન્નમન્ન ક્રિયા સત્તકિયં, ૨૪ ભાવના, અને ૨૫ વિમૂત્તા (આ સોળ બીજા સુતસ્કંધના છે.) નિસિથ મુત્રના ત્રણ અધ્યયનના નામ કહે છે (અને તે આલોચણાનો આધિકાર છે.) ૨૬ ઉવ્ગ્ધાધયં એટલે છવિસ દિવસનું લઘુ માસાદિક પ્રાયશ્ચિત, ૨૭ અણુવ્ગ્ધાધયં એટલે સત્યાવિસ દિવસનું ગુરૂ માસાદિક પ્રાયશ્ચિતે (અને) ૨૮ આરૂહા એટલે વ્રતઆરાવણા પ્રાયશ્ચિત, એ સધળા મળીને કુલ અઠાવિસ આચાર કદપ થયા.

(હવે પ્રાયશ્ચિતના અઠ્યાવિસ પ્રકારના આ-

ચાર કદપ કહે છે.) એક માસીયા આરોવણા-૧ એક માસનો યથા યોગ્ય પ્રાયશ્ચિત, ૨ એક માસ ઉપર પાંચ રાત્રિનો, ૩ એક માસ ઉપર દસ રાત્રિનો, ૪ એક માસ ઉપર પંદર રાત્રિનો, ૫ એક માસ ઉપર વિસ રાત્રિનો, (અને) ૬ એક માસ ઉપર પચિસ રાત્રિનો, એ પ્રમાણે દ્વિમાસિયા, ત્રિમાસિયા, અને ચોમાસિયાના ૧૮ મળી કુલ ૨૪ થયા, ઉવ્ગ્ધાધ્યા આરોવણા-૨૫ ચાર માસ ઉપર સાડી સત્યાવિશ રાત્રિનો લઘુ પ્રાયશ્ચિત; અણુવેગ્ધાધ્યા આરોવણા-૨૬ પાંચ માસનો ગુરુ પ્રાયશ્ચિત, અકસિણા આરોવણા-૨૭ પાંચ માસ ઉપર સાડી સત્યા વિસ દિવશનો સંપૂર્ણ પ્રાયશ્ચિત, (અને) સકસિણા આરોવણા-૨૮ ઘણો દોષ લાગ્યો હોય તો પણ છ માસનો પ્રાયશ્ચિત; એ પ્રમાણે સઘળાં મળીને શુદ્ધ થાવાના અઠ્યાવીસ પ્રકારના પ્રાયશ્ચિત આચાર કદપ થયા.

૨૯ પાપશાસ્ત્રના ઓગણત્રીસ ભેદ:—(ઓગણત્રીસ પ્રકાર સાધુજીએ ગ્રહણ કરવાં તેમજ ભણવા નહીં તે કહે છે.) ૧ દિવ્ય એટલે વ્યતર દેવ કૃત્ય હાસ્યાદિક અથવા સ્વપ્ન લાગે, ૨ ઉત્પાત એટલે રૂધિ રાદિકની વૃષ્ટી થાય અને આકાળે પુષ્પ ફળે, ૩ અંતરિખ્ય એટલે અંતરિક્ષ આકાશે ગૃહાદિકનું હલન ચલન થાય, ૮ ભોમ એટલે ભુમિ કંપાયમાન થાય-ધરતીકંપ થાય, ૫ અંગ એટલે શરીરના લક્ષણ તથા તેનું ફરકવું થાય, ૬ સ્વર એટલે કાકા-

દિકના સ્વરના લક્ષણ જાણવાનું જ્ઞાન થાય, ૭ વ્યંજન એટલે મસ, તિલકાદિક (અને) ૮ લક્ષણ એટલે હાથ પગાદિકની રેષા (અને) પુરૂષના લક્ષણ;) એ આઠેના ફળનું જ્ઞાન થાય એવા એ મુળ આઠ ભેદ, તેના મુત્રથી, અર્થથી અને કથા વાર્તાથી એ ત્રણ પ્રકારના મળીને ૨૪ ભેદ થયા. ૨૫ મંત્રાણું એટલે સર્પ, વિંછી વીગેરેના મંત્રની અને નાટકની વિદ્યા, ૨૬ વિકલાણું એટલે કામ ભોગની વિકલાની અને ધરાદિકનું વારતું કરવાની વિદ્યા, ૨૭ વિજાણું એટલે પ્રજાપતિ રોહિયાદીક અને અયુર્વેદની વિદ્યા, ૨૮ યોગીણું યોગની એટલે વશીકરણ અને ધનુર્વેદની વિદ્યા. (અને) ૨૯ અન્ય તિર્થાંય પવિતાણું યોગના એટલે અન્ય મતના પર્વ અને તિથિની વિદ્યા; એ પાંચ પ્રકારની જાણવાની વિદ્યાના મળીને કુલ આગણત્રીસ ભેદ પાપશાસ્ત્રના થયા.

૩૦ મહામોહની કર્મ બાંધવાના ત્રીસ ભેદ-(શું કરવાથી મહામોહની કર્મ બાંધાય તે કહે છે. અને તે છાંડવાના છે.

૧ કોઈ ત્રસ જીવને પાણીમાં જુડાડીને મારવાથી, ૨ વ્યાઘ્રાદિકને મસ્તકે વીંટાને મારવાથી, ૩ હાથે કરી મુખાદિક બીડી એટલે શ્વાસ રૂધીને મારવાથી, ૪ અગ્નિ તેમજ ધુમાડો કરી મારવાથી, ૫ મસ્તક ઉપર લાડી પ્રમુખના પ્રહાર દર્દ મારવાથી, ૬ કપડે કરી વેષ ફેરવી રસ્તામાં ખડગાદિકે મારવાથી, ૭ અણાચારી થકો માયાએ કરી અસત્ય બોલી શુદ્ધ

માર્ગને જાપવાથી, ૮ પોતે અકાર્ય કરી શિખામણ
 દેનારના માથે તે કરેલાં અકાર્ય નાંખવાથી, ૯ જા-
 બતા થકા મિત્ર એટલે ખરું ખોટું બોલી કોઈને
 કલેશ કરાવવાથી તેમજ કુડી સાક્ષિ પુરવાથી, ૧૦
 વડેરાના કામભોગ રૂંધવાથી, રાજના પ્રધાન થઈ
 લક્ષ્મી આવવાનો રસ્તો વણસાડવાથી, અતે રાજ
 સુખથી વેગળો થાય એવું કરવાથી, ૧૧ પરણેલ
 છતાં કુંવારો બ્રહ્મચારીશું એવું કહેવાથી, ૧૨ અ-
 બ્રહ્મચારી થકાં બ્રહ્મચારી નામ ધરાવી બગભગત
 પેઠે ખોટોડોળ રાખવાથી, ૧૩ જેના આશ્રયથી પો-
 તાની આજીવિકા ચાલતી હોય તેનોજ માલ તાકવા-
 થી-વિશ્વાસઘાત કરવાથી, ૧૪ જેણે દાલિદ્ર દાળી
 પોતાને ભર્તૃઆદાર કીધો હોય તેની નબળી સ્થિતિ
 આવવાથી તેનો ઉપકાર ભુલી જઈ તેને દુઃખી ક-
 રવાથી, ૧૫ જે રાજ ભરણ પોષણ કરે તથા જ્ઞાન
 કળા શીખવવામાં આધાર આપે તેનેજ, સાપણી
 જેમ પોતાનાઈડાંને હણે છે તેમ હણવાથી, તથા
 સ્ત્રીએ પોતાના ભર્તારની, વાણાતરે શેઠની, પ્રધાને
 રાજની અને શિષ્યે ગુરૂની ધાત ચિંતવવાથી, ૧૬
 દેશના રાજ, વડેરા તથા નગર શેઠને હણવાથી, ૧૭
 ધણાનો નાયક જે સંસારમાં બુડતાં પ્રાણીને દ્વીપા
 સમાન હોય તેને મારવાથી, ૧૮ છ જીવની રક્ષા ક-
 રનાર સાધ્વાદિકને બળાતકારે ધર્મ બ્રષ્ટ કરવાથી
 ૧૯ અનંત જ્ઞાની જે તિર્થંકર દેવ છે તેમના અવ-
 સ્થાવાદ બોલવાથી ૨૦ જૈનમતનો જે ન્યાય માર્ગ છે

તેની નિંદા કરી તેમાંથી ફેરવી નાંખીને કોઇને કું
 ઝેટલે ખોટા મતમાં ધાલવાથી, ૨૧ જે આચાર્ય પા-
 સે મુત્ર મંત્ર લખ્યા હોય તેમને દેખી તેમની નિંદા
 કરવાથી, ૨૨ અહંકાર-અભિમાનમાં રહી આચાર્ય
 ઉપાધ્યાયની આજ્ઞા પ્રમાણે નહીં વર્તવાથી, ૨૩ બ-
 હુ સુત્ર ન હોય છતાં બહુ સુત્રપણું બતાવી છતાં
 ભાવના પરપક્વું બિરદાવવાથી, ૨૪ તપસ્વી ન
 હોય છતાં તપસ્વી નામ ધરાવી મોટો ગુનહો કરવા-
 થી, ૨૫ છતી શક્તિએ દુષ્ટ પરિણામે કરી વહેરા
 તથા ગિલાણાદિકની વૈયાવચ્ચા નકરવાથી, ૨૬ અધિ-
 કરણરૂપ હિંસાકારણીક તેમજ અનુર તિર્યંકા ભેદની
 કથા કરવાથી, ૨૭ અધર્મ જાતકની મત્તાદિક સ્લાધા-
 દિકને હેતે કરી પરપવાથી, ૨૮ મનુષ્ય દેવ સંબંધી
 ભોગ અતૃપ્તોનીદાનાદિકે વાંચવાથી, ૨૯ રિક્ષાદિક
 દેવતાના અવર્ણવાદ બોલવાથી, (અને) ૩૦ દેવતાના
 દર્શન વિના પોતાની પુજા વધારવા નિમીત્તે દેવતા મુજ-
 ને દર્શન દેવા આવે છે એમ કહેવાથી.—એ ત્રીસ બોલ
 આચરવાથી મહા મોહની કર્મ ઉપરાજે છે. અને તે-
 થી સંસારમાં ઉતકૃષ્ટા શીતેર કોડા કોડી સાગરની
 સ્થીતિનું મહા મોહની કર્મ બંધાય છે.

૩૧ સિદ્ધના ગુણના એકત્રિસ પ્રકાર:—(આઠ
 કર્મની એકત્રિસ પ્રકૃતી ક્ષય કરીને સિદ્ધ થયા તે
 પ્રકૃતના નામનો પેહેલો ભેદ:—જ્યારે સિદ્ધ થયા
 ત્યારે એકત્રિસ ગુણ ધુરંધરી કંમ વગર ઉત્પન્ન થય
 તે કહે છે)—૧ મતિ, ૨ શ્રુતિ, ૩ મનપર્યવ, ૪ અ-

(૨૧૭)

વધિ, અને ૫ કેવલ્ય, એ પાંચ જ્ઞાનાવરણી કર્મ,
 ૬ ચક્ષુ, ૭ અચક્ષુ, ૮ અવધિ, ૯ કેવલ્ય. ૧૦ નિંદ્રા,
 ૧૧ નિંદ્રા નિદ્રા, ૧૨ પ્રચલા, ૧૩ પ્રચલા પ્રચલા
 અને ૧૪ થીણાદધિ એ નવ દર્શનાવરણી કર્મ ૧૫
 સાતા, અને ૧૬ અસાતા એ બે વેદની કર્મ, ૧૭
 દર્શન, અને ૧૮ ચારિત્ર એ બે મોહુની કર્મ, ૧૯
 નર્ક, ૨૦ તિર્યચ, ૨૧ મનુષ્ય, ૨૨ દેવતા, એ ચાર
 આયુ કર્મ, ૨૩ શુભ અને ૨૪ અશુભ, એ બે નામ
 કર્મ, ૨૫ ઉંચ અને ૨૬ નીચ એ બે ગૌત્ર કર્મ, ૨૭
 દ્વાન, ૨૮ લાભ, ૨૯ ભોગ, ૩૦ ઉપભોગ, અને ૩૧
 વિર્ય એ પાંચ અંતરાય કર્મ મળીને કુલ ૩૧ થયા.
 (સિદ્ધના ગુણના એકત્રિસ પ્રકારના બીજો ભેદ
 કહે છે. ૧ પરિમંડલ, ૨ વાટલો, ૩ ત્રિકોણ, ૪
 ચોરસ અને ૫ આયત લાંબો એ પાંચ સંઠાણ,
 ૬ કાળો, ૭ લીલો, ૮ રાતો, ૯ પીળો, અને ૧૦
 ઉજળો, એ પાંચ વર્ણ; ૧૧ સારી, ૧૨ નકારી એ
 બે ગંધ, ૧૩ તિખો, ૧૪ કડવો, ૧૫ કસાએલો, ૧૬
 ખાટો, અને ૧૭ મિઠો એ પાંચ રસ; ૧૮ કઠિણ, ૧૯
 મુંવાળો, ૨૦ ટાઢો, ૨૧ ઉન્હો, ૨૨ ભારે, ૨૩ હુ-
 ળુવો, ૨૪ હુખો, અને ૨૫ ચોપડેલો એ આઠ સ્પર્શ;
 ૨૬ સ્ત્રી. ૨૭ પુરુષ, અને ૨૮ નપુંશક, એ ત્રણ વેદ;
 ૨૯ અશરિરપણું, ૩૦ અસંગપણું. અને ૩૧ અજ-
 નમપણું મળીને કુલ ૩૧ થયા.

બત્રીશ પ્રકારનાં દોષ ટાળીને દરેક જાતની વંદણા કરવી.

નીચે બતાવેલા બત્રીશ જાતના દોષ ટાળીને દરેક જાતની વંદણા કરવી (કેવી રીતે વાંદવાથી તે દોષ નીપજે છે તે કહે છે)—૧ આદર રહિત વાંદવાથી, ૨ જાત્યાદિક મદ તેમજ અહંકાર સહીત વાંદવાથી, ૩ ઉતાવળે ઉતાવળે વંદના કરીને જવાથી, ૪ ઘણા સાધુજીને એકજ સાથે વાંદવાથી પ નાના વરજી માત્ર મોટા મોટા સાધુજીને વાંદવાથી, ૬ એક આંગળી થકી વાંદવાથી, ૭ રજો-હરણ અંકુશની પેઠે અમ્મ સન્મુખ રીતિ રહિત રાખીને વાંદવાથી, ૮ કાચબાની પેઠે રોકતો રોકતો વાંદવાથી, ૯ એક સાધુજીને વાંદી બીજાને ઉછાંછ-જાપણે માંછલાની પેઠે વાંદવાથી, ૧૦ દુષ્ટ મન રાખી વાંદવાથી, ૧૧ વેદકાંબંધ લગાડે-અવીધિએ એવી વાંદવાથી, ૧૨ રખેને ગમ્મ બાહાર કાઢી મુકે એવી બીક રાખી વાંદવાથી, ૧૩ અમુક સાધુજીને મારા પ્રત્યે સારો સરાગ છે એમ ધારી વાંદવાથી, ૧૪ મહસ્થા વાસના મીત્ર, સગા, હેતુના બાહ્યાને વાંદવાથી, ૧૫ હું આવક છું એમ જણાવવાની ખાતર ગર્વ સહિત વાંદવાથી, ૧૬ જ્ઞાનાદિક આમનાઓ લેવાની વાંચનાઓ વાંદવાથી, ૧૭ સ્વછાંદો ગોપત્રી અનેરાથી પોતે આગળ થઇ વાંદવાથી, ૧૮ અનેરાઓની નજરમાં મારી યશ કીરતી વિશેષ જણાય એવા હેતુએ વાંદવાથી, ૧૯ બાહ્યર ભેળો કરવા માટે

વાંદવાથી, ૨૦ કોષમાં ચક્રચુર બનો વાંદવાથી. ૨૨ માત્ર એકજ સાધુજીને વાંદવાથી. ૨૨ સાધુજીને વચને બમકાવી વાંદવાથી. ૨૩ વંદણા પુરા કાંધા શિવાય વચ્ચે વિકથા કરતાં કરતાં વાંદવાથી. ૨૪ સાધુજીની નજરે પડે વાંદવાથી, ૨૫ ઉત્તમાંગ-વંદણા કરવાની રીતિ રહિત વાંદવાથી, ૨૬ નિર્જરાર્થે નહિ પણ કર્માતો વેઠે વાંદવાથી, ૨૭ આવી રીતે કરવાથી કાંઈ મોક્ષ મળવાનું નથી એમ ધારી વાંદવાથી. ૨૮ આવશ્યક (પ્રતિક્રમણ) આદિ સંપૂર્ણ થયા વીના વાંદવાથી, ૨૯ પહેલા હળવે પછી મોટા શબ્દે વાંદવાથી ૩૦ મુંગાની પેઠે બણબણાટ કરી વાંદવાથી ૩૧ અવીધિ મોટે શબ્દે ઉચ્ચાર કરી વાંદવાથી. ૩૨ શ્રોત્રીની લગામની પેઠે રજોહરણ ઝાલીને (અમ્ર રાખીને) વાંદવાથી. (આગણિસમો દ્વાષ વિશેષ કરીને સાધુજીને લાગુ પડે છે.)

બત્રીશ પ્રકારની અસંખ્યાય ગણાય છે

તેનાં નામ.

(આકાશ સંબંધીની દશ પ્રકારની અસંખ્યાય ક્ષવી રીતે અને ક્યાં સુધી ગણાય છે તે કહે છે (૧) મહેજસાજ તારો ખરે. અને હલકાપાન થાય તો તેને થયા પછી થોડીવાર અને મહોટો તારો ખરે તો તેની ખર્ચા પછી એક પ્રહર સુધી (૨) જે દિશાએ આગ જેવો લાલાશવાળો પ્રકાશ દેખાય તેની તે જ્યાં સુધી દેખાય ત્યાં સુધી (૩) અકાળે ગાજ (૪) વીજ (અને) (૫) કાટકા થાય તેના થયા પછી બે

ઘડી સુધી (૬) શુક્લ પક્ષનાં ચંદ્રમાંની બીજનો
 ચંદ્ર રહે ત્યાં સુધી (૭) ભુતાદિકનો ચાળો થાય
 તેની તે થાય ત્યાં સુધી (૮) દિવસ ઉગ્યા પછી ધુમર
 ચડે તેની તે ચડે ત્યાં સુધી (૯) રાત્રિના વીંધે આ-
 કળ વરસે તેની પડે ત્યાં સુધી (૧૦) વાવાઝડી થઇ
 રજ ઉંચે ઉડવાથી દિશાઓ ધુંધળીનભ્રમિ થાય તેની
 થાય ત્યાં સુધી અને આકાશમાં તોપ જેવો અવાજ
 થાય તથા ભુમિ કંપાયમાન ધરતીકંપ થઇ અવાજ
 થાય તેની થયા પછી એક પ્રહર સુધી (ઉદારીક
 શરીર સંબંધીની દશ પ્રકારની અસહાય કેવી રીતે
 અને ક્યાં સુધી ગણાય છે તે કેહે છે (૧૧) હાડકાની
 (૧૨) માંસની (૧૩) પંચેદ્રિ અને વિગલેદ્રિનાં કલે-
 વર અને લોહીની (અને) (૧૪) ખિલાડા કુતરા મ-
 નુષ્યાદિકની અને ત્રિર્યચમાં જેની દુર્ગંધ નીકલે અને
 નંદનિક ગણાય એવી વીણાની (આ ચાર વસ્તુ
 જ્યાં સુધી તેના મુળ રૂપમાં છે અને લોકમાં અશુદ્ધ
 ગણાય છે, દુર્ગંધ નીકલે છે અને ભીંત પ્રમુખનાં
 અંતરથી ત્યાં આવળવ થયો નથી ત્યાં સુધી) ૧૫
 ક્રમશાનની તેની હદ સુધી ૧૬ સુર્ય (અને) ૧૭
 ચંદ્ર ગ્રહણની ગૃહણ મુકત થયા પછી બે ઘડી સુધી
 ૧૮ (કોઇ) મોટા રાજાનું મરણ થાય તેનું જગતમાં
 ખોટું દેખાય માટે આખા દિવસ સુધી (૧૯) રાજા
 શાળમાં મોટી લડાઇ થાય તેની થાય ત્યાં સુધી
 તે ગામમાં (૨૦) ઉપાશ્રયમાં પચેદ્રિ આદિ ઔદા-
 રિક શરીરનો કલેવર પડ્યો હોય તેની હોય ત્યાં

સુધી (આ વીશ અસંગ્રાહનાં નામ ઠાણાયંગનાં દશ
મે ઠાણે કહ્યા છે (૨૧) કારતક શુદ્ધ ૧૫ (અને) (૨૨)
પડવાની (૨૩) ચૈત્ર શુદ્ધ ૧૫ (અને) (૨૪) પડવા-
ની (૨૫) અશાઠ શુદ્ધ ૧૫ (અને) (૨૬) પડવાની
૨૭ ભાદરવા શુદ્ધ ૧૫ (અને) (૨૮) પડવાની (૨૯)
પ્રભાતની બેઘડી તે સુરજ ઉગી સંગ્રાહી નીરમળો
થાય ત્યાં સુધી (૩૦) મધ્યાહ્નની એક આગળની
અને એક પાછલની મળી બે ઘડી સુધી (૩૧) સં-
ધ્યા સમયની (અને) (૩૨) મધ્ય રાત્રીની બેઘડી
સુધી (આ બાર અસંગ્રાહનાં નામ ઠાણાયંગના
ચોથે ઠાણે છે)

ઉપર કહેલી અસંગ્રાહ સિવાય લૌકિક પક્ષે જે
નૈવેદિક ગણાય અને પ્રમાત્માનાં ભાષિત કલ્પમાં
દોષ લાગે એમ જણાય તે તેટલો વખત પણ અસ-
ંગ્રાહમાં ગણવો એ શ્રેયકર છે.

બત્રીશ જોગ-યોગના બત્રીશ પ્રકાર.

(મન, વચન, અને કાયાના શુભ ભલા યોગ
વ્યાપાર લેવા-અહણ કરવા લાયક છે તે કહે છે.)
૧ શિષ્યે ગુરુ સમીપે જોતાના અવગુણની આલો-
ચણા લેવી, ૨ ગુરુએ તે કોઈ આગળ કહેવું નહિ,
૩ ગમે તેવી આપદા-પીડા આવી પણ તેપણ દૃઢ
ધર્મ છોડવો નહિ, ૪ આ લોકે તેમજ પરલોકના
કૃષ્ણની નિશ્ચા-વાંચનારહિત તપ કરવો, ૫ ગુરુની
શીખામણ માનવી, આસેવન અને અહણ શિક્ષાને

સેવવી, ૬ શરીરની સુશ્રુષા--વિભુષા કે મમતા ન કરવી, ૭ તપ કરેલ હોય પણ ગાચરી જણાવવી નહિ, ૮ લોભ કરવો નહિ; ૯ પરિસહ ખમવા, ૧૦ સરલ ભાવ--ચિત્ત રાખવો, ૧૧ સત્યે અને સંયમે યવિત્રપણાથી રહેવું, ૧૨ અતિચાર રહિત શુદ્ધ સમક્ષિત આરાધવું, ૧૩ ચિત્ત--મન સ્વસ્થપણે રાખવું, ૧૪ માયા રહિત રહી આચારવંત થવું, ૧૫ વિનયવંત થવું, ૧૬ ધૈર્ય--ધિરજ વંત થવું, ૧૭ સંવેગવંત થવું ૧૮ માયા કપટ રહિતપણાથી પ્રવર્તવું ૧૯ ભડી--સારી ક્રિયા સહિત પ્રવર્તવું ૨૦ હ્રમેશા સંવર સહિત પ્રવર્તવું, ૨૧ પોતાના અવગુણો હોય તે ટાળવા, ૨૨ સકળ વિષય વિરક્ત થઇ સર્વ કામભોગથી નિવર્તવું, ૨૩ મુળગુણ પચ્ચખાણવંત રહી હ્રમેશાં ઉત્તર ગુણ પચ્ચખાણ કરવાં, ૨૪ દ્રવ્યથી કાયાનો અને ભાવથી કક્ષાયાદિકનો ત્યાગ કરી કાર્યોત્સર્ગ કરવો, ૨૫ પ્રમાદ ટાળવો, ૨૬ અવસર ઉપર ન્યાય પક્ષે ખોલવું, ૨૭ ધર્મધ્યાન કરવું, ૨૮ સંવરાદિક શુભ યોગથી પ્રવર્તાવવા, ૨૯ મરણાંતે ગમે તેવા ઉપસર્ગ ઉદય આવે તોપણ ખમવા, ૩૦ જે રસ્તેથી કર્મનું આવરણ થાય તેવા રસ્તાના સંગના પચ્ચખાણ કરવા, ૩૧ પ્રાયશ્ચિતની વિશુદ્ધિ કરવા માટે તપ કરવા, (અને) ૩૨ જાવજીવ સુધી જ્ઞાનાદિકને આરાધવું, તથા મરણકાળે આરાધના કરવી. (સંધારો કરવાદિકની)

આશાતનાના તેત્રિશ પ્રકાર.

(શિષ્યને કેવી રીતે કરવાથી આસાતના લાગે તે કહે છે) ૧ ગુરૂની આગળ ચાલવાથી, ૨ ગુરૂની ખરોખર ચાલવાથી, ૩ ગુરૂની પૃથે પણ અઢેલીને ચાલવાથી, એવીજ રીતે ત્રણ ઉભા રહેવાની અને ત્રણ બેસવાની મળીને ૯ થાય; ૧૦ ગુરૂ સંઘાતે ઠંડીસે ગયા પછી ગુરૂની પેહેલાં આચમન લેવાથી, ૧૧ ગુરૂ સંઘાતે બહિયા વિહારભુમીયા સઝાય કરવાની ભૂમિકાએ ગયા બાદ ગુરૂ પેહેલાં પોતાને બેસવાની ભૂમિકા સારી જોઇ ગુરૂ પેહેલાં આલોકિ તથા અવલોકે ગમણાગમણે આલોવવાથી તેમજ ગુરૂ સંઘાતે ઠંડીસે જઈ આવ્યા બાદ ગુરૂ પેહેલાં ધરિયાવહિ પડિકમવાથી, ૧૨ ગુરૂને કોઈ પ્રશ્નાદિક પૂછે તેનો ઉત્તર ગુરૂના પેહેલાં વળી તેમની આજ્ઞા વિના આપવાથી તેમજ ગુરૂવાદિકે બોલાવવા લાયક અહસ્થને પોતે પેહેલાં બોલાવવાથી, ૧૩ દિવસ અને રાત્રિને વિષે ગુરૂવાદિકે બોલાવ્યા છતાં પોતે સાંભળેલ હોય પણ અણુ સાંભળ્યું કરવાથી, ૧૪ આહાર પાણિ વહેરી લાવ્યા પછી અગ્ર સાધુ શિવાયના બીજા હરકોઈ સાધુ આગળ લઇ જઈ આલોહને પછી ગુરૂવાદિક આગળે લાવીને આલોવવાથી, ૧૫ વહેરી લાવેલ આહાર પાણી પ્રથમ અગ્ર સાધુ શિવાયના બીજા હરકોઈ સાધુને બતાવી પછી ગુરૂવાદિકને બતાવવાથી, ૧૬ આહાર પાણિ વખતે અગ્ર સાધુ શિવાયના બીજા

સાધુને આમંત્રણ કીધા બાદ ગુરૂદિને આમંત્રણ કરવાથી, ૧૭ ગુરૂને પુછ્યા વિના કે તેમની આજ્ઞા સિવાય પોતાની મરજીમાં આવે તે બીજા શિષ્યા-દિક નાના સાધુને મન માનતો આહાર આપવાથી, ૧૮ ગુરૂ સંઘાતે ભેગા આહાર પાણી કરવા બેઠા છતાં “ ખંધ, ડગ, ઉસન્ન, રસિય, માણુ, મ-ણામં, નિદ્ધ, (અને) લૂખ્ખ, ” એમ સારાં સારાં આહાર પાણી ઉતાવળથી ખાઈ જવાથી; ૧૯ ગુરૂએ બોલાવ્યાથી સાંભળ્યાં છતાં ગડલતમાં રહી ન બો-લવાથી, ૨૦ ગુરૂએ બોલાવ્યાથી સાંભળ્યાં છતાં પોતાને આસને બેસી રહેવાથી, ૨૧ ગુરૂ બોલાવે ત્યારે પોતે ભારે માન કરી આસને બેસી રહીને શું કહોછો, ? શું કહોછો ? એમ કરડાકીથી કહેવાથી, ૨૨ ગુરૂ કાંઈ કામ બતાવે તો તેમને પોતાને તે કામ કરવાનું કહી સામે તોછડા-ટુંકારાના શબ્દ બોલવાથી, ૨૩ ગુરૂ સામે આક્રે-ઉતાવળે અથવા કોહા ધોહા શબ્દ બોલવાથી, ૨૪ જે મુજને કામ સોંપોછો તે તમેજ કરો તો તમોને લાભ થાય ! એમ તિરસ્કાર ભરેલા વચને બોલવાથી, ૨૫ ગુરૂની શિખામણ સાંભળી વચમાં કહે જે શું એમજ છે ? એમ કહેવાથી, ૨૬ ગુરૂને ધર્મકથા કહેવામાં કાંઈક બોલ સંભારવો પડે તો તે વખતે સ્વામિ ! નથી સાંભળતો ? શું ભૂલી ગયા ? એમ કહેવાથી, ૨૭ ગુરૂ કહેતા હોય તે ધર્મ કથા રૂડા-સારા મને કશી ન સાંભળવાથી, ૨૮ ગુરૂ પ્રખ્યાતમાં ધર્મકથા

કહેતા હોય ત્યાં આવી ઉઠો ! ઉઠો ! આહારાદિ-
કની ઘણી વેળા થઈ ગઈ છે ! એમ કેહેવાથી, ૨૯
ગુરૂની ધર્મકથાને આછાદિતા એટલે નિભ્રંછિં વચમાં
ભિંસાડોહોલ કરવાથી, ૩૦ જે પ્રખ્યાતને ગુરૂ ધર્મ-
કથા કહેતા હોય, અને તે પરખદા ઉડી ન હોય
તેને પોતે ધર્મકથા વચ્ચે કેહેવાથી ૩૧ ગુર્વાદિકનો
સેજસંથારો પગે કરીને ચંપાણુ પોનાના જણવામાં
આવ્યા છતાં તેના માટે હાથ જોડીને ન ખમાવવાથી,
૩૨ ગુરૂના સેજ્યાસંથારે પોતે ઉભા રહેવાથી, બેસ-
વાથી, અને સુઈ રહેવાથી, (અને) ૩૩ ગુરૂથી ઉંચા
અથવા બરોબર આસને પોતે ઉભા રહેવાથી, બે-
સવાથી અને સુઈ રહેવાથી, (આ ત્રીશ આસા-
તના શિષ્યે ટાળવાની તે દશાસતસ્કંધે સમવાયંગ
સુવ્રમધ્યે છે.)

ચોત્રિશ અતિશયનાં નામ.

(કેવા કેવા સદ્ગુણ છે તે કહે છે) ૧ નખ કે
કેશ અશોભતા વધે નહિ, ૨ ખિલકુલ રોગરહિતછે
તેમજ શરીરે કોઈ પણ પ્રકારનો લેપ લાગે નહિ, ૩
લોહી અને માંસ ગાયના દુધ સરખા ઉજ્જા છે, ૪
શ્વાસોશ્વાસ પદ્મકમળના જેવા સુગંધી છે, ૫ આ-
હારનિહાર કરતાં ચર્મચક્ષુથી કોઈ દેખે નહિ, ૬
આકાશમાં ધર્મચક્ર ચાલે, ૭ આકાશમાં છત્ર ઘરાય,
૮ આકાશમાં શ્વેત ઉજ્જળ ચામર વીંઝાય, ૯ આ-
કાશમાં નિર્મળ સ્ફટિક રત્નમય સિંહાસન ઉત્પન્ન
થએલું ચાલે, ૧૦ મુખ આગળે નાની હજારો ધ્વ-

જાઓ સહિત મહેંદ્રવજ ચાલે, ૧૧ જ્યાં મેસે અને ઉભા રહે ત્યાં ફળાદિસહિત પોતાથકી : આરગણુ ઉંચો અશોકવૃક્ષ ઉત્પન્ન થાય: ૧૨ મસ્તકમાં અંબોડાને ઠેકાણે ભામંડળમાંથા તેજના કિરણનીકળી દશે દિશાના અંધકારને ટાળે, (વિચરે ત્યાં શું શું થાય તે કહે છે) ૧૩ ખાડા-ટેકરા રહિતની ધરતી થઈ તેનું તળીયું સરખું થાય, ૧૪ કાંટા ઉધે મસ્તકે થઈ જાય એટલે કાંટા અવળા થાય, ૧૫ શીત ઉષ્ણાદિક નિયમિત થઈ સુખાકારી થાય, ૧૬ શીતળ સુગંધી પવન જોજન પ્રમાણે થઈ સઘળી જમીન તદ્દન સાફ-સ્વચ્છ થાય, (સમાસરણમાં શું શું થાય તે કહે છે) ૧૭ કોઈપણ પ્રકારની રજકેરત ઉડે નહિ, ૧૮ જાણેજળ અને સ્થલથી ઉત્પન્ન થયેલા હોય એવા અચેત સુગંધી પુષ્પના ઢીંચણ પુર ઢગલા થાય, ૧૯ અમનોજ્ઞ એટલે મનને નહિ ગમે એવા શબ્દ, રૂપ, રસ, ગંધ, અને સ્પર્શ મટી જાય (અને) ૨૦ મનોજ્ઞ એટલે મનને ગમે એવા શબ્દ, રૂપ, રસ, ગંધ અને સ્પર્શ પ્રગટ થાય, ૨૧ એક જોજન સુધી વાણી સાંભળાય, ૨૨ અર્ધમાગધી ભાષાથી ધર્મ દેશના આપે, ૨૩ દેશના આપવાની ભાષાથી, આર્ય, અનાર્ય, દુપદ, ચૌપદ, પદ્ય, પંખી વીગરે સૌસૌની ભાષામાં સમજી શકે, ૨૪ ગમે તે જાતના વૈરી પ્રાણિને પણ તે દેશના સાંભળતાં કોઈ ઉપર વૈર ભાવ ઉત્પન્ન થાય નહિ પણ તે પ્રસન્ન થઈને સાંભળે, ૨૫ અન્ય દર્શી દેશના સાંભળવા આવેલો હોય તો તેપણ વંદના કરે, ૨૬ અન્ય દર્શી

કદાચ વાદ વિવાદના કારણથી ત્યાં આવ્યો હોય તો તે વાદ વિવાદનું કારણ ભૂલી જાય છે, ૨૭ ત્યાંથી ફરતાં પચિસ પચિસ જોજન સુધી ચારે દીશામાં ધતિ એટલે કોઈ પણ જાતની બીક રહેતી નથી, (ધતિ એટલે શું તે કહે છે) ૨૮ કોઈ પણ જાતની મરફી, ૨૯ સ્વચક્રનો ભય, ૩૦ પરચક્રમનો ભય, ૩૧ અતિવૃષ્ટિ, ૩૨ અનાવૃષ્ટિ, ૩૩ દુર્લિક્ષદુઃકાળ, (અને) ૩૪ નવા રોગની ઉત્પત્તિ (જુના રોગ મટી જાય છે.)

પાંત્રિસ પ્રકારની વાણી

(કેવાવચન બોલેતે કહે છે)

૧ શંકારહીત બોલે, ૨ ઊચેસ્વરે બોલે. ૩ તોછડું વચન ન બોલે, ૪ ગંભીર ઊંડાસ્વરે બોલે, ૫ બોલતાં ધ્વનિ પડછંદા પડે. ૬ સરસ વચનથી બોલે, ૭ રાગ રહિત ભાષા બોલે, ૮ થોડા સુત્રમાં ઘણો અર્થ સમાય એવી રીતે બોલે, ૯ પુર્વા પરના વચનનો વિરોધ થાય નહિ તેમ બોલે ૧૦ વચનના સંદેહ ટાળીને જુદા જુદા અર્થ થાય તેમ બોલે, ૧૧ સાંભળનારને સંદેહ ઉપજે નહિ એવી રીતે બોલે, ૧૨ અન્યદર્શી વચને દ્વષણ દેઈ પરાભવી શકે નહીં તેમ બોલે, ૧૩ સાંભળનારનું મનહરે અને તેનું ચિત્ત બીજે ઠેકાણે નભાય એવીરીતે બોલે, ૧૪ દેશ કાલને ઊચિત્ત અને યોગ્ય ભાગે એવીરીતે બોલે, ૧૫ અતિવિસ્તાર કરીને અણમિલતું થાય એમનબોલે, ૧૬ જીવાદિક વસ્તુ તથા પદાર્થનો વિચાર કરીને મિલતાં મિલતાં વચન બોલે, ૧૭ આગળના પદ યાને શબ્દની પાછળના

પદ યાને શબ્દ સાક્ષિ રૂપથાય એવીરીતે બોલે, ૧૯ જેમ નાના બાલકને વાર્તા કહેવાથી તે જલદીથી સમજીજાય તેમ કૃતજનો સમજે એવીરીતે બોલે ૧૯ અતિસરસ અને મધુરી ભાષાથી બોલે, ૨૦ ઉપદેશ આપતાં કોઇના મર્મનો પ્રકાશ નથાયતેમ બોલે, ૨૧ ધર્મસાહિત વચન સદહનારને થાય એવીરીતે બોલે, ૨૨ જેકાંઇ પ્રકાશકરે તે ખુવાસાથી સાંભળનારના મનને ઠસીજાય એમ અતિ વિસ્તારથી બોલે, ૨૩ સ્વસ્તુતિ કરાવવા માટે પરની નિંદા થાય એવાં વચન નબોલે, ૨૪ સ્લાધા પ્રમાણે મધ્યસ્ત રીતેબોલે ૨૫ વ્યાકરણનો દોષ ટાલીને એટલે પુરૂષ સ્ત્રી અને નપુસક લિંગનું શુદ્ધ વચન બોલે, ૨૬ વાણી સાંભળનાર મનમાં ચકિતથાય (ચમત્કાર પામે) એવીરીતે બોલે, ૨૭ વ્યાખ્યાન અતિઉત્તમણું તેમજ ધીમાશથી નહીં પણ સઘળાને સરખીરીતે સંભળાય તેવી રીતે બોલે, ૨૮ વાણી સાંભળનાર રોગાદીક દુષણ રહીત થાય એમ બોલે, ૨૯ કોઇપણ જાતનાં ભરમ વિના ભાષા બોલે, ૩૦ જેપદાર્થનું વર્ણનકરે તે શબ્દનું ખરેખરૂં સ્વરૂપ સમજાય એવીરીતે બોલે, ૩૧ વચન કહેતાં તેની પરિક્ષા કરીને બોલે, ૩૨ જુદા જુદા પદના અર્થના સંદેહ ટાલીને બોલે, ૩૩ હુમેશ સત્ય વચન સહિત બોલે, ૩૪ ધર્મકથન કહેતાં શ્રમ ન પામતાં અતિઉદ્દાસ સહિત બોલે, (અને) ૩૫ જીવાદિક વસ્તુનો પ્રકાશ કરતાં અતિચિત્ર (સમજ શકાય તેવાં) વચનથી બોલે.

શ્રી આચાર્યજીના જીવિસ ગુણના નામ—(કષ
કષ જાતના ગુણથી તેઓ વિભૂષિત છે તે કહેછે.) ૧
આર્ય દેશમાં ઉત્પત્તિ ૨ સંપૂર્ણ સ્વપક્ષી એટલે જેને
પોતાનું પક્ષ યા કુળ પુરેપુરું છે. ૩ જામ કહેતા મા-
તૃપક્ષ પુરેપુરું છે ૪ રૂપવંત ૫ દ્રઢસંઘેષા સહિત
૬ ધૈર્યવંત ૭ કોમપણ વસ્તુની તૃષ્ણા થાયજ નહિં
૮ કોમએ કેવા કારણથી પ્રાચક્ષિત લીધેલ છે તે
પોતે જાણતાં છતાં પણ મર્મ પ્રકાશે નહિ ૯ કપટ
રહિત ૧૦ ભણેલું યા ધારેલું કરી પણ વિસ્મૃત
થાયજ નહિ ૧૧ આદેય વચન સર્વને ગમતાં થમ
પડે એવું બોલવાવાળા ૧૨ સકળ પરિમહ સદનશીલ
૧૩ કાયરપણું દુર કરી જેણે નિંદ્રાને છોડેલી છે ૧૪
પક્ષપાત રહિત ૧૫ દેશકાળ ભાવના જાણ ૧૬ ઉ-
ત્પાત તિક્ષણ બુદ્ધિવંત ૧૭ અનેક દેશની ભાષાના
જાણ ૧૮ (પાંચ આચારે યુક્ત છે તેનાં નામ) જ્ઞાન ૧૯
દર્શન ૨૦ ચારિત્ર ૨૧ તપ ૨૨ વીરજ (એ પાંચ
આચાર પોતે પાળે અને બીજા પાસે પળાવે) ૨૩
સુત્ર ૨૪ અર્થ (અને) ૨૫ તદુભય (એનાજાણ) ૨૬
કોમપણ જાતની વાતચીતના મળના જાણ ૨૭ (વળી
તેના) હેતુ (અને તેના) ૨૮ કારણ (તથા) ૨૯ નય
(તેના વિષે નીપુણતા ધરાવનાર ૩૦ દરેક કાર્યમાં
અહણ કરવા ક્ષણ એટલે થોડામાંથી મધળું સમ-
જવાની શક્તી ધારણ કરનાર ૩૧ સ્વ અને પર
સમયના જાણ ૩૨ તોછડામ રહીત મંભીર ૩૩ તે-
જસ્વી દેદિપ્યમાન ૩૪ રોગરહીત ૩૫ સીતળ સ્વ-
ભાવવાળા ૩૬ પ્રવચન યથાયોગ્ય પદ્મપનારા.

ખીઆશી બોલ.

૨૫ પચીશ પ્રકારનું મિથ્યાત્વ તે

૧૨ અવૃત્તનાં બાર પ્રકાર નીચે મુજબ.

પાંચ મહાવૃત્તનાં ૫, પાંચ ઇન્દ્રિયોનાં વિષયનાં
૫, રાત્રી ભોજનનો ૧, અને મનનો ૧, એમ
કુલ મલી બાર.

૫ પ્રમાદનાં પાંચ પ્રકાર નીચે મુજબ ૨ મદ,
૨ વિષય, ૩ ક્ષાય, ૪ નિદ્રા, ૫ વિકથા,

૨૫ ક્ષાયનાં

૪ અનુતાબંધી ક્રોધ, માન, માયા, લોભ,
૪ અપ્રત્યાખ્યાની, ક્રોધ, માન, માયા, લોભ,
૪ પચ્ચખાણુવરણીય ક્રોધ, માન, માયા, લોભ
૪ સંજવળનો ક્રોધ, માન, માયા, લોભ
૯ નોક્ષાયનાં કહે છે.

૧ હાસ્ય, ૨ રતી, ૩ અરતી, ૪ ભય, ૫
શોક, ૬ દુઃખ, ૭ સ્ત્રી વેદ, ૮ પુરુષવેદ, ૯
નપુસક વેદ,

૨૫,

૧૫ અશુભ જોગનાં પનર પ્રકાર નીચે મુજબ

૪ મનના ચાર જોગ સત્ય, અસત્ય, મિશ્ર,

વ્યવહાર

૪ વચનનાં ચાર જોગ સત્ય, અસત્ય, મિશ્ર,
વ્યવહાર

(૨૩૧)

૭ કાયાનાં સાત જોગ ઔદારીક, ઔદારીકનો
મિત્ર, વૈકેય, વૈકેયનો મિત્ર આહારક, આહાર-
રકનો મિત્ર અને કર્મણ કાયજોગ એ સાત

૧૫

કુલ બીઆશી.

એકસો ચોવીસ પ્રકારના દોષ.

૮૫ જ્ઞાનના ૧૪ અતિચાર વરજી ૯૯ અતિચાર
પૈકીના જે બાકી રહ્યા.

૮ આચાર જ્ઞાનના

૮ આચાર દર્શનના

૮ આચાર ચારિત્રના

૧૨ અપ્રતના જે ૮૨ ખોલ કહ્યા તેમાં.

૩ આચાર વીરજના

૧ ધર્મકાર્ય વિષે બળ ગોપવતું નહીં.

૨ ધર્મકાર્ય કરવું તે ઉપયોગ સહિત કરવું.

૩ યથાશક્તિ મુજબ ક્રિયાતું અનુષ્ઠાન કરવું.

૧૨૪

અહાર લાખ ચોવીસ હજાર એકસોને વીસ

મિચ્છામિ દુક્કડનાં ભાંગાની વીગત.

૫૬૩ જીવના ભેદનાં (તેને દશગણ કરતાં)

- ૫૬૩૦ અભિહયાદિક દશ બોલના (તેને બમણા કરતાં)
- ૧૧૨૬૦ રાગ ને દ્વેશ એ બે બંધનના (તેને ત્રણ ગણાં કરતા)
- ૩૩૭૮૦ મન વચન અને કાયા એ ત્રણ યોગનાં (તેને ત્રણ ગણા કરતાં)
- ૧૦૧૩૪૦ કરણ કારણ અને અનુભોદન એ ત્રણ કરણનાં (તેને ત્રણગણા કરતાં)
- ૩૦૪૦૨૦ અતિત (હુત) અનાગત (ભવિષ્ય) અને વર્તમાન (ચાલતો) એ ત્રીકાળનાં (તેને છગણા કરતાં)
- ૧૮૨૪૧૨૦ અરિહંતસિદ્ધ સાધુ સમકિતિ ગુરૂ અને આત્માએ ખટ ગુણના

કાલીક સુત્ર ૯

દ્રષ્ટિવાદ, ઉવ્વાઈ, રાયપસેણી, છવાભિગમ, પત્તવણા, સુર્યપત્રાંતિ, દસવૈકાલિક, નંદી, અનુયોગદ્વાર.

ઉત્કાલીક સુત્ર ૨૩

આચારંગ, સુયગડાંગ, ઠાણાંગ, સમવાયંગ, ભગવતી, જ્ઞાતા ધર્મકથા, ઉપાસકકદશા, અંતગડદસા, અષ્ટતરાવવાઈ, પ્રશ્ન વ્યાકરણ, વીપાક, જંબુદ્વીપ-પત્રતી, ચંદ્રપત્રતિ, નિરયાવલીકા, કપવડસીઆ, પુફફીઆ, પુફફીચુલીઆ, વહનીદશા, ઉતરાધ્યયન, વ્યવહાર, વૃહત્કથા, નિસિથ, દસાશ્રુતસ્કંધ,

વ્યતિરિક્ત ૧

* આવશ્યક

જે ઉત્કાલિક સુત્ર કેહેવાય છે તે બત્રીશ પ્રકારની અસંગ્રાહ્ય વસ્તુને ગમે ત્યારે ભણવા યા કેહેવાનાં છે અને જે કાલિકસુત્ર કેહેવાય છે તે બત્રીશ પ્રકારની અસંગ્રાહ્ય વસ્તુને પણ દિવસ અને રાત્રીનાં પેહેલાં તથા ચોથા પ્રહરમાં ભણવામાં કેહેવાનાં છે કેહેલા વખત સિવાય કોઈપણ સુત્ર ક્યારે પણ કેહેવાની સુત્રોક્ત રિતિથી મના છે.

નવ તત્વ.

વિવેકી સમદ્રષ્ટિ જીવને નવ પદાર્થ જેવા છે તેહવા ભણવાની જરૂર છે તેના નામ નીચે મુજબ છે.

૧ જીવ તત્વ ૨ અજીવ તત્વ ૩ પુન્ય તત્વ ૪ પાપ તત્વ ૫ આશ્રવતત્વ ૬ સંવરતત્વ ૭ નિર્જરા તત્વ ૮ બંધ તત્વ ૯ ભોક્ષ તત્વ.

એ નવ પદાર્થનું જાણપણું તેજ તત્વ કહીએ. હવે તેના લક્ષણાદિ કહે છે.

૧ જીવ તત્વ એટલે જે ચર્ચિતન લક્ષણ સહિત, સદા સઉપયોગી, અસંખ્યાત પ્રદેશી, સુખદુખનો ભણ, સુખદુખનો વેદક, અરૂપી તેને જીવ કહીએ.

હવે જીવના ભેદ કયા કયા તે વિસ્તારથી લખીએ છીએ.

---

* તેંત્રીશમું આવશ્યક સુત્ર છે તે કાલીક તેમજ ઉત્કાલીક નથી.

૧ એક ભેદે જીવ-સકળ જીવને અર્થતનનાં લક્ષણ
કે માટે સંમલ નયે એક ભેદે જીવ કહીએ.

૧ બે ભેદે જીવ-(૧) ત્રસ (હાલતા ચાલતા જીવ)
(૨) ચાવર ઓરે ચાલે નહિ તે જીવ અથવા (૧)
સિદ્ધના જીવ (૨) સંસારના જીવ.

૩ ત્રણ ભેદે જીવ-(૧) સ્ત્રી (૨) પુરુષ (૩) ન-
પુરુષ અથવા (૧) ભવસિદ્ધિયા (૨) અભવ્યસિદ્ધિ-
યા (૩) નો ભવ્યસિદ્ધિયા, નો અભવ્યસિદ્ધિયા.

૪ ચાર ભેદે જીવ-(૧) નારકી (૨) તિર્યચ (૩)
મનુષ્ય (૪) દેવતા અથવા (૧) ચક્ષુર્દર્શની (૨)
અચક્ષુર્દર્શની (૩) અવધર્શની (૪) કેવળદર્શની.

૫ પાંચ ભેદે જીવ (૧) એકેન્દ્રિય (૨) બેન્દ્રિય
(૩) ત્રેન્દ્રિય (૪) ચૌરિન્દ્રિય (૫) પંચેન્દ્રિય અથવા
(૧) સજ્જેગી (૨) મનજ્જેગી (૩) વચનજ્જેગી (૪)
કાયજ્જેગી (૫) અજ્જેગી.

૬ ૭ ભેદે જીવ-(૧) પૃથ્વીકાય (૨) અપકાય
(૩) તેતિકાય (૪) વાઉકાય (૫) વનસ્પતિકાય (૬)
ત્રસકાય અથવા (૧) સકસાધ (૨) કોહકસાધ (૩)
માનકસાધ (૪) માયાકસાધ (૫) લોભકસાધ (૬)
અકસાધ.

૭ સાત ભેદે જીવ-(૧) નારકી (૨) તિર્યચ (૩)
તિર્યચાણી (૪) મનુષ્ય (૫) મનુષ્યાણી (૬) દેવતા
(૭) દેવાંમના.

૮ આઠ ભેદે જીવ-(૧) સલેશી (૨) કુણ્ણલેશી (૩)

નીલલેશી (૪) કાપુતલેશી (૫) તેળુલેશી (૬) પદમ-
લેશી (૭) શુક્લલેશી (૮) અલેશી.

૯ નવ ભેદે જીવ-(૧) પૃથ્વીકાય (૨) અપકાય
(૩) તેડકાય (૪) વાઉકાય (૫) વનસ્પતિકાય
(૬) બેઇંદ્રિય (૭) તેઇંદ્રિય (૮) ચૌરિંદ્રિય (૯)
પચેંદ્રિય.

૧૦ દસ ભેદે જીવ-(૧) એકેંદ્રિય (૨) બેઇંદ્રિય
(૩) તેઇંદ્રિય (૪) ચૌરિંદ્રિય (૫) પચેંદ્રિય એ પાંચમા
અપર્યાપ્તા ને પર્યાપ્તા એ દસ પ્રકારે જીવ.

૧૧ અગિયાર ભેદે જીવ-(૧) એકેંદ્રિય (૨) બે-
ઇંદ્રિય (૩) તેઇંદ્રિય (૪) ચૌરિંદ્રિય (૫) નારકી (૬)
તિર્યચ (૭) મનુષ્ય (૮) ભુવનપતિ (૯) વાણુચ્ય
તર (૧૦) જ્યોતિષી ૧૧ વૈમાનિક.

૧૨ બાર ભેદે જીવ-(૧) પૃથ્વીનાય (૨) અપકાય
(૩) તેડકાય (૪) વાઉકાય (૫) વનસ્પતિકાય (૬)
ત્રસકાય એ છના અપર્યાપ્તા અને પર્યાપ્તા એમ બાર.

૧૩ તેર ભેદે જીવ-(૧) કૃષ્ણલેશી (૨) નીલલેશી
(૩) કાપુતલેશી (૪) તેળુલેશી (૫) પદમલેશી (૬)
શુક્લલેશી એ છના અપર્યાપ્તા ને પર્યાપ્તા એમ બાર
ને (૧) અલેશી એમ તેર.

૧૪ ચૌદ ભેદે જીવ-(૧) સૂક્ષ્મ એકેંદ્રિયના અપ-
ર્યાપ્તા ને (૨) પર્યાપ્તા (૩) બાહર એકેંદ્રિયના અપર્યા-
પ્તા ને (૪) પર્યાપ્તા (૫) બેઇંદ્રિયના અપર્યાપ્તા ને
(૬) પર્યાપ્તા (૭) તેઇંદ્રિયના અપર્યાપ્તા ને (૮) પર્યાપ્તા
(૯) ચૌરિંદ્રિયના અપર્યાપ્તા (૧૦) પર્યાપ્તા (૧૧) અસ-

જી પંચેદ્રિયના અપર્યાપ્તાને (૧૨) પર્યાપ્તા (૧૩) સં-
જીપંચેદ્રિયના અપર્યાપ્તા (૧૪) પર્યાપ્તા એમ ચૌદ.

બ્રજ કોને કહે છે-આહાર, શરીર, ઇન્દ્રિયાસો-
ધાસ ભાષા-મન એ છવસ્તુ જીવ ઉત્પન્ન થયા પછી
આંધે છે તેને બ્રજ કહે છે ને તે દરેક જાતીના જી-
વમાં જોડલી જોડલી હોય તે જ્યાં સુધી પુરી આંધી
રહે નહિ ત્યાં સુધી એ જીવ અપર્યાપ્તા કહેવાય છે
ને તેડલી પુરી આંધી રહ્યા પછી તે પર્યાપ્તા ક-
હેવાય છે.

હવે ઉપર કહેલા જીવના ચર્ચા ભેદનો વધારે વિ-
સ્તાર લખીએ છીએ.

બધા સંસારી જીવને પર્યા-પ્રાણ, સંજ્ઞા, કષાય,
લેશ્યા, વેદ, દ્રષ્ટિ, જ્ઞાન, અજ્ઞાન ને દર્શન હોય છે.
આ બધી ચીજ શું છે ને તેના કેટલા ભેદ છે તે
નીચે મુજબ.

૧ પર્યા- છ છે તેના નામ (૧) આહાર (૨) શરીર
(૩) ઇન્દ્રિ (૪) ધ્યાસોધ્યાસ (૫) ભાષા (૬) મન.

૨ પ્રાણ-દસ છે તેના નામ (૧) શ્રોત્રઇન્દ્રિ (૨)
ચક્ષુઃઇન્દ્રિ (૩) શ્રીઘ્રિ (૪) રસઇન્દ્રિ (૫) સ્પર્શઇન્દ્રિ (૬)
મન બળ (૭) વચન બળ (૮) ક્રિયાબળ (૯) ધ્યા-
સોધ્યાસ (૧૦) આયુષ્ય.

૩ સંજ્ઞા ચાર છે (૧) આહારસંજ્ઞા (૨) ભયસંજ્ઞા
(૩) મૈથુનસંજ્ઞા (૪) પરિગ્રહસંજ્ઞા.

૪ કષાય ચાર છે (૧) ક્રોધ (૨) માન (૩) માયા
કપટ (૪) લોભ.

૫ લેશ્યા ૭ છે (મનના પ્રણામતે લેશ્યા (૧) કૃષ્ણ (૨) નીલ (૩) તેજુ (૪) કાપુત (૫) પદ્મ (૬) શુક્લ.

૬ વેદ ત્રણ છે-(૧) સ્ત્રી (૨) પુરુષ (૩) નપુરુષ.

૭ દ્રષ્ટી ત્રણ છે (૧) સર્માકત (૨) મિથ્યાત્વ (૩) સમમિથ્યાત્વ (બંને ભેળસેળ).

૮ જ્ઞાન પાંચ છે (૧) મતિજ્ઞાન (૨) શ્રુતજ્ઞાન (૩) અવધિજ્ઞાન (૪) મન પ્રજ્ઞવજ્ઞાન (૫) કેવલજ્ઞાન.

૯ અજ્ઞાન ત્રણ છે (૧) મતિઅજ્ઞાન (૨) શ્રુતઅજ્ઞાન (૩) વિભાંગ અજ્ઞાન.

૧૦ દર્શન ચાર છે (૧) ચક્ષુદર્શન (૨) અચક્ષુદર્શન (૩) અવધિદર્શન (૪) કેવળદર્શન.

જીવના પ્રકાર ને તેમની ઓળખાણ તથા તેમને કેટલી પર્યા વીગેરે છે તે નીચે મુજબ.

૧ સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિય જીવ એટલે સૂક્ષ્મ પૃથ્વી, પાણી, અગ્ની, વાયુ ને વનસ્પતિના જીવ આ પાંચ સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિય જીવને (૧) પર્યા-ચાર પહેલી (૨) પ્રાણ ચાર ૫-૮-૯-૧૦ (૩) સંજ્ઞાચારે (૪) કપાયચારે (૫) લેશ્યા ત્રણ પહેલી (૬) વેદ ૩ જો ૭ દ્રષ્ટિ બીજી (૮) જ્ઞાન એકે નહીં (૯) અજ્ઞાન બીજી (૧૦) દર્શન બીજી

૨ બાહ્ય એકેન્દ્રિય જીવ તેના પાંચ ભેદ પૃથ્વી, પાણી, અગ્નિ, વાયુ, ને વનસ્પતિ

૧ બાહ્ય પૃથ્વીકાય--પાંચવરણી માટી, મોઢું, ખારો ખડી, હાંતિયો, હરીયાળ, સોળ જાતના રત્ન એ આદિ ૪૩ જાતની પૃથ્વીના જીવ તે

બાદર અપકાય—પાણી, ઠાર, ઝાકળ, મેઢકુંવર એ આદિ પાણીની જાતના જીવને બાદર અપકાય તેના એક સૂક્ષ્મબિંદુમાં અસંખ્યાતા જીવ હોય છે.

૩ બાદર અગ્નિકાય—ધંબાળા, જવાળા મમુરા જિં, વીજળી એ આદિ જે અગ્નિ દિકામાં આવે છે તે બાદર તેડિકાય તેના એક ઝીણા તણખામાં અસંખ્યાતા જીવ હોય છે.

૪ બાદર વાયુકાય—ધનવા, તનવા, ઉકલીવા, મંડલીવા, ગુંજવા, મુખવા, વોટાળીઓ એ આદિ વાયુની જાતના જીવ તે બાદર વાયુકાય તે થોડામાં થોડી અવકાશમાં પણ અસંખ્યાતા જીવ હોય છે.

૫ બાદર વનસ્પતિકાય તેના બે ભેદ ૧ પ્રત્યેક તે (૨) સાધારણ વનસ્પતિકાય, પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય એટલે એક શરીરમાં એક જીવ જેમ કે મુળ થડ, શાખા, પ્રતિશાખા, ઝાકળી પત્ર, ફુલ, ફળ, બીજ જે વાવતાં પાણી વૃક્ષ થાય તે

સાધારણ વનસ્પતિકાય એટલે ગાજર મુળો, ડુંગળી, લસણ, રતાળુ, કોમળ ફળઆદી જે બહુ કૃમળી વનસ્પતિ જેનાં એક શરીરમાં અનંત જીવ હોય છે તે

એ બાદર પાંચ જાતના એકેન્દ્રિય જીવને પર્યાપ્રાણ-સંજ્ઞા-કથાય એ સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિની પેઠે હોય છે. લેશ્યા અગ્નિકાયને વાયુકાયમાં પહેલી વચ્ચે પૃથ્વી. પાણીને વનસ્પતિકાયમાં પહેલા ચાર. વેદ, દ્રષ્ટી, જ્ઞાન-અજ્ઞાન ને દર્શન એ પાંચે સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિની પેઠે

૩ જેઠંદ્રિ જીવ તે રસધંદ્રિ ને સ્પર્શ ઇન્દ્રિયાળા જીવ તેને પર્યા પહેલી પાંચ, પ્રાણ ૪, ૫-૭-૮-૯-૧૦ સંજ્ઞા ચારે, કષાય ચારે, લેશ્યા ૧-૨-૪ વેદ ૩ જો, દ્રષ્ટી ૧-૨ જ્ઞાન ૧-૨ અજ્ઞાન ૧-૨ દર્શન ૨ જો હોય છે.

૪ તેઠંદ્રિ જીવ-પ્રાણેન્દ્રિ એટલે નાક, રસધંદ્રિ એટલે જીભ; સ્પર્શેન્દ્રિ એટલે શરીર એ ત્રણ ઇન્દ્રિયાળા જીવ કહેવાય છે. તેને પ્રજા ૧ થી ૫, પ્રાણ ૩-૪ ૫-૭-૮-૯-૧૦ સંજ્ઞા ચારે, કષાય ચારે લેશ્યા ૧-૨-૪ વેદ ૩ જો દ્રષ્ટી ૧-૨ જ્ઞાન ૧-૨ અજ્ઞાન ૧-૨ દર્શન ૨ જો.

૫ ચૌરિંદ્રિ જીવ-અશ્વધંદ્રિ, પ્રાણેન્દ્રિ, રસેન્દ્રિ, સ્પર્શેન્દ્રિ, એચાર ઇન્દ્રિયાળા જીવ-તેમને પ્રજા ૧ થી ૫. પ્રાણ. ૨-૩-૪-૫-૭-૮-૯-૧૦. સંજ્ઞાચારે. કષાયચારે લેશ્યા ૧-૨-૪. વેદ ૩ જો દ્રષ્ટિ ૧-૨ જ્ઞાન ૧-૨. અજ્ઞાન ૧-૨. દર્શન ૧-૨

૬ (૧) અસંજ્ઞી પંચેન્દ્રિ—જ્ઞાતેન્દ્રિ, અશ્વધંદ્રિ, પ્રાણેન્દ્રિ, રસેન્દ્રિ, સ્પર્શેન્દ્રિ, એ પાંચધંદ્રિ હોય પણ મન નહીં ને આ આપના સંગ વગર જે જીવ ઉત્પન્ન થાય તે અસંજ્ઞી પંચેન્દ્રિ જીવ કહેવાય તેને પ્રજા ૧ થી ૫. પ્રાણ ૧-૨-૩-૪-૫-૭-૮-૯-૧૦. સંજ્ઞાચારે કષાયચારે. લેશ્યા ૧-૨-૩-૪. વેદ ૩ જો દ્રષ્ટિ ૧-૨. જ્ઞાન ૧-૨. અજ્ઞાન ૧-૨ દર્શન ૧-૨.

(૨) અસંજ્ઞી મનુષ્ય-અસંજ્ઞી પંચેન્દ્રિનો એક ભેદ છે. તેને પણ મન નહીં ને બે ધડીનું આયુષ્ય

હોય છે તે ચૌદ સ્થાનકીયા જીવ કહેવાય છે ને અસુચી સ્થાનકે ઉપજે છે.

તેને પ્રજા ૧ થી ૫. પ્રાણ ૧ થી ૫ને ૭ થી ૧૦, સં-
જ્ઞા ૪, કષાય ૪, લેશ્યા ૧-૨-૪. વેદ ૩ જો. ધ્રિ
૨ જી. જ્ઞાન નથી, અજ્ઞાન ૧-૨. દર્શન ૧-૨

૭ સંજ્ઞી પાંચેદ્રિ-ત્રાતેદ્રિ, ચક્ષુષ્ટદ્રિ દ્રાણુદ્રિ, રસેદ્રિ,
સ્પર્શેદ્રિ, ઐ પાંચેન્દ્રિ, તથા મન અને જો મા
બાપના સંગમાંથી ઉત્પન્ન થાય છે તે.

તેને પર્યા ૬ પ્રાણ ૧૦ સંજ્ઞા ૪ કષાય ૪ લેશ્યા
૬ વેદ ૩ ધ્રિ ૩ જ્ઞાન ૫ અજ્ઞાન ૩ દર્શન ૪
હોય છે.

હવે જીવના પાંચશે ત્રેસઠ ભેદ કહે છે. ૧૪ ભેદ
નારકીના, ૪૮ ભેદ તિર્યચના, ૩૦૩ ભેદ મનુષ્યના ને
૧૯૮ ભેદ દેવતાના એ રીતે ૫૬૩ ભેદ જીવના થયા.

૧ પ્રથમ નારકીના ૧૪ ભેદ કહે છે. સાત નરક-
ના નારકી અપર્યાપ્તાને પર્યાપ્તા એમ ચૌદ ભેદ.
નરક સાત છે. રતનપભા ૧ શકપભા ૨ વાળુપ્રભા
૩ પંકપ્રભા ૪ ધુમપ્રભા ૫ તમપ્રભા ૬ તમતમા-
પ્રભા ૭ તેનાગોત્ર—ધમા ૧ વંસા ૨ સીલા ૩ રીઠા
૪ અંજણા ૫ મધા ૬ માધવઘ ૭.

૨ તિર્યચના ભેદ ૪૮ કહે છે. તેના મુખ્ય ભેદ પાંચ
એકેદ્રિયથી પચેદ્રિયુધી-હવે એકેદ્રિયાં પૃથ્વી-પાણી-
અગ્નિ વાયુ એ ચાર સક્ષમને બાદર એટલે આઠ તેના
અપર્યાપ્તાને પર્યાપ્તા મળી સોળ. એકેદ્રિના પાંચમો
ભેદ વનસ્પતિ તેના ત્રણ ભેદ સક્ષમ પ્રત્યેક ને

સાધારણ તેના અપર્યાપ્તાને પર્યાપ્તા એમ છ ભેદ થયા એટલે એકેંદ્રિના કુલ ભેદ બાવીસ થયા હવે બેઇંદ્રિ, તેઇંદ્રિ, ચોરિંદ્રિના અપર્યાપ્તાને પર્યાપ્તા મલી છ ભેદ થયા એટલે એકંદર ૨૮ ભેદ થયા. હવે તિર્યચ પચેંદ્રિના ભેદ ૧ જળચર ૨ થળચર ૩ ઉરપર ૪ ભુજપર ૫ ખેચર એ પાંચ સમુદ્ધિમ અને ગર્ભજ એટલે ૧૦ તેના અપર્યાપ્તાને પર્યાપ્તા મલીવીશ ભેદ થયા એટલે એકંદર ૪૮ ભેદ તિર્યચના થયા.

૩ મનુષ્ય-ના ભેદ ૩૦૩ તેમાં ૧૫ કર્મભુમી ના મનુષ્ય, ૩૦ અકર્મભુમીના મનુષ્ય, ૫૬ અંતર દ્વીપાના મનુષ્ય મલી ૧૦૧ તેના અપર્યાપ્તાને પર્યાપ્તા મલી ૨૦૨ તથા ૧૦૧ ક્ષેત્ર સમુદ્ધિમ મનુષ્યના મલી ૩૦૩.

હવે કર્મભુમી કોને કહે છે-અસી (તરવાર) મસી (લખવાની વિદ્યા) ને કસી (ખેતીવાડી) એ ત્રણ પ્રકારના વ્યાપારથી પોતાનું ગુજરાન ચલાવે છે તે-આ ત્રીજા લોકને મધ્ય ભાગે એક લાખ જોજનનો ગાળાકારે જંબુદ્વીપ છે તેને ફરતો બે લાખ જોજનનો લગ્નણસમુદ્ર છે. તેને ફરતો ચાર લાખ જોજનનો ધાતકી ખંડ છે તેને ફરતો આઠ લાખ જોજનનો કાળો ઉદ્ધી છે તેને ફરતો આઠ લાખ જોજનમાં અરધો પુખ્તદ્વીપ છે. જંબુદ્વીપમાં એક ભરત, એક ધરત્રત ને એક મહા

વિદેહ એમ ત્રણ ક્ષેત્ર છે. ધાતકી ખડમાં બે ભરત, બે ઇયરપ્રતને બે મહા વેદેહ ક્ષેત્ર છે ને તેજ મુજબ ૭ ક્ષેત્રો અરધ પુખર દ્વીપમાં છે એટલે કુલ પંદર ક્ષેત્રો થયા તેના પંદર કર્મભુમી મનુષ્ય થયા.

હવે અકર્મ ભુમી કેને કહે છે-જ્યાં અસીમસી-કસી એ ત્રણ પ્રકારનાં વ્યાપાર નથી પણ દસ જાતના કટપ વૃક્ષ મનવાંછિત સુખ પુરે છે તેવા છે ક્ષેત્ર નામે હિમવત્, એરણ્યવત્, હરીવાસ-રમ્યગવાસ, દેવકુરૂ, ઉતરકુરૂ જંબુદ્વિપમાં છે ને તેવા બંને ક્ષેત્રો ધાતકી ખડને અરધ પુખર દ્વીપમાં છે એટલે ૩૦ જગ્યા થઈને ત્રીસ અકર્મભુમી મનુષ્ય કહેવાય. હવે અંતર દ્વીપના મનુષ્ય તે જંબુદ્વીપ માંહેના ભરત ક્ષેત્રની મર્યાદા કરનાર ચુલ હિમવંત પર્વત તેની પુર્વ તથા પશ્ચિમ દિશાએ લવણ સમુદ્રમાં ઢાઢા એટલે શાખા નીકળી છે ને તે દરેક શાખામાં સાત સાત દ્વીપ છે એટલે કુલ ૪ શાખામાં ૨૮ અંતર દ્વીપમાં વસનારા લોકો તથા તેજ મુજબ ઇયરપ્રત ક્ષેત્રની મર્યાદા કરનાર શીખરી નામે પર્વત છે તેને પણ ઉપર મુજબ બે શાખાઓમાં મળી કુલ ૨૮ અંતરદ્વીપ છે તેમાં વસનારા લોકો એટલે કુલ ૫૬ અંતરદ્વીપના વસનારા લોક.

૪ દેવતા ના લેક ૧૯૮ તેમાં ૧૦ જાવનપતિ ૧૫પરમાધામી ૧૬ વાણવ્યંતર ૧૦ જંભકા ૧૦

જોતિષી ૩ કિશ્વિષી, ૧૨ દેવસોક ૯ સોહાંતિક ૯
નવમીવેક, ૫ અબ્જત્તર વિમાન એમ ૯૯ જાતના
દેવતા તેના અપર્યાપ્તાને પર્યાપ્તા મહી ૧૯૮ થયા.

૧ દસ ભવનપાત દેવતાના નામ—અમુરકુમાર ૧
નાગકુમાર ૨ સુવર્ણકુમાર ૩ વિદ્યુકુમાર ૪ અમિ-
કુમાર ૫ દ્વિપકુમાર ૬ ઉદ્ધિકુમાર, ૭ દિશાકુમાર ૮
પવનકુમાર ૯ સ્થાનિતકુમાર ૧૦

૨ નારકીને મારદેનાર પંદરપરમાત્મામી દેવતાના
નામ—અંબ ૧ અંબરીખ ૨ સ્યામ ૩ સમળ ૪
રૂદ્ર ૫ વૈરૂદ્ર ૬ કાળ ૭ મસકાળ ૮ અસી ૯ ઘણુખ્ય
૧૦ કુંભ ૧૧ વાલુકા ૧૨ વેતર્ણી ૧૩ ખરખર ૧૪
મહા ઘોષ ૧૫.

૩ વાણ વ્યંતર—૧૬ જાતના તેના નામ પિશાચ
૧ ભુત ૨ યક્ષ ૩ રાક્ષસ ૪ કિન્નર ૫ કિંપુરૂષ ૬
મહોરગ ૭ ગંધર્વ ૮ આણુપત્રી ૯ પાણુપત્રી ૧૦
ઘસીવાદી ૧૧ ભુઘવાદી ૧૨ કંદીપ ૧૩ મહા કંદીપ
૧૪ કોહુંડ ૧૫ પયંગ ૧૬.

૪ દસ જંભકા—આણુજંભકા ૧ પાણુ જંભકા ૨
ભયણુ જંભકા ૩ સયણુ જંભકા ૪ વચ્છજંભકા ૫
પુફ્ફજંભકા ૬ ફળજંભકા ૭ ખીયજંભકા ૮ વિદ્યા-
જંભકા ૯ અવિયત જંભકા ૧૦

૫ દસ જોતિષી—અંદ્ર ૧ મુર્ય ૨ મહ ૩ નક્ષત્ર ૪
તારા ૫ એ પાંચ અઢીઢીપમાં ફરતાને અઢીઢીપ
બાહરસ્થિતર છે એટલે કુલ દસ.

૬ ત્રણ કિલ્લિખી ૧ ત્રણ પલ્લોપમની સ્થીતિવાળા તે જ્યોતિશી ઉપર ને પેહ્લેલા દેવલોક હેઠે છે.

(૨) ત્રણ સાગરોપમની સ્થીતિ વાળા તે પેહ્લેલા ખીજ દેવલોક ઉપર ને ત્રીજા ચોથા દેવલોક હેઠે છે.

(૩) તેર સાગરોપમની સ્થીતિવાળા તે પાંચમા દેવલોક ઉપરને છઠા દેવલોક હેઠે છે.

૭ વૈમાનીક ૧૨ જાતના ૧ સુધર્મા ૨ ધનસાન ૩ સનતકુમાર ૪ માહેન્દ્ર ૫ બ્રહ્મ લોક ૬ લાંતક ૭ મહાશુક ૮ સહસાર ૯ આણત ૧૦ પ્રાણત ૧૧ આરણ ૧૨ અચ્યુય.

૮ નવ લોકાંતિક-પાંચમા દેવલોકે કૃષ્ણરાજ વસે છે તેના સ્વામીના નામ ૧ સારસ્વત ૨ આદિત્ય ૩ વિનહુ ૪ વરૂણ ૫ ગર્દતોયા ૬ તોસીયા ૭ અવ્યા-બાધ ૮ અગીચા ૯ રીઠા.

૯ નવ નવગ્રીવેક-૧ ભેદે ૨ સુભેદે ૩ મુળએ ૪ મુખાણસે ૫ પીયદંસણે ૬ મુદંસણે ૭ આમોહ ૮ મુપડી બંધે ૯ જસો ધરે.

૧૦ પાંચઅણત્તર વૈમાનના દેવતા-૧ વિજય ૨ વિજયંત ૩ જયંત ૪ અપરાણત ૫ સવાર્થ સિદ્ધ-

ધતિ જીવ તત્વ સંપૂર્ણ.

(૨૪૫)

ખીજીં અજીવતત્વ.

અજીવતત્વકોને કહીએ. જડલક્ષણ ચૈતન્ય રહિત વર્ણાદિક રૂપ સહિત અને રહિત સુખદુષ્ણને ન વેદે તેહોને અજીવ કહીએ. અજીવતત્વના બે ભેદ છે. ૧ અજીવઅરૂપી ૨ અજીવરૂપી-અજીવઅરૂપીના દસ ભેદ છે ને અજીવરૂપીના ચાર ભેદ મલી કુલ ૧૪ ભેદ અજીવના છે. અજીવઅરૂપીના દસ ભેદ નીચે મુજબ છે.

૧ ધર્માસ્તિકાયનો સ્કંધ (૨) દેશ (૩) પ્રદેશ.

૨ અધર્માસ્તિકાયનો સ્કંધ (૨) દેશ (૩) પ્રદેશ.

૩ આકાશસ્તિકાયનો સ્કંધ (૨) દેશ (૩) પ્રદેશ.

એમ ૯ ભેદને ૧૦ મો કાળ (અદ્વા સમયકાળ) એમ દસ ભેદ થયા.

રૂપી અજીવના ચાર ભેદ છે તેના નામ.

૧ પુદ્ગલાસ્તિકાયનો સ્કંધ (૨) દેશ (૩) પ્રદેશ

૪ પરમાણુ પુદ્ગલ મલી ચાર.

૧ ધર્માસ્તિકાય એટલે જેથી સર્વ જીવ તથા વસ્તુ વિગેરે ચાલી શકે છે, ગતીમાન થાય છે તે શક્તિ.

૨ અધર્માસ્તિકાય એટલે સ્થિર રહેવાની શક્તિ તે બેસવું, ઉભા રહેવું જીવડે થઈ શકે છે તે ૩ આકાશસ્તિકાય તે આકાશ પોલાણ ૪ સ્કંધ એટલે આખી વસ્તુ ૫ દેશ એટલે આખી વસ્તુનો એક કટકો કે ભાગ ચિંતવવો તે ૬ પ્રદેશ એટલે આખી વસ્તુનો એક નહાનામાં નહાનો ભાગ ચિંતવવો તે

(જેમ તલના લાકવામાં એક તલ ચિંતવવો તે.)

હવે વિસ્તારનયે કરીને અણવના ૫૬૦ લેદ કહે છે. તેમાં અરૂપી અણવના ૩૦ લેદ છે ને રૂપીઅણવના ૫૩૦ લેદ નીચે મુજબ છે.

અરૂપીઅણવના ૧૦ લેદ પ્રથમ કહ્યા છે તે ઉપરાંત બીજા ૨૦ લેદ નીચે મુજબ છે જેથી કુલ ૩૦ લેદ થયા.

અરૂપીઅણવના ૨૦ લેદ-ધર્માસ્તિકાય, અધર્માસ્તિકાય, આકાશસ્તિકાય ને કાળ તે દરેકના ૧૫, ક્ષેત્ર, કાળ, ભાવ ને ગુણ એ પાંચ પાંચ લેદ ૨૦ લેદ થાય છે તે નીચે મુજબ.

૧ ધર્માસ્તિકાય દ્રવ્યથી એક (૨) ક્ષેત્રથી આખા લોક પ્રમાણે (૩) કાળથી આદિ અંત રહિત (૪) ભાવથી વર્ણ, ગંધ, રસ, સ્પર્શ રહિત અરૂપી (૫) ગુણ થકી ચલણ સ્વભાવ.

૨ અધર્માસ્તિકાય (૧) દ્રવ્ય (૨) ક્ષેત્ર (૩) કાળ (૪) ભાવથી ધર્માસ્તિકાય મુજબ (૫) ગુણ થકી સ્થિર સ્વભાવ.

૩ આકાશસ્તિકાય-દ્રવ્યથી એક (૨) ક્ષેત્રથી લોકાલોક પ્રમાણે (૩) કાળથી આદિ અંત રહિત (૪) ભાવથી વણ અંધ વીગેરે રહિત ને અરૂપી (૫) ગુણ થકી અવગાહન-દાન, વિકાસ લક્ષણ (માર્ગ આદિ)

૪ કાળ-૧ દ્રવ્યથી એક (૨) ક્ષેત્રથી અહીં ક્ષીપ પ્રમાણે (૩) કાળથી આદિ અંત રહિત (૪) ભાવ

(૨૪૭)

વધી વણ ગંધ સહિત અરૂપી (૫) ગુણથી વત્તમાં લક્ષણ નવા પુદગળને જોઈ કરે. ઉપર મુજબ ૨૦ ભેદ થયા. પ્રથમના ૧૦ મલી ૩૦ ભેદ અરૂપીઅણ વના કુલ થયા.

હવે રૂપીઅણવના ૫૩૦ ભેદ કહે છે. (૫) વર્ણ (૨) ગંધ, (૫) રસ, (૫) સંસ્થાન (૮) ફરસ એ (૨૫) બોલ તે બોલ માંહી જેટલા જેટલા લાભે તે ગણતાં ૫૩૦ ભેદ થાય તેના વિસ્તાર કહે છે.

૧) પાંચ વર્ણ (૧ કાળો ૨ લીલો ૩ રાતો ૪ ધીળો ૫ ઘોળો) આ એક વર્ણમાં ૨૦ ભેદ લાભે તે-બે ગંધ, પાંચ રસ, પાંચ સંસ્થાન આઠ ફરસ એટલે પાંચે વર્ણમાં દરેકમાં ૨૦ ભેદ લાભતાં ૧૦૦ ભેદ થયા.

૨) બે ગંધ (૧ સુરણી ગંધ ૨ દુરણી ગંધ) એકેક ગંધમાં ૨૩ ભેદ લાભે તે-પાંચ વર્ણ, પાંચ રસ, પાંચ સંસ્થાનઆઠ ફરસ, એટલે બે ગંધમાં દરેકમાં ૨૩ ભેદ લાભતાં ૪૬ ભેદ થયા.

૩) પાંચ રસ (૧ ખાટો ૨ મીઠો ૩ કડવો ૪ કસા-એલો ૫ તીખો) એકેક રસમાં વીસ ભેદ લાભે તે પાંચ વર્ણ, બે ગંધ, પાંચ સંસ્થાન, આઠ સ્પર્શ એટલે પાંચ રસમાં દરેકમાં ૨૦ ભેદ લાભતા ૧૦૦ ભેદ થયા.

(૪) પાંચ સંસ્થાન (૧ વટસ્થાન (જાળ) લાઠીમાં આકારે ૨ ત્રીજા સંસ્થાન (ત્રિકોણ સિંચાણને આકારે (૩) ચોરસ સંસ્થાન (ચોરસ ચોરસમાં આ-

કારે (૪) આયત સંસ્થાન લાંબી લાકડીને આકારે
(૫) પરીમંડળ સંસ્થાન (ચપટા ગોળ) ચુડીને આ-
કારે, આ એકેક સંસ્થાનમાં વીસ ભેદ લાભે તે
પાંચવર્ણ, બે ગંધ, પાંચ રસ, આઠ ફરસ એટલે
પાંચે સંસ્થાનમાં દરેકમાં ૨૦ ભેદ લાભતા ૧૦૦
ભેદ થયા.

(૫) આઠ ફરસ (૧ હજારો ૨ ભારે ૩ લુખો ૪
ચોપડેલ ૫ ઉનો ૬ ટાઢો ૭ સુંહાળો ૮ ખરખરો)
આ એકેક ભેદમાં ૨૩ ભેદ લાભે તે પાંચ વર્ણ, બે
ગંધ, પાંચ રસ, પાંચ સંસ્થાન ને છ ફરસ એટલે
આઠ ફરસમાં ૨૩ ભેદ દરેકમાં લાભતા કુલ ૧૮૪
ભેદ થયા. આમાં આઠ સ્પર્શમાં છ સ્પર્શ લાભે
તેનું કારણ જે જે સ્પર્શ હજારો છે તે ભારે ન
હોય એટલે એક સ્પર્શ વિશે બોલતા તે તથા તેથી
ઉલટી જાતીએ બે ભેદ તેને લાગુ પડે નહીં એ
રીતે વર્ણના ૧૦૦ ગંધના ૪૬ રસના ૧૦૦ સંસ્થા-
નના ૧૦૦ ફરસના ૧૮૪ મલી કુલ ૫૩૦ ભેદ અ-
જવરૂપીના થયા ને પ્રથમ કહેલ અજવ અરૂપીના
૩૦ ભેદ મેળવતાં કુલ ૫૬૦ ભેદ અજવના થયા.

ઇતિ અજીત તત્વ સંપૂર્ણ.

ત્રીજું પુન્ય તત્વ.

શુભ ક્રમાણીએ કરી શુભ કર્મનો ઉદય થયાથી
જે કૃણ ભોગવતાં આત્માને મીઠાં લાગે તે પુન્ય તત્વ
કહીએ તેના નવ ભેદ છે ૧ અન્નપુષ્પ (અન્નદાન) ૨
ઉપાણ્ડપુષ્પ (પાણી દાન) (૩) લયણ્ડ પુષ્પ (સ્થાનક

દાન) (૪) સયણ પુણે (સેજયા દાન) (૫) વત્થપુણે (વસ્ત્રદાન) (૬) મણપુણે (સારા મનનું પુન્ય) (૭) વચન પુણે (સારા વચનનું પુન્ય) (૮) કાયપુણે (કાયાએ કરી સારાં કામ કરવાં તેનું પુન્ય) (૯) નમસ્કારપુણે (નમસ્કાર કરવાનું પુન્ય) એ નવ પ્રકારે પુન્ય ઉપરાંતે તે ૪૨ પ્રકારે ભોગવે તે કહે છે. ૧ શાતા વેદનીય (સુખ ભોગવવું) ૨ ઉચ્ચ ગોત્ર ૩ મનુષ્યગતિ ૪ મનુષ્યાનું પૂર્વિ (મનુષ્યના ઝાઝા ભવ બાંધવા ૫ દેવગતિ ૬ દેવાનું પૂર્વિ (દેવતાના ઝાઝા ભવ બાંધવા) ૭ પચ્ચિન્દ્ર જાતિ ૮ ઉદારીક શરીર (મનુષ્ય ત્રીજાંચનું શરીર) ૯ વૈકિય શરીર (દેવતા નારકીનું જે શરીર તે) ૧૦ આહારક શરીર (ચૌદ પુર્વ ધારી સાધુ હોય તે મુઠા હાથથી એક હાથનું શરીર બનાવે તે ૧૧ તેજસ શરીર (સર્વ જીવ સંસારીને આ શરીર હોય છે ને આહાર પચાવવાનો તેનો ગુણ છે) ૧૨ કાર્મણ શરીર (આપણા સંસારના બધા જીવને છે ને આહાર પચાવવો તેને બાહર કાઢી નાખવાનો તેમાં ગુણ છે. ૧૩ ઉદારીક અંગોપાંગ (ઉદારીક શરીરના પુરા અવયવ) ૧૪ વૈકિય અંગોપાંગ ૧૫ આહારક અંગોપાંગ ૧૬ વજ્રરૂપ ભનારાચ સંધયણ (લોઢાના જેવું સંધયણ) ૧૭ સમ ચૌરસ સંઠાણ (પલાઠીવાળીને બેસે ને ગોઠણથી ખભા સુધી ચારે બાજુ સરખી ચૌરસ હોયતે) ૧૮ શુભ વર્ણ ૧૯ શુભગંધ ૨૦ શુભરસ ૨૧ શુભ દ્રવ્ય ૨૨ અગુરુ લઘુ નામ કર્મ ૨૩ પરાધાતનામ

૨૪ ઉદ્દેશનામ ૨૫ આતાપનામ ૨૬ ઉદ્દેશનામ
૨૭ શુભ ચાલવાની ગતી ૨૮ નીરમાણનામ ૨૯
વ્રસપણ ૩૦ બાદર પણ ૩૧ પર્યાસાપણ ૩૨ પ્રત્યેક
પણ ૩૩ ચિરનામ ૩૪ શુભનામ ૩૫ સૌભાગ્યનામ
૩૬ સુસ્વરનામ ૩૭ આદેજનામ ૩૮ જસોડીતિ
નામ ૩૯ દેવતાનું આયુષ્ય ૪૦ મનુષ્યનું આયુષ્ય
૪૧ તિર્યચનું આયુષ્ય (જીગલીયાતિર્યચ) ૪૨ તિર્યકર
નામએ ૪૨ ભેદ પુન્યનાં ફળ ભોગવે ઇતિ પુણ્યતત્ત્વ
સંપૂર્ણ.

ચોથું પાપતત્ત્વ.

અશુભ કમાણીએ કરી અશુભ કર્મનો ઉદ્દેશ થયા-
થી જે ફળ ભોગવતાં આત્માને કડવા લાગે તે પાપ
તત્ત્વ કહીએ. પાપ થવાના અઢાર સ્થાનક છે તે
નીચે મુજબ—

૧ પ્રાણાતિપાત (જીવહિંસા) ૨ મૃષાવાદ (જીકું
બોલવું) (૩) અદત્તાદાન (ચોરી) ૪ મૈથુન (અગ્રહ-
ચર્ય) ૫ પરિગ્રહ (દોલત) ૬ ક્રોધ ૭ માન ૮ માયા
(કપટ) ૯ લોભ ૧૦ રાગ (પ્રીતી) ૧૧ દ્વેષ ૧૨ કલેશ
૧૩ અભ્યાખ્યાન (આળસડાવવું ૧૪ પૈશુન્ય (ચાડી)
૧૫ પરપરિનાદ (પારકું વાકું બોલવું) ૧૬ રઈ અરઈ
(રતી અરતી ખુશી દિલગીરી) ૧૭ માયા મોસો
(કપટ સહીત જીકું) ૧૮ મિથ્યાદર્શન સદ્ય (ખોટી
મઢા તથા સજ રાખવું તે) એ અઢાર પ્રકારના

જામ કરવ.થી જીવ પાપ જાંધે છે તે ટક પ્રકારે જો-
મવે છે તે કહે છે.

૧ મતિજ્ઞાનાવરણીય (બુદ્ધી નિર્મળ નહી)
૨ સુત્ર જ્ઞાનાવરણીય (સુત્ર જ્ઞાન પામે નહી.)
૩ અવધિ જ્ઞાનાવરણીય (અવધિ જ્ઞાન પામે નહી.)
૪ મન પર્યવજ્ઞાનાવરણીય (મન જાણવાનું જ્ઞાન
પામે નહી.)

૫ કેવળજ્ઞાનાવરણીય (કેવળજ્ઞાન પામે નહી.)
૬ દાનાંતરાય (દાન આપી શકે નહી.)
૭ લાભાંતરાય (લાભ મેળવી શકે નહી)
૮ ભોગાંતરાય (ભોમ ભોગવી શકે નહી)
૯ ઉપભોગાંતરાય (વારંવાર ભોગ ભોગવી શકે
નહી.)

૧૦ વીર્યાંતરાય (જળહીંજી) ૧૧ નિંદ્રા (ઉંઘ)
૧૨ નિંદ્રા નિદ્રા (ધણી નિંદ્રા) ૧૩ પ્રચળા (ખેડાં
ખેડાં ઉંઘ આવે તે) ૧૪ પ્રચળા પ્રચળા (ચાલતાં
ચાલતાં ઉંઘ) ૧૫ થીજુદ્ધી નિંદ્રા (ઉંઘમાંને ઉંઘમાં
કામ કરે તે) ૧૬ ચક્ષુ દર્શના વરણીય ૧૭ અચક્ષુ,
દર્શના વરણીય ૧૮ અવધિ દર્શના વરણીય ૧૯
કેવળ દર્શના વરણીય ૨૦ નિચગોત્ર ૨૧ અશાતા
વેદ નીય ૨૨ મિથ્યાત્વ મોહની ૨૩ સ્થાવર પણું
૨૪ સુદ્ધમપણું ૨૫ અપર્યાપ્ત પણું ૨૬ સાધારણ પણું
(એક શરીરમાં અનંત જીવ) ૨૭ અસ્થીર પણું
(શરીર કંપ્યા કરે તે) ૨૮ અશુભ નામરૂદ્ધ દુર્ભાગ્ય

નામ ૩૦ દુસ્વર નામ(સ્વર સારો નહી) ૩૧અનાદેજ
 નામ (જેતું વચન કોઈ માને નહી ૩૨ અપજસ કિ-
 તિનામ ૩૩ નરકગતિ ૩૪ નરકગતિનું આઉંખું ૩૫
 નરકાનુંપૂર્વિ (નરકના ઉપરા ઉપરી ભવ કરવા) ૩૬
 અનુંતાનું બંધી કોથ (જીવતા સુધી કોથ રહે તે) ૩૭
 અનુંતાનું બંધી માન ૩૮ અનુંતાનું બંધીમાયા ૩૯
 અનુંતાનું બંધી લોભ ૪૦ અપચખાંણા વરણી કોથ
 (વરસ દિવસ સુધી રહે એવો, કોથ) માન ૪૧ મા-
 યા ૪૨ લોભ ૪૩, ૪૪ પચખાણા વરણી કોથ, (ચાર
 માસ સુધી રહે તેવો) માન ૪૫ માયા ૪૬ લોભ
 ૪૭, ૪૮ સંજળનો કોથ (૧૫ દીવસનો કોથ) માન
 ૪૯ માયા ૫૦ લોભ ૫૧, ૫૨ હાસ્ય ૫૩ રતિ ૫૪ અર-
 તિ ૫૫ શોક ૫૬ ભય ૫૭ દુઃખ (અભગમનો)
 ૫૮ સ્ત્રીવેદ ૫૯ પુરુષ વેદ, ૬૦ નપુંસક વેદ ૬૧ તિ-
 ર્યંચ ગતિદર તિર્યંચાનુંપૂર્વિ (તિર્યંચના ઉપરા ઉપરી
 ભવ) ૬૩ એકેન્દ્રિ પાણું ૬૪ બેઘંન્દ્રિ પાણું ૬૫ તેરેન્દ્રિ
 પાણું ૬૬ ચક્રેન્દ્રિપાણું ૬૭ અશુભ ચાલવાની ગતિ
 ૬૮ ઉપધાત નામ કર્મ (કોઈનો ધાત કરવા જતાં
 પોતાનો થાય તે ૬૯ અશુભવર્ણ, ગંધ ૭૦-૨૨૭૧
 સ્પર્શ ૭૨, ૭૩ રૂખલનારાચસંધયણ ૭૪ નારાચ
 સંધયણ ૭૫ અર્ધનારાચ સંધયણ ૭૬ કીલકુસંધયણ
 ૭૭ જીવદુ સંધયણ ૭૮ નીગાહપરીમંડલ સંઠાણ
 ૭૯ સાદી સંઠાણ ૮૦ વામન સંઠાણ ૮૧ કુબજસં-
 ઠાણ ૮૨ હુંડસંઠાણ એ ૮૨ પ્રકારે પાપના કૃળા ભો-
 ગવે તે પાપ તત્વ સંપુર્ણ.

પાંચમું આશ્રવ તત્વ.

અમ્રત તથા અપચખાણું કરી તથા વિષય કષાએ કરી આત્મા રૂપ તળાવને વિશે ઇંદ્રિ આદિક ધડનાળે કરી પાપી કર્મરૂપ જળનો પ્રવાહ આવે તેને આશ્રવ કહીએ.

આશ્રવના (પાપીકર્મ) વગગવાના) ૨૦ ભેદ છે (૧) મિથ્યાત્વ, (૨) અમ્રત, ૩ પ્રમાદ ૪ કષાય ૫ અશુભયોગ, ૬ પ્રાણાતિપાત (જીવહિંસા) ૭ મૃષાવાદ (જીકું બોલવું) ૮ અદત્તાદાન (ચોરી) ૯ મૈથુન ૧૦ પરિગ્રહ (દાસત) ૧૧ શ્રોતેંદ્રિ અસંવરે (સાંભળવાની ઇંદ્રી તે કાનવશ ન રાખે) ૧૨ ચક્ષુઇંદ્રિ અસંવરે (આંખ વશ ન રાખે) ૧૩ ઘ્રાણેંદ્રિ અસંવરે (નાસિકા વશ ન રાખે) ૧૪ રસેંદ્રિ અસંવરે (જીભ વશ ન રાખે) ૧૫ સ્પર્શેંદ્રિ અસંવરે (કાયા વશ ન રાખે) ૧૬ મન અસંવરે (મન વશ ન રાખે) ૧૭ વચન અસંવરે (વચન વશ ન રાખે) ૧૮ કાયા અસંવરે (કાયા વશ ન રાખે) ૧૯ ભાંડ ઉપગરણ અજતનાએ લીએ મુકે (વાસણ કુસણ વિગેરે જાળવ્યા વિના લે મુકે ૨૦ સુચીકુસગ કરે તે આશ્રવ (કામના અગ્ર ઉપર જેટલું પાણી રહે તેટલું થોડું પાપ કરે તો પણ તે આશ્રવ.)

હવે વિસ્તારે ૪૨ પ્રકાર છે તે કહે છે.

૧ પ્રાણાતિપાત ૨ મૃષાવાદ ૩ અદત્તાદાન ૪ મૈથુન ૫ પરિગ્રહ એ પાંચ તથા પાંચ ઇન્દ્રિ મોકલી મુકે તે આશ્રવ મલી દસ તથા ક્રોધ માન માયા ને

દોહ એ ચાર કામચમલી ચાંદ તથા મનવચન
કામના ત્રણ અશુભ યોગ તે આશ્વ મહી સ-
ત્તર ને રૂપ કીયા-તે કર્મ ભાગવાના ઠેકણા તે
નીચે મુજબ.

૧ કાયકીકીયા (કાયા વગર જાળવણે વર્તે) ૨
અધિકરણકી કીયા (હથીયારોથી લાગે તે) ૩
પાછીસિયા કીયા (દ્વેષ રાખવાથી લાગે તે) ૪
પરીતાવણીયા (ખીજને પીડા કરે તે) ૫ પાણામવાય
(જીવ હિંસા કરે તે) ૬ આરંભીયા (આરંભ કરવાતે)
૭ પરિગ્રહીયા (દાસતા ઉપર પ્રીતી) ૮ માયાવચ્ચિયા
(કપટ કરવાથી લાગે તે) ૯ અપચખાણ વત્તિયા (વગર
મંધીએ લાગે તે (ક્રિયા) ૧૦ (મિછાદંસણ વત્તિયા
(મિથ્યાત્વ માર્ગથી લાગે તે) ૧૧ દિડીયા (નજરે
જોવાથી) ૧૨ પુઠીયા (સ્પર્શ કરવાથી લાગે તે) ૧૩
પાકુચીયા (માઠી ચીતવણા કરવાથી લાગે તે) ૧૪
સામતોવણીયા (પ્રમાદે કરી કામ વિગેરે ઉધાડાં
ઝુકે જોથી જીવની હિંસા થાય) ૧૫ નેસથીયા (વગર
હથીયારે હિંસા કરે તે) ૧૬ સાહથીયા વિગેરે (સ્વ-
હસ્ત પોતાને હાથે હથીયાર સહિત હિંસા કરે તે)
૧૭ આણુપણીયા (કોમની પાસે વસ્તુ મંગાવના-
થી લાગે તે) ૧૮ વિદારણીયા (જીવ અજીવને
મખવાની ક્રિયાથી લાગે તે) ૧૯ આણાભોગી (જમતાં
ભાણામાં માખી પડે વિગેરે વસ્તુ ભોગવતા લાગે તે)
૨૦ અણાવકંખવત્તિયા (જે કરવાથી લોકતું છુટું

(૨૫૫)

થાય તે) ૨૨ અનાપયોગિ (ઉપયોગ ન રાખવાથી
લાગે તે) ૨૨ સામુદાય (સમુદાય-ધણા જણ ભેગા
મલી જે ફીયા કરે તે) ૨૩ પેજવત્તિયા (પ્રાતોને
લીધે જે ફીયા કરે તે) ૨૪ દાસવત્તિયા (કોઈ કરવાથી
લાગે તે) ૨૫ ધરિયા વહિયા ક્રિયા (હાલતા ચાલતા
જે ફીયા લાગે તે) એ કુલ ૨૫ ક્રિયા તથા ૧૭
ભેદ પ્રથમ કહ્યા તે મલી કુલ ૪૨ ભેદ પાપ કર્મ
જીવને વળગે છે. ઇતિ આશ્રવ તત્ત્વ સંપૂર્ણ.

છઠું સંવર તત્ત્વ.

આત્મા રૂપી તળાવને વિશે કર્મ રૂપી આવતા જ-
ળને પ્રત પચખાણું કરી રોકીએ તે સંવર કહીએ
જેથી પાપી કર્મ જીવને વળગતા બંધ થાય તે
સંવર. તેના વિશ ભેદ છે ૧ સમકીત તે સંવર (૨)
પ્રતપચખાણું તે સંવર ૩ અપ્રમાદ ૪ અન્યાય
૫ શુભયોગ ૬ જીવદયાઉસત્ય બોલતું ૮ ચોરી ન
કરવી ૯ સીયલ ૧૦ અપરોઘ્રહ ૧૧ શ્રોતેન્દ્રિ ૧૨
ચક્ષુઁન્દ્રિ ૧૩ ઘ્રાણુન્દ્રિ ૧૪ રસઘ્નન્દ્રિ ૧૫ સ્પર્શન્દ્રિ
એ પાંચ ઇન્દ્રિ તથા ૧૬ મનયોગ ૧૭ વચન યોગ
૧૮ કાય યોગ તેને વશ રાખે ૧૯ ભંડ ઉપગરણ
જતનાએ કરી લે મુકે. ૨૦ સુચી કુસગન કરે (જસ
પણ પાપ ન કરે તે). હવે વિસ્તારે ૫૭ પ્રકારે
સંવર પ્રાપ્ત થાય છે તે કહે છે.

ધર્માસુમતિ (જોઈને ચાલતું) રસાયા સુમતિ (પા-
પી ભાષા બોલે નહી તે) ૩ એખણ સુમતિ (દાષ

રહિત આહાર લેવો) ૪ આયાણ ભંડમત્ત નિષે-
વણાં સુમતિ (જતનાએ લેવું મુકવું) ૫ પારઠાવણી
આ સુમાતિ (પરઠવવું તે વસ્તુ જતનાએ નાખી
દેવી) એ પાંચ સુમાત ને ત્રણ ગુપ્તિ ૬ મન ગુપ્તિ
૭ વચન ગુપ્તિ ૮ કાય ગુપ્તિએ આઠ તથા ૨૨
પરિસહ ઠહતાં ઉપદ્રવ સેહવા તે મલી ૩૦ થયા.

આવશ પરિસહના નામ.

૧ ક્ષુધાનો (ભુખ) ૨) તુષાનો (તરશનો) ૩
૩ સીતના (ચાઢના) ૪ ઉષ્ણનો (તાપનો) ૫ દંશમ-
શનો (મસલાં મછરનો) ૬ અચેસનો (વચ્ચનો) ૭
અરતિનો ૮ સ્નાનો ૯ ચરિયાનો (ચાસનાનો) ૧૦
નિસહીયાનો (એક આસને બેસી રહેવાનો) ૧૧ સે-
જ્યાનો (સ્થાનકનો) ૧૨ આકોશ વચ્ચનના (કડવા
વચ્ચન સાંભળવાનો) ૧૩ વધનો (માર ખાવાનો) ૧૪
જાચવાનો ૧૫ અલાભનો ૧૬ રોગનો ૧૭ તર્જ
સ્પર્શનો (તરણા સ્પર્શ સહન કરે તે) ૧૮ મેલનો
૧૯ સતકાર પુરસ્કારનો (સતકાર મળેથા માન ન કરે)
૨૦ પ્રજ્ઞાનો (બહુ ભણતરનો ગર્વન કરે) ૨૧ અનાણ
પરિસહ (અજ્ઞાન પણાનો) ૨૨ સમકિતનો પરિસહ
(દર્શનનો-સમકિતથી ડાલે નહીં) એ ૨૨ પરિસહ.

દસ વિધિએયતિ ધર્મ પાળવો તે ૧ ખતિ (ક્ષમા-
કરવી) ૨ મુત્તિ (લોભ ન કરે) ૩ અજવે
(કપટ ન કરે) ૪ મદવે (મદ ન કરે)
૫ લાધવે(નિરમળપણે) ૬ અકીંચણે (ચિયાએ) ૭ ન

રહિત ૭ સચ્ચે (સાચું બોલવું) ૮ સંજમે (સંજમ પાળવું) ૯ તવે (તપકરવો) ૧૦ બંભચરે (બ્રહ્મચર્ય પાળવું) એ દસ મળી ૪૦ થયા.

બાર ભાવના ભાવતી તે—૧ અનિત્ય ભાવના (સંસાર અનિત્ય છે તેનો વિચાર કરવો) ૨ અશરણુ ભાવના (કોઇ કોઇને શરણુ નથી તેનો વિચાર) ૩ સંસાર ભાવના (જીવ સંસારમાં ઘણા કાળ થયાં રહ્યા કરે છે તેનો વિચાર) ૪ એકત્વ ભાવના (જીવ એકલો છે તેના દુખમાં કોઇ ભાગ લેનાર નથી તેનો વિચાર) ૫ અન્યત્વ ભાવના (જીવ કાયાથી જુદો છે ને કર્મે કરી જુદી જુદી કાયા ધારણ કરે છે તેનો વિચાર) ૬ અશુચિ ભાવના (કાયા છે તે દુર્ગંધનું ઠેકાણું છે તેમાં કાંઇ સાર નથી તેનો વિચાર) ૭ આત્રવ ભાવના (પાપ કરવાથી જીવ દુખ ભોગવે છે તેનો વિચાર) ૮ સંવર ભાવના (મત પચખાણું કરી પાપને રોકવાથી દુખ દૂર થાય છે તેનો વિચાર) ૯ નિર્જરા ભાવના (બાર ભેદે તપ કરવાથી આત્માને કર્મ વળગ્યા હોય ને દૂર થાય છે તેનો વિચાર) ૧૦ લોક ભાવના (લોકમાં બધા સ્થાનકે જીવ ફરશી ચુકે છે તેનો વિચાર) ૧૧ બોધ ભાવના (ઉપદેશ સાંભળી જ્ઞાન મેળવવું) ૧૨ ધર્મ ભાવના (શુદ્ધ ધર્મનો વિચાર) એ બાર ભાવના એમ પર ભેદ થયા.

આ ભાવના કોણે ભાવી તેના નામ ૧લી ભાવ-

ના ભારત ચક્રવર્તિએ (૨) ૭ અનાધી મુનીએ ૩
 ૭ અનાશાળીએ ૪ નેમીરાજ રૂપિએ ૫ મૃગા
 પુત્રે ૬ સનંત કુમારે ૭ સમુદ્રપાલ મુનીએ ૮ કેશી
 મોતમે ૯ અર્જુન માલાએ ૧૦ શીવરાજ રૂપિએ
 ૧૧ રૂપસદેવ સ્વામીના ૯૮ પુત્રે ૧૨ ધર્મ રૂપી
 અણુગારે લાવી.

હવે પાંચ પ્રકારના ચારિત્ર કહે છે ૧ સામાયિક
 ચારિત્ર ૨ છેદાપસ્થાનિક ચારિત્ર ૩ પરિહાર વિ-
 શુદ્ધ ચારિત્ર ૪ સક્ષમ સંપરાય ચારિત્ર ૫ યથા
 જ્યાત ચારિત્ર એમ પાંચ ચારિત્ર થયા એમ ૫ ૭
 ભેદ સંવરના થયા. ઇતિ સંવરતત્ત્વ સંપૂર્ણ.

સાતમું નિર્જરાતત્ત્વ.

આત્માના પ્રદેશ સાથે વળગેલ કર્મને બાર ભેદ
 તપસાએ કરી દુર કરવાં તે નિર્જરા કહીએ તેના
 બાર ભેદ છે.

૧ અણુસણ (અપવાસ કરવા) ૨ ઉભોદરી (પેટ
 દીણું રાખે) ૩ વૃત્તિ સંક્ષેપ (સચેતદવ્યનો ત્યાગ કર-
 વો તે) ૪ રસ પરિત્યાગ (સારા સારા રસનો યાગ
 કરે તે) ૫ કાયકલેશ (તપે કરી કાયાને કલેશ ઉપજે
 તે) ૬ પાડિસત્તીનતા (અંગકેપાંગ વશ રાખવું)એ
 ૭ ભેદ આહુયના કહયા. હવે ૭ ભેદ અજ્યંતરના
 કહે છે ૧ પ્રાયશ્ચિત (પ્રાયશ્ચિત લેવું) ૨ ચિનત્ર ૩
 વેપાત્ર (સેવા ભક્તિ કરવી) ૪ સમ્યક (પાકરવો)

પ ધ્યાન (ધ્યાન કરવું) ૬ કઠિસગ્ગ (કાષા, જી-
સાવવી નહીં) એ બાર પ્રકારે તપ કરવાથી કર્મ
ઝરી દુર થાય છે. ઇતિ નિજ્જઞસ તત્ત્વ સંપૂર્ણ.

આઠમું બંધતત્ત્વ.

આત્માના પ્રદેશ સાથે કર્મના પુદ્ગલ ખીરનીરની
ચેઠે લોહુપીંડ અગ્નિની ચેઠે બંધાઇ એક થઇ રહે
તેને બંધ કહીએ. આવી રીતે જીવ આઠ કર્મનો બંધ
બાંધે છે. બંધતત્ત્વના ચાર ભેદ છે. ૧ પ્રકૃતિ બંધ
(જે જે પ્રકૃતિએ કરી જેવા જેવા કર્મની પ્રકૃતિ બાંધે
તેનું નામ પ્રકૃતિ બંધ અથવા કર્મનો સ્વભાવ)
૨ સ્થિતિ બંધ (કર્મ બાંધે તેની જેટલી જેટલી
સ્થિતિનો બંધ પડે તે અથવા કર્મની સ્થિતિનું
કાળમાન).

૩ અનુભાગ બંધ (કર્મ બાંધે તેનાજેવા જેવા રસ-
નો બંધ પાડે તે અથવા તિવ્રકેમંદ રસ કર્મનો).

૪ પ્રદેશ બંધ (જીવના અસંખ્યાત પ્રદેશનો સાથે
આઠ કર્મના અનંતા પુદ્ગલની વસગણાનું બંધાવું તે
અથવા કર્મ પુદ્ગલના દગ આત્માના પ્રદેશ સાથે
બંધાણ છે તે. આ ચાર બંધનું સ્વરૂપ મોદકના
દ્રષ્ટાંતે કહે છે. જેમ કેમ મોદક ધણ પ્રકારના દ્રવ્ય
ને સંયોગે નિપજ્યા વાયુપિત્ત કફને જેણે સ્વરૂપે
કરી હણે તેને પ્રકૃતિ બંધ (સ્વભાવ) કહીએ.
તેજ મોદક પક્ષ માસ ભેમાસ સુધી સ્વરૂપે રહે તે

[રિશિતિ બંધ કહીએ ૨. તેજ મોદક તિખો, કડવો, કસાયલો, ખાટો, મીઠો હોય તે અનુભાગ બંધ (૨૨૨) કહીએ ૩. તેજ મોદક અદ્ય દળનો નિપજ્યો તે નાનો હોય, ઘણાં દળનો નિપજ્યો તે મોટો હોય તેને પ્રદેશ બંધ કહીએ ૪. આચાર ભેદ જીવ આઠ કર્મ બાંધેછે તેના થયા હવે—

જીવ આઠ કર્મ બાંધે છે તેના નામ

૧ જ્ઞાનાવરણી—જ્ઞાનનું આછાદન તે કર્મ જ્ઞાનીનું વાંકું બોલવાથી કે જ્ઞાનની આસાતના કરવાથી બંધાયને તે બાંધવાથી જીવને જ્ઞાનની પાપિત ન થાય.

૨ દર્શનાવરણી—એટલે ચક્ષુદર્શન, અચક્ષુદર્શન, અવધી દર્શનને કેવળ દર્શન એ ચાર દર્શનવાળાનું વાંકું બોલવા વીગરેથી જીવને એ જાતના દર્શનનું આવરણ થાય એટલે ચક્ષુદર્શનાવરણી કર્મ ઉપરાજે—

૩ જીવેદની કર્મ તેના ૨ ભેદ ૧ શાતાવેદની ૨ અશાતા વેદની. શાતા વેદની તે જગતના જીવને સુખ આપવાથી શાતા વેદની બાંધે ને તેને દુઃખ આપવાથી અશાતા વેદની બાંધે ને તે કામથી જીવ સુખ દુઃખવેદ છે તે વેદની કર્મ

૪ મુ મોહની કર્મ—મોહ કરવો એટલે જેથી રાગદ્વેશ આવે તે ને તે કર્મ ક્રોધમાન માયા લોભ વીગરે કરવાથી બંધાય છે.

૫ મુ આવખા કર્મ—તે શુભાશુભ કર્મ કરવાથી જીવ, નારકીતર્યંચ મનુષ્ય, દેવતાનું આશુષ્ય બાંધે ને તે પ્રમાણે તે ગતિમાં જાય તે આવખા કર્મ ૬ હું નામ કર્મ—તેના બે ભેદ શુભ નામ કર્મને અશુભ નામ કર્મ. શુભ નામ કર્મ તે મનવચન કાયાને લલ્લી રીતે વરતાવે તથા ખોટાં રાડ કળ્યા ન કરે. અશુભ નામ કર્મ તે મનવચન કાયા માઠી રીતે વરતાવે ને ખોટા કળ્યા રાડ કરે તે. આ શુભાશુભ નામ કર્મ બાંધવા પ્રમાણે જીવ સારાં નરસાં એટલે દેવતા નારકી વીગેરેના નામ પામે છે.

૭ મું ગોત્ર કર્મ તેના બે ભેદ ઉચગોત્ર ને નીચ ગોત્ર—ઉચગોત્ર કોણ બાંધે જે જાત કુળ બળ રૂપ લાભ તપ પુત્રને ઠકરાખેના મદ ન કરે. નીચ ગોત્ર કોણ બાંધે જે તેવો મદ કરે. ઉપર મુજબ ઉચ નીચ ગોત્ર જીવ પામે છે.

૮ મું અંતરાય કર્મ—તે પાંચ પ્રકારે બાંધાય છે. ૧ દાનાંતરાય (દાન આપવા ન દીએ) ૨ લાભાંતરાય (કોઈને લાભ થવા ન દે) ૩ ભોગાંતરાય (કોઈ જીવને ભોગવરીથી ભોગ ભોગવતાં અટકાવે ૪ ઉપભોગાંતરાય (ભોગ ભોગવતો હોય તેને વારે વારે અંતરાય પાડે) ૫ વીર્યાંતરાય—જે જીવ સારે મારમે પોતાનું બળ અલાવતો હોય તેને તે થકી અટકાવે એ પાંચ પ્રકારની અંતરાય પાડવાથી તે પાંચ જાતના અંતરાય કર્મ બાંધી ભોમવે છે. ઇતિ બંધ તત્ત્વ સંપૂર્ણ.

નવમું મોક્ષ તત્વ.

આત્માના સર્વ પ્રદેશથી સર્વ કર્મનું છુટવું-સકળ બંધનનું મુકાવું, સકળ કાર્યની સિદ્ધિ થાય તેને મોક્ષ કહીએ. જીવ ચાર પ્રકારે મોક્ષ પામે છે. ૧ જ્ઞાન ૨ દર્શન ૩ ચારિત્ર ૪ તપ એ ચાર સેવવાથી કર્મ-થી મુકાઈ મોક્ષ ગતિને પામે છે એટલે સિદ્ધ થાય છે.

હવે પંદર ભેદ સિદ્ધ થાય છે તે કહે છે. ૧ તીર્થ સિદ્ધા ૨ અતીર્થ સિદ્ધા ૩ તીર્થંકર સિદ્ધા ૪ અતીર્થંકર સિદ્ધા ૫ સ્વયંબોધ સિદ્ધા ૬ પ્રત્યેક બોધ સિદ્ધા ૭ બુધ બોધી સિદ્ધા ૮ સ્ત્રિલિંગ સિદ્ધા ૯ પુરુષ લિંગ સિદ્ધા ૧૦ નપુંસક લિંગ સિદ્ધા ૧૧ સ્ત્રીલિંગ સિદ્ધા ૧૨ અન્ય લિંગ સિદ્ધા ૧૩ મહા-સ્ત્રી લિંગ સિદ્ધા ૧૪ એક સિદ્ધા ૧૫ અનેક સિદ્ધા.

હવે મોક્ષના નવ દ્વાર કહે છે.

૧ સદૃપદ પ્રરૂપણા (મોક્ષ નિરંતર છે.) ૨ દૃવ્ય પરિમાણ (દ્વાર) તે સિદ્ધ અનંતાંશ (૩) ક્ષેત્ર પરિમાણ (દ્વાર) તે સિદ્ધ ક્ષેત્ર ૪૫ લાખ જોજનનું લાખ પહોળું છે ૪ સ્પર્શના દ્વાર (તે સિદ્ધ સિદ્ધતા કરતાં કાંઈક અધીક સિદ્ધની સ્પર્શના છે). ૫ કાળ દ્વાર (તે એક સિદ્ધ આત્રી આદિ છે પણ અંત નથી સર્વ સિદ્ધ આત્રી આદિ નથી અને અંત નથી) ૬ ભાગદ્વાર (સધળા જીવના અનંતમા ભાગ ના સિદ્ધના જીવ છે અને સિદ્ધ ક્ષેત્ર લોકને અસં-

જ્યાતમે ભાગે છે). ૭ ભાવ દ્વાર (સિદ્ધમાં ક્ષાયક ભાવ તે કેવળજ્ઞાન કેવળ દર્શનને ક્ષાયિક સમક્રિત છે અને પરિણામિક ભાવ તે સિદ્ધપણું જાણવું. ૮ અંતર દ્વાર (તે સિદ્ધને ફરી સંસારમાં આવવું નથી) એક સિદ્ધ ત્યાં અનંત સિદ્ધ છે. અને અનંત સિદ્ધ ત્યાં એક સિદ્ધ છે એટલે સિદ્ધમાં આંતરો નથી.) ૯ અદ્યાપાખ્યુત્યદ્વાર— (તે સર્વથો થોડા નપુંસક સિદ્ધ, તેથી સ્ત્રી સંજ્યાત ગુણી સિદ્ધિ તેથી પુરૂષ સંજ્યાત ગુણી સિદ્ધા. એક સમે નપુંસક ૧૦ થાય, સ્ત્રી સિદ્ધ ૨૦ થાય અને પુરૂષ સિદ્ધ ૧૦૮ ઉત્કૃષ્ટપણે થાય.

હવે કહેવા હોય તે મોક્ષ જાય તે કહે છે ૧ ત્ર-સપણે ૨ બાદરપણે ૩ સંજીપણે ૪ વ્રજ રૂપભના રાય સંધયણપણે ૫ મનુષ્ય ગતિમાં ૬ ક્ષાયક સમક્રિતિ ૭ યયાર્થ ચારિત્ર ૮ પંડિત વીર્ય ૯ શુક્લ ધ્યાન ૧૦ કેવળ જ્ઞાન ૧૧ કેવળ દર્શન ૧૨ ભવ્ય સિદ્ધિક ૧૩ પરમ શુક્લ લેશા ૧૪ ચરમ શરીરી હોય તે એ ઉપરાંત ૧ પર્યાપ્તા ૨ અપ્રમાદી ૩ અવેદી ૪ અકપાયી ૫ સીનાતક નિમ્રંથી એમ ૧૬ બોલવાળા જીવ મોક્ષ જાય-જન્ય એ હાથની અવધેણા વાળો ને ઉત્કૃષ્ટો ૫૦૦ ધનુષ્યની અવધેણાવાળો જીવ મોક્ષ જાય. જન્ય નવ વરસનો ને ત્રિકષ્ટો પૂર્વ કોડનો આયુષ્યવાળો જીવ કર્મ ભુમિને હોય તેમાંથી મોક્ષ જાય. ઇતિ મોક્ષ તત્ત્વ સંપૂર્ણ.

ઇતિ નવ તત્ત્વ સંપૂર્ણ.

શુદ્ધિ પત્ર.

પાત્રું. લીંટી.	અશુદ્ધ.	શુદ્ધ.
૧ ૧૪	આચાર્યાણું	આચર્યાણું
„ ૧૮	ઉવઝઝાયાણું	ઉવઝઝાયાણું
„ ૧૯	ઉપાધ્યયજીતે	ઉપાધ્યાયજીતે
૩ ૨૩	હારયક્રમણે	હરિયક્રમણે
૪ ૫	મક્રડ	મક્રડા
„ „	મોટી	મોટી
„ ૭	સકમણે	સંકમણે
„ ૯	વિસહિયા	વિરાહિયા
૫ ૪	ધોદ્ર	ધોદ્રિ
૫ ૧૨	કાદળ	કાદવ
„ ૨૦	ઉપગ્ધો	ઉપગ્ધો
„ ૨૫	જીવનર	જીવનર
૭ ૧૨	જાંભામ્બએણું	જાંભામ્બએણું
૮ ૩	એવમામ્બએદિ	એવમામ્બએદિ
૧૦ ૧૧-૨૪	જાણું	જાણું
„ ૧૬	પુષ્પદંત	પુષ્પદંત
૧૧ ૬	માલ્લ	મલ્લ
૧૩ ૭	વિધ	વિધિ
૧૫ ૨	નકારવોમ	નકારવેમિ
૧૫ ૧૧	વેસિરામિ	વેસિરામિ
૧૬ ૧૭	પુરુષ માટે	પુરુષ માટે
૧૭ ૧	પુંડરીયાણું	પુંડરીયાણું
„ ૯	લોકોના	લોકના
૨૦ ૭	૦	૫૦
૨૧ ૭	આદ કરવા	આદરવા

(૨૬૬)

૨૪	૨૨	વિધિ	વિધિ
૨૫	૧૭	દુઃખંડ	દુઃખંડ
૨૬	૧	વિપરીત	વિપરીત
„	૧	બણાણો	બણાણો
„	૧૧	કહેવા	કહેવી
„	૧૭	તિષ્ઠુતો	તિષ્ઠુતા
„	૧૮	મધ્યમ	મધ્યમ
૨૭	૧૩	વાંચનાએ	વાંચનાએ
૩૦	૧૯	અંચલી	અંચલી
૩૧	૧૨-૧૫	વિધિ	વિધિ
૩૨	૧૪	દિવસ	દિવસ
„	૧૯	દહાડે	* દહાડે
„	૨૦	ચારિત્ર	ચારિત્ર
૩૩	૨	ચિતવનાર્થ	ચિતવનાર્થ
„	૧૬	પડીકમણામાં	પડીકમણામાં
૩૪	૧૧	માણસિએ	માણસિએ
„	૨૧	જોગે	જોગ
૩૫	૧૨	(પેહેલાં પાંચવત)	(પેહેલાં પાંચવત)
૩૬	૧૬	તિષ્ઠુતા	તિષ્ઠુતા
૩૭	૨	તિષ્ઠુતા	તિષ્ઠુતા
„	૨૦	કામસંહાસ	કામસંહાસ
૩૮	૧૪	અવશ	અવશ
૩૯	૧૬	રાત્રી	રાત્રી
૪૦	૭	તિષ્ઠુતો	તિષ્ઠુતા
„	૧૭	સત્તાગમે	સત્તાગમે
„	૨૧	માનાદીકને વિષે	માનાદીકને વિષે
૪૧	૪	હાથખરં	હાથખરં
૪૩	૪	કરી	કરી હોય
„	૬	પરપાસંડ પરસંસા પરપાસંડ પરસંસા—	

(૨૬૭)

૪૪	૩	ધીંદ્રી	ધીંદ્રી
૪૯	૮	વેરમણું	વેરમણું
૫૨	૯	ધતારય	ધતારય
૫૩	૫	પારગૃહ	પરિગૃહ
„	૮	આાદ	આદિ
„	૧૮	કરવી	કરવી
૫૬	૪	અધો	અધો
૫૬	૪	દિશા	દિશા
„	૬	બને	બને
૫૭	૯	તે જે છે	તે જેમ છે
„	૧૭	બને	બને
૫૯	૧૮	(તોલ તથા વખતની	(તોલ તથા વખતની)
૬૦	૧	સયણુ	સયણુ
„	૧	વિધ	વિધિ
„	૧૪	પંચ્યખખાણુ	પંચ્યખખાણુ
„	૧૫	જીવ જીવાએ	જીવ જીવાએ
„	૨૨	આતમા	સાતમા
૬૧	૫-૧	જેછે	જેમછે
૬૧	૧૭	હોય	હોય
„	૧૮	સા લાગે	સાથે લાગેલ
„	૨૩	મડયાં	બડયાં
૬૨	૭	આવાના	આવવાના
„	૧૦	જેછે.	જેમછે
„	૨૪	હોપ	હોય
૬૩	૧	કીધો	કીધો
૬૩	૧૧	નીલચ્છણુ	નીલચ્છણુ
૬૩	૧૪	કુવા	કુવા
૬૪	૧	વેરમણું	વેરમણું

”	૫	જેછે	જેમછે
૬૫	૬	”	”
”	૮	અથવા	અથવા
”	૨૧	સમાયક	સામાયક
૬૬	૨૦	પચ અઘ્યારા	પંચ અઘ્યારા
”	૨૪	ગ્નણુષ	ગ્નણાષ
૬૭	૨	સમાયક	સામાયક
”	૧૮	દિન	દિન
”	૧૯	થકી	થકી
૬૮	૧	ભૂમિકા	ભૂમિકા
”	૨૧	ખાવા	ખાવા
૭૦	૧	ઉપયોગ	ઉપયોગ
”	૭	પખવે	પખવે
૭૧	૯	ગ્નવઅહોરત્ત	ગ્નવ અહોરત્ત
”	૨૩	પેષો	પેષો
૭૨	૧૪	અપ્પમન્નિય	અપ્પમન્નિય
૭૪	૨	પાટગ્ગહ	પટિગ્ગહ
૭૪	૧૧	ભેળા કરી	ભેળી કરી
”	૧૨	થકી	થકા
૭૫	૧૨	વખતે	વખતે
”	૧૫	પેતાની	પોતાની
૭૬	૪	પિસાબની	પિસાબની
”	૧૪	દ રહિતે	દુ રહિતે
”	૨૨	કદું	કદું
૭૭	૪	ભગવતને	ભગવંતને
”	૧૮	પડિકામ	પડિક્કમિ
૭૮	૩	(પચખાણુ કરુંછું)	(પચખાણુ કરુંછું)
૭૮	૪	સવ્ય	સવ્ય
૭૮	૫	આદિત્તોદાણુ	આદિત્તોદાણુ
”	૭	સવ્ય	સવ્ય

(૨૬૯)

„	૮	સેવવાની	સેવવાના
„	૧૧	પરિગ્રહ	પરિગ્રહ
„	૨૦	વેપા	વેપાર
૭૯	૧૧	બધી	બધી
૭૯	૧૭	પ્રકારની	પ્રકારના
„	૧૮	ખીજા	ખીજા પણ આહારની
૮૦	૧૩	બહુમય	બહુમય
૮૦	૧૮	(કરંડગ)	(કરંડગ)
૮૧	૧૯	એવાજ	એવીજ
„	૨૧	વોસરાવા	વોસરાવી
૮૨	૭	વખતે	તે વખતે
૮૩	૨	સંથા	સંથારા
૮૩	૭	તનુ	તેનુ
„	૭	આતચાર	અતિચાર
૮૩	૧૭	હોય	હોય
૮૩	૨૧	મેથુન	મેથુન
૮૪	૫	સ	સ
„	૧૦	પેશુન્ય	પેશુન્ય
૮૪	૧૦	ચાડા	ચાડી
„	૧૭	અનુમેધા	અનુમેધા
„	૨૨	ખાલોઝી	ખાલોઝી
„	૨૩	ખખરવાના	ખખરવીના
૮૫	૧૩	તીર્થકર	તીર્થકર
૮૬	૬	હીંચ્યાદીદ	હીંચ્યાદીક
૮૭	૬	રહીત	સહીત
૮૭	૧૬	અજણપણાને	અજણપણાને
૮૮	૧	સમુર્ધિમ	સમુર્ધિમ
„	૨૧	અસુરી	અસુચી
૮૯	૧૩	સમાયક	સામાયક
„	૧૭	બતે	બતે

(૨૭૦)

"	૨૦	નંદામિ	નિંદામ
૬૦	૩	ચાપી	ચાપી
૬૨	૨	ગુનુણ	ગુણ
૬૨	૧૧	પેદ	પદ
૬૨	૧૯	ચરિતે	ચરિતેય
૬૩	૬	સંધાધ્યા	સંધાધ્યા
"	૭	ઝોઠાણા	ઠાણા
"	૮	જીવીઆઓ	જીવિયાઓ
"	૧૭	સમણાસુત્ર	સમણસુત્ર
૬૪	૧	પાગરણ	ઉપગરણ
૬૪	૧૩	બોલાવાથી	બોલાવાથી
"	૧૫	બગાસુ	છીંક
૬૫	૮	વ્યતિચાર	અતિચાર
"	૧૭	અહાર	આહાર
"	૧૯	કત્રાડ	કત્રાડ
૬૬	૧૭	જેનો	જેના
"	૧૮	આહર	આહાર
૬૭	૧૪	વહોવરાવનાર	વહોરાવનાર
"	૨૨	દેવા	દેવા
૬૮	૭	મઝાય	સઝાય
૧૦૦	૧૭	અહંકાર	અહંકાર
૧૦૧	૧૧	પંડિક્કમામિ	પંડિક્કમામિ
૧૦૨	૮	અટેણાં	અટેણું
"	૮	ધ્યાન	ધ્યાન
"	૧૧	પચ્છિં	પચ્છિં
"	૧૬	ઉખવવાથી	ઉખવવાથી
૧૦૩	૯	પાંચના	પાંચ
૧૦૩	૧૬	નીવરતુ	નીવરતું
"	૧૮	એદિના	અદિના

(૨૭૧)

૧૦૪	૧૨	નીવરતુ	નીવરતું
૧૦૫	૩	આહાર	આહાર
"	૨૪	વારાધના	વીરાધના
૧૦૬	૧૯	માદા	માઠી
"	૨૩	ભપ	ભય
"	૨૪	આજીવાકા	આજીવીકા
૧૦૭	૪	ખભચેર	ખંભચેર
૧૦૭	૫	મનીરાજ	મુનીરાજ
"	૧૬	કામ	કામ
૧૦૮	૪	તપની	તપની
"	૬	એટલ	એટલે
૧૦૮	૭	ચાહ	ચાહે
"	૯	ખંધવાનાં	ખાંધવાનાં
"	૧૭	સંજમે	સંજમે
"	૨૨	અસંજમે	અસંજમે
"	૨૩	અખંબોહ	અખંબોહિં
૧૦૯	૯-૧૩	અધ્યન	અધ્યયન
"	૧૯-૨૦	અધ્યન	અધ્યયન
૧૧૦	૨	સંગહેહિ	સંગહેહી
"	૫	અસાતના અવનીય	આસાતના અવિનય
"	૭	વીથે	વિષે
"	૧૨-૧૪	અસાયણાએ	આસાયણાએ
"	૧૯	સાવયાણું	સાવિયાણું
૧૧૧	૮	કીધ	કીધી
"	૯	સદવ	સદેવ
"	૧૯	તિર્થકર	તિર્થકર
૧૧૨	૭	રાખવા	રાખ્યા
"	૧૦	પાડછિયં	પડિછિયં
૧૧૩	૧૧	વિધા	વિધ્યા

(૨૭૨)

૧૧૫	૧૪	અંબલં	અંબલં
„	૧૮-૨૦	અહારાદિક	આહારાદિક
„	૨૩	છાંડું છડે	છાંડું છું
૧૧૬	૪-૮-૧૨	કીતો	કીતો
૧૧૭	૧૫	દ્વીપ	દ્વીપ
„	૧૭	પાય	પાંચ
૧૧૮	૭	ચરિત્ર	ચારિત્ર
„	૧૬	વિખમંતૂમે	ખમંતૂમે
„	૧૭	મિત્તમ	મિત્તિમે
„	૨૨	કહું છડે	કહું છું
„	૨૩	નાણું છડે	નાણું છું
૧૧૯	૨	દુઃગન્ધા	દુઃગન્ધા
„	૩	અતચાર	અતિચાર
„	૮	ખામણી	ખામણા
„	૧૧	ગુર્વાધિક	ગુર્વાદિક
„	૨૧	લક્ષણુ	લક્ષણના
„	૨૧	વળા	વળ
૧૨૦	૨	અલંકૃતિ	અલંકૃતિ
„	૧૯	તેહેતાં	કેહેતાં
૧૨૦	૨૫	ન્યારે	ત્યારે
૧૨૧	૫	જોજનકોડ	જોજન કોડા
„	૬	સુધંમ	સુધંમા
„	૧૧	કોડ	કોડા
„	૧૪	છવીસે	દ્વવીસે
„	૧૭	બ્રહ્મલોક	બ્રહ્મલોક નામે
„	૨૨	વિમાન	વિમાન
„	૧૮-૨૨	પચીસે જોજનમાં	પચીસસેક જોજનના
૧૨૨	૧૭-૨૦	નવગ્રોવેયક	નવગ્રીવેગ
„	૨૪	ગગર	ગાગર

(૨૭૩)

૧૨૪	૧૨	ઉતરતાં ઉતરતાં	ઉતરતાં
૧૨૪	૬	અતરાધ	અંતરાધ
„	૧૫	ભજેભજે	ભુજેભુજે
૧૨૫	૪	બ્યાંગી	વેરાંગી
„	૨૧	કપટીયા	કપીયા
૧૨૬	૧	ઉતરાધ્યાયન	ઉતરાધ્યયન
„	૧૧	પવણુસા	પણુવા
૧૨૭	૬	પરસા	પરીસા
„	૧૦	તેણુને	તેમને
૧૨૮	૨૪	ભેદ્યા	ભેદ્યા
૧૨૯	૪	માહા	મહા
૧૨૯	૫	તિર્થંકર બારાજે	તિર્થંકર બીરાજે
„	૨૪	દેવજસસ્વામિ	દેવજસ સ્વામિ
૧૩૦	૯	અનિનય	આવેનય
„	૧૫	દોરડ	દોરડા
૧૩૧	૧૨	આયુપા	આયુપ
૧૩૨	૨	ઝો	ઝેમ
૧૩૨-૧૩૩	૨૧-૧૦	ચંદ્રને	ચંદ્રમાને
„	૫	વાજય	વીજય
„	૭	ચાર	બાર
૧૩૪	૩	ઉપાધિયા	ઉપાધ્યાય
„	૮	કચન	કંચન
„	૧૧	પચ	પંચ
૧૩૫	૧૮	લાય	લાખ
૧૩૬	૧૩	બાહુ	બાહુ
૧૩૭	૩	અનંતે	અનંતો
„	૪	અનંતો	અનંતી
„	૧૨	સંજોગી	સંજોગી
„	૧૯	સંબાહ	સંબાહ
„	૨૧	માંડબી	માંડબી

(૨૭૪)

૧૩૮	૨૧	એ ચોવીસ	એ ચોવીસી
૧૪૦	૧૬	હથની	હાથની
૧૪૧	૫	પ્રણિત	પ્રાણિત
૧૪૧	૧૫	અવધણા	અવધેણા
„	૨૪	વિસાન	વિમાન
૧૪૩	૭	અનંતો	અનંતી
„	૧૩	સદેહ	સંદેહ
„	૧૬	દ્રોણુમુડ	દ્રોણુમુહ
૧૪૪	૮	મહાવીદેષ	મહાવીદેહ
૧૪૫	૯	તપ	તપ
૧૪૬	૨	પાએ	પ્રાએ
૧૪૭	૬	દવીપ	ધ્વીપ
૧૪૮	૨	તિર્પેચ	તિર્પેચ
„	૨	પચેંદ્ર	પચેંદ્રિ
„	૧૪	પ્રાયાશ્રિત	પ્રામશ્રિત
„	૧૯	પાડક્રમાભિ	પડિક્રમાભિ
„	૨૬	ગુત્તીણુ	ગુત્તિણું
„	૨૬	મણુવ્વયાણું	મણુવ્વયાણું
૧૪૯	૨	ખડિયં	ખંડિયં
„	૧૩	ખમામણા	ખમાસમણુ
૧૫૦	૩	પ્રતિક્રમણુ	પ્રતિક્રમણાં
„	૧૦	પોતાના	પોતાના
૧૫૧	૨૪	કુવિય	કુવિય
૧૫૨	૨૨	બહિંયા	બહિયા
૧૫૩	૫	સહિંય	સહિયં
„	૫	ઉ દોવસ	ઉ. દોવસ
૧૫૪-૧૫૩	૨-૧૧	અસણું	અસણું
૧૫૬	૫	પછીને	પછી તે
„	૫	સમંધીના	સમંધીના
„	૧૬	સરસા	સહરસા

(૨૭૫)

૧૫૮	૭	અસમાધી	અસમાધી
૧૫૮	૧૫	પ્રકારના	પ્રકારના
૧૫૯	૨૫	યવાથી	થવાથી
૧૬૧	૭	આચાર	આચાર
૧૬૩	૧૨	આભેમહં	અભિમહં
૧૬૪	૪	વોસિરાવું છ	વોસિરાવું છું
"	૧૬	મહિલા	માહેલા
૧૬૫	૩	નકરોમ	નકરેમિ
"	૩	પોને	પોતે
"	૮	છાંક છું	છાંકું છું
"	૨૦	સઉ	અને
૧૬૬	૧૬	તિવિહિયું	તિવિહેયું
૧૬૭	૨૧	પાલણુયા	પાળણુયા
૧૬૮ ૪-૬-૧૦-૧૩-૧૫-૧૯		બને	બને
"	૧૧	પારમહ	પરિમહ
૧૬૯	૯	ધમકહા	ધમકહા
૧૭૦	૨	આનલ	અનેલ
"	૩	કોઈનું	કોઈનું
"	૮	સમાયક	સામાયક
૧૭૨	૪	સુવણ	મણી સુવણ
૧૭૩	૧૪	પડિલહેણ	પડિમેહણ
૧૭૪	૬	સમર	સંવર
૧૭૫	૨	પેહેણ	પેહેણું
૧૭૬	૫	લોમરસ	લોગરસ
૧૭૭	૧	પાછું	પાછું
"	૨૧	સખ્દ	શખ્દ
૧૭૮	૨	સંધાડા	સંધાડા
૧૭૯	૧૯	પારવી	પાળવી
૧૮૦	૧૯	કહ	કહી

૧૮૦	૨૧	આવશ્યકમાંનવ આવશ્યકમાં ૭-નવ	
”	૨૫	ગચ્છા	ગચ્છ
૧૮૧	૧૨-૨૨	પાયમાં	પાયમા
૧૮૪	૨૧	નવ દિક્ષીત	નવ દિક્ષીત
”	૨૧	તપશ્રી	તપશ્વી
”	૨૩	વનય	વિનય
૧૮૬	૬	ઢેપ	ઢેપ
૧૮૬	૧૮	એહયા	એહવા
૧૮૯	૮-૧૬	જો કાષ્ઠ	જો કાષ્ઠ
૧૮૯	૧૫	અવી	એવી
”	૧૬	તા	તો
૧૮૯	૧૭	મિચ્છમિ	મિચ્છામિ
૧૮૯	૨૦	સાવધ	સાવધ્ય
૧૯૦	૨	તરસા	તરસ
૧૯૧	૫	મિચ્છામ	મિચ્છામિ
૧૯૨	૮	તેમાં	તેમાં
૧૯૩	૧૩	કરેમિબતે	કરેમિમતે
૧૯૩	૭	વીરધના	વીરધના
”	૨૨	ગુણુવત	ગુણુવત
૧૯૪	૧૨	ગુણુ	ગુણુ
”	”	જ્ઞાનાવરણી	જ્ઞાનાવરણી
૧૯૫	૧૫	નિર્વિદ્ધ	નિર્વિદ્ધ
૧૯૬	૧૧	વૃતાતર	વૃતાતિર
૧૯૯	૭	પંડિ	પંડિ
૨૦૦	૭	બેસવું	બેસવું
૨૦૦	૯	ધરતીપર	(ધરતીપર
૨૦૨	૨૩	લો ૨	૬ લો
૨૦૩	૧૧	બને	બને
૨૦૪	૧૫	પરનિદા	પરનિદા

(૧૩)

૨૦૪	૧૬	૧૬ આદેશ આપવાથી	આદેશ આપવાથી ૧૬
„	૨૨	સંથાનાદિક	સંથારાદિક
૨૦૫	૧	એકાત	એકાંત
„	૧૦	બોલાલાથી	બોલવાથી
૨૦૬	૮	નિઝંથ	નિઝંથ
૨૦૭	૨૨	પિંડ	પિંડ
૨૦૮	૪	લાડકું	લાડકું
૨૦૮	૧૭	અએલને	અએલનો
૨૧૦	„	ચોથા	ચોથા
૨૧૧	૮	વેરમણું	વેરમણું
„	૧૧	અતે	અતે
૨૧૨	૧	યષ	યષ
„	૪	પરિચહ	પરિસહ
„	૧૯	આધકાર	અધિકાર
„	૨૨	પ્રાયશ્ચિતે	પ્રાયશ્ચિત
„	૨૩	આરાવણા	આરોવણા
૨૧૩	૧૪	ણાસનો	માસનો
„	૨૧	આકાળે	અકાળે
૨૧૪	૬	થમા	થયા
૨૧૫	૬	અતે	અતે
૨૧૬	૨૪	થય	થયા
૨૨૧	૧	અસર્જીના	અસર્જીયના
૨૨૨	૧૬	બાવથી	બાવથી
૨૨૩	૫	પૂઠે	પૂઠે
૨૨૫	૭	પોનાના	પોતાના
૨૨૬	૧૦	બેબન	બેબન
૨૨૭	૬	પરચકમનો	પરચકનો

૨૨૮	૧૪	વ્યાખ્યાન	વ્યાખ્યાન
૨૨૯	૨૧	કાર્યમાં	કાર્યમાં
૨૩૦	૧૮	પતર	પંદર
૨૩૨	૨૦	અણુતરાવવાઈ	અણુતરાવવાઈ
૨૩૪	૮	નો અભવ્યસિદ્ધિયા	નો અભવ્યસિદ્ધિયા
૨૩૫	૮	પાંચમાં	પાંચના
૨૩૭	૯	શ્રત	શ્રુત
૨૪૦	૧	સ્થાનક્રીયા	સ્થાનપ્રીયા
૨૪૨	૧૦	ખડ	ખડ
૨૪૬	૨૧	વણુ	વણુ
૨૪૭	૧	વણુ	વણુ
૨૪૭	૧	વર્તના	વર્તના
„	૧૬	૭	—
૨૪૮	૧૯	અણુત	અણુત
૨૫૦	૪	શુભનમ	શુભનામ
૨૫૧	૧૫	નિદ્રા	નિદ્રા
૨૫૧	૨૦	કેવળદર્શના	કેવળદર્શના
૨૫૭	૨૦	ચુક્રો છે	ચુક્રો છે
„ ૮	૧૭	દ્રવ્ય	દ્રવ્ય
„	૧૮	યાગ	લાગ
„	૨૦	પાડિસલીલતા	પાડિસલીનતા
„	૨૨	લેવું	લેવું
૨૬૧	૧૧	ભે ભેદ	મે ભેદ
૨૬૨	૧૫	દ્રવ્ય	દ્રવ્ય

વિશ્વા મે.

આ પુસ્તક તેમજ જૈન શ્રુતિ, વિદ્યાર્થીઓના સપયોગનું હોઈ બધાવામાં બરાબર રીતે સંગવડ થઈ તેથી શૈલીમાં તેનાર કરેલ છે, માટે દરેક જૈન જાંબુએ અવશ્યક મદદથી કરવા સુકળ નહીં, પુસ્તક મંગાવનારને જાણપૂર્વકની બુદ્ધિ જોઈ મળશે.

નીચેના પુસ્તકો અવશ્યક ખરીદ કરો :

(દેવનાગરી લિપીથી છાપેલાં.)

શ્રી દશપૈશ્વિક સૂત્ર અર્થ પાઠ ભાષ્ય સંહિતા. (આદ્યતી ખાંડ) ક્રિ. શ. રા. મુગપાઠ ૩ બા. મોલીસ ધોરણ. ર. ૧ જૈનતત્ત્વ શોધક ગ્રંથ ક્રા. ૧ ઉપદેશમાળા ક્રા. ૨ જિનાયક રતનાકર ર. ૧ જૈન પાઠમાળા બાન્ધ વિવિધ ભોધસંગ્રહ બાન્ધ કમલ પ્રભા બાન્ધ જૈનદુત શિક્ષાપત્રી બાન્ધ પાંચીસ ગોસ્થેનો ધોડકો બાન્ધ બુદ્ધદાસોયણ બાન્ધ બક્તામર રતોત્ર બા. ઠક્ષણમુખરિ રતોત્ર બા. કલ્પસૂત્ર ર. રા. દાસસાગર ર. ૩ શિલોપદેશ આજાર. રા. સૂચના—શ્રી ઉત્તરાધિવાન સૂત્ર અર્થ પાઠ ભાષ્ય સંહિતા પ્રોફેસર જીવરાજભાઈ વેલ્લભાઈ તરફથી લખાય છે.

ઉપર લખેલાં પુસ્તકો તેમજ બીજીની માણેક વિગેરેના તમામ જૈન પુસ્તકો યાજ્ઞી અને ગુજરાતીમાં છાપેલાં અગરે આં મળે છે. સુધિરવાર લીસ્ટ જુદાજુદાપાથેલ છે, જોઈએ તેમજ નીચેના શીરનામે પત્ર લખવા તરફી લેવી.

આદ્યજેના કુલની પોળ	}	ત્રીભોવનદાસ રૂગનાથદાસ
અમદાવાદ.		શાહ—જૈન બુધ્ધેસર.

